

ZARZĄDZENIE NR BM.0050.71.2026
BURMISTRZA MIASTA PSZÓW

z dnia 29 czerwca 2026 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji w przedmiocie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”.

Na podstawie art. 5a ust.1 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 662 ze zm.) oraz uchwały Nr XXIV/202/2021 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 27 stycznia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultacji z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji

zarządzam, co następuje :

§ 1. Przeprowadzić konsultacje w przedmiocie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”, z radami działalności pożytku publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 ze zm.).

§ 2. Ustala się termin przeprowadzenia konsultacji od dnia 30 czerwca 2026 r. do dnia 20 lipca 2026 roku.

§ 3. 1. Uwagi i wnioski do projektu uchwały można zgłaszać:

- 1) w formie pisemnej na adres: Urząd Miasta w Pszowie, ul. Pszowska 534, 44-370 Pszów,
- 2) ustnie do protokołu,
- 3) za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

2. Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za przyjmowanie uwag i opinii jest Referat Gospodarki Komunalnej i Ekologii Urzędu Miasta Pszów.

§ 4. Wyniki konsultacji zostaną ogłoszone zgodnie z zapisami § 5 Uchwały Nr XXIV/202/2021 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 27 stycznia 2021 r.

§ 5. Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Referatu Gospodarki Komunalnej i Ekologii Urzędu Miasta Pszów.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Miasta Pszów

Piotr Kowol

Załącznik do zarządzenia nr BM.0050.71.2026
Burmistrza Miasta Pszów
z dnia 29 czerwca 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W PSZOWIE**

z dnia ..... 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 662 ze zm.) w związku z art. 17 ust. 1 i 2 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.),

Rada Miejska w Pszowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”, stanowiące załączniki nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Pszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Załącznik nr 1 do uchwały nr.....
Rady Miejskiej w Pszowie z dnia .....

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZÓW NA LATA 2026-2029 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2033

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

www.eko-precyzja.eu

biuro@eko-precyzja.eu

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wstęp.....	6
1.1. Cel i zakres opracowania	6
1.2. Podstawa prawna	6
1.3. Charakterystyka gminy.....	7
1.3.1. Położenie.....	7
1.3.2. Demografia.....	8
1.3.3. Budowa geologiczna	10
1.3.4. Warunki klimatyczne.....	10
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	11
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska.....	13
3.1. Dokumenty międzynarodowe	13
3.2. Dokumenty krajowe	16
3.3. Dokumenty wojewódzkie.....	21
3.4. Dokumenty powiatowe.....	24
3.5. Dokumenty gminne	26
4. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska	27
5. Ocena stanu środowiska na terenie gminy Pszów	30
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	30
5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	30
5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów	32
5.1.3. Jakość powietrza	43
5.1.4. Odnawialne źródła energii	51
5.1.5. Zagadnienia horyzontalne	56
5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska	57
5.1.7. Analiza SWOT	58
5.2. Zagrożenia hałasem	58
5.2.1. Stan wyjściowy	58
5.2.2. Źródła hałasu.....	59
5.2.3. Stan środowiska akustycznego.....	61
5.2.4. Zagadnienia horyzontalne	63
5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska	64
5.2.6. Analiza SWOT	64
5.3. Pola elektromagnetyczne	64
5.3.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	66
5.3.2. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	69
5.3.3. Zagadnienia horyzontalne	70
5.3.4. Tendencje zmian stanu środowiska	70
5.3.5. Analiza SWOT	70
5.4. Gospodarowanie wodami.....	71
5.4.1. Wody powierzchniowe	71
5.4.2. Jakość wód powierzchniowych	74
5.4.3. Wody podziemne.....	77
5.4.4. Jakość wód podziemnych	78
5.4.5. Zagrożenie powodziowe	78
5.4.6. Zagrożenie suszą	79
5.4.7. Zagadnienia horyzontalne	83
5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska	84
5.4.9. Analiza SWOT	84
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa	84
5.5.1. Zaopatrzenie w wodę	84
5.5.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych	85

5.5.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	86
5.5.4. Zagadnienia horyzontalne	87
5.5.5. Tendencje zmian stanu środowiska	87
5.5.6. Analiza SWOT	88
5.6. Zasoby geologiczne	88
5.6.1. Stan aktualny	88
5.6.2. Przepisy prawne	91
5.6.3. Zagadnienia horyzontalne	92
5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska	93
5.6.5. Analiza SWOT	93
5.7. Gleby	94
5.7.1. Stan aktualny	94
5.7.2. Stan środowiska glebowego	97
5.7.3. Osuwiska	97
5.7.4. Zagadnienia horyzontalne	99
5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska	100
5.7.6. Analiza SWOT	100
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	101
5.8.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych	101
5.8.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów	103
5.8.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów	108
5.8.4. Zagadnienia horyzontalne	111
5.8.5. Tendencje zmian stanu środowiska	111
5.8.6. Analiza SWOT	112
5.9. Zasoby przyrodnicze	112
5.9.1. Formy ochrony przyrody	112
5.9.2. Lasy i tereny zielone	115
5.9.3. Zagadnienia horyzontalne	118
5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska	119
5.9.5. Analiza SWOT	119
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	119
5.10.1. Zagadnienia horyzontalne	120
5.10.2. Tendencje zmian stanu środowiska	120
5.10.3. Analiza SWOT	121
6. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów	122
7. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów	124
8. Cele Programu Ochrony Środowiska, zadania i ich finansowanie	126
8.1. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Pszów	127
8.2. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	138
8.3. Harmonogram realizacji monitorowanych wraz z ich finansowaniem	148
9. System realizacji Programu Ochrony Środowiska	152
9.1. Współpraca z interesariuszami	153
9.2. Edukacja ekologiczna	154
9.3. Sprawozdawczość	156
9.4. Monitoring realizacji Programu	156
9.5. Źródła finansowania	159
9.5.1. Fundusze krajowe	160
9.5.2. Fundusze Unii Europejskiej	161
Spis tabel	164
Spis rysunków	165

Wykaz skrótów

ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BDOT10k	Baza danych obiektów topograficznych
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MRP	Mapy ryzyka powodziowego
MZP	Mapy zagrożenia powodziowego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWPD	Jednolite Części Wód Podziemnych
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PGG	Polska Grupa Górnicza
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławia Śląskim
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
ŚODR	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach
ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy Pszów. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera m.in. rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Pszów, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w mieście sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie Pszów w odniesieniu do ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony zasobów geologicznych, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami, ochrony przyrody, ochrony przed poważnymi awariami, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego i określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy Pszów.

1.2. Podstawa prawna

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), a w szczególności:

Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Art. 18. 2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

1.3. Charakterystyka gminy

1.3.1. Położenie

Pszów jest gminą miejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina od wschodu graniczy z miastami Rydułtowy i Radlin, od południa z miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia, natomiast od strony północnej z gminą Kornowac położoną w powiecie raciborskim. Powierzchnia miasta wynosi 20 km².

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Pszów leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Wyżyny Polskie
  - Podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska
    - Makroregion Wyżyna Śląska
      - Mezonegion Płaskowyż Rybnicki¹

1.3.2. Demografia

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2025 r. gminę Pszów zamieszkiwało 12 767 osób, z czego 6 209 stanowili mężczyźni, natomiast 6 558 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosiła 624,6 os./km².

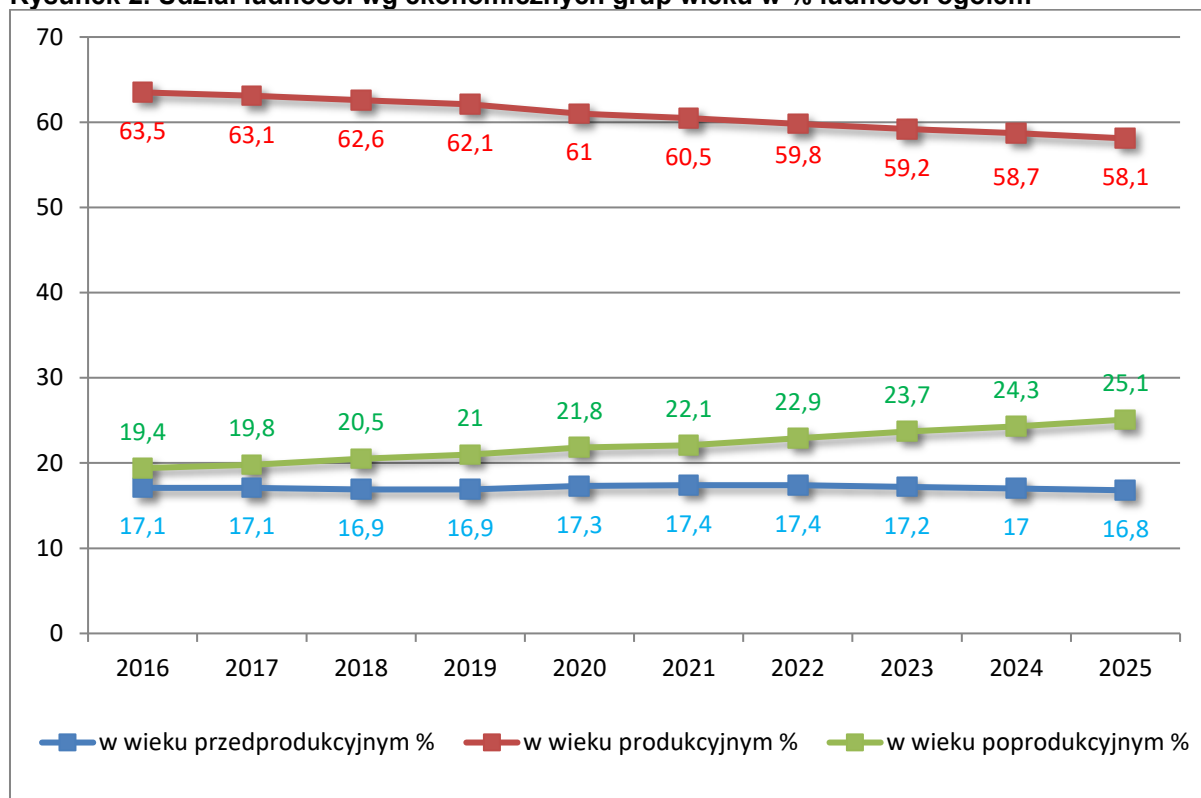
Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2016-2025

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2016	14 186	-23	2	14
2017	14 114	-57	4	-8
2018	13 994	-86	3	-24
2019	13 844	-74	2	-52
2020	13 330	-82	2	-54
2021	13 218	-45	1	-77
2022	13 090	-66	0	-77
2023	13 007	-23	1	-59
2024	12 892	-28	1	-70
2025	12 767	-53	4	-91

źródło: GUS

¹ Regionalna geografia fizyczna Polski. Praca zbiorowa pod red. A. Richlinga i innych, GDOŚ, Poznań 2021.

Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela i wykres demonstrują zmiany demograficzne zachodzące na terenie gminy w dłuższej perspektywie czasu. Wynika z nich, że liczba ludności stopniowo się zmniejsza. W ciągu dekady zmniejszyła się o 10%. Wpływ na to mają ujemne saldo migracji ludności oraz przyrost naturalny. Zaobserwować można proces starzenia się społeczeństwa, przejawiający się w zmniejszającej się populacji osób w wieku produkcyjnym oraz wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej tendencji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego osób w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Pszów zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2021	2022	2023	2024	2025
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	222	199	220	177	251
Mężczyźni	osoba	92	82	101	80	130
Kobiety	osoba	130	117	119	97	121
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	2,8	2,5	2,9	2,3	3,4
Mężczyźni	%	2,1	2,0	2,4	2,0	3,2
Kobiety	%	3,5	3,2	3,3	2,8	3,5

źródło: GUS

1.3.3. Budowa geologiczna

Pod względem tektonicznym obszar gminy położony jest w południowo-zachodniej części niecki górnośląskiej. Struktura ta wypełniona jest węglonośnymi osadami karbońskimi, zalegającymi na znacznie starszym podłożu krystalicznym Górnego Śląska. Utwory karbonu należą do serii paralicznej (tzw. warstw brzegowych) i wiekowo odpowiadają namurowi. W ich obrębie wyróżnia się warstwy pietrkowickie, gruszowskie, jaklowickie oraz porębskie.

Osady karbońskie zasadniczo nie występują w odsłonięciach powierzchniowych i na przeważającej części obszaru przykryte są utworami mioceńskimi. Jedynie w rejonie centrum miasta oraz w okolicy tzw. Starej Maszyny warstwy karbonu lokalnie wychodziły spod osadów mioceńskich. Uwarunkowanie to miało istotne znaczenie dla rozwoju górnictwa – właśnie w tych miejscach na początku XIX wieku rozpoczęto pierwsze poszukiwania węgla kamiennego oraz wykonano pierwsze szyby górnicze przyszłej KWK „Anna”. W kopalni tej prowadzono eksploatację pokładów 600 i 700, zalegających do głębokości około 800 m p.p.t., przy czym strop warstw karbońskich w tym rejonie znajdował się na wysokości około 280 m n.p.m.

Na osadach karbonu zalegają utwory trzeciorzędowego morza mioceńskiego (miocen – torton dolny i górny), wypełniające rozległe zapadlisko tektoniczne obejmujące znaczną część południowej Polski, powstałe w związku z dźwiganie się Karpat. Osady te wykształcone są w postaci ilów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów oraz łupków ilastych z domieszką gipsu i anhydrytu. Lokalnie, zwłaszcza na stokach dolin na terenie miasta Pszów, utwory mioceńskie odsłaniają się na powierzchni. Strop tych warstw występuje na wysokości od około 220 do 280 m n.p.m. Niemal cały analizowany obszar pokrywają osady czwartorzędowe. Dominują wśród nich lessy oraz gliny lessopodobne, zdeponowane w trakcie zlodowacenia północnopolskiego. W niektórych partiach miasta, głównie na stokach dolin, spod pokrywy lessowej odsłaniają się piaski i żwiry wodnolodowcowe. W dnach dolin cieków występują natomiast mułki, piaski i żwiry rzeczne².

1.3.4. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolno-klimatyczne opracowanym przez R. Gumińskiego, analizowany obszar zaliczany jest do dzielnicy podsudeckiej. Obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą dni z przymrozkami, która w ciągu roku wynosi przeciętnie od 100 do 120. Okres zalegania pokrywy śnieżnej trwa zazwyczaj od 80 do 90 dni, co świadczy o umiarkowanie chłodnych warunkach zimowych w porównaniu z innymi regionami kraju³.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 9,4°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 19,6°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -1,5°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 839 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 110 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 49 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry południowe i południowo-zachodnie. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich i południowo-wschodnich⁴.

---

² Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

³ Tamże.

⁴ <https://pl.climate-data.org>, <https://meteoblue.com.pl>

Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	Wrzesień	październik	listopad	grudzień
Średnia temperatura °C	-1.5	-0.3	3.7	9.4	14.1	17.6	19.6	19.4	14.7	9.9	5.5	0.6
Temperatura minimalna °C	-4.3	-3.6	-0.6	4	8.8	12.6	14.8	14.5	10.4	6.4	2.7	-1.9
Maks. temperatura °C	1.1	3	8	14.3	18.6	21.8	23.9	23.9	19	13.7	8.4	3
Opady / Opady deszczu mm	54	49	58	58	89	92	110	78	81	58	58	54
Wilgotność(%)	82%	80%	73%	67%	69%	70%	69%	68%	72%	77%	81%	81%
Deszczowe dni (d)	9	9	10	8	10	10	11	9	8	8	8	9
Średnia liczba godzin słonecznych (godziny)	3.5	4.3	5.9	8.7	9.8	10.6	10.9	10.2	7.4	5.2	4.0	3.3

źródło: <https://pl.climate-data.org>

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym dokumencie, realizacja programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi wykaz dokumentów wyższego szczebla, tj. dokumentów europejskich, krajowych, wojewódzkich oraz powiatowych, a także założenia określone w dokumentach gminnych zgodne z niniejszym *Programem*; efekty realizacji dotychczasowego *Programu*, rozpoznanie aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Pszów, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo co 2 lata.

Charakterystyka gminy Pszów

Pszów jest gminą miejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina od wschodu graniczy z miastami Rydułtowy i Radlin, od południa z miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia, natomiast od strony północnej z gminą Kornowac położoną w powiecie raciborskim. Powierzchnia miasta wynosi 20 km².

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2025 r. gminę Pszów zamieszkiwało 12 767 osób, z czego 6 209 stanowili mężczyźni, natomiast 6 558 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosiła 624,6 os./km²

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie gminy Pszów. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji uwzględniające stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

Silne strony to fakty mające pozytywny wpływ na ochronę środowiska, które samorząd gminy może kształtować sprawczo.

Słabe strony to fakty mające negatywny wpływ na ochronę środowiska, które samorząd gminy może kształtować sprawczo.

Szanse to fakty mające pozytywny wpływ na ochronę środowiska, których samorząd gminy nie może kształtować sprawczo (lecz może na nie reagować, próbując je wykorzystać).

Zagrożenia to fakty mające negatywny wpływ na ochronę środowiska, których samorząd gminy nie może kształtować sprawczo (lecz może na nie reagować, próbując się przed nimi zabezpieczyć).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska, także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,

- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele i kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminy. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 8. „Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie”. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami, które mają być realizowane na terenie gminy przez Urząd Miejski w Pszowie i inne instytucje.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 9. „System realizacji programu ochrony środowiska”, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziałach 8. „Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie” oraz 9.5. „Źródła finansowania” przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów jest zgodny z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w dokumentach gminnych.

3.1. Dokumenty międzynarodowe

- **Zrównoważona Europa 2030 – Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku**

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują ogólnounijne cele i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- Co najmniej 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.).
- Co najmniej 32% udział energii odnawialnej.
- Co najmniej 32,5% poprawa efektywności energetycznej.

Cel 40% emisji gazów cieplarnianych jest realizowany przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcji emisji państw członkowskich oraz rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. W ten sposób wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia celu 40%, zarówno poprzez redukcję emisji, jak i zwiększenie pochłaniania.

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zaproponowała we wrześniu 2020 r. podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., w tym emisji i pochłaniania, do co najmniej 55% w porównaniu z 1990 r. Komisja przyjrzała się działaniom wymagany we wszystkich sektorach, w tym zwiększonej efektywności energetycznej i energii odnawialnej, i rozpoczęła proces przygotowywania szczegółowych wniosków ustawodawczych do czerwca 2021 r. w celu wdrożenia i osiągnięcia zwiększonych ambicji. Umożliwi to UE przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu i realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego poprzez aktualizację jej wkładu ustalonego na szczelnie krajowym.

➤ **Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21**

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym, prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia, w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

➤ **Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)**

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.), Konwencja Genewska w sprawie

transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.) i wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

➤ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)**

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

➤ **Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869**

Aby przywrócić różnorodną biologicznie i odporną przyrodę na całym terytorium Unii, trzeba na poziomie Unii ustanowić zasady dotyczące odbudowy ekosystemów. Odbudowa ekosystemów przyczynia się również do realizacji celów Unii w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do zmiany klimatu. Rozporządzenie ustanawia ramy, w których państwa członkowskie wprowadzają skuteczne obszarowe środki odbudowy, które mają łącznie objąć, w ramach celu unijnego, w obrębie obszarów i ekosystemów objętych zakresem stosowania rozporządzenia, do 2030 r. co najmniej 20 % obszarów lądowych i co najmniej 20 % obszarów morskich, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Przyjęto następujące cele:

1. Odbudowa ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych.
2. Odbudowa ekosystemów morskich.
3. Energia ze źródeł odnawialnych.
4. Obrona narodowa.
5. Odbudowa ekosystemów miejskich.
6. Odbudowa naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych.
7. Odbudowa populacji owadów zapylających.
8. Odbudowa ekosystemów rolniczych.
9. Odbudowa ekosystemów leśnych.
10. Zasadzenie trzech miliardów dodatkowych drzew.

3.2. Dokumenty krajowe

- **Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
  - Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom gminy,
  - Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport
  - Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
  - Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia
  - Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
  - Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej,
  - Kierunek interwencji – Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko
  - Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
  - Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
  - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
  - Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją,
  - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi,
  - Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami,
  - Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

- **Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej**

Przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel szczegółowy IV: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Cel szczegółowy V: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

➤ **Strategia Produktywności 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r.

I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce)

- Kierunek interwencji I.1. Optymalizacja gospodarowania surowcami w szczególności nieodnawialnymi, z uwzględnieniem ich jakości, wartości i możliwości wielokrotnego użycia,

- Kierunek interwencji I.2. Ekoinnowacje.

➤ **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku**

Przyjęta Uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

➤ **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.

Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,
- Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

➤ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

➤ **Polityka energetyczna Polski do 2040 roku**

Przyjęta Obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r.

Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych:
  - a. Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych.
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
  - a. Projekt strategiczny 2: Rynek mocy,
  - b. Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych.
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
  - a. Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe,
  - b. Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego.

4. Rozwój rynków energii:
    - a. Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej),
    - b. Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy,
    - c. Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności.
  5. Wdrożenie energetyki jądrowej:
    - a. Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej.
  6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
    - a. Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej.
  7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
    - a. Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego.
  8. Poprawa efektywności energetycznej:
    - a. Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.
- PEP2040 zastąpiła „Politykę energetyczną Polski do 2030 r.”, a także Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

➤ **Krajowy plan gospodarki odpadami 2028**

Przyjęty Uchwałą nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.

Cele w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji:

- 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów;
- 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym w zakresie ZPO żywności;
- 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
  - a. 55% dla roku 2025,
  - b. 60% dla roku 2030,
  - c. 65% dla roku 2035;
- 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów:
  - a. do 30% w roku 2025,
  - b. do 20% w roku 2030,
  - c. do 10% w roku 2035;
- 5) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”;
- 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
- 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami;
- 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów;
- 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
- 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.;
- 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.

➤ **Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030**

Przyjęty Uchwałą nr 152 Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r.

Głównym celem Programu jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. Zapewnić to mają analiza i określenie kompleksowych działań zwiększających retencję wody. Program uwzględnia wszystkie rodzaje retencji: sztuczną i naturalną oraz wskazuje działania ukierunkowane na jej zwiększenie.

Cel główny PPNW mają wspierać 3 priorytety:

- 1) Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej.
- 2) Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.
- 3) Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencionowania i oszczędzania wody.

➤ **Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030**

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne do 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21–23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
  - 14% udziału OZE w transporcie,
  - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

3.3. Dokumenty wojewódzkie

➤ Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
  - Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
2. Zagrożenia hałasem
  - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska
3. Pola elektromagnetyczne
  - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych
4. Gospodarowanie wodami
  - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
  - Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu
5. Gospodarka wodno-ściekowa
  - Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
6. Zasoby geologiczne
  - Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi
7. Gleby
  - Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
  - Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu
9. Zasoby przyrodnicze
  - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
10. Zagrożenie poważnymi awariami
  - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

➤ Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Kierunki działań naprawczych

- Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW
- Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości)
- Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym
- Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych

- Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego
- Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza
- Prowadzenie edukacji ekologicznej
- Prowadzenie działań kontrolnych
- Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

➤ **Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr 2873/194/VI/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 9 grudnia 2020 r.

1. Cel operacyjny 1. Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej i budynków użyteczności publicznej regionu.
2. Cel operacyjny 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystej energii.
3. Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego.
4. Cel operacyjny 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza.

➤ **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r.

Celem Programu jest poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna oraz zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna.

➤ **Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/6/8/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2024 r.

Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji

- wdrażanie zapobiegania powstawaniu odpadów (ZPO) oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów
- wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów, m.in. przez budowę sieci napraw i ponownego użycia (np. w ramach PSZOK) oraz promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami
- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
  - a) do 30% w roku 2025
  - b) do 20% w roku 2030
  - c) do 10% w roku 2035

- zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów
- zmniejszanie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.
- ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami

➤ **Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032**

Przyjęty Uchwałą Nr 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 maja 2011 r.

Przyjęto następujące zadania:

- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne)
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego
- Monitoring realizacji Programu

➤ **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/12/3/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 marca 2025 r.

Cele:

- Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – narzędzie poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych
- Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów
- Integracja systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym
- Wspieranie konkurencyjności gospodarki obszaru – instrument rozwoju gospodarczego
- Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu
- Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia

➤ **Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr 209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 stycznia 2024 r.

Cele strategiczne:

- Transport przyjazny środowisku i łagodzenie zmian klimatu
- Transport przyjazny mieszkańcom
- Transport bezpieczny i niezawodny
- Transport dopasowany do transformacji gospodarczej regionu

➤ **Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr IV/28/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 12 listopada 2012r.

Cele strategiczne:

- Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom
- Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego
- Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią
- Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę

➤ **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**

Uchwała Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Cel strategiczny C Województwo Śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

- Cel operacyjny C.1. Wysoka jakość środowiska
- Cel operacyjny C.2. Efektywna infrastruktura
- Cel operacyjny C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

3.4. Dokumenty powiatowe

➤ **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wodzisławskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2030**

Przyjęty Uchwałą Nr XXV/257/2020 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Obszar interwencji 1: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

- Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Powiatu Wodzisławskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych
- Cel: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami

Obszar interwencji 2: Ochrona przed hałasem

- Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Obszar interwencji 3: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Obszar interwencji 4: Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 5: Gospodarka wodno-ściekowa

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 6: Zarządzanie zasobami geologicznymi. tereny przemysłowe

- Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż
- Cel: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego

Obszar interwencji 7: Ochrona powierzchni ziemi i gleb

- Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Obszar interwencji 8: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

- Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Obszar interwencji 9: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

- Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu

Obszar interwencji 10: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- Cel: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych
- Cel: Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska

➤ **Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2023-2030+**

Przyjęta Uchwałą Nr LI/495/2023 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 20 kwietnia 2023 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Wysoki poziom rozwoju usług i udogodnień tworzących jakość życia w powiecie
  - Wewnętrzna spójność transportowa i powiązania komunikacyjne powiatu z centrami usług w subregionie i regionie
2. Zrównoważony rozwój zachowujący walory przyrodnicze i kulturowe powiatu
  - Wysoka jakość i funkcjonalność przestrzeni powiatu
  - Ograniczona antropopresja na środowisko przyrodniczo-kulturowe
  - Rewitalizowane tereny i obiekty będące częścią dziedzictwa kulturowego powiatu
  - Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie rozwoju zrównoważonego

3.5. Dokumenty gminne

➤ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Pszów

Przyjęty Uchwałą Nr II/8/2024 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 29 maja 2024 r.

Celem strategicznym opracowania jest wyznaczenie kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego, tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza, a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii

Cele szczegółowe:

1. Poprawa poprzez działanie systemowe.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej.
3. Sprawny i energooszczędny transport.
4. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze komunalno-bytowym.
5. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze użyteczności publicznej.
6. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii.

➤ Strategia rozwoju miasta Pszów do roku 2030

Przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/310/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 30 marca 2022 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Przyjazne, kameralne i bezpieczne miasto z wysoką jakością życia oferowaną różnym mieszkańcom
  - Czyste środowisko przyrodnicze chronione przez odpowiedzialne mieszkańców, techniczną rozwiniętą zachowania infrastrukturę i proekologiczne rozwiązania w gospodarce i mieszkalnictwie
  - Dostępne, estetyczne, bezpieczne i odporne, dobrze wyposażone, tętniące życiem przestrzenie publiczne
  - Dogodne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz połączenia transportowe z aglomeracjami województwa śląskiego czyniące z Pszowa atrakcyjny ośrodek rezydencjalny

➤ Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Gminy Pszów na lata 2020-2032

Uchwała Nr XXXIX/324/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 22.06.2022 r. w sprawie zmiany Nr XIV/125/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 25 marca 2020 r.

1. Cel: Spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy miejskiej Pszów z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.
2. Cel: Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy, spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań.
3. Cel: Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska.
4. Cel: Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

➤ **Program Gospodarki Ściekowej dla Miasta Pszowa**

Uchwała nr XIV/104/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r.

Program Gospodarki Ściekowej stanowi szczegółowy opis obecnego stanu zagospodarowania ścieków na terenie miasta Pszowa, identyfikuje istniejące problemy i potrzeby w tym zakresie oraz wskazuje kierunki rozwoju systemu gospodarki ściekowej. Dokument uwzględnia zarówno aspekty techniczne, organizacyjne, jak i środowiskowe oraz społeczno-ekonomiczne, które wpływają na kształtowanie polityki wodno-ściekowej na poziomie lokalnym. Podstawowym celem opracowania Programu Gospodarki Ściekowej jest zapewnienie kompleksowego i zgodnego z przepisami prawa systemu odbioru oraz oczyszczania ścieków na terenie gminy.

4. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska

Dotychczas obowiązywał *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029* przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/323/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 22 czerwca 2022 r.

Program wyznaczył 76 zadań w 10 obszarach interwencji. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. podjęto się realizacji 70 zadań.

Tabela 3. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2022-2023

Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/ realizowanych	% realizacji POŚ
Ochrona klimatu i jakości powietrza	23	22	95,65%
Ochrona przed hałasem	5	5	100,00%
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	3	3	100,00%
Gospodarowanie wodami	4	4	100,00%
Gospodarka wodno-ściekowa	9	6	66,67%
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	7	7	100,00%
Gleby	4	3	75,00%
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów	7	7	100,00%
Ochrona przyrody i krajobrazu	8	7	87,5%
Zagrożenia poważnymi awariami	6	6	100,00%
RAZEM	76	70	92,11 %

źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów za lata 2022-2023

Zadaniami niezrealizowanymi były:

- 1) Modernizacja sieci ciepłowniczej i urządzeń ciepłowni;
- 2) Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Staffa;
- 3) Budowa kanalizacji sanitarnej w zlewni Oczyszczalni Ścieków „Pszów”;
- 4) Modernizacja istniejącej kanalizacji sanitarnej w zlewni Oczyszczalni Ścieków „Pszów”;
- 5) Monitoring jakości gleb;

Większość zrealizowanych zadań jest długofalowa, to znaczy, że przedsięwzięcia są działaniami ciągłymi (wykonywanymi na bieżąco w ramach potrzeb i dostępnych środków finansowych) i cyklicznymi (corocznymi). Niektóre z działań zaplanowanych w Programie, zrealizowano w latach 2022-2023, pozostałe przedsięwzięcia, których nie wykonano w okresie sprawozdawczym, przeniesiono na kolejne lata. Nakłady poniesione na realizację *Programu Ochrony Środowiska* w latach 2022-2023 wyniosły ponad 87 mln zł. Władze gminy oraz inne podmioty odpowiedzialne za realizację *Programu* największe nakłady finansowe przeznaczyły na działania inwestycyjne związane z ochroną klimatu i jakości powietrza (ponad 74 mln zł).

Przeprowadzono kontrole dotyczące przestrzegania przez mieszkańców gminy Pszów spalania paliw stałych pod kątem odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej. Ponadto miały miejsce liczne budowy, przebudowy i modernizacje dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w programie „Czyste powietrze”, wymieniając systemy grzewcze na niskoemisyjne. Przedsiębiorstwo Gazownicze systematycznie rozbudowywało i modernizowało sieć gazową na terenie gminy. Dodatkowo, przeprowadzono termomodernizacje budynków mieszkalnych, takich jak budynek przy ul. Traugutta 5 i 7 oraz budynek przy ul. Pszowskiej 565, które znajdują się w zasobach Miasta Pszów.

W zakresie ochrony przed hałasem prowadzono działania kontrolne przestrzegania przepisów prawnych oraz zapisów dotyczących emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej prowadzone przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska Koszty w ramach zadań własnych.

Następnym obszarem interwencji była ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym w ramach, którego dokonywano oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwowano ich zmiany. Gromadzono i analizowano dane nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszenia. Także prowadzono rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm oraz weryfikowano wnioski o lokalizację stacji bazowych telefonii komórkowej.

W obszarze gospodarowanie wodami prowadzono działania monitoringowe i kontrolne wód powierzchniowych i podziemnych. Na bieżąco kontrolowano częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz prowadzono kontrole przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ścieków. Zwiększano retencyjność zlewni oraz efektywność urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlokalizowanych na terenie gminy Pszów. Ponadto jest prowadzona edukacja ekologiczna.

Kolejnym z obszarów była gospodarka wodno-ściekowa w ramach, której rozbudowywano sieć wodociągową i kanalizacyjną. Miała miejsce budowa sieci wodociągowej w Pszowie na osiedlu Kościuszki, a od 2022 roku trwa budowa sieci wodociągowej na ulicy Śląskiej (boczna). Gmina na bieżąco prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ramach gospodarowania zasobami geologicznymi odbyła się rewitalizacja – przebudowa budynku łaźni kobiecej i maszyny wyciągowej szybu „Jan” wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Zadanie to, obejmowało przebudowę istniejącego budynku po byłej łaźni kobiecej oraz maszynie wyciągowej szybu „Jan” na budynek Biblioteki Miejskiej wraz z pomieszczeniami biurowymi dla ZOPO i MOPS.

Obszar interwencji gleby cechował się realizacją takich zadań jak wsparcie rolników przez Śląskiej Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. W ramach tych działań udzielano porad rolniczych objętych dotacją celową, które miały na celu zwiększenie efektywności gospodarstw rolnych oraz promowanie zasad rolnictwa integrowanego.

Następnym obszarem interwencji była gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów. Prowadzono system gospodarowania odpadami komunalnymi, a gmina na bieżąco tworzyła sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnym. Odbyła się również budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) na terenie gminy Pszów. Co więcej, kontynuowano zadania związane z usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest. Wydawano zezwolenia w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów oraz pozwolenia na wytwarzanie odpadów, także przyjmowano zgłoszenia dotyczące transportu odpadów. Przeprowadzono kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie objętym decyzjami Starosty lub Marszałka Województwa w celu stwierdzenia prawidłowości gospodarowania odpadami.

W obszarze ochrony przyrody i krajobrazu realizowano prace pielęgnacyjne i rozwojowe terenów zieleni. Prowadzono nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Co więcej, prowadzono edukację leśno-przyrodniczą na terenie całego nadleśnictwa, w tym na terenie gminy Pszów oraz dla dzieci i młodzieży z gminy Pszów na terenie ścieżek edukacyjnych zlokalizowanych poza gminą.

Ostatnim z obszarów były zagrożenia poważnymi awariami. Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, w ramach zadania monitoringu i kontroli podmiotów korzystających ze środowiska, przeprowadzał kontrole oparte na analizie dokumentacji, z wyłączeniem badań automonitoringowych, dotyczące gospodarki odpadami, oraz kontrole oparte na analizie badań automonitoringowych. Wspierano służby ratownicze i instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo, działające na obszarze gminy.

Prowadzono edukację ekologiczną dla wszystkich grup wiekowych z zakresu ochrony powietrza, racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego, gospodarki odpadami komunalnymi jak również zagrożenia poważnymi awariami.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa realizacji Programu na terenie gminy Pszów wskazuje m.in. na wzrost długości ścieżek rowerowych, liczba instalacji OZE oraz ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. Odnotowano także spadek ilości zbiorników bezodpływowych⁵.

5. Ocena stanu środowiska na terenie gminy Pszów

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić:

A. Ze względu na pochodzenie:

1) Źródła pochodzenia naturalnego:

- bagna (metan CH₄, dwutlenek węgla CO₂, siarkowodór H₂S, amoniak NH₃),
- pożary lasów (dwutlenek węgla CO₂, tlenek węgla-CO, pył),
- gleby i skały ulegające erozji,
- wyładowania atmosferyczne (tlenki azotu NO_x),
- bakterie i inne organizmy (metan CH₄),
- roślinność i grzyby (pyłki, zarodniki).

2) Źródła pochodzenia antropogenicznego

Większość zanieczyszczeń powietrza jest związana z działalnością człowieka. Antropogeniczne źródła można podzielić na różne kategorie w zależności od przyjętych kryteriów. Jednym z nich jest podział wg sektorów gospodarki, gdzie wyróżniamy cztery podstawowe kategorie:

- Energetyczne – na które składają się procesy wydobywania (kopalnie, szyby wiertnicze) i spalania paliw.
- Przemysłowe – przemysł ciężki (przeróbka ropy naftowej, hutnictwo, cementownie, przemysł chemii organicznej), metalurgiczny, produkcja i stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, przemysł farmaceutyczny i inne.
- Komunikacyjne – transport lądowy (samochodowy, kolejowy, powietrzny) i wodny.
- Komunalno-bytowe – paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, zagospodarowywanie odpadów stałych i ścieków (składowiska odpadów, oczyszczalnie).

B. Ze względu na to w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji:

- 1) punktowe (emisja z pojedynczych źródeł, najczęściej z wysokich kominów),
- 2) liniowe (np. szlaki komunikacyjne),
- 3) powierzchniowe (emisja z wielu różnorodnych źródeł, np. z obszarów zamieszkałych).
Do źródeł powierzchniowych zalicza się źródła powodujące tzw. „niską emisję” – emisję pyłów i gazów do atmosfery z emitatorów znajdujących się na wysokości do 40 m.

---

⁵ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za lata 2022-2023, Pszów 2024.

C. Ze względu na postać w jakiej zostały uwolnione do atmosfery:

- 1) zanieczyszczenia pierwotne, które występują w powietrzu w takiej postaci, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery,
- 2) zanieczyszczenia wtórne, będące produktami przemian fizycznych i reakcji chemicznych, zachodzących między składnikami atmosfery i jej zanieczyszczeniem (produkty tych reakcji są niekiedy bardziej szkodliwe od zanieczyszczeń pierwotnych) oraz pyłami uniesionymi ponownie do atmosfery po wcześniejszym osadzeniu na powierzchni ziemi⁶.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył PM10 i PM2,5	spalanie paliw, transport samochodowy, pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał
B(a)P	spalanie paliw, produkt uboczny spalania drewna i odpadów oraz produkcji koksu i stali
SO₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO_x(suma tlenków azotu)	spalanie paliw w wysokich temperaturach, procesy technologiczne
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O₃ (ozon)	powstaje naturalnie w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu i lotnych związków organicznych
Dioksyny	spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	spalanie paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa, torf), dymy z zakładów przemysłowych i domowych kotłowni, spaliny samochodowe i ścieranie opon, duże awarie w przemyśle naftowym

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

- **Pył zawieszony** – są to cząstki unoszące się w powietrzu, m.in. tzw. czarny węgiel (głównie drobiny węgla w czystej postaci), pył oraz skroplone cząstki niektórych substancji chemicznych. W zależności od rozmiaru tych cząstek wyróżnić można PM2,5 – cząstki o średnicy do 2,5 µm, czyli do 2,5 tysięcznych milimetra (uważane przez WHO za najbardziej szkodliwe dla człowieka zanieczyszczenie atmosferyczne) oraz PM10 - cząstki o średnicy do 10 µm, będące mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne. Pyły mogą powodować choroby układu oddechowego, problemy z oddychaniem, zapalenie płuc, oskrzeli,
- **Benzo(a)piren** – powoduje raka płuc, problemy z oddychaniem oraz podrażnienie oczu, nosa i gardła,
- **Dwutlenek siarki** – powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie wydolności dróg oddechowych,

⁶ Stepnowski P., Synak E., Szafranek B., Kaczyński Z.: Monitoring i analiza zanieczyszczeń środowiska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2010.

- **Tlenki azotu** – powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach,
- **Tlenek węgla** – ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenu węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odporność immunologiczną organizmu,
- **Ozon** – w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela, a także zmniejsza odporność na infekcje,
- **Dioksyny** – kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy,
- **WWA** – najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby, a także zmniejszać odporność immunologiczną organizmu.

5.1.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów

Poniżej dokonano analizy źródeł zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujących na terenie gminy Pszów (energetyczne, przemysłowe, komunikacyjne oraz komunalno-bytowe).

1. Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych (gaz ziemny, olej lekki) i produkcja energii stanowi jeden z najbardziej niekorzystnych dla środowiska rodzajów działalności człowieka. Wynika to zarówno z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.

System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej pokrywane są głównie z małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania. Głównym źródłem ciepła dla tych instalacji są paliwa stałe. Ciepło systemowe na terenie gminy Pszów wytwarzane jest w Ciepłowni Anna zarządzanej przez Oddział Zakład Elektrociepłowni będący jednostką organizacyjną Polskiej Grupy Górniczej (PGG). Nośnikiem ciepła jest woda gorąca o maksymalnych parametrach zasilania i powrotu 135°C/75°C. Poprzez sieć ciepłowniczą do odbiorców dostarczana jest woda grzewcza o stałych i zmiennych parametrach.

Tabela 5. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	2024
Długość sieci ciepłowniczej	km	12,605	12,605	12,605
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	106	107	109
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków użyteczności publicznej	szt.	11	11	12
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków gospodarczych, handlowych, usługowych	szt.	20	20	21
Ludność korzystająca z sieci ciepłowniczej (ilość gospodarstw domowych)	szt.	1 937	1 938	1 940
Sprzedaż energii cieplnej ogółem	GJ	68 292	63 556	60 432

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

Tabela 6. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna

Kotłownia	Ciepłownia Anna	
Typ kotła	WRm-12	WR-4
Rodzaj paliwa	węgiel kamienny	węgiel kamienny
Wydajność nominalna	12,0 MWt	4,0 MWt
Sprawność nominalna	84%	84%
Rodzaj odpylania	Bateria cyklonów z modulem filtrów workowych	Odpylacz przelotowy jednostopniowy i bateria cyklonów z filtrem workowym
Sprawność odpylania	98%	99,2%
Wysokość kominów	110 m (użytkowany), 78,45 m (nieużytkowany)	

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

W latach 2026-2030 PGG S.A. Oddział Zakład Elektrociepłownie planuje modernizację Ciepłowni Anna polegającą na zastąpieniu kotłów węglowych przez kotły zasilane gazem ziemnym. Realizacja tej inwestycji będzie możliwa dopiero po zakończeniu przez operatora GAZ-SYSTEM S.A. rozbudowy i modernizacji infrastruktury przesyłowej gazu umożliwiającej dostawy odpowiedniej ilości paliwa na potrzeby PGG. W przypadku braku możliwości technicznych warunków przyłączenia do sieci gazowej rozważana będzie budowa kotłów biomasowych. Na terenie Pszowa nie planuje się rozbudowy sieci ciepłowniczej, jedynie planowana jest odcinkowa wymiana sieci ciepłowniczej napowietrznej na sieć w technologii preizolowanej⁷.

Ponadto Ciepłownia Rydułtowy dostarcza ciepło do budynku Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. oddział Pszów. Długość sieci ciepłowniczej na terenie Pszowa wynosi 0,597 km, a sieci cieplnej przesyłowej 0,495 km i na przestrzeni ostatnich lat nie uległa zmianie⁸.

⁷ Dane z PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie.

⁸ Dane z Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o.

Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów

Sieć ciepłownicza nr 2 zasilana z Ciepłowni „Anna”

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

System gazowniczy

Na obszarze miasta zlokalizowana jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia, przesyłająca gaz wysokometanowy, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach.

Tabela 7. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów

Nazwa	DN* [mm]	PN* [MPa]	MOP* [MPa]	Rok budowy
Radlin – Racibórz				
Fragment nitki głównej	300	1,6	-	1986
Odgałęzienie do stacji gazowej Pszów ul. Kraszewskiego	200	1,6	-	1996
	100	1,6	-	1996
	100	-	2,0	2004
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Andersa	80	1,6	-	1996
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Traugutta	250	1,6	-	1986
	80	1,6	-	1996

źródło: GAZ-SYSTEM Oddział w Świerklanach

*DN – średnica,

PN – ciśnienie nominalne,

MOP – maksymalne ciśnienie robocze.

Na terenie Pszowa znajdują się także 3 stacje gazowe: przy ul. Andersa (przepustowość 130 m³/h), Kraszewskiego (75 m³/h) i Traugutta (1 800 m³/h). Uzgodniony przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Plan Rozwoju GAZ-SYSTEM S.A. na lata 2024-2033 zakłada realizację zadania inwestycyjnego pn.: „Modernizacja gazociągu Radlin – Racibórz”⁹.

Sieć dystrybucyjną na terenie gminy Pszów obsługuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Dystrybucyjna sieć gazowa zasilana jest z dwóch stacji II stopnia: Pszów ul. Konopnickiej Q=3 000 m³/h oraz Pszów ul. Kościuszki Q=1 200 m³/h.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców z terenu miasta. Rozbudowa sieci gazowej jest realizowana na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb w ramach procesu przyłączeniowego, a wszelkie inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej będą realizowane w miarę występowania przyszłych potencjalnych odbiorców i spełnienia warunków technicznych podłączenia do sieci gazowej oraz warunku opłacalności ekonomicznej. Gazociągi są systematycznie kontrolowane pod względem bezpieczeństwa i na bieżąco są usuwane awarie. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego. Sieci gazowe, których stan techniczny budzi wątpliwości są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych.

Plan Rozwoju na lata 2024-2028 PSG zawiera zadania związane z modernizacją i odtworzeniem sieci gazowej z terminem realizacji w latach 2026-2028 : Pszów ul. Miarki etap II, SRP Pszów ul. Konopnickiej ¹⁰.

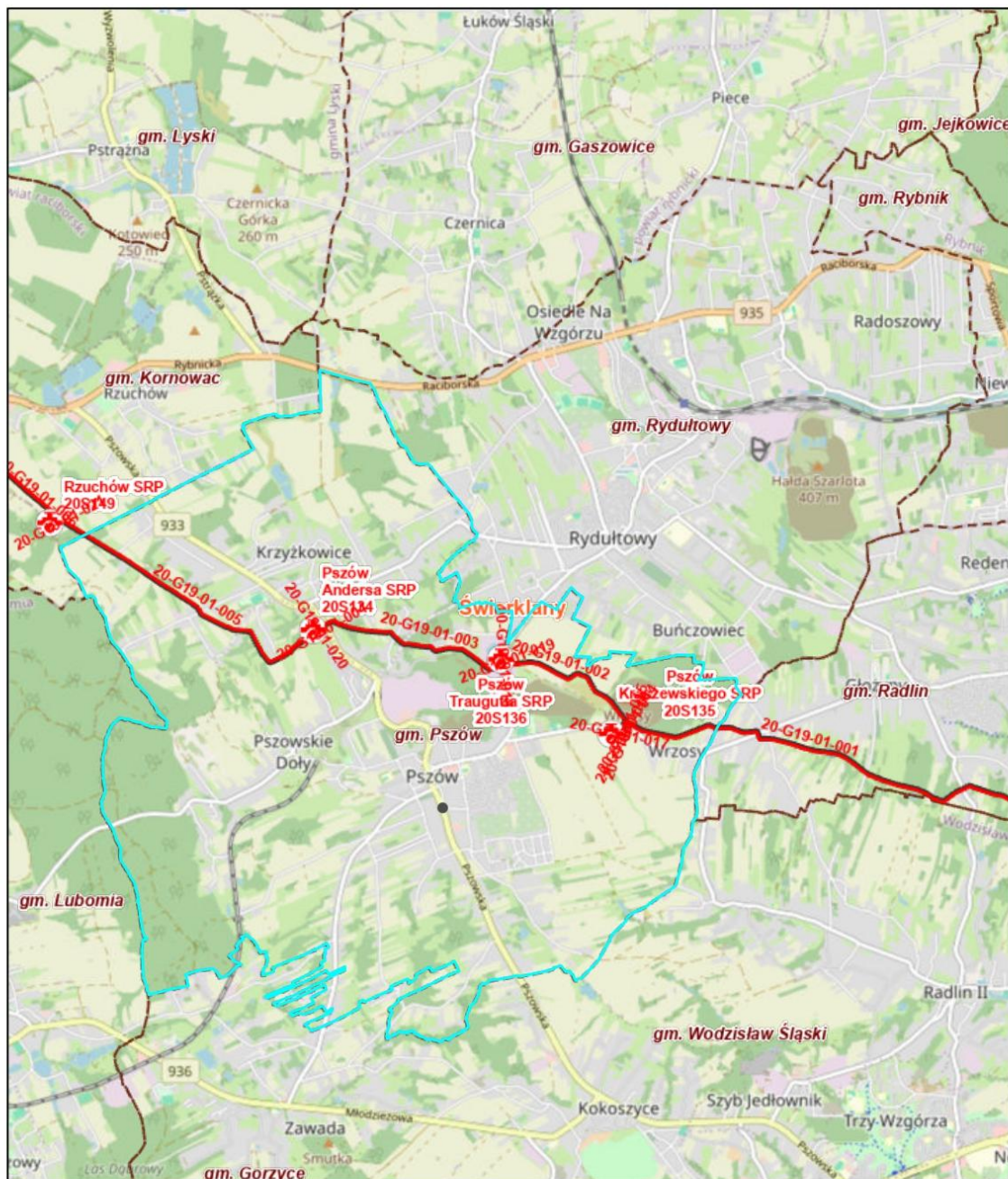
⁹ Dane od GAZ-SYSTEM.

¹⁰ Dane z PSG.

Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów

Infrastruktura GAZ-SYSTEM S.A.

13.10.2025, 14:27:33

Segment rur gazociągu (1SEGR)

— w eksploatacji

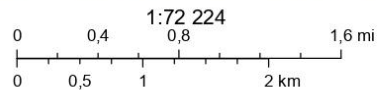
Stacja gazowa (1STAG)

⊕ w eksploatacji

Oddziały

gminy

województwa

© OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

Portal GIS
GAZ-SYSTEM S.A.

źródło: GAZ-SYSTEM

Tabela 8. System gazowniczy na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem	m	34 879	34 743	41 412
Długość sieci przesyłowej	m	6 750	6 750	6 750
Długość sieci dystrybucyjnej	m	28 129	27 993	34 662
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	416	421	507
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	401	405	486
Odbiorcy gazu	gosp.	1 013	1 036	1 064
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	241	282	324
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem	MWh	5 025,6	5 476,3	6 085,6
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	4 142	4 794,6	5 536,0
Ludność korzystająca z sieci gazowej	[os.]	3 248	3 275	3 320
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	[%]	24,8	25,2	25,8

źródło: GUS, PSG

2. Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych. Eksploatacja instalacji powodującej wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia. Podobnie dla instalacji przemysłowych, których eksploatacja może powodować znaczne zanieczyszczenia poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości wydawane są pozwolenia zintegrowane określające zasady korzystania ze środowiska.

Starosta Wodzisławski wydał pozwolenie na wprowadzania gazów i pyłów do powietrza dla następującego podmiotu na terenie gminy Pszów:

- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Ciepłownia Anna w Pszowie, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik¹¹.

3. Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnego Transport samochodowy

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie gminy nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury poprzez szukanie nowych rozwiązań w transporcie i infrastrukturze drogowej.

¹¹ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja tlenków azotu oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport jest uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w tabeli.

Tabela 9. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Motoryzacja a środowisko, J. Jakubowski

Sieć komunikacyjna gminy Pszów składa się z następujących traktów samochodowych:

- droga wojewódzka nr 933 relacji Rzuchów – Wodzisław Śląski – Jastrzębie-Zdrój – Pszczyna – Oświęcim – Chrzanów, o długości na terenie Pszowa 5,8 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 20,35 km, scharakteryzowane poniżej w tabeli¹²,
- drogi gminne o łącznej długości 30,8 km, w tym o nawierzchni twardej 29,8 km¹³.

¹² Dane z PZD.

¹³ Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Tabela 10. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów

Droga	Długość [m]	Km od	Km do	Ulica	Ocena ogólna – udział [%]			
					klasa			
					A	B	C	D
P5014 S	1 342	0+000	1+342	Kołątaja	11,18	7,45	6,86	74,52
5015S	2 479	0+778	3+257	Paderewskiego	0,00	22,55	18,96	58,49
5023S	1 750	0+000	1+750	Armii Krajowej	14,29	31,89	42,40	11,43
5024S	2 044	0+000	2+044	Traugutta	44,03	31,80	11,94	12,23
5028S	1 810	0+000	1+810	Kraszewskiego	5,52	8,29	8,84	77,35
5030S	1 380	0+000	1+380	Niedurnego	0,00	0,00	3,23	96,77
5031S	1 705	0+000	1+705	Łukasiewicza, Bohaterów Westerplatte	1,37	21,77	21,96	54,89
5032S	835	0+000	0+835	Staffa	0,00	58,08	17,96	23,95
5033S	737	0+000	0+737	Dygasińskiego	0,00	27,18	36,41	36,41
5034S	1 418	0+000	1+418	Lubomska	0,00	3,53	22,43	74,05
5035S	1 964	0+000	1+964	Grota-Roweckiego	0,00	0,00	8,33	91,67
5036S	2 885	2+763	5+648	Karola Miarki	82,01	17,99	0,00	0,00

źródło: PZD

*A – stan dobry,
 B – stan zadowalający,
 C – stan niezadowalający,
 D – stan zły.

Określenie stanu technicznego dróg powiatowych na terenie gminy Pszów wykonano w oparciu o przegląd stanu nawierzchni przeprowadzony w roku 2023.

Transport kolejowy

Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia była wykorzystywana przez KWK Anna. Od 2012 r. wyłączona jest z eksploatacji, stąd nie występują emisje zanieczyszczeń pyłowych związane z ruchem pociągów.

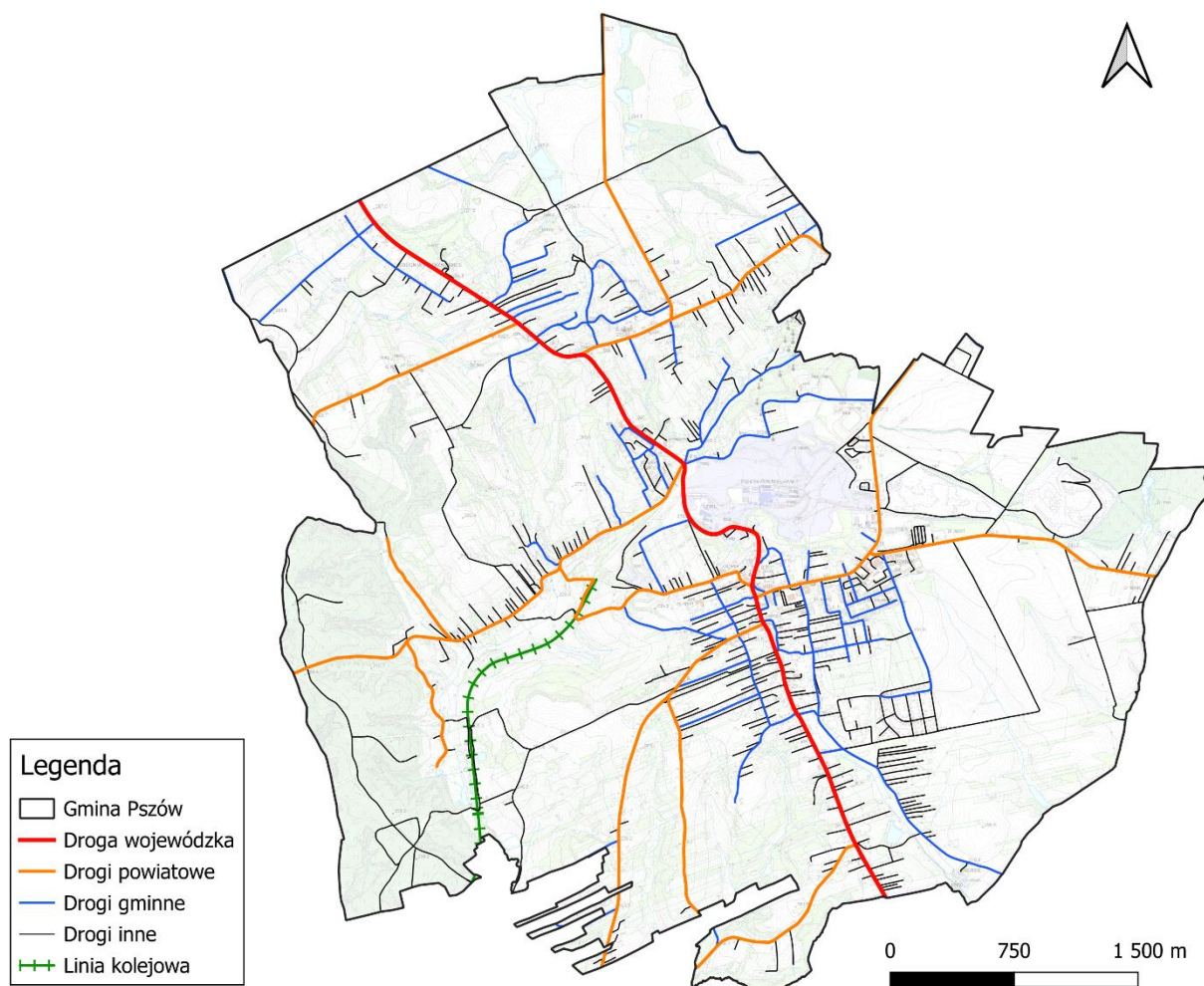
Komunikacja miejska

Usługę związaną z prowadzeniem komunikacji miejskiej na terenie gminy Pszów realizuje Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju, którego Miasto Pszów jest członkiem. Na terenie Pszowa na dzień 31.12.2024 r. funkcjonowało 5 linii autobusowych należących do MZK (linie o numerach: 201, 202, 203, 204, 210). Ponadto, funkcjonują połączenia autobusowe linii nr C1, C2, C3 oraz C4, należące do Komunikacji Miejskiej w Wodzisławiu Śląskim, a także linie autobusowe organizowane przez Powiat Wodzisławski, łączące Pszów z Raciborzem oraz linia nr 44 Gorzyce-Rydułtowy przez Pszów. Kursuje także autobus linii nr 10, obsługiwanej przez Komunikację Miejską Rybnik Sp. z o.o. Kursują też autobusy prywatnych linii należących do firm: Sindbad, Eko-Okna i Przedsiębiorstwa Usługowego AGROS¹⁴. Na terenie miasta funkcjonuje 6 przystanków autobusowych¹⁵.

¹⁴ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025.

¹⁵ Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Transport rowerowy – bezemisyjny

Drogi rowerowe poprawiają mobilność mieszkańców i ułatwiają decyzję o rezygnacji z korzystania z samochodu. Rower na obszarach miejskich jest tanim i wygodnym środkiem transportu. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. długość ścieżek rowerowych na terenie gminy Pszów wynosiła 1,9 km, będących pod zarządem Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

4. Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównym źródłem tego rodzaju zanieczyszczenia powietrza może być spalanie paliw stałych tj. węgla złej jakości i mokrego drewna oraz spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych. Szczególny wzrost zanieczyszczeń z palenisk domowych odczuwalny jest w sezonie grzewczym. Zjawisku sprzyja tzw. inwersja termiczna oraz niska temperatura i bezwietrzne dni. Wzrasta wtedy stężenie zanieczyszczeń głównie takich jak: B(a)P oraz pyły PM10 i PM2,5.

Miasto Pszów udzielało dofinansowań na realizację inwestycji związanych z modernizacją systemu grzewczego, polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym, niespełniających wymagań klasy 5 i wyższej. Zasady i tryb udzielania ww. dofinansowań reguluje Uchwała nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r.

w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej oraz Uchwała nr XIV/98/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej. W 2022 roku udzielono 91 dofinansowań, w 2023 roku 52 dofinansowania, w 2024 roku 20 dofinansowań, a w 2025 r. 21 dofinansowań.

Upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Pszów w asyście funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pszowie przeprowadzają kontrole przestrzegania przez mieszkańców miasta spalania paliw stałych pod kątem odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej. W 2022 roku przeprowadzono łącznie 43 takie kontrole, w 2023 roku 39 kontroli, w 2024 roku 36 kontroli, natomiast w 2025 r. 8 kontroli palenisk, które w części zakończyły się postępowaniami mandatowymi¹⁶.

Program „Czyste Powietrze”

Celem programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, który ruszył we wrześniu 2018 r., jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Wnioski są składane indywidualnie przez właścicieli budynków mieszkalnych do Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Miasto Pszów na podstawie porozumienia podpisanego z WFOŚiGW w Katowicach prowadzi punkt konsultacyjno-informacyjny „Czyste Powietrze” dla mieszkańców miasta.

W 2024 roku ze środków Programu „Czyste Powietrze” dofinansowano 63 nieruchomości z terenu miasta Pszów w których dokonany wymiany nieefektywnego źródła ciepła. Zamontowano następując źródła ciepła:

- 14 kotłów na paliwo stałe,
- 25 kotłów gazowych,
- 23 pompy ciepła,
- 1 węzeł cieplny.

W przypadku 11 nieruchomości dofinansowano montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej. W 48 budynkach przeprowadzono prace polegające na dociepleniu budynku i/lub wymianie stolarki okiennej-drzwiowej. Wśród nich w 30 budynkach wykonano docieplenia przegród, a w 18 przypadkach dokonano jedynie wymiany stolarki okiennej-drzwiowej¹⁷.

---

¹⁶ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025. Raport o stanie Miasta Pszów za 2025 rok, Pszów 2026. Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za lata 2022-2023, Pszów 2024.

¹⁷ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu z realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego w 2024 r. zlikwidowano 69 pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe i przeprowadzono termomodernizację 73 budynków¹⁸.

Uchwała antysmogowa

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 7 kwietnia 2017 r. przyjął Uchwałę nr V/36/1/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W przypadku instalacji, które dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania dopuszcza się wyłącznie użytkowanie instalacji (kotłów), które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z klasą 5 pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza według normy PN-EN 303-5:2012. Wprowadzone ograniczenia dotyczące wymogu eksploatacji instalacji spełniających minimalne standardy emisyjne zgodne z klasą 5 obowiązują od 1 września 2017 r. Wyjątkami są instalacje, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r., wówczas ww. ograniczenia obowiązują:

- od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

W przypadku instalacji, które wydzielają ciepło lub wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika (np. kominki, piece), dopuszcza się do eksploatacji wyłącznie urządzenia, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE. Wprowadzone ograniczenia w przypadku wyżej wymienionych instalacji, które powinny spełniać ww. wymogi, obowiązywać będą od 1 stycznia 2023 r., chyba, że ich eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r. i instalacje te osiągną sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu.

Zakres uchwały obejmuje również ograniczenia dotyczące spalanych paliw. Zgodnie z uchwałą od 1 września 2017 roku zakazane jest na terenie województwa śląskiego stosowanie w instalacjach, w których następuje spalanie paliw stałych:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15%,
- biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%¹⁹.

---

¹⁸ Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

¹⁹ Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r.

5. Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zawiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

5.1.3. Jakość powietrza

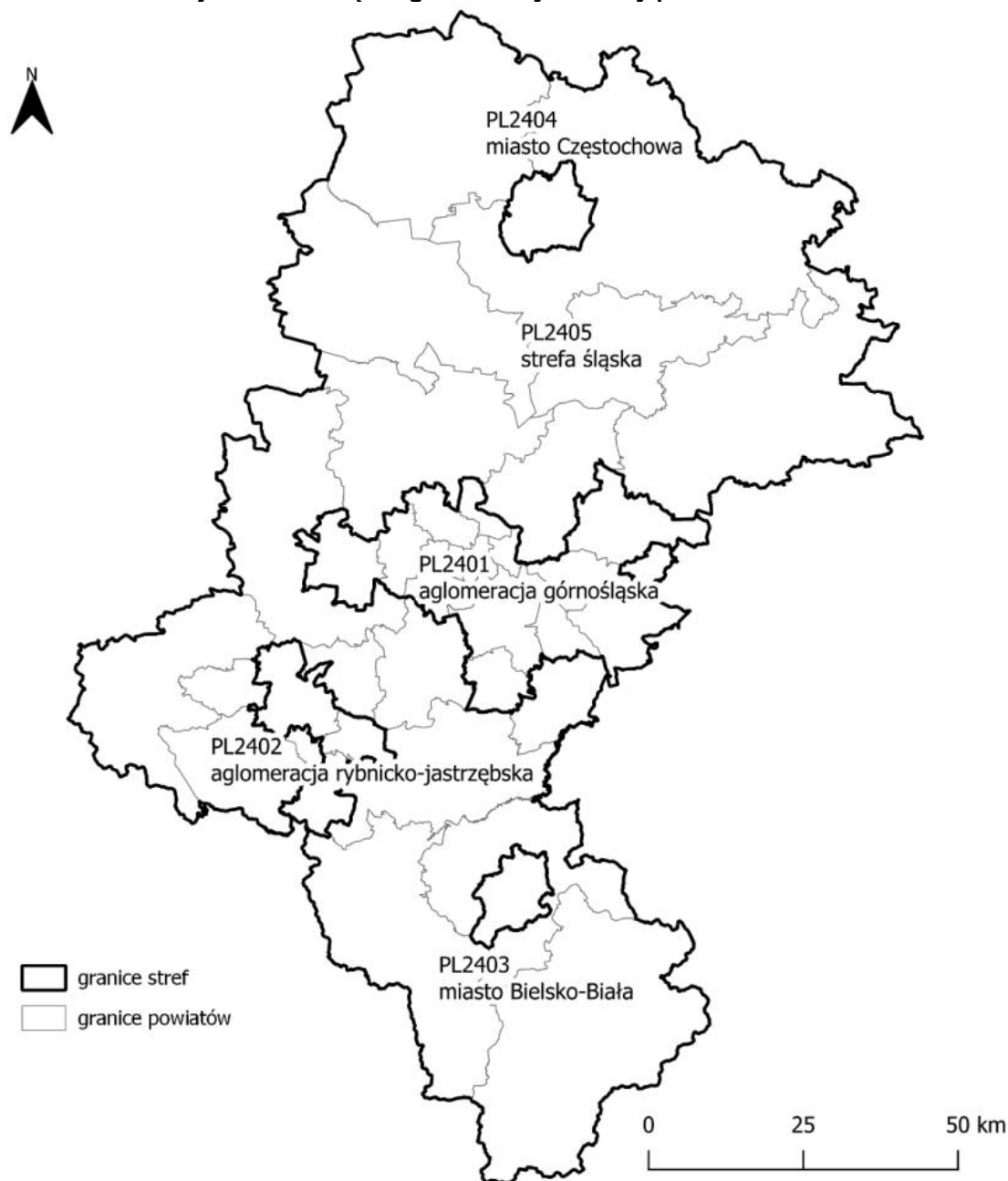
Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1576) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo śląskie zostało podzielone na 5 stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa oraz strefa śląska w skład której wchodzi gmina Pszów.

Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2024 r., poz. 870).

W 2025 r. monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony był za pomocą 31 stacji pomiarowych. Pomiary dotyczyły zakresu stężeń dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM_{10} . W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO_2), tlenku azotu (NO) i ozonu (O_3). Na terenie gminy Pszów nie znajdują się stacje pomiarowe, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy

w województwie śląskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej, ponieważ metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. W odniesieniu do wszystkich modelowanych zanieczyszczeń wyniki modelowania stanowiły podstawę do obiektywnego szacowania przestrzennego rozkładu stężeń oraz zasięgu obszarów przekroczeń. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Pszów, za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji – w Wodzisławiu Śląskim.

Tabela 11. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji

Zanieczyszczenie	Poziom dopuszczalny	Wartość [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		
		2022	2023	2024
Dwutlenek azotu	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	14-16	13-16	13-15
Dwutlenek siarki	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – ochrona roślin	7-9	6-7	5-7
Pył zawieszony PM10	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28-35	21-29	26-35
Pył zawieszony PM2,5	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	22-25	16-20	18-20
Benzen	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	1-2	1	1
Ołów	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,02	0,01	0,01
Arsen	6 ng/ m^3	1	0,7-1,7	0,6-1,1
Kadm	5 ng/ m^3	0,4	0,4	0,3
Nikiel	20 ng/ m^3	4,0	7,0	0,9
Benzo(a)piren	1 ng/ m^3	3-7	2-4	2-9
Tlenek węgla	10 ng/ m^3	0,4	0,3	0,4

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

Zgodnie z powyższym, w latach 2022-2024 na terenie gminy Pszów nie wystąpiły przekroczenia w zakresie zanieczyszczeń gazowych (dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla), metali zawartych w pyłe zawieszonym PM10 (ołów, arsen, kadm, nikiel). Dla wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenie miało miejsce w 2022 r., w latach 2023-24 nie wystąpiło przekroczenie w tym zakresie.

Kryteria klasyfikacyjne dla pyłu zawieszonego PM10 w celu ochrony zdrowia ludzi obejmują poziom dopuszczalny stężeń średnich rocznych 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz dobowy poziom dopuszczalny wraz z dopuszczalną częstością przekraczania wynoszącą 35 dni dla stężeń dobowych przekraczających 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych w latach 2022-2024 nie zostały przekroczone stężenia średnioroczne. W strefie śląskiej liczba dni z przekroczeniami w 2022 r. wyniosła od 0 do 75 (kryterium przekroczone), a w 2023 roku od 3 do 31, kryterium dotyczące 35 dni nie zostało przekroczone. W 2024 roku liczba dni wyniosła od 6 do 36, wobec powyższego kryterium zostało przekroczone, strefa śląska została zakwalifikowana do klasy C. W latach 2022-2024 średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na terenie gminy przekroczyły poziom docelowy²⁰.

²⁰ Dane z RWMS GIOŚ w Katowicach.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Tabela 12. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza

Poziom stężen	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane dziaania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃ ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10),	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)		działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

źródło: GIOŚ

Należy pamiętać o tym, że przypisanie klasy C nie oznacza złej jakości powietrza na obszarze całej strefy. Może oznaczać lokalne występowanie przekroczeń określonej substancji, nazywane obszarem przekroczeń.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas dla strefy śląskiej za ostatnie lata z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia i roślin, zostało przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 13. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2022	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	C1**
2023	A	A	A	A	A*	A	A	A	A	A	C	A1**
2024	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	A1**
2025	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	C1**

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

* Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza (obowiązująca do końca 2019 r.) strefa uzyskała klasę A w 2023 i 2024 r. oraz klasę C w 2025 r.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024, 2025*

Tabela 14. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Rok	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2022	A	A	A*
2023	A	A	A*
2024	A	A	A*

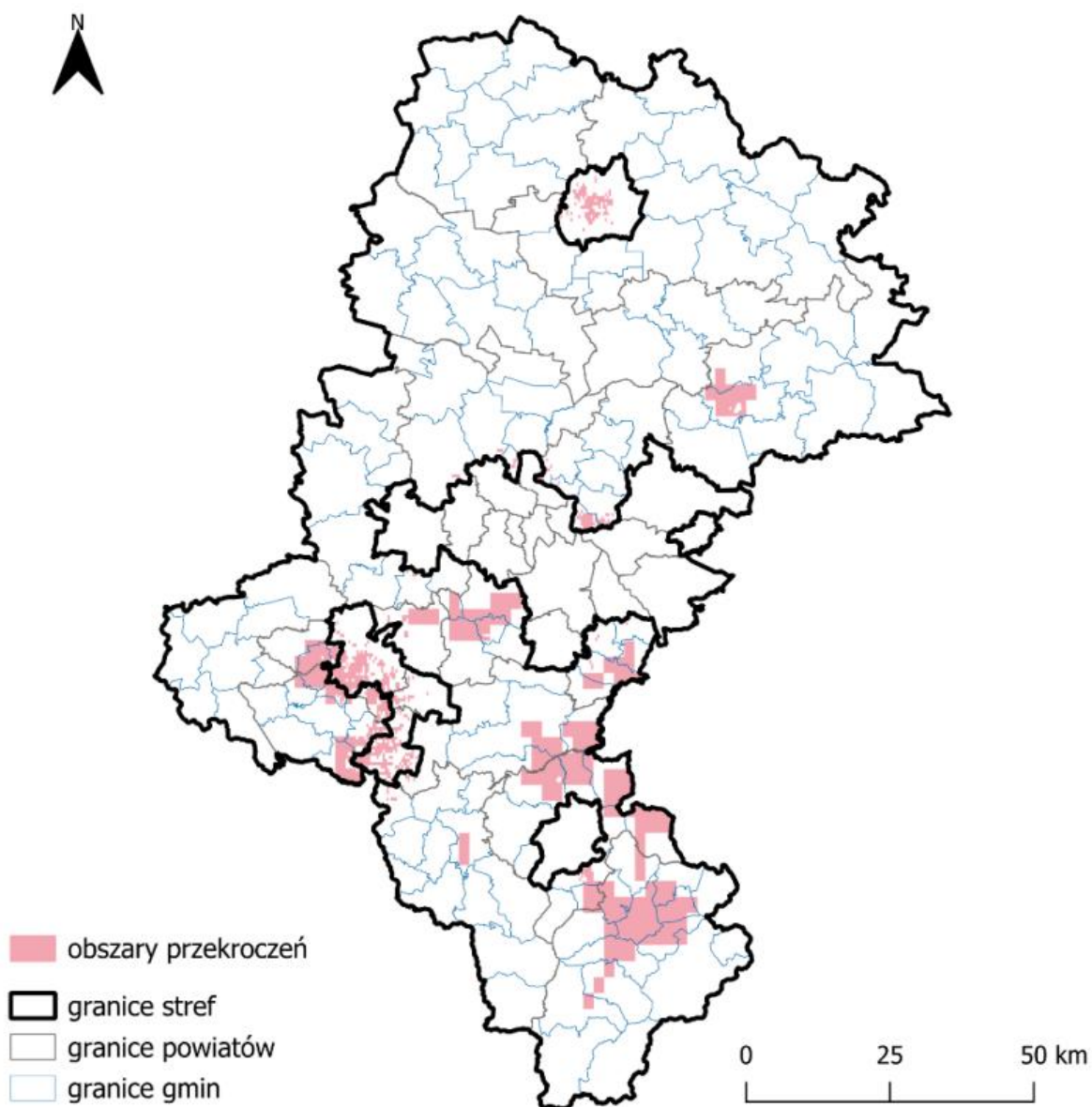
Rok	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2025	A	A	A*

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024, 2025*

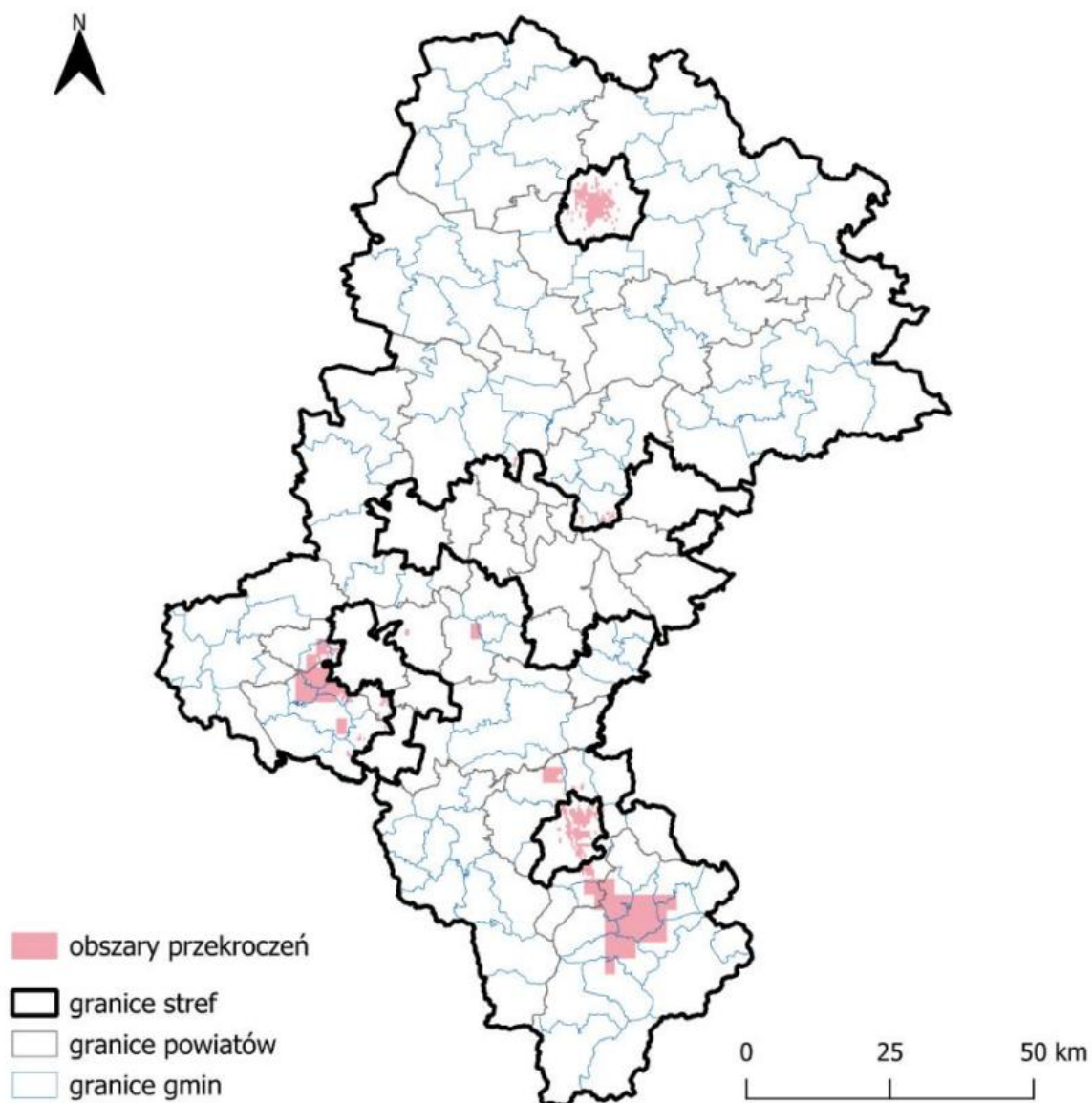
Na poniższych rysunkach zaprezentowano zasięg przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} (II faza) i docelowego benzo(a)pirenu na terenie województwa śląskiego.

Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM₁₀ w województwie śląskim w 2025 r.

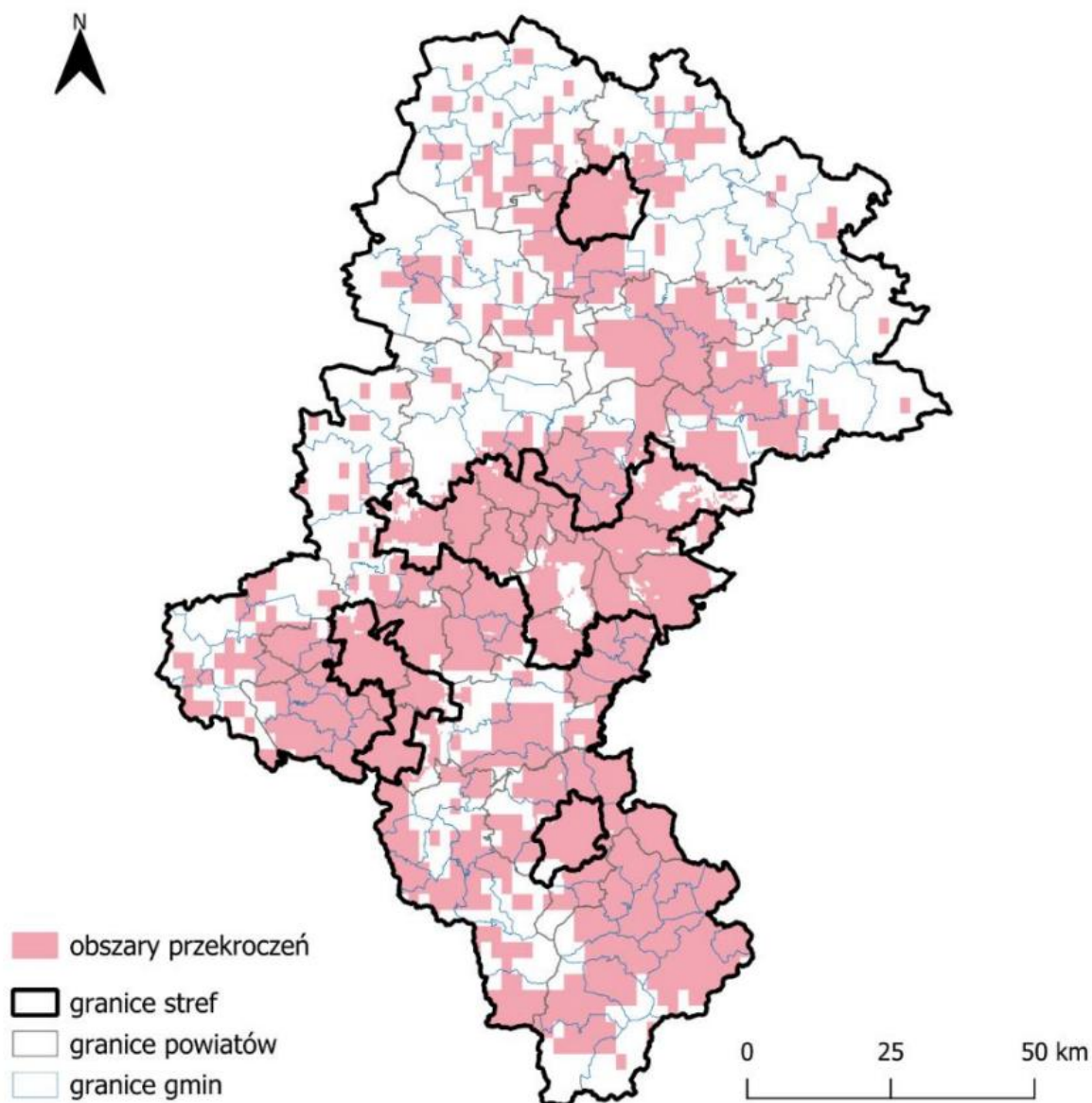
źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025*

Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM_{2,5} (II faza) w województwie śląskim w 2025 r.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025

Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2025 r.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025*

Gmina Pszów została zaliczona do obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ – 3,6 km² powierzchni gminy, co stanowi 17,6% całkowitej powierzchni, pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza) – 13,6 km², co stanowi 66,7% całkowitej powierzchni, oraz przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu – 20,4 km² powierzchni gminy, co stanowi 100% całkowitej powierzchni²¹.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu

²¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025, RWMS GIOŚ, Katowice 2026.

w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna). Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin²².

5.1.4. Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako różnica wysokości poziomu wody na dwóch stanowiskach. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin), wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony

---

²² Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

przyrody: obszary Natura 2000), prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Pszów leży w strefie IV (mało korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 11. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

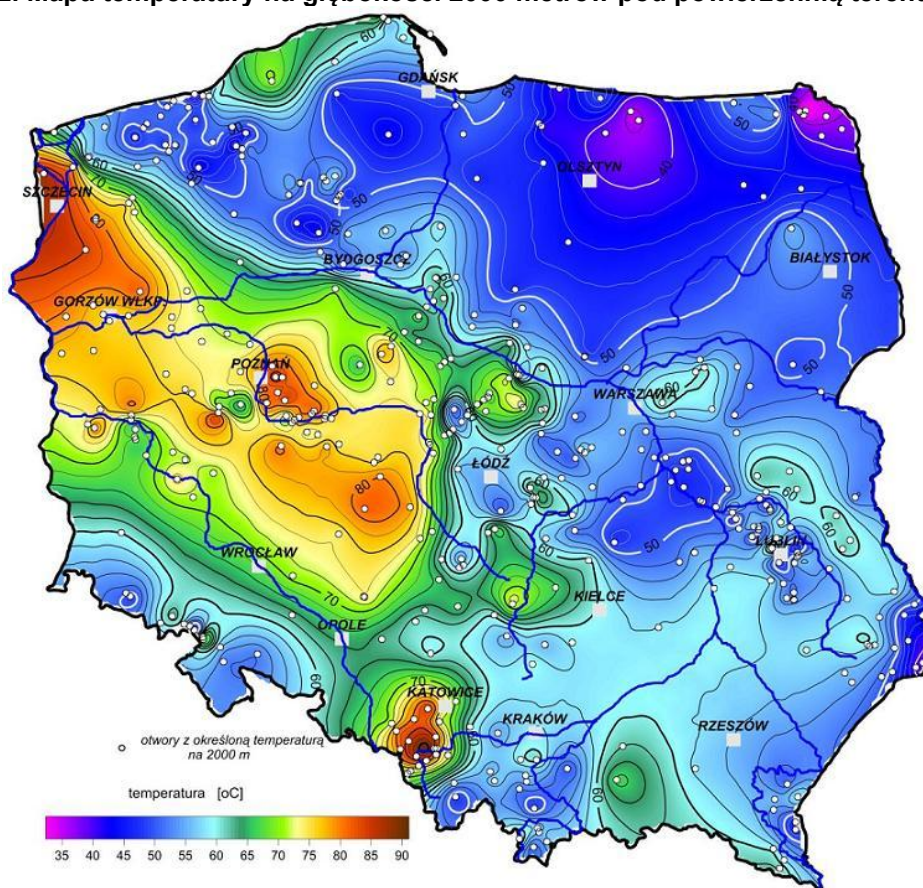

źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie i pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdolne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością wykonania kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Wykorzystanie energii geotermalnej jest nieefektywne ekonomicznie na terenie miasta. Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 12. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

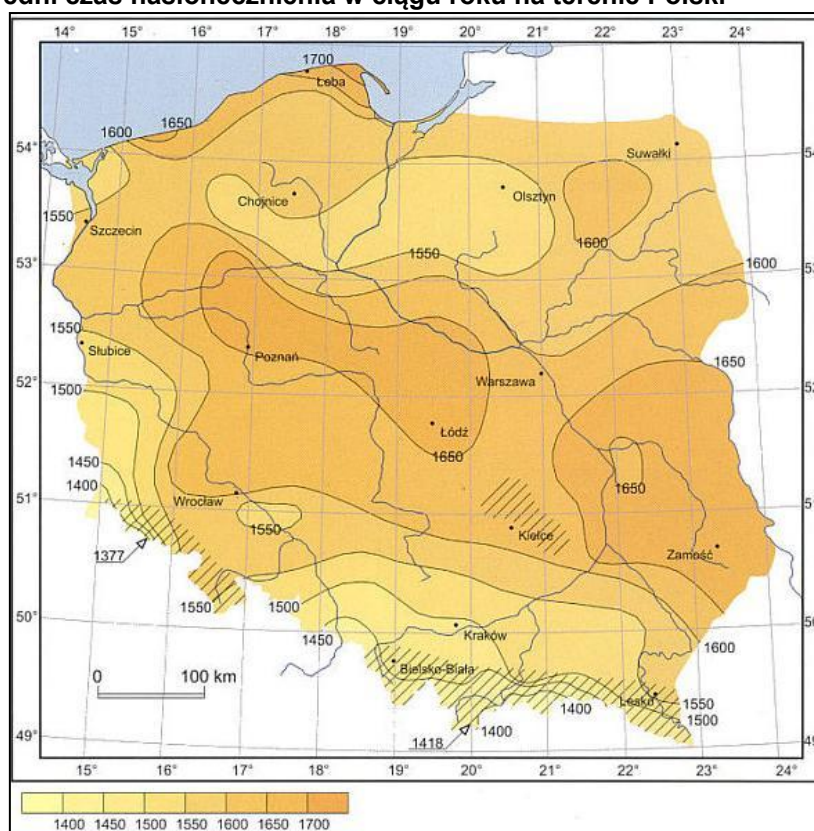

źródło: PIG-PIB

Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób – do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

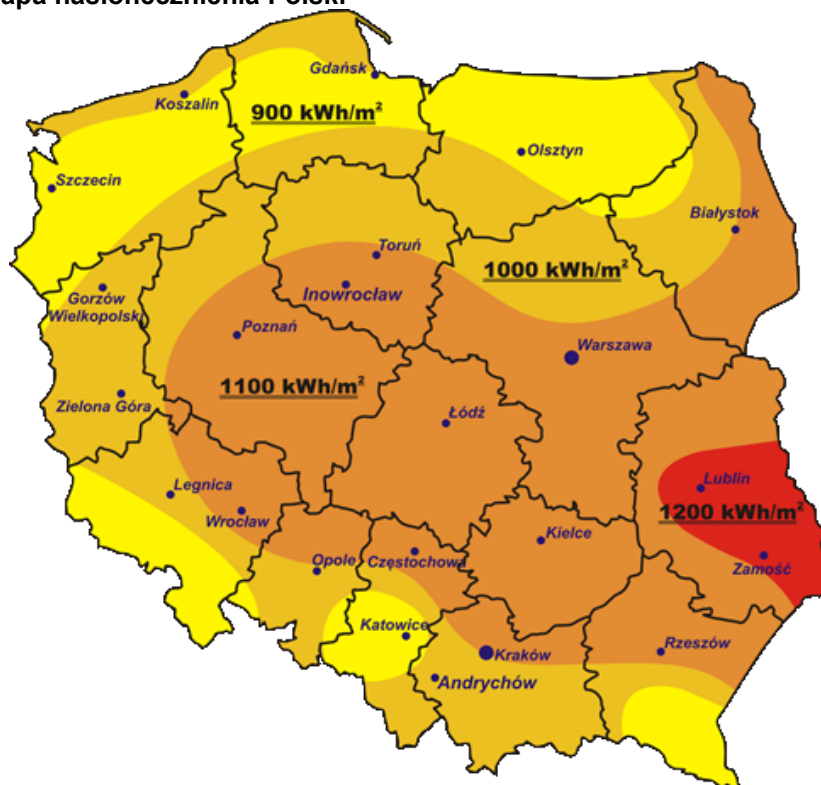
Rysunek 13. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 14. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Pszów zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie całej gminy szacowane jest na 1 450 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy określane są jako korzystne.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areалу upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemysłowy i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi

pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych.

Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o niskoemisyjnym sposobie jej produkcji.

Instalacje OZE na terenie gminy Pszów

Instalacje fotowoltaiczne znajdują się na następujących budynkach należących do Miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 12 – moc 39,69 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Pszowie, ul. Karola Miarki 16a – moc 21,06 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Pszowie, ul. Armii Krajowej 54 – moc 19,85 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Pszowie, ul. Niepodległości 99 – moc 39,69 kWp,
- Przedszkole nr 2 im. Pszowskich Krasnali w Pszowie, Osiedle Józefa Tytki 8 – moc 12,96 kWp,
- Przedszkole nr 3 w Pszowie, ul. Władysława Andersa 16 – moc 29,97 kWp,
- Przedszkole nr 4 w Pszowie i OSP, ul. Oskara Kolberga 27 – moc 10,53 kWp,
- Urząd Miasta Pszów, ul. Pszowska 534 – moc 10,53 kWp,
- Boisko Orlik, ul. Kraszewskiego (za osiedlem. J. Tytki) – moc 18,55 kWp oraz magazyn energii o pojemności 15 kWh,
- Miejski Ośrodek Kultury w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 1 – moc 32,81 kWp oraz magazyn energii o pojemności 20 kWh.

W 2023 r. zamontowano 68 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 287,645 kWp w ramach realizowanego przez Miasto projektu pn.: „Montaż instalacji OZE na budynkach mieszkalnych w Gminie Pszów”²³.

Liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej Tauron Dystrybucja S.A. mających zawarte umowy na terenie gminy Pszów na koniec 2024 r. wynosiła:

- do 10 kW – 729 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 4 631,155 kW,
- powyżej 10 kW – 60 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 1 047,529 kW²⁴.

5.1.5. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA 2.0, zamieszczonymi w *Raporcie skróconym zmiany temperatury i opady na obszarze Polski w warunkach przyszłego klimatu do roku 2100*, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się do 2100 r. średniej rocznej temperatury o 1,3° (umiarkowany scenariusz) lub o ponad 3°C (scenariusz ekstrapolacyjny), liczby dni upalnych (z temperaturą maksymalną powyżej 30°C), nocy tropikalnych (z temperaturą minimalną powyżej 20°C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego

---

²³ Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

²⁴ Dane od Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywnym wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań Gminy jest zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zarówno dorosłych jak i dzieci i młodzieży. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Monitoring środowiska

Monitoring powietrza w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w województwie śląskim funkcjonują stacje pomiarowe, które prowadzą monitoring w sposób automatyczny lub manualny.

5.1.6. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczone powietrze, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, podejmowane przez mieszkańców działania związane z poprawą jakości powietrza – wymiana kotłów, termomodernizacje.	<ul style="list-style-type: none"> utrzymujące się wysokie stężenia zanieczyszczeń pyłem zawieszonym PM10 i benzo(a)pirenem, występowanie zjawisk ekstremalnych takich jak intensywne opady deszczu oraz występowanie fal upałów i susz.

5.1.7. Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzone przez Gminę programy dotacyjne dla mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła. 2. Realizacja inwestycji z zakresu modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej, wymiany urządzeń grzewczych oraz instalacji OZE. 3. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej. 4. Funkcjonująca, choć na niewielkim obszarze, sieć ciepłownicza. 5. Rozwijana stopniowo sieć gazowa. 6. Brak dużych emitorów (zakładów przemysłowych) zanieczyszczających powietrze. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dominujące systemy ogrzewania indywidualnego na kotły/piece niskiej efektywności. 2. Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczenia. 3. Niska efektywność energetyczna części budynków. 4. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i docelowych poziomów benzo(a)pirenu. 5. Niezadowalający stan techniczny części dróg.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój niskoemisyjnych technologii wytwarzania energii cieplnej. 2. Termomodernizacja budynków. 3. Realizacja zapisów uchwały antysmogowej i dokumentów strategicznych z zakresu ochrony powietrza. 4. Dostępność środków krajowych i unijnych na realizację inwestycji w zakresie ochrony powietrza. 5. Edukacja ekologiczna mieszkańców, promowanie OZE. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenia powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji. 2. Wysokie ceny przyjaznych środowisku nośników energii. 3. Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. 4. Wzrost natężenie ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi. 5. Napływowa emisja zanieczyszczeń.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy vibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu

akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalne poziomy hałasu, wg następujących wskaźników:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),
- L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB							
	Drogi lub linie kolejowe*				Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu			
	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45	45	40	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	64	59	61	56	50	40	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	65	56	55	45	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	70	65	68	60	55	45	55	45

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Pszów na przestrzeni lat ulega zwiększeniu. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Największy poziom hałasu może występować na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej. Drogę tę charakteryzuje duży udział pojazdów ciężkich. Drogi powiatowe i gminne charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich. Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na terenie gminy nie występują zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy stanowi uciążliwość dla mieszkańców terenów odległych nawet o 1 km. Hałas ten jest jednak znacznie mniej uciążliwy niż hałas drogowy. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie 300 m od linii kolejowej. Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia nie jest eksploatowana, stąd nie stanowi źródła hałasu.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych.

W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów gospodarczych na terenie gminy Pszów²⁵.

5.2.3. Stan środowiska akustycznego

Monitoring GIOŚ

Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. W ostatnich latach na terenie gminy Pszów nie prowadzono monitoringu hałasu w ramach PMŚ, zarówno drogowego, kolejowego, jak i przemysłowego²⁶.

Monitoring ZDW

ZDW realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Mapa nie objęła odcinków drogi wojewódzkiej na terenie gminy Pszów, natomiast jej monitoring na odcinkach w Wodzisławiu Śląskim i Mszanie wskazał, że powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem wynosi 0,107 km² wg wskaźnika L_{DWN} i 0,102 km² wg wskaźnika L_N, natomiast liczba zagrożonych hałasem mieszkańców wynosi 300 osób wg obu wskaźników²⁷.

---

²⁵ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim i Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach.

²⁶ Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

²⁷ Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok. Streszczenie w języku niespecjalistycznym, Wrocław 2022.

Monitoring PZD

Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2021 r. strategiczną mapę hałasu dla dróg powiatowych na terenie powiatu wodzisławskiego. Jest to pierwsze tego typu opracowanie.

Analizie poddano 18 odcinków 7 dróg powiatowych, w tym przebiegające przez gminę Pszów. Analizą objęte zostały pasy terenu o szerokości 2 x 300 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków dróg.

Tabela 16. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu

L.p.	Ulica	Nr drogi	Długość [m]	Km pocz.	Km końc.
1.	Traugutta	5024S	770	0+000	0+770
2.	Traugutta	5024S	1 274	0+770	2+044

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Średni dobowy ruch na powyższych odcinkach wynosi 22 244 pojazdów. Punkt pomiarowy był zlokalizowany przy ul. Władysława Jagiełły 1A w km 0+535, z prawej strony. Zmierzony poziom hałasu porze dziennej wyniósł 64,3 dB (poziom dopuszczalny 65 dB), a w porze nocnej 58,3 dB (poziom dopuszczalny 56 dB)²⁸.

Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_{DWN} [dB]					
	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	75-79,9	≥80
Liczba lokali ekspozowanych	100	300	200	<50	0	0
Liczba osób ekspozowanych	200	800	600	<50	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_N [dB]					
	50-54,9	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	≥75
Liczba lokali ekspozowanych	200	200	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozowanych	600	700	<0	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozowanych na hałas [km ²]	0,0065	0	0	0

²⁸ Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, Kraków 2021.

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Liczba lokali ekspozycyjnych	100	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	200	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 20. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych na hałas [km ²]	0,0009	0	0	0
Liczba lokali ekspozycyjnych	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	<50	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Zapisy *Mapy* proponują prace remontowe na powyższym odcinku, planowane w ciągu 6-10 lat licząc od 2022 r.

5.2.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku w powietrzu, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania ich skutków.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów hałasu w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk. Dodatkowo zarządcy dróg sporządzają

co 5 lat mapy akustyczne terenów, na których eksploatacja obiektów komunikacyjnych może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

5.2.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> rozwój inwestycji drogowych, poprawa infrastruktury drogowej, 	<ul style="list-style-type: none"> dynamiczny przyrost liczby pojazdów i wzrost natężenia ruchu.

5.2.6. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu na terenie gminy – remonty, modernizacje, przebudowy dróg. Opracowane mapy akustyczne dla dróg powiatowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Występowanie dróg o niezadowalającym stanie technicznym. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Promowanie transportu rowerowego, zbiorowego. Dbanie o poprawny stan techniczny nawierzchni ciągów komunikacyjnych. Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych z największym natężeniem ruchu. Możliwość uzyskania wsparcia zewnętrznego w zakresie inwestycji transportowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Wysokie koszty realizacji inwestycji z zakresu modernizacji infrastruktury drogowej. Wzrost ilości pojazdów. Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów.

5.3. Pola elektromagnetyczne

Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego są: Ziemia (wytworząca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytworzące promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temperaturze przekraczającej temperaturę zera bezwzględnego.

Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego. Każde urządzenie zasilane energią elektryczną, czy to z sieci energetycznej, czy baterijne, wytwarza pole elektromagnetyczne. Sztuczne pole elektromagnetyczne może więc stanowić efekt zamierzony lub uboczny. Z wytwarzanym polem elektromagnetycznym mamy do czynienia w przypadku wszystkich urządzeń radiowych czy mikrofalowych. Należą do nich zarówno duże obiekty, takie jak nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne, jak również zdecydowanie mniejsze urządzenia, m.in. CB radio, radiotelefony wykorzystywane np. przez służby ratunkowe, telefony komórkowe, piloty do zdalnego sterowania (np. centralnym zamkiem w samochodzie lub bramą garażową), urządzenia do identyfikacji

radiowej RFID, punkty dostępowe sieci Wi-Fi, telefony bezsznurowe DECT, urządzenia wyposażone w interfejs Bluetooth. Szczególny rodzaj urządzeń celowo wytwarzających pole elektromagnetyczne stanowią urządzenia stosowane w medycynie: do diagnozowania pacjentów oraz w fizykoterapii i rehabilitacji.

Zgodnie z art. 121 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na zmniejszeniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Tabela 21. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

L.p.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448)

Oznaczenia:

f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”;

ND – nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

5.3.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Elektroenergetyka

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Pszów odbywa się na średnim napięciu 20 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznych WN/SN:

- 110/20kV Pszów (PSW) zlokalizowanej na terenie gminy Pszów,
- 110kV Rydułtowy (RYD) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy,
- 10/20/6kV Rydułtowy Leona (RYN) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy

Stacje te stanowią własność i są w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach. Sieć elektroenergetyczna 110 kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN pracuje w układzie zamkniętym. W związku z czym w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia stacji WN/SN. Ponadto istnieją również powiązania sieci na średnim napięciu między stacjami transformatorowymi, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od układu awaryjnego sieci. Przez teren gminy Pszów przechodzą również napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV, będące własnością i w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, następujących relacji:

- Pszów – Anna 1,
- Pszów – Moszczenica,
- Rydułtowy – Studzienna – Brzeziny,
- Rydułtowy – Piaskowa,
- Rydułtowy – Pszów.

Na terenie gminy Pszów zlokalizowane są także istniejące:

- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) 20 kV,
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN),
- stacje transformatorowe SN/nN.

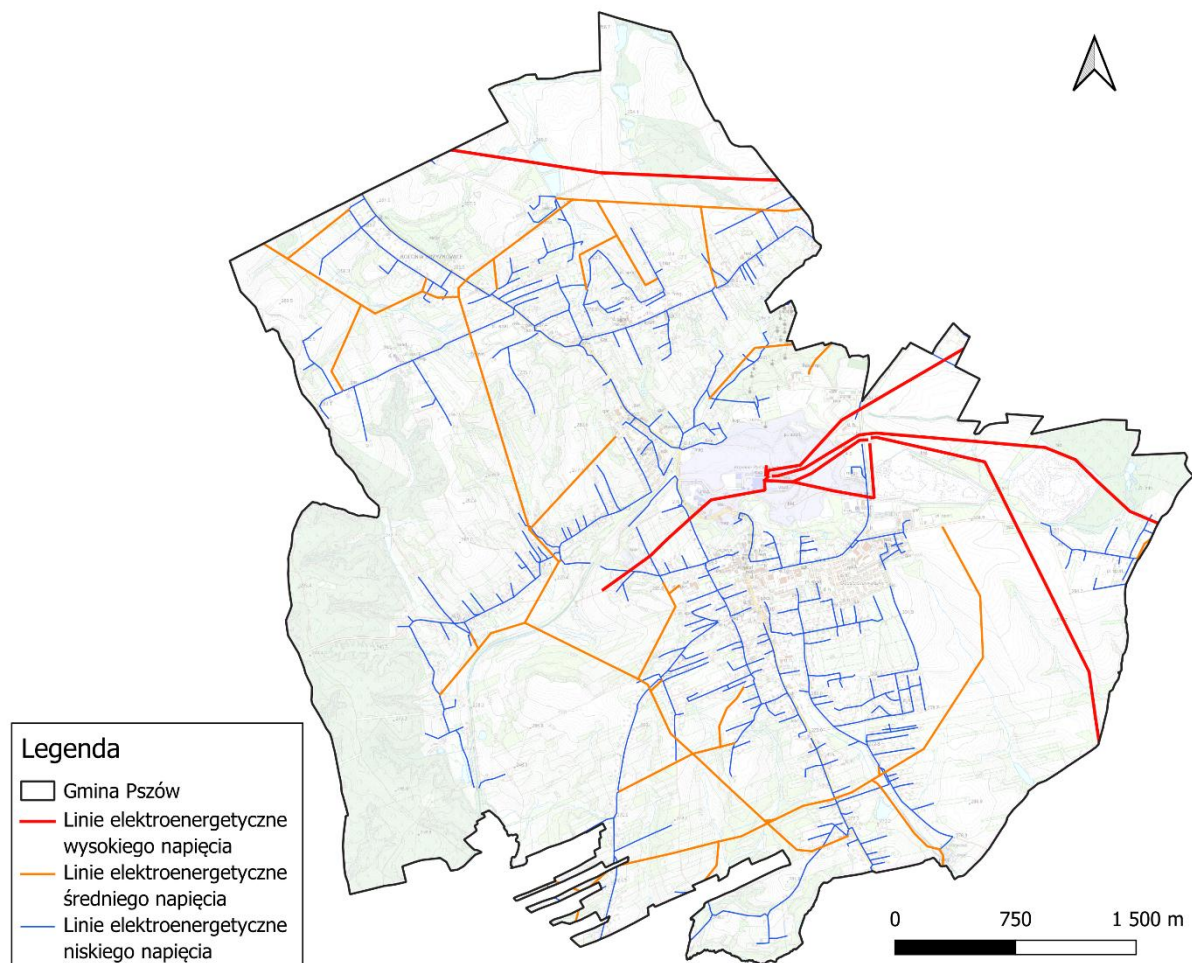
Stan techniczny sieci elektroenergetycznych WN, linii SN, nN oraz stacji transformatorowych będących własnością Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach ocenia się jako dobry.

Tabela 22. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)

Rodzaj linii	Wartość [km]
linie napowietrzne niskiego napięcia (nN do 1 kV)	71,19
linie kablowe niskiego napięcia (nN do 1 kV)	23,46
linie napowietrzne średniego napięcia (SN)	20,87
linie kablowe średniego napięcia (SN)	21,96
linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN)	8,85
linie kablowe wysokiego napięcia (WN)	0,00
Razem	146,33

źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Rysunek 15. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Tabela 23. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów

Liczba odbiorców i zużycie energii	2022		2023		2024	
	kk*	kd**	kk*	kd**	kk*	kd**
liczba odbiorców	5 210	279	5 248	285	5 234	295
zużycie energii [MWh]	12 386,35	5 039,806	11 498,23	5 227,834	11 299,98	4 577,300

* klienci kompleksowi – posiadający zawartą umowę na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej

** klienci dystrybucyjni – posiadający zawartą umowę tylko na dystrybucję energii elektrycznej

źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Tauron Dystrybucja S.A. zgodnie z Planem Rozwoju planuje do 2031 r. następujące zadania inwestycyjne na terenie gminy Pszów:

- Modernizacja zabezpieczeń i telemechaniki oraz zabudowa TR2 w SE Pszów ul. Traugutta,
- Przebudowa sieci nN zasilanych ze stacji przy ulicach Niepodległości, Majakowskiego, Kruczkowskiego,
- Przebudowa stacji przy ulicach Łukasiewicza, Witolda, Władysława Jagiełły, Paderewskiego, Bohaterów Westerplatte, Romualda Traugutta,
- Przebudowa stacji wraz ze zmianą lokalizacji, likwidacja odcinka linii napowietrznej SN od słupa nr 21092 do stacji W295, wpięcie stacji w ciąg kablowy SN ul. Długosza,

- Przebudowa stacji W815 oraz przebudowa sieci nN ul. Niepodległości, Astronautów, Obrońców Pokoju,
- Przebudowa linii kablowej SN 20 kV relacji GLWW201 – GLWW202 ul. Andersa, Os. Kościuszki²⁹

Stacje bazowe telefonii komórkowej

Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów przedstawiono poniżej.

Rysunek 16. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów

źródło: si2pem.gov.pl

Tabela 24. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Plus BT22111	ul. Franciszka Chrószcza 22
Orange 35142N!	ul. ks. Pawła Skwary
T-Mobile 2178	

²⁹ Dane z Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Play WOD2911	ul. ks. Pawła Skwary 21
Orange 35227N!	ul. Jagiełły
T-Mobile 50227	

źródło: si2pem.gov.pl

5.3.2. Monitoring pól elektromagnetycznych

Od 2021 r. monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców – w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. Wartości dopuszczalne od 2020 r. wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Ostatnie wyniki na terenie gminy Pszów zaprezentowano w tabeli.

Tabela 25. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów

Lokalizacja punktu pomiarowego	Data pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]
Pszów, ul. Juranda	30.09.2021	1
	21.08.2023	<0,7

źródło: Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2021 i 2023 roku

Pomiary natężenia wykazały, że zmierzone wartości dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

Ponadto, zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach gminy Pszów, nie wykazano występowania takich terenów³⁰.

³⁰ Dane od RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

5.3.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów, a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie PEM można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Monitoring środowiska

Monitoring poziomów PEM w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. Badania prowadzi się w każdym mieście w dwuletnim cyklu pomiarowym oraz w każdej gminie wiejskiej w cyklu czteroletnim.

5.3.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> utrzymujące się bardzo niskie wartości pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych w wyniku rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej.

5.3.5. Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Znacznie niższy od dopuszczalnego poziom promieniowania PEM. Stały monitoring pól elektromagnetycznych. Dobry stan techniczny sieci elektroenergetycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> Lokalizacja potencjalnych źródeł PEM w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Stąła kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować PEM. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych lokalizacji źródeł PEM, w sposób jak najmniej negatywnie wpływający na mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> Wzmacnianie istniejących pól elektromagnetycznych przez nowe emitery. Dynamiczny rozwój telekomunikacji oraz wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną.

5.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest jednolita część wód. Jednolite części wód dzielimy na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

- **Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
  - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
  - sztuczny zbiornik wodny,
  - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
  - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

5.4.1. Wody powierzchniowe

Miasto Pszów położone jest w całości w zlewni rzeki Odry, jednak ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu jego obszar odwadniany jest przez cztery zlewnie II rzędu: Suminy, Syrynki, Olzy oraz Rudy. Północna część miasta, obejmująca rejon Krzyżkowic, znajduje się w zlewni Suminy, do której należą m.in. Suminka oraz Dopływ spod Krzyżkowic. Część centralna i południowa Pszowa odwadniana jest przez zlewnię Syrynki, obejmującą Syrynkę oraz Dopływ z Pszowa. Zlewnia Olzy obejmuje tereny położone w południowo-wschodniej części miasta, gdzie występują Jedłownicki Potok oraz Radliński Potok. Wschodnia część Pszowa, odwadniana przez Nacynę, należy natomiast do zlewni Rudy. Pszowa,

Do najważniejszych cieków na obszarze miasta zaliczają się: Dopływ spod Krzyżkowic, Jedłownicki Potok, Nacyna, Pszowski Potok, Sumina oraz Syrynka. Ze względu na źródłowy charakter miasta, cieki te mają najczęściej postać niewielkich strumieni lub potoków, a miejscami także rowów melioracyjnych.

Największym systemem hydrograficznym miasta jest Syrynka odwadniająca około 50% powierzchni Pszowa. Układ dolin Syrynki i jej dopływów jest stosunkowo rozbudowany, a same dopływy spływają dolinami z obszaru Pszowskich Dołów oraz południowo-zachodniej części miasta. Rzeka Sumina ma swoje źródła w północnej części Pszowa, na wysokości około 280 m n.p.m., po czym płynie w kierunku północno-zachodnim i opuszcza granice miasta na wysokości około 250 m n.p.m. Zbliżony przebieg posiada również Dopływ spod Krzyżkowic.

W południowo-wschodniej części miasta, zlokalizowane są obszary źródłkowe Jedłownickiego Potoku oraz Lesznicy. Oba cieki płyną w kierunku południowo-wschodnim i gdzie opuszczają teren miasta, a następnie łączą się ze sobą. W północno-wschodniej części Pszowa, na północ od osiedla Wrzosa oraz terenów górniczych, w rejonie ul. Traugutta, znajdują się źródła Nacyny.

Tabela 26. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów

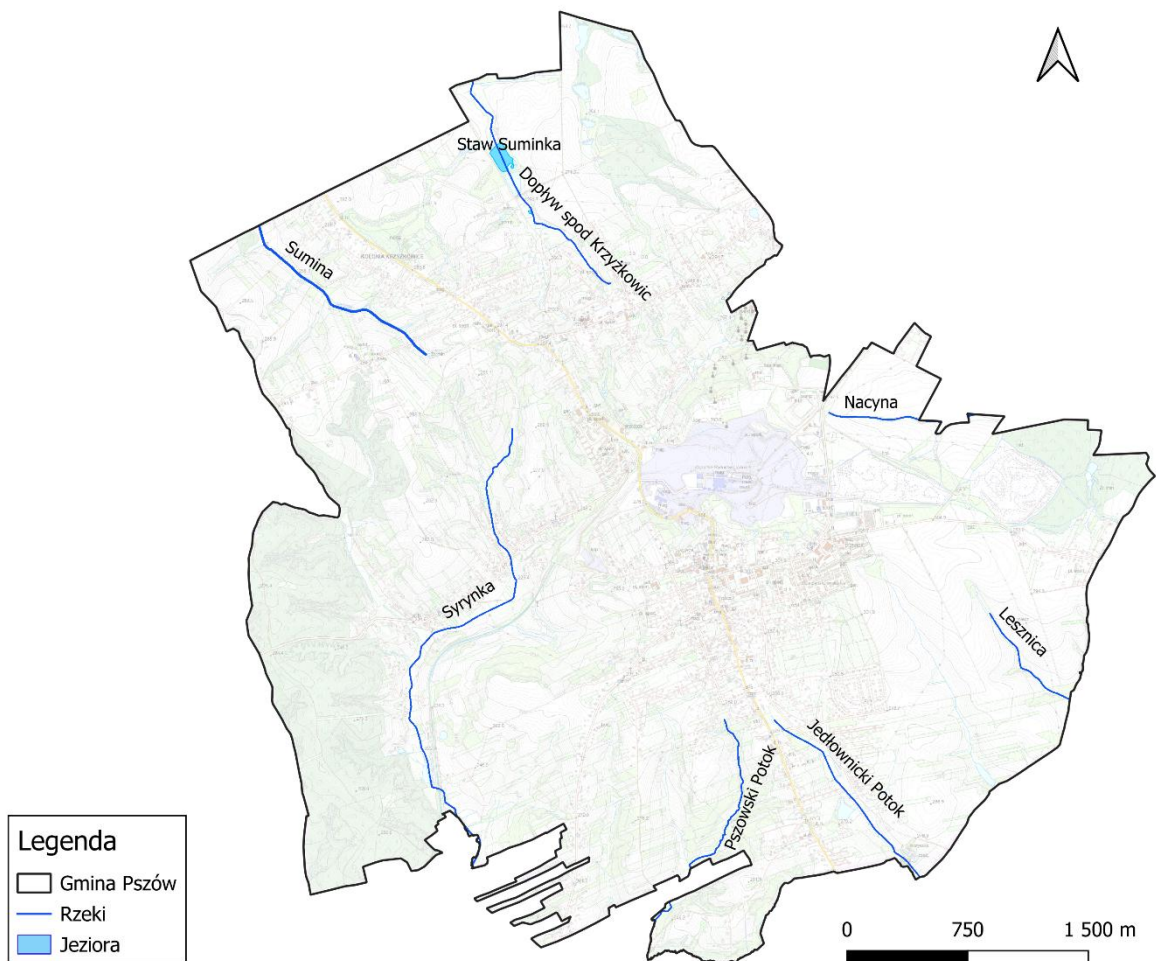
Nazwa cieku	Długość cieku w granicach gminy Pszów [m]
Jedłownicki Potok	1 359
Syrynka	3 390
Dopływ spod Krzyżkowic	1 650
Lesznica	769
Sumina	1 383
Pszowski potok	1 406
Nacyna	740

źródło: RZGW w Gliwicach

Na obszarze miasta występuje także liczna grupa niewielkich zbiorników powierzchniowych, które w przeważającej części pełnią funkcję stawów hodowlanych. Łącznie zinwentaryzowano 57 tego typu obiektów. Należą do nich m.in. stawy zlokalizowane na Dopływie spod Krzyżkowic (jedyne o powierzchni powyżej 1 ha), zbiorniki na bezimiennym cieku w rejonie Lasu Dąbrowiak, stawy w Lesie Pańskim, a także stawy położone w Dolinie Syrynki na obszarze Pszowskich Dołów, pomiędzy linią kolejową a granicą kompleksów leśnych. Odmienne charakter ma sztuczny zbiornik zlokalizowany w dolinie Jedłownickiego Potoku, przy południowej granicy miasta, stanowiący pozostałość po dawnej gliniance. Pomimo niewielkich rozmiarów stawy i oczka wodne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu lokalnych warunków hydrograficznych, walorów przyrodniczych oraz krajobrazu miasta³¹.

³¹ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Rysunek 17. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Obszar gminy Pszów leży w zlewniach 5 rzecznych JCWP, które zostały przedstawione poniżej.

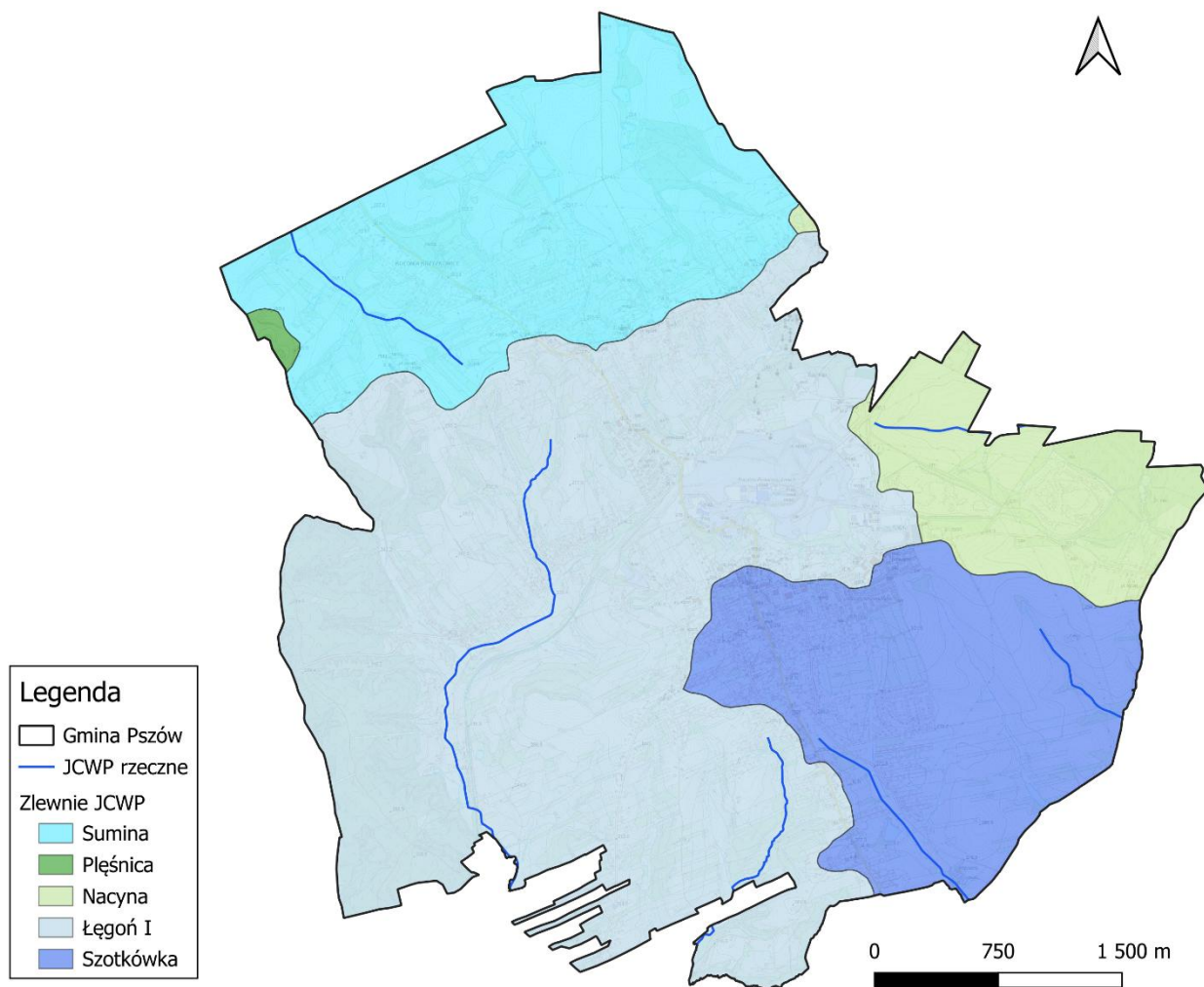
Tabela 27. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP*	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW60000611489	Szotkówka	SZCW	zagrożona
RW6000061156899	Sumina	SZCW	zagrożona
RW6000061156545	Nacyna	SZCW	zagrożona
RW600015115322	Plęsnica	SZCW	zagrożona
RW600015115169	Łęgoń I	SZCW	zagrożona

źródło: Karty charakterystyki JCWP, PGW WP

* SZCW – silnie zmieniona część wód

Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWP

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

5.4.2. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych JCWP.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Ocena stanu wykonana została na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego (badanych jest ok. 50 wskaźników). Dla klasyfikacji stanu ekologicznego podstawowe znaczenie ma klasyfikacja elementów biologicznych (badanych jest 5 wskaźników), podczas gdy klasyfikacja elementów fizykochemicznych (ok. 30 wskaźników) i hydromorfologicznych mają rolę wspierającą.

Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał dobry i powyżej dobrego.

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego, tzw. zasada „najgorszy decyduje”. Oznacza ona, że gdy do oceny danego obiektu użyto kilku elementów, ostateczna ocena nie jest średnią z ocen tych elementów, ale jest równa ocenie najgorzej ocenionego z nich. Zasada ta jest wyrazem ostrożności. Decydująca rola najsłabszego ogniwa przypomina o zagrożeniu, jakie jego stan niesie całemu systemowi³².

W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych w latach 2019-2024 monitoringowi i obejmujących analizowaną gminę, na terenie której nie było punktów monitoringowych.

---

³² Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024, GIOŚ, Warszawa, wrzesień 2025.

Tabela 28. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa elementów biologicznych *	Klasa obserwacji hydromorfologicznych *	Klasa elementów fizyko-chemicznych (grupa 3.1-3.5)*	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3,6)*	Stan/potencjał ekologiczny*	Stan chemiczny	Stan ogólny
Szotkówka	Szotkówka - ujście do Olzy (g. Godów)	4	>2	>2	1	4	poniżej dobrego	zły
Sumina	Sumina – m. Turze (g. Kuźnia Raciborska)	4	>3	2	nie badano	4	dobry	zły
Nacyna	Nacyna – ujście do Rudy (m. Rybnik)	5	>3	>2	nie badano	5	dobry	zły
Plęsnica	Plęsnica – miejscowość Lubomia (g. Lubomia)	4	<=3	>2	nie badano	4	brak klasyfikacji	zły
Łęgoń I	Łęgoń I – ujście do Odry (g. Lubomia)	4	<=3	>2	2	4	poniżej dobrego	zły

źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela.

- * 1 – stan bardzo dobry/potencjał maksymalny,
 2 – stan/potencjał dobry,
 3 – stan/potencjał umiarkowany,
 4 – stan/potencjał słaby,
 5 – stan/potencjał zły

5.4.3. Wody podziemne

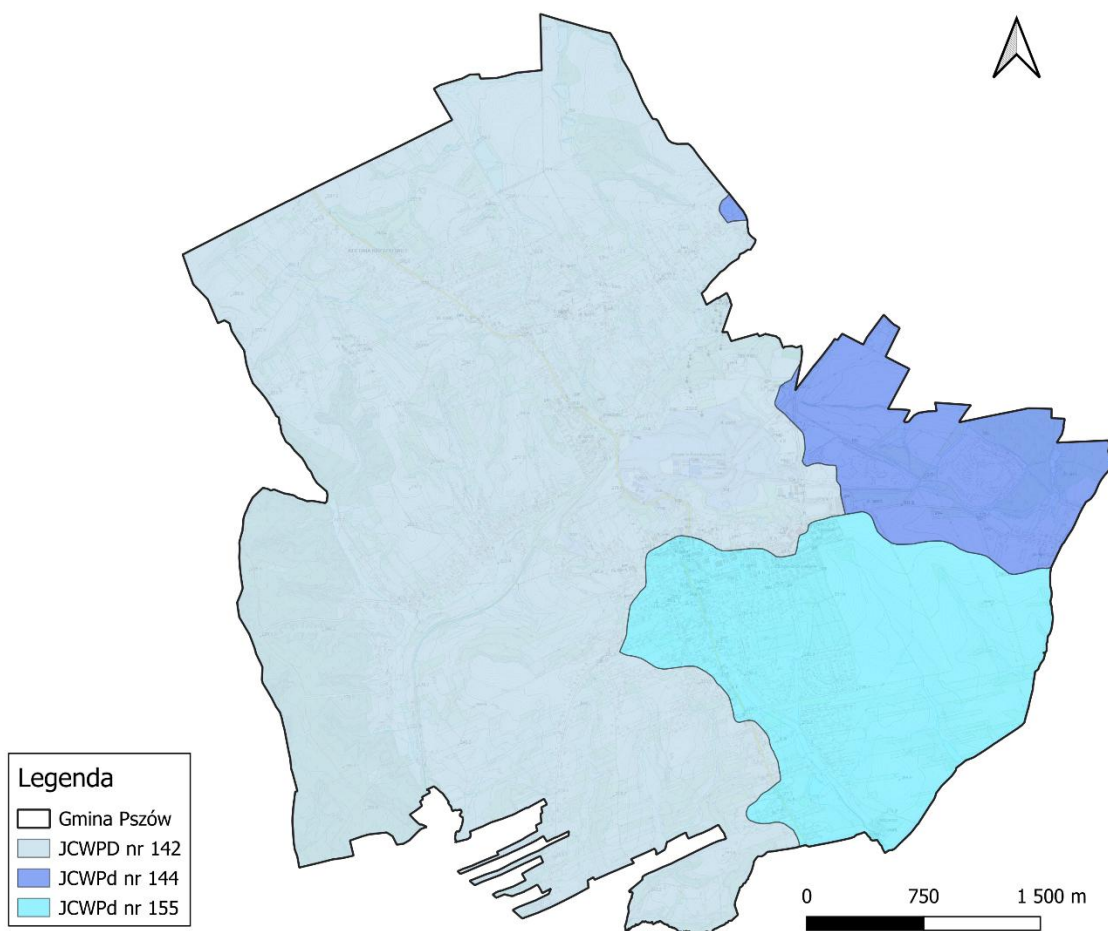
Gmina Pszów znajduje się w zasięgu 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) scharakteryzowanych poniżej.

Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów

Numer JCWPd	142	144	155
Powierzchnia [km ²]	761,52	408,41	419,54
Dorzecze	Odry	Odry	Odry
Region wodny	Górnej Odry	Górnej Odry	Górnej Odry
Obszar bilansowy	Górna Odra (Odra po Koźle), Kłodnica, Osobłoga i Stradunia, Przyodrze (GL)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)
Zidentyfikowane presje znaczące	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW), presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną

źródło: Karty charakterystyk JCWPd, PGW WP

Rysunek 19. Gmina Pszów na tle JCWPd

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

5.4.4. Jakość wód podziemnych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach PMS wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje RWMS GIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Kompleksowa ocena stanu JCWPd została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku. Na terenie gminy Pszów nie ma wyznaczonych punktów pomiarowych do oceny JCWPd.

Tabela 30. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięciem celów środowiskowych
142	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
144	dobry	dobry	dobry	zagrożona ilościowo i chemicznie
155	dobry	dobry	dobry	zagrożona chemicznie

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

5.4.5. Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) powódź to: czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powódzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powódzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powódzie od wód podziemnych,
- powódzie od strony morza,
- powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie województwa śląskiego odpowiadają Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gliwicach oraz organy administracji rządowej i samorządowej.

Mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
  - wału przeciwpowodziowego,
  - wału przeciwsztormowego,
  - budowli piętrzącej.

MRP określają natomiast wartości potencjalnych strat powodziowych, gdzie uwzględniane są obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Obiekty te pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Pszów nie występują obszary zagrożenia powodzią co spowodowane jest jej położeniem w górnej, źródłiskowej części cieków.

5.4.6. Zagrożenie suszą

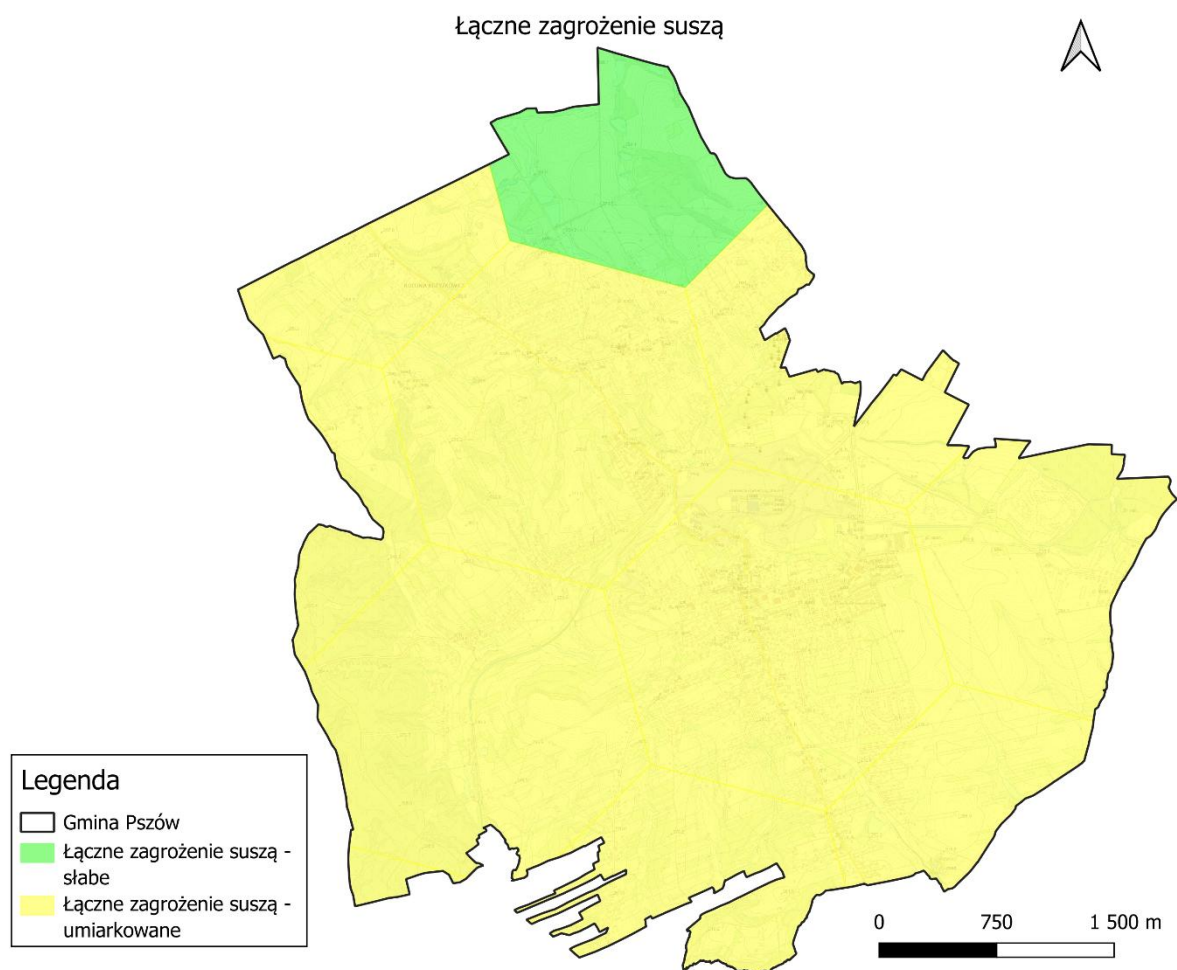
Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- Susza atmosferyczna – związana z deficytem opadów atmosferycznych, niemożliwe jest zminimalizowanie czy usunięcie suszy atmosferycznej,
- Susza rolnicza – definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- Susza hydrologiczna – odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych,
- Susza hydrogeologiczna – nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.

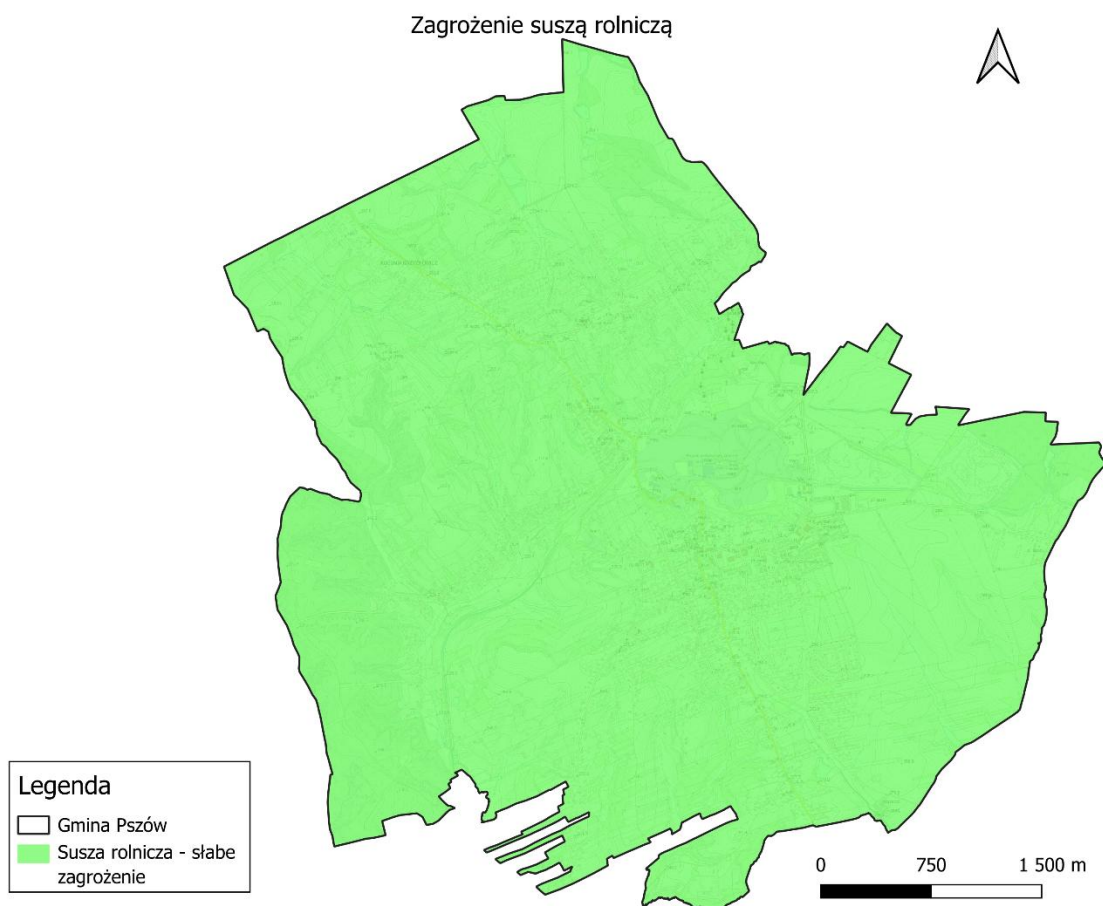
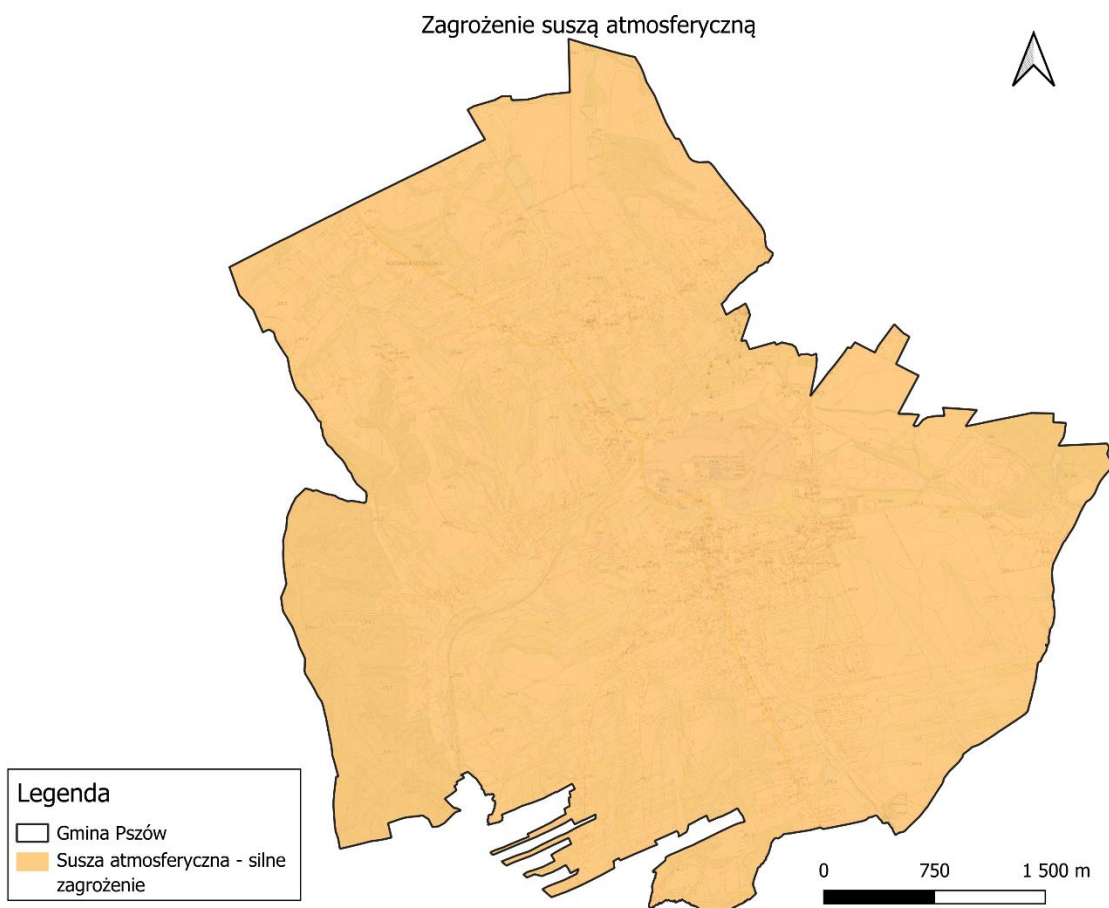
W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne, które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą. Zgodnie z danymi zawartymi w dokumencie,

gmina Pszów położona jest w obszarze umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą. Największe zagrożenie dotyczy suszy atmosferycznej i hydrologicznej³³.

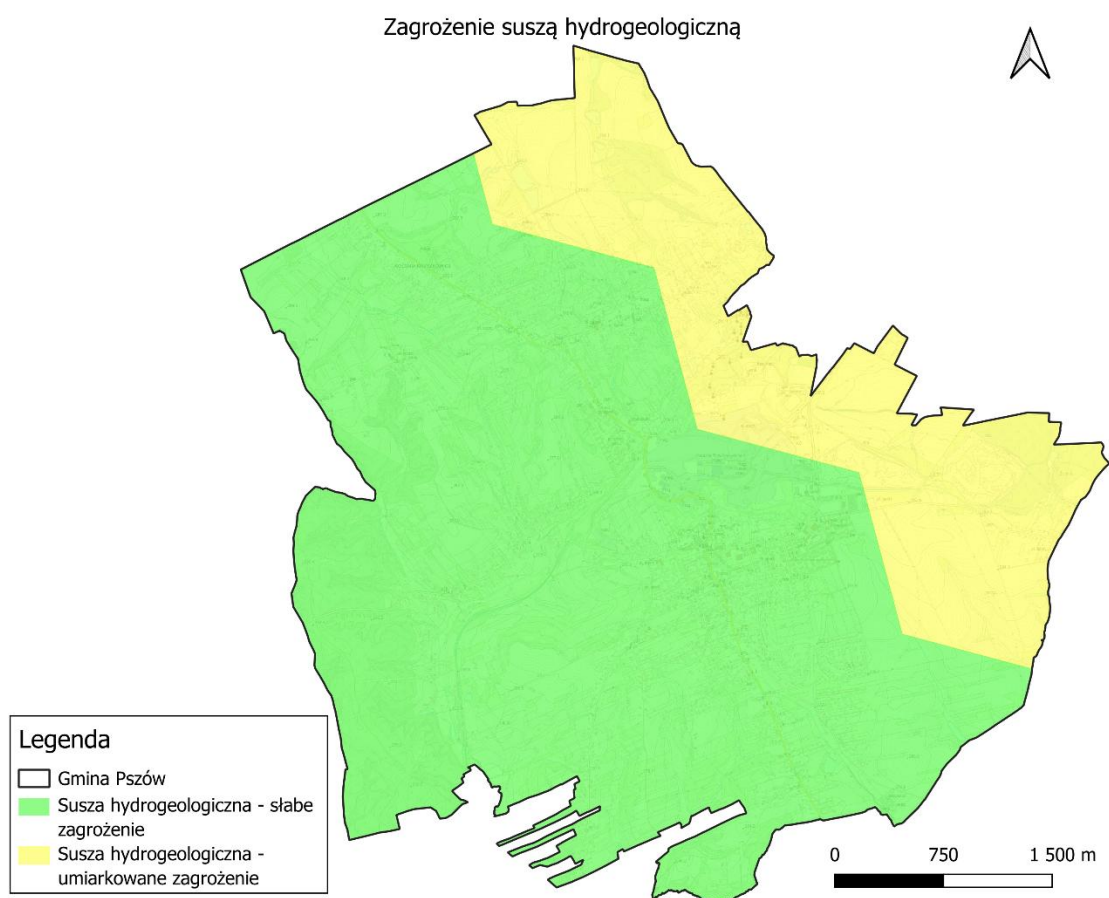
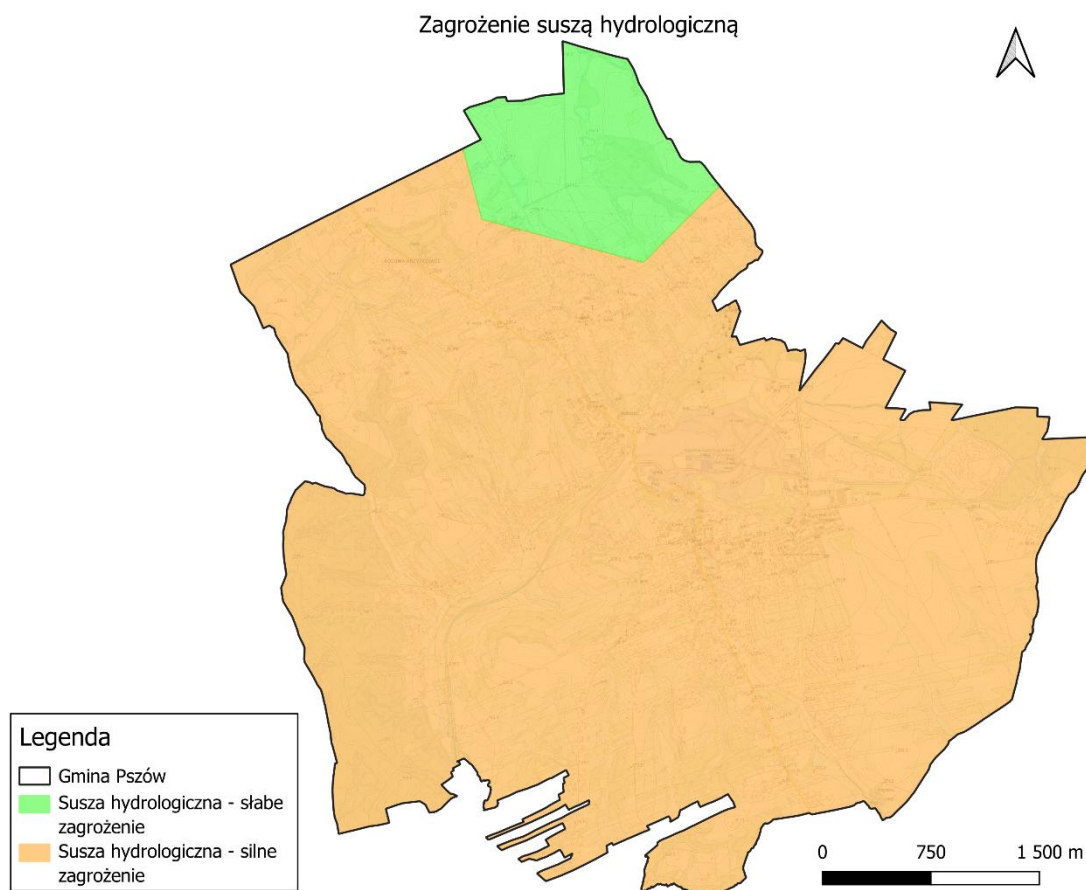
Rysunek 20. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów

³³ Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (poz. 1615), Warszawa 2021.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Mieszkańcy z terenu gminy Pszów mają możliwość korzystania z programów ogólnokrajowych. W ramach realizowanego Programu Priorytetowego „Moja Woda” na realizację przedsięwzięć polegających na budowie instalacji pozwalających na zbieranie, retencjonowanie i wykorzystywanie wód opadowych oraz roztopowych na terenie nieruchomości, na terenie gminy Pszów WFOŚiGW w Katowicach zawarł umowy i wypłacił dotację na budowę 3 zbiorników retencyjnych w 2024 r.³⁴ Od 2026 roku następcą Programu „Moja Woda” jest Program „Mikroretencja w domach i ogrodach”.

5.4.7. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska w zakresie gospodarowania wodami należą powódzie, podtopienia oraz susze.

Zagrożenie powodziowe oraz zagrożenie podtopieniami

MZP oraz MRP wskazują, iż na terenie gminy Pszów nie występuje zagrożenie powodziowe.

Susza

Gmina Pszów leży w obszarze umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Monitoring środowiska

Monitoring wód powierzchniowych w województwie śląskim prowadzony jest przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach. W ramach monitoringu prowadzone są badania wód rzecznych i jeziornych. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna na zlecenie GIOŚ. Kontrolą sytuacji hydrologicznej zajmują się również RZGW w Gliwicach.

---

³⁴ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

5.4.8. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, dotacje na realizację zadań w zakresie małej retencji. 	<ul style="list-style-type: none"> utrzymywanie się złego stanu wód powierzchniowych, zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu suszy i powodzi, podtopień.

5.4.9. Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. Dobra jakość wód podziemnych na terenie gminy. Rozwinięta sieć wodna pełniąca funkcję przyrodniczą i klimatyczną. Brak zagrożenia powodziowego 	<ol style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny JCWP. Umiarkowane łączne zagrożenie suszą.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Retencjonowanie wód. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie oszczędzania wody oraz zapobiegania jej zanieczyszczeniu. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych i kanalizacji. Podatność wód powierzchniowych na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Zanieczyszczenie wód spływem powierzchniowym z terenów rolniczych. Zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych.

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim, a utrzymaniem sieci kanalizacyjnej i zarządzaniem miejską oczyszczalnią ścieków Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pszowie.

5.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych ujęć wody służących do zaopatrzenia mieszkańców, w związku z czym nie wyznaczono również stref ochronnych dla tego rodzaju obiektów. Miasto Pszów zaopatrywane jest w wodę ze zbiorników Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach Oddziału Sieci Magistralnej w Pszowie. Charakterystykę sieci wodociągowej w ostatnich latach przedstawiono w tabeli. Wynika z niej, że podłączeni do sieci są praktycznie wszyscy mieszkańcy.

Tabela 31. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	49,1	57,5	57,5
2.	Przylączy sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 362	2 419	2 432
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	13 076	12 993	12 878
4.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	99,9	99,9	99,9
5.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	403,2	401,1	411,7
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,7	30,8	31,7
7.	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	3,8	2,7	3,0

źródło: GUS

5.5.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych

Na terenie miasta znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Śląskiej 104 w Pszowie. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 2 090 m³/d, a jej wielkość wynosi 5 056 RLM. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Potok Jedłownicki³⁵. Charakterystykę systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 32. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	52,1	52,1	52,1
2.	Przylączy kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 106	1 118	1 130
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	233,9	237,71	240,5
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	8 558	8 525	8 470
5.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	65,4	65,5	65,7
6.	Ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	4,6	4,8	4,3
7.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	1 543	1 494	1 478
8.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	30	45	54

źródło: GUS, ZGKiM

³⁵ Dane z ZGKiM w Pszowie.

5.5.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM³⁶>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia dla aglomeracji jest:

- wydajność oczyszczalni powinna być dostosowana do odbioru 100% ładunków zanieczyszczeń powstających w aglomeracji,
- standardy oczyszczania ścieków przez oczyszczalnie powinny zostać zapewnione poprzez zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwanie biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM,
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% nie zebranego siecią kanalizacyjną ładunku jest mniejsze niż 2 000 RLM³⁷.

Gmina Pszów należy do aglomeracji Pszów wyznaczonej Uchwałą nr XXIII/197/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pszów.

Tabela 33. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Nazwa aglomeracji	Pszów
ID aglomeracji	PLSL050
Gmina wiodąca w aglomeracji	Pszów
Gminy w aglomeracji	Pszów
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą	8 346
Liczba mieszkańców w granicach aglomeracji	7 212
Liczba mieszkańców stałych korzystających z sieci kanalizacyjnej	7 063
Liczba mieszkańców stałych korzystających ze zbiorników bezodpływowych	137
Liczba mieszkańców stałych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	12
Liczba mieszkańców nieprzyporządkowana do żadnego systemu zbierania	0
Liczba zarejestrowanych miejsc noclegowych w granicach aglomeracji	146
RLM przemysłu podłączonego do sieci kanalizacyjnej	112
Całkowity, rzeczywisty ładunek zanieczyszczeń w aglomeracji – RLM	7 470
Procent skanalizowania aglomeracji	98,01
Liczba zbiorników bezodpływowych	61
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	4
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji:	
ogółem [km]	52,10
w tym sieci grawitacyjnej [km]	49,64
Długość kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	11,10
ID oczyszczalni ścieków	PLSL0500

³⁶ RLM – równoważna liczba mieszkańców: ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu (BZT5), w ilości 60 g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 punkt 2 ustawy Prawo wodne).

³⁷ VI Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Infrastruktury, PGW WP, Warszawa 2022.

Nazwa oczyszczalni	Pszów
Przepustowość średnia [m³/d]	1 393
Przepustowość maksymalna [m³/d]	2 090
Projektowa (aktualna) wydajność oczyszczalni ścieków [RLM]	9 289
Odbiornik ścieków	Potok Jedłowski w 3+350 km (ciek V rzędu)

źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2024 r.

5.5.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacji sanitarnej. Również przepustowość kanalizacji deszczowej może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Monitoring środowiska

Monitoring jakości wód przeznaczonych do spożycia prowadzony jest przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wodzisławiu Śląskim. Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> przyrost długości sieci wodociągowej i przyłączy, przyrost przyłączy sieci kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca. przedstawianie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych

5.5.6. Analiza SWOT

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwodociągowane cała gmina. 2. Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków. 3. Systematyczny rozwój systemu zaopatrywania w wodę oraz odbioru i oczyszczania ścieków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne skanalizowanie miasta. 2. Nieprawidłowe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dalszy rozwój i modernizacja urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. 2. Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. 3. Budowa oczyszczalni przydomowych tam, gdzie jest to ekonomicznie i ekologicznie uzasadnione przez użytkowników indywidualnych 4. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie potrzeb oszczędzania wody i właściwego oczyszczania ścieków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie koszty inwestycji w gospodarce wodno-ściekowej. 2. Zmiany klimatyczne wpływające na wzrost częstotliwości występowania suszy (okresowe niedobory wody, spadek ciśnienia w sieci wodociągowej). 3. Uszkodzenia infrastruktury (sieci, ujęcia wody) w wyniku gwałtownych zjawisk pogodowych. 4. Niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców tam, gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Gmina Pszów należy do Górnośląskiego Zagłębia Węglowego – głównego zagłębia w Polsce. Złoża kopalin udokumentowane na terenie gminy Pszów to węgiel kamienny. Kopaliną towarzyszącą im jest metan pokładów węgla. Wykorzystanie metanu pokładów węgla podyktowane jest z jednej strony względami bezpieczeństwa prowadzenia robót górniczych, a z drugiej strony, traktowane jest jako pozyskiwanie gazu z niekonwencjonalnych źródeł, ze względu na formę jego występowania, która wymaga zastosowania specjalnych desorpcyjnych technologii odzysku. Ilość wydobytego metanu jest to wielkość oznaczająca odmetanowanie, czyli ilość metanu ujmowanego przez stacje odmetanowania poszczególnych kopalń węgla kamiennego oraz metan eksploatowany samodzielnie, na zasadzie samowypływu gazu z otworów wiertniczych, sięgających do zrobów zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego. Szczegółowy opis surowców mineralnych występujących na terenie omawianej gminy przedstawiono poniżej.

Tabela 34. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Kod*	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
					geologiczne bilansowe	przemysłowe	
WK	Anna	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	3 807,00	26 346	-	-
MPW		złożo rozpoznane szczegółowo	-	3 500,00	41,92 mln m ³	-	-
MPW	Anna	złożo rozpoznane wstępnie	-	699,50	139,16 mln m ³	-	-
WK	Anna 1	eksploatacja złoża zaniechana	-	158,40	-	-	-
MPW		eksploatacja złoża zaniechana	-	-	-	-	-
WK	Rydułtowy	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	1 092,00	15 698	-	-
WK	Rydułtowy 1	złożo zagospodarowane	złoża węgla kamiennych energetycznych	6 257,00	1 142 887	46 830	821
MPW		złożo zagospodarowane	-	-	499,69 mln m ³	153,21 mln m ³	3,82 mln m ³

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2024 r.), geoportal MIDAS PIG

* WK – węgle kamienne,
MPW – metan pokładów węgla

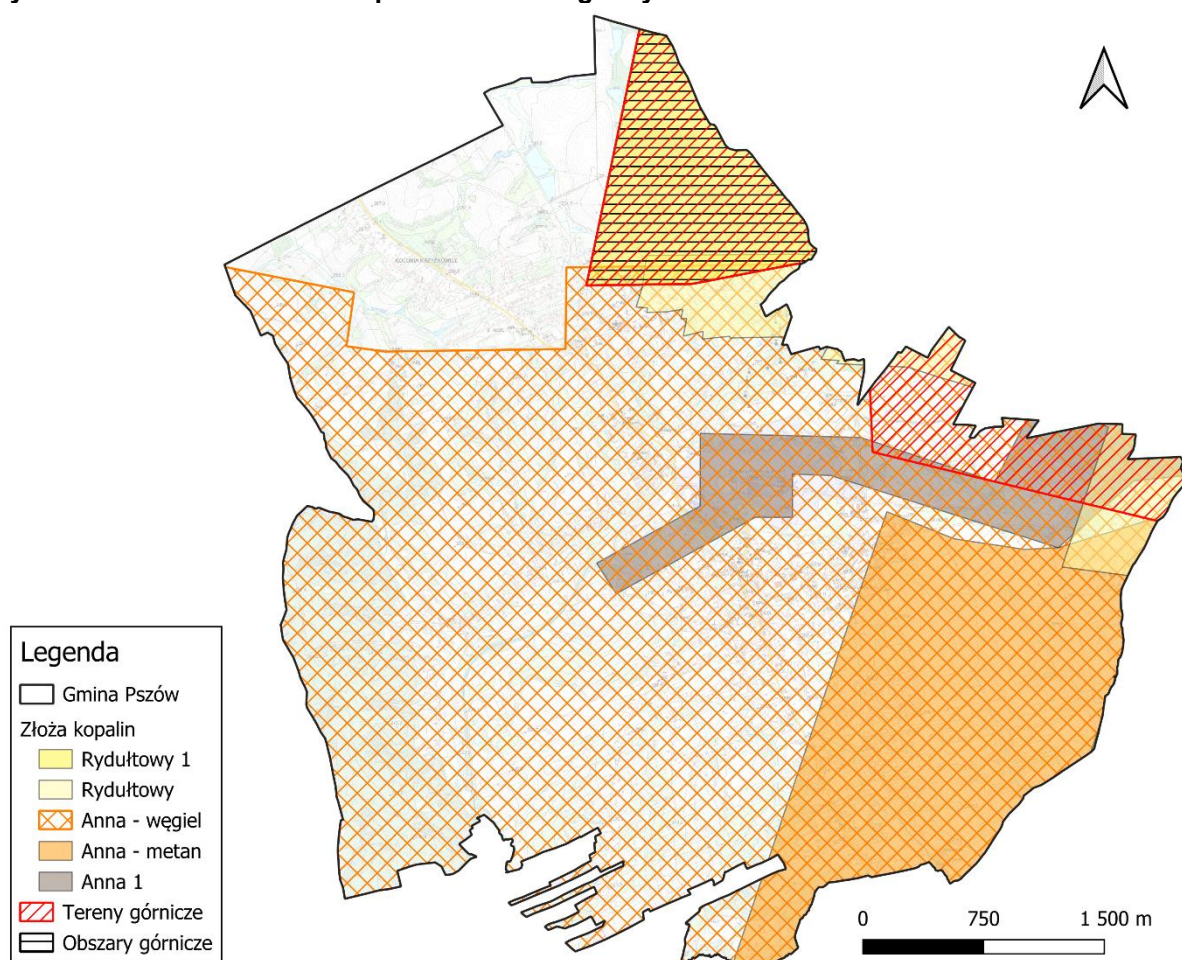
Minister Środowiska wydał następującą koncesję:

- Polska Grupa Górnicza S.A. – złoże Rydułtowy 1, ważna od 21.12.2018 r. do 31.12.2043 r.

Dla powyższego złoża wyznaczono także obszar górniczy (OG – przestrzeń w której wydobywa się kopaliny po uzyskaniu stosownej koncesji) i teren górniczy (TG – przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego):

- OG Rydułtowy II o powierzchni 62 570 000,00 m² i TG Rydułtowy II o powierzchni 65 807 000,00 m² ³⁸.

Rysunek 21. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Tereny pogórnice

Zgodnie z danymi Ogólnodostępnej Platformy Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane” (OPI-TTP) będącą bazą danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych, na terenie gminy Pszów zarejestrowane są 4 tereny pogórnice:

1. Teren pogórnicy nr 224 – likwidowany zakład kopalni Anna wraz z budynkami, wieżami szybowymi. Najbliższe otoczenie działek stanowią m.in. tereny zielone, zadrzewione i zakrzewione. Powierzchnia 23,3 ha.

³⁸ geoportal MIDAS PIG.

2. Teren pogórnicy nr 225 – hałda w rejonie likwidowanej kopalni Anna. Położona w terenie leśnym. Następuje naturalne zazielenienie – teren porośnięty gęstą nieurządzoną roślinnością – liczne krzaki i drzewa. Powierzchnia 4,8 ha.
3. Teren pogórnicy nr 226 – hałda w rejonie obiektów klubu sportowego Górnik Pszów. Bliskie otoczenie stanowią tereny zielone oraz zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Powierzchnia 15,8 ha.
4. Teren pogórnicy nr 227 – hałda „Wrzosa”. Hałda likwidowanej kopalni Anna częściowo pokryta roślinnością. Teren niezagospodarowany z występującymi odpadami wydobywczymi. Bezpośrednie otoczenie stanowią tereny zielone – leśne i rolnicze. Powierzchnia 17,4 ha.

Teren po zamkniętej w 2012 r. Kopalnia Węgla Kamiennego „Anna” jest poddawany rewitalizacji i przemianowany w kompleks gospodarczo-edukacyjno-społeczny. Budynek po byłej łaźni kobiecej został przebudowany na budynek Biblioteki Miejskiej wraz z pomieszczeniami biurowymi dla ZOPO i MOPS, a wieża wyciągowa szybu „Jan” przebudowana została na wieżę widokową.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji realizuje likwidację zapożarowania oraz rekultywację techniczną i biologiczną zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2026 r., poz. 69). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1;
    - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
  2. Wydobywania kopalni ze złóż,
    - 2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,
  3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
  4. Podziemnego składowania odpadów,
  5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Koncesji na:

- 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów:
  - a. poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 2) wydobywanie kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, ze złóż:
  - a. poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż;
- 3) wydobywanie kopalni ze złóż znajdujących się w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 5) podziemne składowanie odpadów;

- 6) podziemne składowanie dwutlenku węgla,
- udziela minister właściwy do spraw środowiska.

Koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, jeżeli jednocześnie są spełnione następujące wymagania:

- 1) obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem nie przekracza 2 ha;
  - 2) wydobywanie kopalin ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³;
  - 3) działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych.
- udziela starosta.

W pozostałych przypadkach koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż udziela marszałek województwa.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2026 r., poz. 69) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- ust. 1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:
  - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych.
  - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym.
  - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.
- ust. 2. Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania;
- ust. 3. W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych i szkody powstające podczas wydobycia surowców. W granicach gminy Pszów znajduje się 5 zbilansowanych złóż surowców naturalnych, w tym 1 eksploatowane.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz związanego w tym, możliwego realnego negatywnego wpływu na środowisko i mieszkańców.

Monitoring środowiska

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmują się organy wydające koncesje na wydobywanie oraz Urzędy Górnicze. Urzędy Górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
  - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
  - b. ratownictwa górniczego,
  - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
  - d. ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie,
  - e. zapobiegania szkodom,
  - f. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

5.6.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> bieżące prowadzenie bilansu złóż kopalin, pozyskiwanie surowców, rewitalizacja obszarów pogórnich 	<ul style="list-style-type: none"> ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych.

5.6.5. Analiza SWOT

ZASOBY GEOLOGICZNE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych – węgla kamiennego. 2. Rewitalizacja i rekultywacja terenów pokopalnianych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystny wpływ eksploatacji złóż kopalin na środowisko (m.in. zmiana ukształtowania powierzchni terenu). 2. Obszary wymagające rekultywacji po wydobyciu surowców. 3. Degradacja środowiska naturalnego spowodowana składowiskami odpadów pogórnich.

ZASOBY GEOLOGICZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwości rozwoju gospodarczego wynikające z występowania surowców. 2. Stosowanie najnowszych technologii w górnictwie służących minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko. 3. Rekultywacja i rewitalizacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców. 4. Działalność kontrolna OUG. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Degradacja środowiska związana z niekontrolowaną eksploatacją kopalin. 2. Zapożarowanie i pylenie hałd. 3. Brak środków finansowych na rekultywację terenów poeksploatacyjnych

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Na obszarze gminy Pszów dominują gleby związane z pokrywami lessowymi wysoczyzn, w szczególności gleby pseudobielicowe oraz gleby brunatne, które występują w stosunkowo równomiernym rozmieszczeniu. Gleby brunatne właściwe pojawiają się lokalnie, m.in. w rejonie Pszowskich Dołów oraz w północnej części Krzyżkowic, tworząc niewielkie płyty. Znaczący udział mają również czarne ziemie zdegradowane oraz gleby szare, które rozwijają się głównie na stokach dolin cieków. Pozostałe typy gleb występują w mniejszym zakresie i są związane przede wszystkim z obszarami dolinnymi oraz terenami okresowo podmokłymi. Należą do nich mady rzeczne, gleby aluwialne o cechach glejowych, a także gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe. Zróżnicowanie typów gleb odzwierciedla zarówno uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne, jak i lokalne warunki wodne, mające istotne znaczenie dla użytkowania rolniczego oraz planowania przestrzennego na terenie gminy.

Jakość gleb

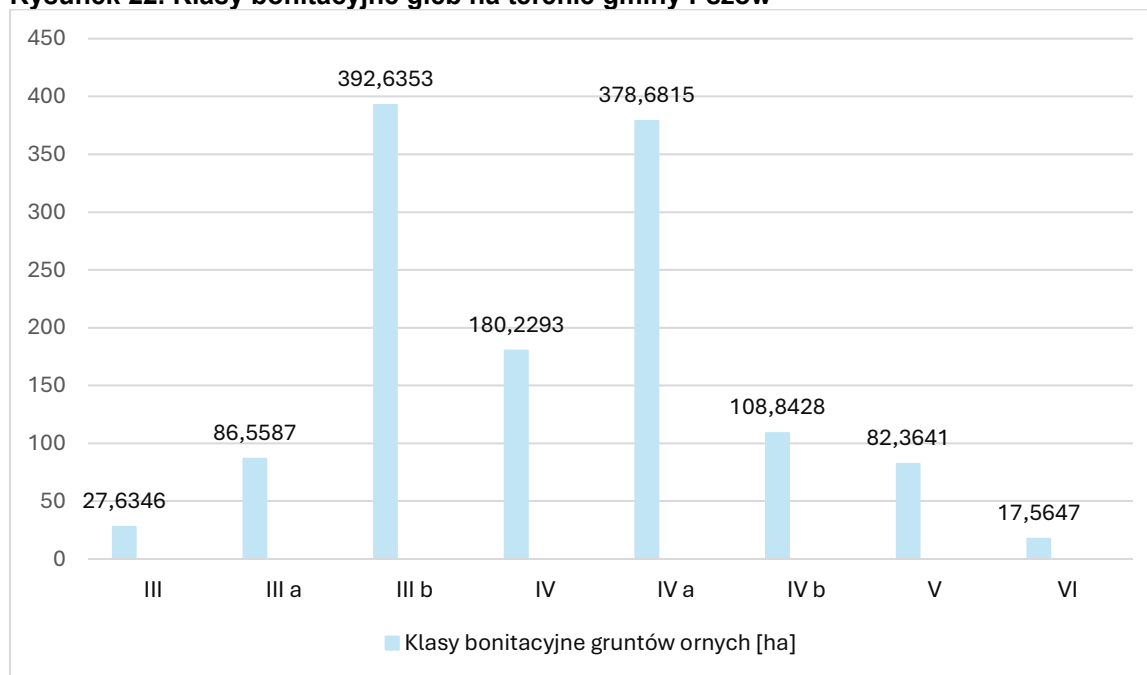
Na wartość produkcyjną gleb silny wpływ ma ich żyzność. Wyróżnić można następujące klasy bonitacyjne gleb:

- **Gleby klasy I** – gleby orne najlepsze, położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, są łatwe do uprawy,
- **Gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne,
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne dobre i średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji,
- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie,
- **Gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczamy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają,

- **Gleby klasy VI** – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Struktura bonitacyjna gleb na terenie gminy Pszów wskazuje na wyraźną przewagę gleb o korzystnych walorach rolniczych. Dominują gleby średnie, dobre oraz średnio dobre, natomiast udział gleb słabych jest stosunkowo niewielki. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście położenia gminy w obrębie Rybnickiego Okręgu Węglowego, wieloletniej działalności górniczej oraz miejskiego charakteru jednostki administracyjnej. Zróżnicowanie klas bonitacyjnych ma wyraźny wymiar przestrzenny. Gleby o wyższych klasach bonitacyjnych koncentrują się głównie w południowo-wschodniej części miasta, natomiast grunty o nieco słabszych parametrach dominują w północnej części, w rejonie Krzyżkowic. Najslabsze gleby występują przede wszystkim w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze Pszowskich Dołów, gdzie warunki glebowe i rzeźba terenu są mniej korzystne dla produkcji rolniczej. W strukturze użytkowania rolniczego zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują większość powierzchni użytków rolnych i występują dość równomiernie na obszarze całej gminy. Łąki i pastwiska mają mniejsze, lecz istotne znaczenie – pastwiska koncentrują się głównie w rejonie Pszowskich Dołów, natomiast łąki występują przede wszystkim w dolinach cieków. Ze względu na korzystną jakość gleb znaczna część rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy pozostaje nadal w aktywnym użytkowaniu, co sprzyja zachowaniu jej rolniczego charakteru oraz ciągłości zagospodarowania gruntów³⁹.

Rysunek 22. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim

³⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów

Użytki rolne zajmują 1 309,2439 ha powierzchni, co stanowi 64,01% całego obszaru gminy. W porównaniu do 2021 r. ich powierzchnia zmniejszyła się o ok. 9 ha. Natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych zwiększyła się o ok. 7 ha. Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 35. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
1.	użytki rolne – razem	1 309,2439
2.	użytki rolne – grunty orne	945,1133
3.	użytki rolne – sady	10,5569
4.	użytki rolne – łąki trwałe	126,0504
5.	użytki rolne – pastwiska trwałe	129,9829
6.	użytki rolne – grunty zabudowane	25,6135
7.	użytki rolne – grunty zadrzewione i zakrzewione	2,1116
8.	użytki rolne – grunty pod stawami	1,9340
9.	użytki rolne – grunty pod rowami	1,4808
10.	użytki rolne – nieużytki	66,4005
Pozostałe grunty		
11.	grunty leśne razem	292,2519
12.	grunty leśne – zadrzewione i zakrzewione	41,1580
13.	grunty leśne – lasy	251,0939
14.	grunty pod wodami razem	4,5446
15.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4,1370
16.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,4076
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	399,5948
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe	207,9241
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe	37,0309
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zabudowane inne	33,4404
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zurbanizowane niezabudowane	3,6362
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	27,4521
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane – użytki kopalne	0,0948
24.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	79,8886
25.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	3,9714
26.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – inne tereny komunikacyjne	6,1128

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
27.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,0435
28.	tereny różne	39,6975
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		2 045,3327

źródło: Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim

5.7.2. Stan środowiska glebowego

Monitoring chemizmu gleb ornych

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany jest od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, siódma tura Monitoringu przypadła na 2025 r. i była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie GIOŚ. Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu pozwala na ocenę stanu gleb oraz kierunków zmian szerokiego zakresu właściwości gleb, na które mogą wpływać procesy naturalne oraz czynniki antropogeniczne, takie jak produkcja rolnicza, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji.

Na terenie gminy Pszów nie ma punktów pomiarowych. Najbliżej zlokalizowany punkt znajduje się w miejscowościach Połomi w gminie Mszana, w którym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości badanych wskaźników jakości gleb, w tym metali ciężkich i siarki. Pełne wyniki badań dostępne są na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

Do głównych zagrożeń jakości gleb na terenie gminy należy postępujące zakwaszenie, związane zarówno z warunkami naturalnymi, jak i długotrwałym oddziaływaniem emisji atmosferycznych z obszarów uprzemysłowionych regionu. Istotnym czynnikiem jest również zagrożenie erozją wodną, wynikające z ukształtowania terenu oraz ograniczania elementów krajobrazu rolniczego pełniących funkcje ochronne.

5.7.3. Osuwiska

Osuwiska należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spełzowania, odpadania, osiadania, spełzowania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania.

W 2006 r. powstał System Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) by skutecznie zapobiegać zniszczeniom infrastruktury budowlanej i komunikacyjnej. Projekt jest realizowany przez PIG-PIB.

Na obszarze gminy Pszów rozpoznano 128 osuwisk o łącznej powierzchni 1,65 km² co stanowi 8,07% powierzchni gminy. Wyznaczono także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Osuwiska zarejestrowano na podstawie charakterystycznych form, takich jak skarpy i koluwia osuwiskowe, jęzory, a czasami również formy wewnątrzosuwiskowe. Część skarp zarejestrowana w terenie ma pochodzenie antropogeniczne. Związana jest z eksploatacją piasków, żwirów lub gipsów miocenijskich. 35 osuwisk oceniono jako aktywne ciągle, 66 jako aktywne okresowo, 15 jako osuwiska nieaktywne, natomiast dla 12 osuwisk wyznaczono różne strefy aktywności. Spośród wyznaczonych osuwisk na obszarze gminy Pszów, 58% nie przekracza powierzchni 0,5 ha. Najwięcej osuwisk występuje w rejonie Pszowskich Dołów, w zachodniej części gminy. Większość osuwisk rozwinęła się w obrębie skarp przykorytowych oraz zboczy dolin rzecznych. Są to głównie osuwiska niewielkie, okresowo aktywne i aktywne. Większość form znajduje się na obszarze niezabudowanym, z reguły w obrębie lasów i zarośli krzewiastych, bądź na obszarach użytkowanych rolniczo.

Osuwiska o dużych powierzchniach, rozległe, pokrywające swym zasięgiem całe stoki, znajdują się w centralnej części gminy, w rejonie Szczybno Kampa i Złota Kampa. Częściowo w obrębie tych osuwisk występują zabudowania mieszkalne (24 budynki) i gospodarcze (15 budynków), drogi gminne i dojazdowe do posesji, infrastruktura przesyłowa oraz nieczynna linia kolejowa. Osuwiska te wykazują tendencję do osunięć i przemieszczeń. W rejonie Dołów Pszowskich i Kalwarii zlokalizowanych jest 14 osuwisk o powierzchni dochodzącej do 2,71 ha, wykazujące silne przekształcenia antropogeniczne (dawna kopalnia węgla kamiennego). W obrębie dwóch znajdują się zabudowania mieszkalne i gospodarcze. W południowej części gminy osuwiska występują w dolinie Syrynki i jej dopływów (22 osuwiska). W przypadku osuwisk na obszarze gminy Pszów, na których występuje zabudowa bądź infrastruktura, nie stwierdzono śladów świadczących o uszkodzeniach. Wyjątkiem jest osuwisko nr 8 w Krzyżkowicach. W jego górnej części znajduje się budynek mieszkalny z dobudową gospodarczą, z pionowymi spękaniem ścian zaczynającymi się od fundamentów.

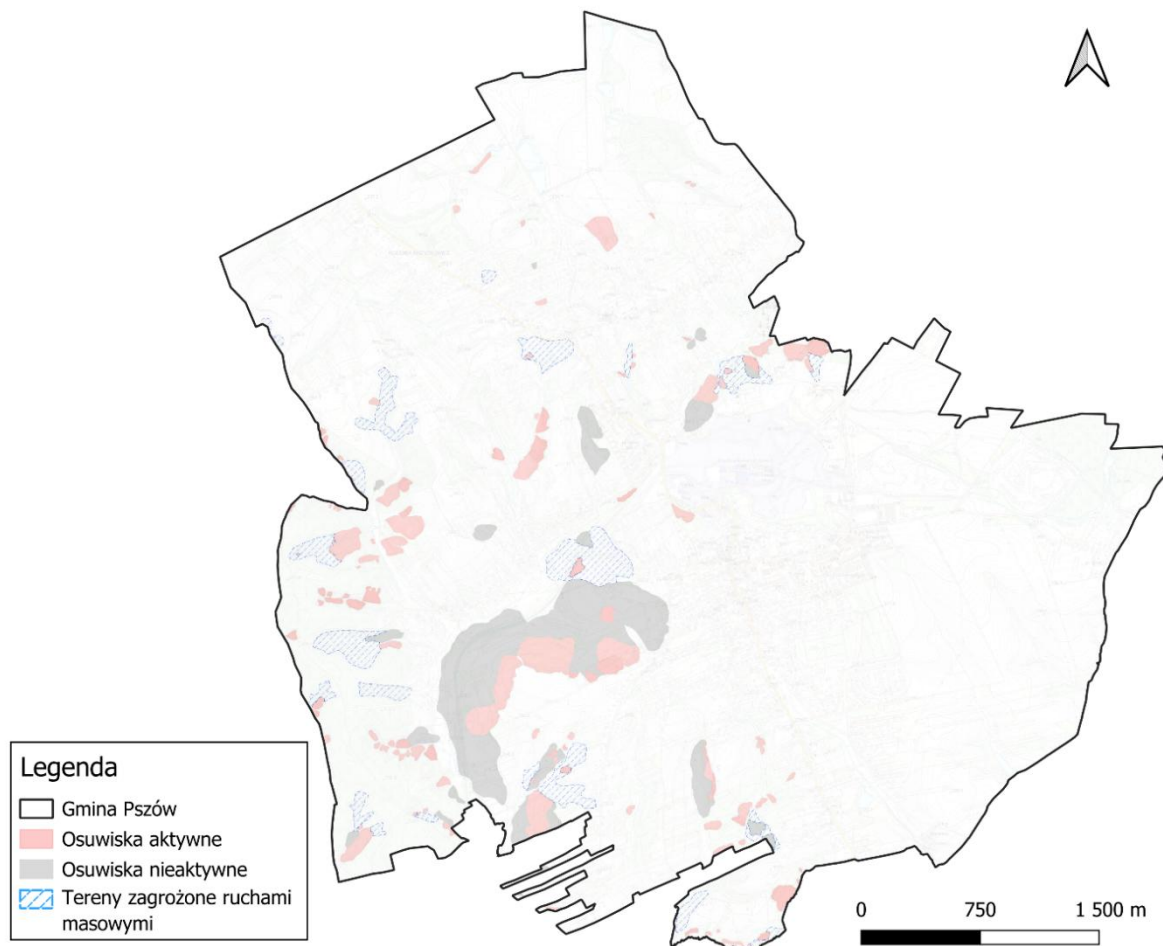
Na terenie gminy Pszów zarejestrowano także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Znajdują się one na obszarach zamieszkałych lub w ich pobliżu, przy drodze gminnej i na obszarze dawnej kopalni węgla kamiennego.

Zdecydowana większość osuwisk stwierdzonych na terenie gminy Pszów znajduje się na obszarach zalesionych lub pokrytych nieużytkami, gdzie nie stanowią zagrożenia dla zabudowań czy infrastruktury. W kilku przypadkach osuwiska mogą jednak być źródłem zagrożeń dla znajdujących się w ich obrębie budynków i dlatego warto tam rozważyć instalację monitoringu.

Podstawową formą ograniczenia ryzyka dla osuwisk, na których istnieje zabudowa i infrastruktura, jest dbałość o sprawne systemy odprowadzania wód opadowych i roztopowych poza granice osuwisk oraz prowadzenie prac modernizacyjnych i ziemnych ze szczególnym uwzględnieniem stopnia skomplikowania warunków gruntowych. Na terenach osuwiskowych sugeruje się budowę kanalizacji i odwodnień, a tam, gdzie one już istnieją systematyczne przeglądy ich szczelności i sprawności. Wycinanie drzew i usuwanie roślinności również mogą

mieć wpływ na uruchomienie procesów osuwiskotwórczych. Do czynników antropogenicznych mogących wpłynąć na powstanie osuwisk zaliczyć można również podcięcie stoków stromymi skarpami, czy obciążenie stoków nasypami lub zabudową⁴⁰.

Rysunek 23. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

5.7.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, ruchy masowe ziemi, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach.

⁴⁰ Piotrowski A., Górka K.: Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi Gmina Pszów Powiat wodzisławski Województwo śląskie, PIG-PIB, Warszawa 2018.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Płatne i bezpłatne szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz jego oddziały. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych. Rolnicy mają także możliwość składania do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Monitoring środowiska

Monitoringiem jakości gleb zajmuje się GIOŚ poprzez Program „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski” w ramach PMŚ, którego celem jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Na terenie gminy Pszów wyznaczono punkt pomiarowy. Monitoringiem zajmuje się także Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach na zlecenie rolników i innych podmiotów gospodarczych.

5.7.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> rolnicze użytkowanie terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi

5.7.6. Analiza SWOT

G L E B Y	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Duży udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni. Przewaga gleb średnich i dobrych pod względem klasyfikacji bonitacyjnej. 	<ol style="list-style-type: none"> Zmniejszająca się na przestrzeni powierzchnia gruntów ornych i zwiększająca gruntów zabudowanych. Występowanie osuwisk.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Wdrażanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej. Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. Programy rolno-środowiskowe oraz zalesieniowe. Wapnowanie gleb zakwaszonych. Uwzględnianie w prawie miejscowym w zakresie zagospodarowania przestrzennego terenów zagrożonych osuwiskami. 	<ol style="list-style-type: none"> Nieprawidłowe praktyki rolnicze (m.in. wypalanie traw, nieprawidłowa gospodarka nawozami). Degradacja gleb. Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów. Brak środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powierzchni ziemi. Możliwe zanieczyszczenie gleb w wyniku oddziaływania terenów przemysłowych i pogórnich. Presja urbanizacyjna i gospodarcza.

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych

Odpady komunalne są przetwarzane w instalacjach komunalnych. Mogą być przetwarzane także w instalacjach znajdujących się na terenie innych województw, z zachowaniem kryteriów takich jak odległość od miejsca wytworzenia odpadów, stosowane technologie przetwarzania odpadów, koszt zagospodarowania odpadów. Listy instalacji komunalnych prowadzone są przez marszałków województw. Na terenie województwa śląskiego znajduje się 17 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz 17 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Tabela 36. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego

Instalacje komunalne zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
2.	PZOM STRACH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska	ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska
3.	ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 144A, 42-530 Dąbrowa Górnicza
4.	FCC Śląsk, ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze	ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze
5.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Milowicka 7a, 40-312 Katowice
6.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów, 41-200 Sosnowiec
7.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
8.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
9.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
10.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
11.	BM Recykling Sp. z o.o., ul. Tkacka 30, 34-120 Andrychów	ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeka 133, 34-451 Tylmanowa	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
14.	SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik
15.	Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice
16.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
17.	PTS ALBA Sp. z o.o., ul. Bytkowska 15, 41-503 Chorzów	ul. Brzezińska, 41-503 Chorzów

Instalacje komunalne zapewniające składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
2.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
3.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Żwirowa, 40-307 Katowice
4.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o., ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	ul. Wojska Polskiego, 41-600 Świętochłowice
5.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
6.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
7.	Hossa Sp. z o.o., ul. B. Chrobrego 6; 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 67, 44-251 Rybnik
8.	IT.O.Ś. Spółka z o.o. ul. Wilcza 33/11, 00-544 Warszawa	ul. Cegielniana 22, 42-700 Lipie Śląskie
9.	SOBREKO Sp. z o.o., ul. Fabryczna 5, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
10.	Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
11.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Serdeczna 100, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199A, 44-122 Gliwice	ul. Rybnicka, 44-100 Gliwice
14.	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Plac Tadeusza Kościuszki 11, 41-902 Bytom	ul. Jana Pawła II 10, 41-902 Bytom
15.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów 21, 41-216 Sosnowiec
16.	Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. ul. Parkowa 1, 47-451 Tworków	ul. Dworcowa, 47-451 Tworków
17.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Energetyków 5, 43-170 Łaziska Górne	ul. Łazy, 43-170 Łaziska Górne

źródło: Lista instalacji komunalnych prowadzona przez Marszałka Województwa Śląskiego

Odpady zmieszane z terenu gminy Pszów w latach 2023-2025 były przekazywane do instalacji Cofinco Poland Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju, FCC Śląsk Sp. z o.o. w Zabrze, PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. w Knurówie, Master w Tychach, Empol w Raciborzu oraz do instalacji w Dzierżysławie w województwie opolskim.

5.8.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów

Odpady komunalne na terenie gminy Pszów odbierane są od mieszkańców z nieruchomości zamieszkałych w systemie pojemnikowym lub workowym, bezpośrednio od właścicieli nieruchomości, z podziałem na odpady niesegregowane (zmieszane) i segregowane: szkło (pojemniki/worki w kolorze zielonym), papier (pojemniki/worki w kolorze niebieskim), metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe (pojemniki/worki w kolorze żółtym), meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz popioły i żużle paleniskowe. Gmina wyposaża nieruchomości w urządzenia do zbierania niesegregowanych odpadów oraz do prowadzenia selektywnej zbiórki. Od 1 stycznia 2026 r. zmienił się sposób gromadzenia i odbioru bioodpadów. Wcześniej gromadzenie i odbiór następował w podziale na dwie frakcje (20 01 08 i 20 02 01) w systemie workowym, a od stycznia 2026 r. obie frakcje są gromadzone i odbierane łącznie wyłącznie w systemie pojemnikowym.

Na terenie gminy od 2024 r. funkcjonuje, wyposażony także w punkt ponownego użytku i punkt napraw, Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się przy ul. Romualda Traugutta 101 w Pszowie. Nowy PSZOK powstał dzięki dofinansowaniu NFOŚiGW w formie dotacji i pożyczki w ramach Programu Priorytetowego Racjonalna Gospodarka odpadami (Część 1) Selektywne Zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów. Punkt przyjmuje odpady we wtorki od 9⁰⁰ do 14⁰⁰, w czwartki od 13⁰⁰ do 18⁰⁰ oraz w soboty od 11⁰⁰ do 17⁰⁰. Przyjmowane są następujące rodzaje odpadów: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, odpady odzieży i tekstyliów, bioodpady, zużyte opony – w ilości do 4 sztuk na rok, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, odpady budowlane i rozbiórkowe – w ilości do 1,5 Mg w okresie 2 lat, popioły i żużle z palenisk domowych. Wprowadzono także dodatkową usługę polegającą na przyjmowaniu selektywnie zebranych odpadów komunalnych w ilości przekraczającej limit odpadów określony powyżej określając wysokość cen za tę usługę: odpady budowlane i rozbiórkowe w wysokości 10 zł za każde rozpoczęte 10 kg oddanej masy odpadów, zużyte opony w wysokości 10 zł za 1 sztukę⁴¹.

Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz zebranych w PSZOK i punktach skupu na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 37. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	129,668	101,050	117,860	124,540
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,220	-	0,120	-

⁴¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2025.

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
15 01 04	Opakowania z metali	-	15,622	15,011	14,1234
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe (metal, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe)	303,650	302,760	324,660	287,080
15 01 07	Opakowania ze szkła	202,530	190,331	188,770	192,660
16 01 03	Zużyte opony	27,820	31,480	-	-
20 01 01	Papier i tektura	1,150	2,070	12,540	21,070
20 01 02	Szkło	0,890	2,280	4,590	5,220
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	650,240	646,300	227,620	-
20 01 10	Odzież	0,060	-	3,140	7,640
20 01 11	Tekstylia	-	-	3,540	7,380
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,050	0,034	0,100
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	-	-	0,0175	0,070
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	-	0,160	0,760	1,680
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	3,000	2,780	3,500	4,120
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,200	0,370	0,450	0,540
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	-	-	0,297	0,600
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	-	0,720	-
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	23,650	12,770	31,090	39,260
20 01 39	Tworzywa sztuczne	1,340	2,510	7,500	10,170
20 01 40	Metale	-	-	2,080	2,920
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	666,650	651,900	574,320	577,800

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
	(popioły i żużle paleniskowe)				
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	271,790	387,070	775,150	1 031,830
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 644,650	2 599,150	2 723,340	2 669,380
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	439,630	345,030	296,980	317,240
	Razem	5 368,138	5 293,683	5 314,0895	5 315,4234

*Odpady niebezpieczne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. poz. 1923 w sprawie katalogu odpadów

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023, 2024 i 2025

Udział odpadów selektywnie zebranych wyniósł 50,73% w 2022 r., 50,9% w 2023 r., 48,75% w 2024 r. i 49,78% w 2025 r. Do PSZOK i punktów skupu oddano 663,3924 Mg odpadów w 2023 r. 544,9395 Mg w 2024 r. i 521,0934 Mg w 2025 r. Na przestrzeni lat zauważalne jest zmniejszenie ilości odebranych odpadów, we wcześniejszych latach ilości te oscylowały wokół 6 tys. Mg.

Poza odpadami komunalnymi od mieszkańców gminy Pszów przyjętych w PSZOK zostało 694,36 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2022 r., 737,74 Mg w 2023 r., 429,56 Mg w 2024 r. i 429,56 Mg w 2025 r. oraz 21,38 Mg zużytych opon w 2024 r. i 22,92 Mg w 2025 r.

Poziomy recyklingu i składowania odpadów komunalnych

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2025 r., poz. 733) gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021,
- 25% wagowo – za rok 2022,
- 35% wagowo – za rok 2023,
- 45% wagowo – za rok 2024,
- 55% wagowo – za rok 2025,
- 56% wagowo – za rok 2026,
- 57% wagowo – za rok 2027,
- 58% wagowo – za rok 2028,
- 59% wagowo – za rok 2029,
- 60% wagowo – za rok 2030,
- 61% wagowo – za rok 2031,
- 62% wagowo – za rok 2032,
- 63% wagowo – za rok 2033,
- 64% wagowo – za rok 2034,
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.

Od 2025 r. gminy są obowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości:

- 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029,
- 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030-2034,
- 10% wagowo – w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów.

Gminy, które nie osiągną wymaganych poziomów recyklingu i składowania podlegać będą karze pieniężnej.

Tabela 38. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025

Kategoria	2022	2023	2024	2025
Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	25,4867 Wymagane ≥ 25	36,6 Wymagane ≥ 35	49,53 Wymagane ≥ 45	48,10 Wymagane ≥ 55
Poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych ($\leq 30\%$ obowiązuje od 2025 r.) [%]	13,53	25,74	41,36	30,58

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023, 2024 i 2025

Odpady zawierające azbest

Azbest należy definiować jako grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej. Głównymi właściwościami fizykochemicznymi azbestu są odporność na wysoką temperaturę, wysoka odporność na agresywne środowisko chemiczne, wysoka wytrzymałość mechaniczna oraz wysoka odporność na korozję. Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

W związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38 poz. 373), przyjęta została Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r., poz. 1680) oraz Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–

2032. Ustawa reguluje zakaz produkowania wyrobów zawierających azbest oraz sposoby jego bezpiecznego użytkowania i usuwania. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 23 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Usunięcie wyrobów zawierających azbest przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na zmniejszeniu emisji włókien azbestu do środowiska, uzyskaniu poprawy ochrony zdrowia mieszkańców, poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego.

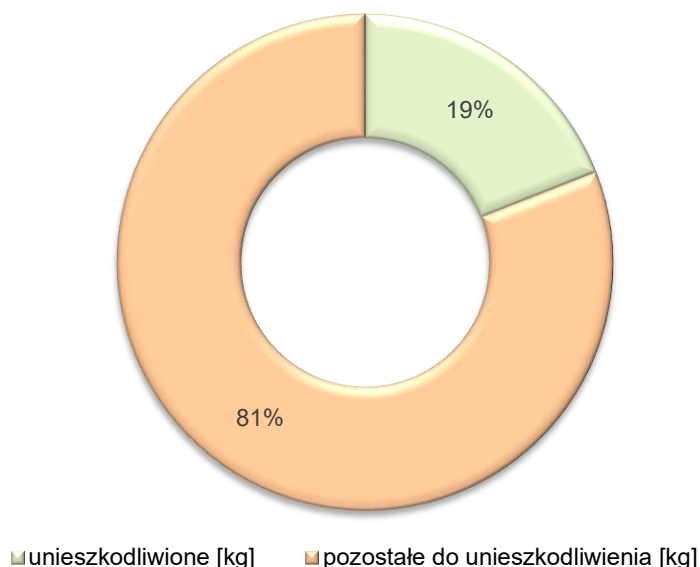
Jednym z narzędzi monitoringu realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, jest Baza Azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl). Baza Azbestowa to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta gminy, a także marszałka województwa. Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Bazie Azbestowej (stan na dzień 31.12.2025 r.) na terenie gminy Pszów:

- zinwentaryzowanych zostało 317,752 Mg wyrobów zawierających azbest,
- dotychczas unieszkodliwiono 60,533 Mg wyrobów zawierających azbest,
- pozostało do unieszkodliwienia 257,219 Mg wyrobów zawierających azbest.

Od 2021 r. unieszkodliwiono 55,737 Mg wyrobów zawierających azbest.

Rysunek 24. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej, stan na 31.12.2025 r.

Odpady przemysłowe

Zezwolenie Marszałka Województwa Śląskiego na zbieranie odpadów (gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie) posiadają:

- Firma Handlowo-Usługowa Tomasz Reguła ul. Żużłowa 16, Pszów, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16,
- RECSTAL s.c. T. Reguła, A. Reguła, J. Limanowski, ul. Polna 18, Bełsznica, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16⁴².

Zezwolenie Starosty Powiatu Wodzisławskiego na przetwarzanie odpadów (odzyskiwanie surowców wtórnych w procesach produkcyjnych w celu uzyskania materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub unieszkodliwianie odpadów w instalacjach technicznych) posiadają:

- Arkadiusz Mika, P.U.H. „DOMAX”, ul. Grabińska 8, 42-283 Boronów,
- RED APP Sp. z o.o., ul. Niepodległości 59, 44-370 Pszów⁴³.

5.8.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

W dniu 1 lipca 2017 r. wszedł w życie Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO), zgodnie z którym odpady są zbierane w sposób określony w ówczesnie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2019 r. poz. 2028)⁴⁴.

Realizowana na terenie gminy Pszów gospodarka odpadami komunalnymi nakierowana jest na tworzenie warunków właściwego zbierania odpadów w sposób selektywny oraz zagospodarowania odpadów, zapewniających osiągnięcie określonych przepisami poziomów recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2021 r. poz. 906) pojemniki oraz worki do zbierania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych oznaczone powinny być w następujący sposób:

- 1) papier – odpady z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”;
- 2) szkło – odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”;
- 3) metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe – odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;

---

⁴² Dane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

⁴³ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

⁴⁴ Akt zastąpiony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. z2021 r., poz. 906)

- 4) bioodpady - zbiera się w pojemnikach lub workach koloru brązowego, oznaczonych napisem „BIO”.

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" – ang. "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" – ang. "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest wykorzystanie odpadów powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się na terenie poszczególnych gmin całego kraju m.in. osiągnięcie do 2035 r. poziomu 65% w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2035 r. maksymalnie 10%. Zagadnienia te uwzględnia zarówno *Krajowy plan gospodarki odpadami 2028*, jak również *Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2023-2028*. W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy.

W *Krajowym planie gospodarki odpadami 2028* wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi:

- 1) Stosowanie działań na rzecz ZPO komunalnych m.in. przez: promowanie ponownego użycia produktów, tworzenie punktów napraw produktów, promowanie wytwarzania i użytkowania produktów o wydłużonym okresie użytkowania, tworzenie punktów ponownego użycia przy PSZOK-ach lub innych miejscach ogólnodostępnych dla społeczności lokalnej;
- 2) monitorowanie składu morfologicznego odpadów komunalnych, w tym fizycznych i chemicznych właściwości odpadów;
- 3) organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu zarówno ogólnokrajowym, jak i gminnym, mających na celu między innymi: podnoszenie świadomości i wiedzy społeczeństwa w zakresie ZPO, właściwe postępowanie z odpadami, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami oraz korzyści z tego wynikających;
- 4) zapewnienie finansowania w obszarze ZPO w zakresie podnoszenia świadomości i wiedzy społeczeństwa;
- 5) zwiększenie dostępności PSZOK-ów dla mieszkańców;
- 6) zwiększenie efektywności prowadzenia selektywnego zbierania „u źródła”, w tym również komunalnych odpadów ulegających biodegradacji;
- 7) zagospodarowanie bioodpadów w biogazowniach rolniczych lub we własnym zakresie np. w kompostownikach przydomowych, również na terenach z zabudową jednorodzinną;

- 8) tworzenie przez jednostki samorządu terytorialnego zachęt w zakresie zagospodarowywania bioodpadów w przydomowych kompostownikach (finansowanie lub współfinansowanie zakupu kompostowników);
- 9) budowa lub modernizacja instalacji recyklingu zgodnie z określonym zakresem zapotrzebowania, w tym instalacji do fermentacji bioodpadów z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu;
- 10) modernizacja instalacji MBP w kierunku przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych; po modernizacji część mechaniczna w tych instalacjach powinna służyć do efektywnego sortowania odpadów zebranych selektywnie u źródła, natomiast część biologiczna powinna być wykorzystywana do fermentacji lub kompostowania zbieranych selektywnie bioodpadów i odpadów zielonych;
- 11) zmniejszenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, przez zagospodarowanie tych odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w innych procesach odzysku, w tym przez termiczne przekształcanie z odzyskiem energii;
- 12) zapewnienie wysokiej automatyzacji linii sortowniczych w celu maksymalizacji odzysku surowcowego;
- 13) zapewnienie finansowania przedsięwzięć niwelujących zapotrzebowanie na obiekty i instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, o których mowa w załączniku nr 2 do KPGO 2028, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do fermentacji bioodpadów;
- 14) zapewnienie finansowania przedsięwzięć w zakresie modernizacji instalacji przetwarzających odpady komunalne i pochodzące z przetworzenia odpadów komunalnych, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, w celu zapewnienia wysokich standardów ochrony środowiska ich funkcjonowania;
- 15) w przypadku odpadów żywności preferowanie technologii fermentacji z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu, a dla pozostałych odpadów i przy mniejszych wydajnościach technologii tlenowych;
- 16) kontynuacja zapewnienia bezpiecznego składowania odpadów powstałych po przetwarzaniu odpadów, w tym stabilizatu, które nie mogą zostać poddane innym procesom przetwarzania, w tym recyklingowi; budowa składowisk lub ich rozbudowa powinna zostać ograniczona wyłącznie do potrzeb wynikających z ilości odpadów wytwarzanych w instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych i odpadów, dla których nie ma innej możliwości przetwarzania;
- 17) monitorowanie i kontrola przez gminy funkcjonowania systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym ograniczanie nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- 18) poprawa jakości zbieranych i gromadzonych danych w BDO.

Mieszkańcy gminy Pszów mogą realizować powyższe działania poprzez wprowadzanie do swojego życia nawyków, dzięki którym ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez konsumentów można zmniejszyć:

- rozważne zakupy dostosowane do rzeczywistych potrzeb;
- kupowanie towarów bardziej trwałych i lepszej jakości (np. sprzętu elektronicznego, mebli);
- wypożyczanie zamiast kupowania przedmiotów rzadko używanych (np. sprzętu, narzędzi, płyt, książek, zabawek);

- unikanie artykułów jednorazowych (np. golariek, sztućców);
- promowanie napojów w butelkach zwrotnych;
- wybór produktów w dużych opakowaniach, a unikanie produktów zapakowanych w wiele warstw opakowań;
- używanie toreb wielokrotnego użytku;
- kompostowanie odpadów spożywczych, które mogą być wykorzystywane do nawożenia ogrodu lub roślin na balkonie.

5.8.4. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK i składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi, a także samozapłon gazów składowiskowych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień, takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje, takie jak „Sprzątanie Świata”.

Monitoring środowiska

Monitoringiem składowisk odpadów zajmują się jednostki zarządzające takimi instalacjami oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który zajmuje się działalnością kontrolną.

5.8.5. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się ilość wytwarzanych odpadów, • zwiększające się poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, • systematycznie usuwane wyroby zawierające azbest.	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się duży udział odpadów zmieszanych w ogólnym strumieniu odpadów.

5.8.6. Analiza SWOT

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszająca się ilość wytwarzanych i odebranych odpadów. 2. Utworzony na terenie gminy PSZOK. 3. Osiągane wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za wyjątkiem 2025 r. 4. Systematyczne usuwanie azbestu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów. 2. Niski stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój selektywnego zbierania odpadów. 2. Wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego. 3. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zwiększenia świadomości na temat należytego gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. 4. Dotacje zewnętrzne na usuwanie wyrobów zawierających azbest. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnące koszty zagospodarowania odpadów komunalnych. 2. Nieprzepisowe składowanie odpadów. 3. Coraz wyższe wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i składowania odpadów. 4. Brak wystarczających środków finansowych pozwalających na całkowite usunięcie wyrobów azbestowych do 2032 r.

5.9. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r., poz. 13) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r., poz. 2380),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408).

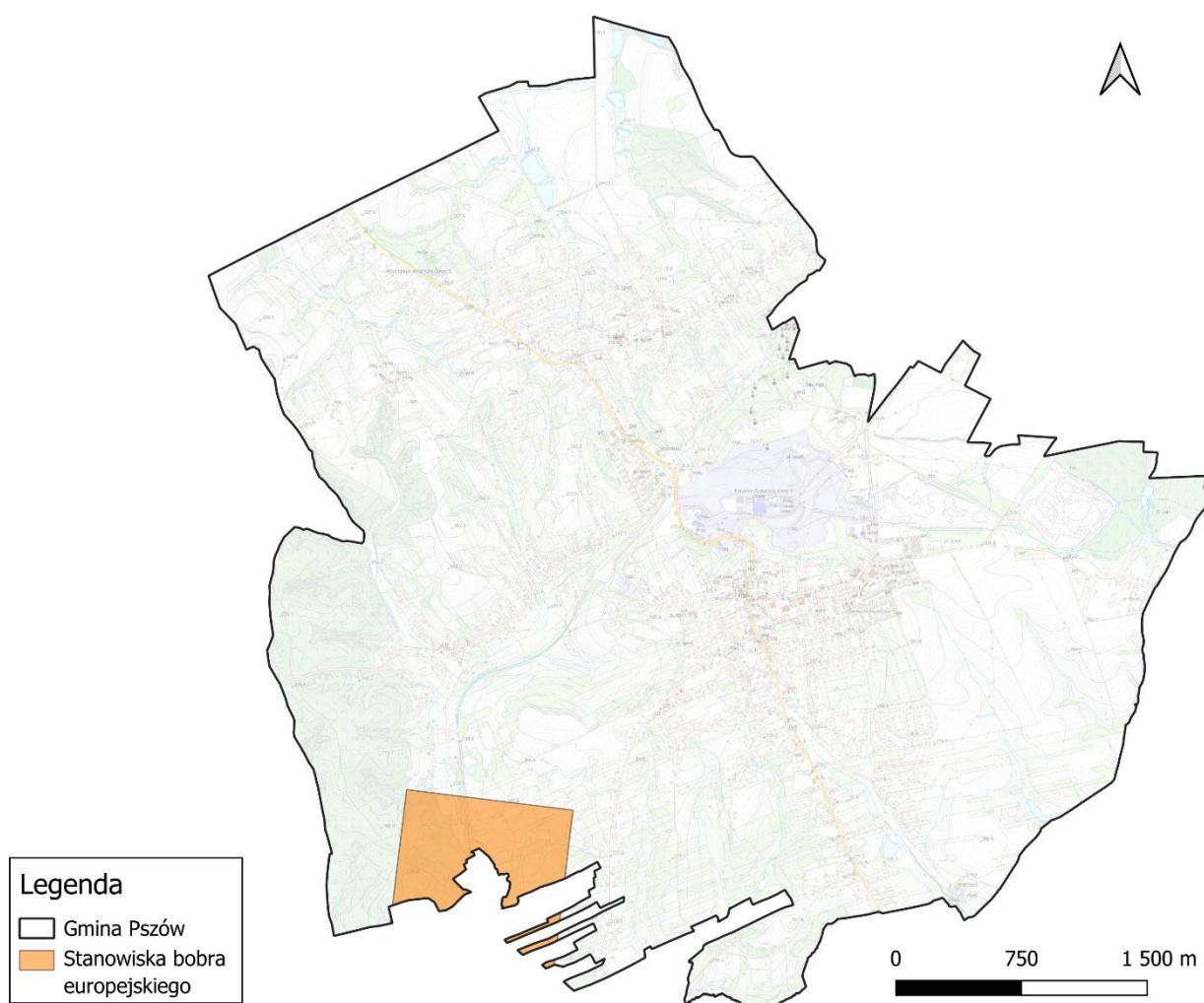
5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Pszów nie zostały wyznaczone żadne obszarowe formy ochrony przyrody ani pomniki przyrody, jak również korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym lub ponadlokalnym. W ostatnich latach RDOŚ nie prowadził postępowań w sprawie utworzenia nowych rezerwatów przyrody czy też obszarów Natura 2000. Podobnie Audyt krajobrazowy województwa śląskiego nie zaproponował form ochrony przyrody dla gminy Pszów.

Jednak na terenie miasta występują liczne obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obejmują one m.in. wartościowe drzewa, zarówno pojedyncze okazałe egzemplarze, jak i szpalery i aleje, a także zadrzewienia śródpolne, drobne zbiorniki wodne, stawy oraz wąwozy i parowy wyłączone z intensywnego użytkowania. Najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego miasta są głęboko wcięte doliny cieków, występujące w formie wąwozów i jarów, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego systemu przyrodniczego oraz struktury krajobrazu⁴⁵.

Natomiast zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyрекję Ochrony Środowiska na terenie gminy Pszów występują stanowiska bobra europejskiego. Poza tym nie stwierdzono występowania szczególnie cennych walorów przyrodniczych ani udokumentowanych siedlisk gatunków rzadkich i chronionych, poza pospolitymi gatunkami drobnych ssaków, ptaków, gadów i płazów.

Rysunek 25. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

⁴⁵ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Krajobrazy priorytetowy

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. wyznaczył na terenie gminy Pszów jeden krajobraz priorytetowy:

1. Pszów kopalnia Anna – krajobraz górniczy o powierzchni 110,72 ha, teren czynnej eksploatacji podziemnej obejmujący tereny Kopalni Węgla Kamiennego „Anna” w Pszowie, która zakończyła już eksploatację, ale krajobraz nie został jeszcze zmieniony wskutek rekultywacji. Na terenie jednostki krajobrazowej pozostały obiekty związane z niedawną działalnością górniczą: szyb „Chrobry I”, dwie hałdy, pozostałości infrastruktury KWK „Anna”. Krajobraz ze zwałowiskami i typowym dla Górnego Śląska udziałem obiektów przemysłowych i górniczych. Zaplanowane zaadaptowanie krajobrazu w kierunku rekreacyjno-edukacyjnym jako Park pod nazwą „ParkAny”.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

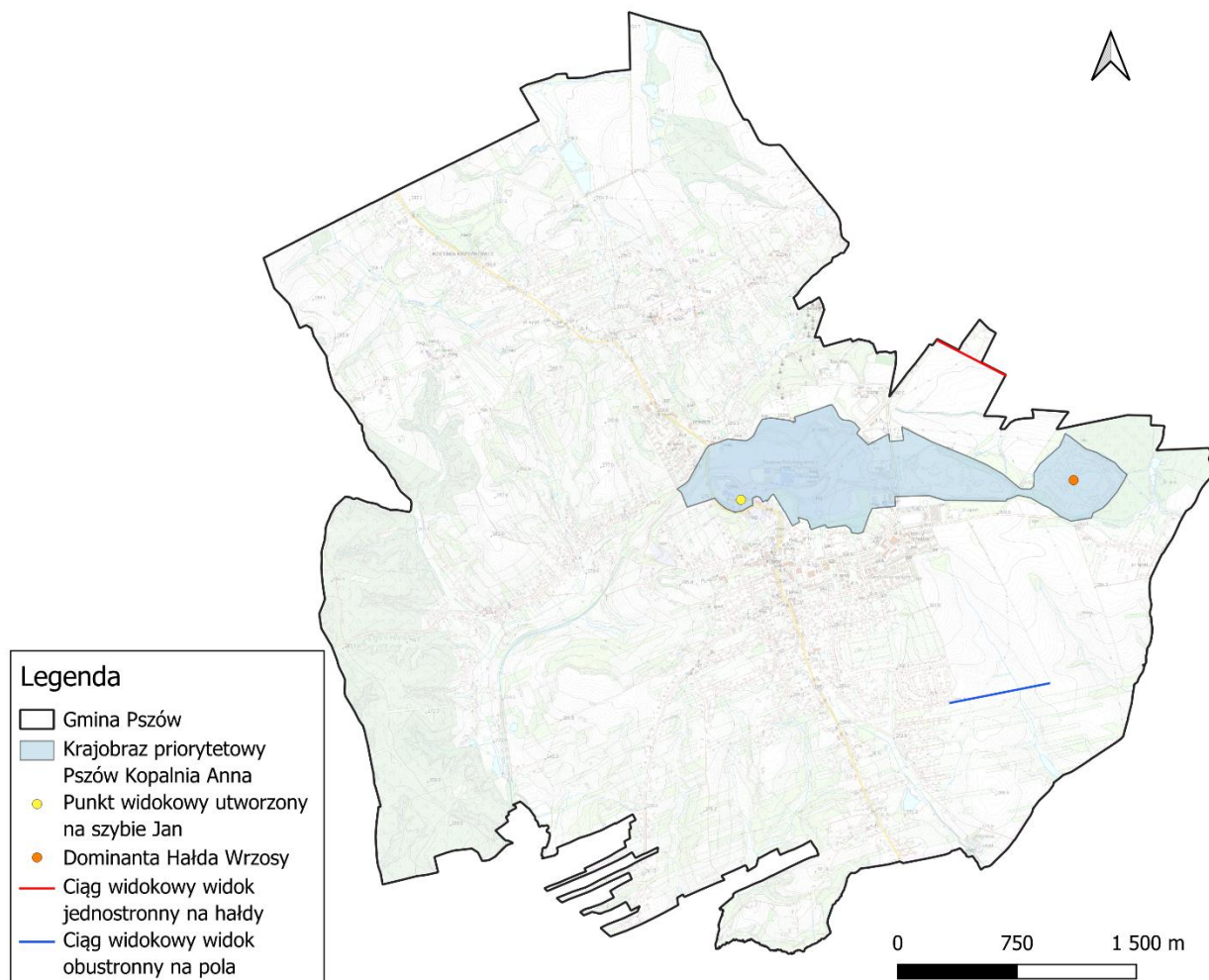
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium reprezentatywności, ze względu na występowanie zestawu cech charakterystycznych i właściwych dla modelowego, klasycznego wzorca danego podtypu;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie obiektów małej architektury sakralnej (kapliczki);
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na charakterystyczny układ form i obiektów antropogenicznych, wyrazistych form górniczych i pogórniczych dokumentujących historię górnictwa, w tym wyjątkowy i dobrze zachowany kompleks obiektów industrialnych, a także na zachowane tradycje górnicze.

W obrębie jednostki obszar leśny pod nazwą „Czarny Las”. Zespół zabudowy elektrociepłowni oraz budynek maszynowni szybu „Chrobry I” tworzą powiązany układ architektoniczny. Stanowią przykład zabudowy przemysłowej, o monumentalnym i modernistycznym charakterze. Teren nosi nazwę „ParkAny”. Na terenie dawnej kopalni powstała wieża widokowa na szybie Jan⁴⁶.

---

⁴⁶ Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, Katowice, Warszawa 2025.

Rysunek 26. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych Audytu krajobrazowego województwa śląskiego

5.9.2. Lasy i tereny zielone

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową wyznacza Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2025 r., poz. 567).

Z danych GUS wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pszów wynosi 249,41 ha, co daje lesistość na poziomie 11,9%. Jest ona na podobnym poziomie co średnia powiatowa (9,8%) i znacznie niższa niż krajowa (29,6%) oraz wojewódzka (32,1%). Kształtowanie się struktury gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na terenie gminy w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli.

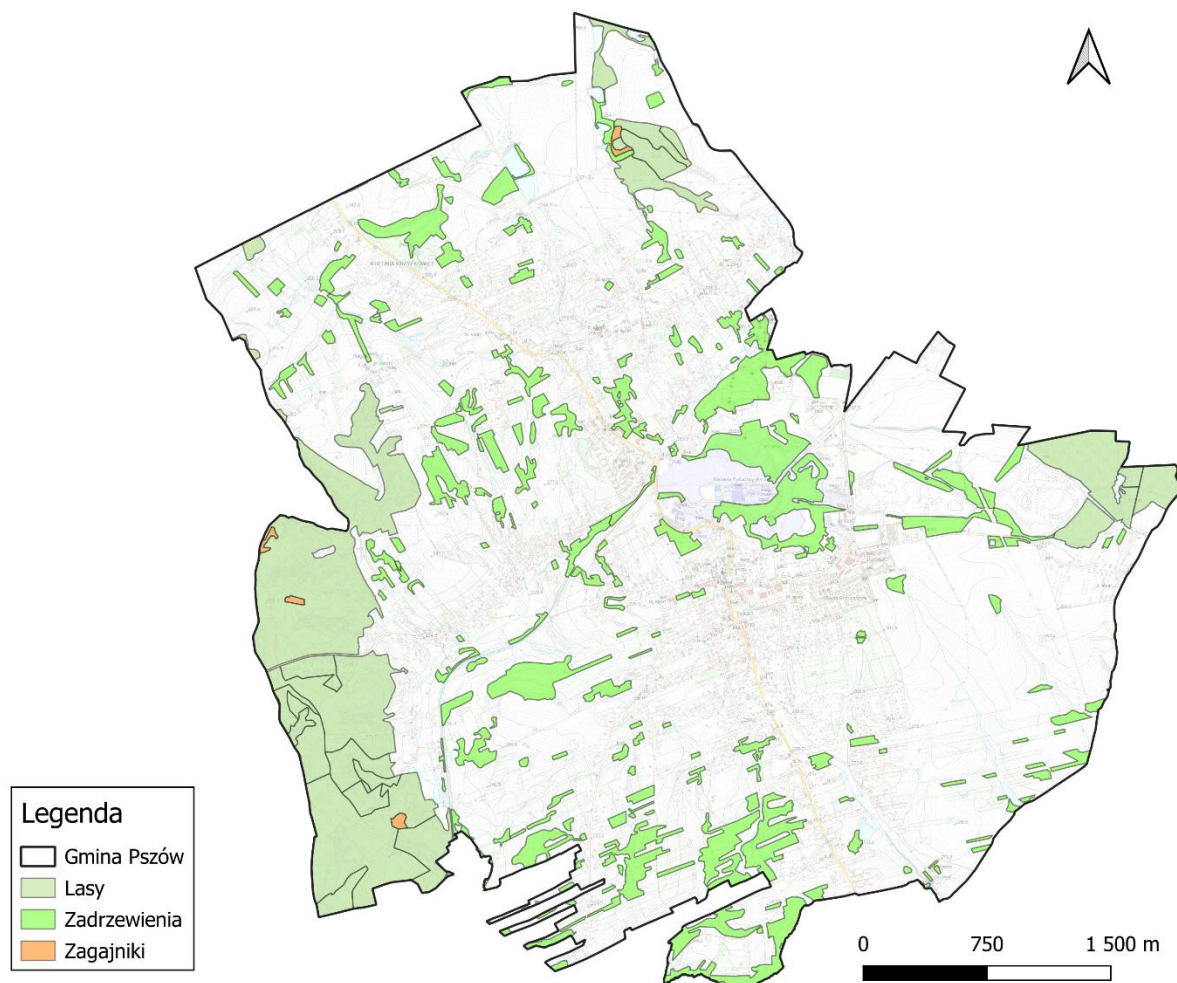
Tabela 39. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych				
Lesistość	%	11,9	11,9	11,9
Grunty leśne ogółem	ha	249,1	249,1	249,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	227,48	227,48	227,48
Grunty leśne prywatne	ha	21,93	21,93	21,93
Powierzchnia lasów				
Lasy ogółem	ha	244,09	244,09	244,09
Lasy publiczne ogółem	ha	22,16	22,16	22,16
Lasy publiczne gminne	ha	1,00	1,00	1,00
Lasy prywatne ogółem	ha	21,93	21,93	21,93
Tereny zieleni				
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	15,32	15,35	15,35
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	0,7	0,8	0,8
Zieleńce	ha	5,20	5,20	5,20
Zieleń uliczna	ha	0,80	0,80	0,80
Tereny zieleni osiedlowej	ha	10,12	10,15	10,15

źródło: GUS

Rysunek 27. Położenie lasów na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Charakterystyczną cechą Pszowa jest stosunkowo niewielki udział terenów leśnych, które koncentrują się przede wszystkim w jednym większym kompleksie – Lesie Syryńskim. Pozostałe obszary leśne mają charakter rozproszony i obejmują m.in. Las Dąbrowiak w północnej części miasta, Czarny Las w sąsiedztwie terenów pogórnicych oraz Las Pański przy wschodniej granicy miasta.

Na obszarze gminy Pszów naturalne zbiorowiska roślinne zachowały się jedynie w niewielkim zakresie. Ich relikty występują głównie w miejscach o ograniczonej przydatności rolniczej, takich jak głęboko wcięte wąwozy, parowy oraz strome zbocza dolin. Są to przede wszystkim fragmenty lasów łęgowych, grądów i buczyn. Lokalnie niewielkie płaty grądów i buczyn występują także w obrębie gospodarczych kompleksów leśnych położonych pomiędzy Pszowem a Syrnią. Lasy łęgowe mogą również odtwarzać się samoistnie w wilgotnych dolinach cieków, zwłaszcza tam, gdzie zaprzestano użytkowania łąk lub wypasu. Cenne przyrodniczo enklawy zadrzewień dolinnych występują m.in. pomiędzy ul. J. Kraszewskiego i ul. Dożynkową oraz w Krzyżkowicach, po obu stronach ul. gen. S. Grota Roweckiego. Obszary te mają często charakter podmokły i porośnięte są zbiorowiskami łęgowymi, grądowymi lub buczynami. Szczególnie wysokimi walorami przyrodniczymi odznaczają się

wąwozy porośnięte grabami i bukami, zlokalizowane m.in. na wschód od ul. Kolberga oraz w Pszowskich Dołach, na południe od ul. Lubomskiej⁴⁷.

5.9.3. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych, zwiększanie naturalnej retencji wodnej, odpowiednią gospodarkę leśną, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów, gwałtowne zjawiska atmosferyczne oraz choroby roślin.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska przyrodniczego. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza przy obiektach objętych ochroną. Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące przedmiotów takich jak geografia, biologia, chemia oraz fizyka.

Monitoring środowiska

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez GIOŚ w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko- i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko- i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

---

⁴⁷ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

5.9.4. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> identyfikowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz wprowadzanie ich do polityki przestrzennej. 	<ul style="list-style-type: none"> zmiany klimatyczne wpływające na gatunki i siedliska.

5.9.5. Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Wyznaczony krajobraz priorytetowy. Występujące obszary o wysokich walorach przyrodniczych. 	<ol style="list-style-type: none"> Brak form ochrony przyrody. Niski i niezmienny się poziom lesistości gminy. Niewielka ilość zbiorowisk roślinnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczeń wód, gleb i powietrza pochodzących z lokalnych źródeł. Ochrona i rozwój lasów. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> Zanieczyszczenie środowiska (powietrza, gleb, wód). Czynniki atmosferyczne, m.in. susze, wiatry, ulewne deszcze. Presja urbanistyczna. Zmiany klimatyczne powodujące, m.in. degradację siedlisk oraz pogorszenie stanu zachowania gatunków.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025, poz. 647), mówiąc o:

- poważnej awarii rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- poważnej awarii przemysłowej rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

- Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
- Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
- Kłęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po drogach wszystkich kategorii oraz liniach kolejowych. Zagrożenie stanowią także sieci przesyłowe, którymi dostarcza się paliwa ciekłe oraz gazowe.

Na terenie gminy Pszów nie ma zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz nie wystąpiły w ostatnich latach zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.10.1. Zagadnienia horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewę mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych, a także brać czynniki klimatyczne pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska już na etapie projektowania i budowy dróg, a także usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez WIOŚ oraz przez Państwową Straż Pożarną. Transport substancji niebezpiecznych jest natomiast nadzorowany przez funkcjonariuszy Policji i Inspekcji Transportu Drogowego.

5.10.2. Tendencje zmian stanu środowiska

Tendencje korzystne	Tendencje niekorzystne
<ul style="list-style-type: none"> brak zdarzeń o charakterze i znamionach poważnej awarii przemysłowej.	<ul style="list-style-type: none"> wzrastające zapotrzebowanie na paliwa płynne i gazowe, wzrost natężenia ruchu pojazdów oraz zwiększenie przewozów substancji i preparatów niebezpiecznych.

5.10.3. Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. 2. Brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii. 2. Możliwość finansowania zakupu środków oraz sprzętu niezbędnego do usuwania skutków poważnych awarii ze środków krajowych i zewnętrznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zdarzenia losowe przy ciągach komunikacyjnych (wypadki, rozszczelnienia).

6. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 40. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> – Dominujące systemy ogrzewania indywidualnego na kotły/piece niskiej efektywności. – Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczenia. – Niska efektywność energetyczna części budynków. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i docelowych poziomów benzo(a)pirenu. – Niezadawalający stan techniczny części dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zastąpienie ogrzewania węglowego bardziej ekologicznym systemem. – Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. – Zwiększenie świadomości mieszkańców gminy na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza. – Termomodernizacja budynków. – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych.
Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie dróg o niezadawalającym stanie technicznym. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych. – Zwiększenie znaczenia transportu zbiorowego.
Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w pobliżu zabudowy mieszkaniowej. – Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowym niskim poziomie. – Wprowadzenie zapisów w MPZP o lokalizacji źródeł elektromagnetycznych.
Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan ogólny JCWP. – Umiarkowane łączne zagrożenie suszą. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji i zagospodarowaniem wód opadowych.
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczne skanalizowanie miasta. – Nieprawidłowe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój sieci kanalizacyjnej i podłączanie nowych odbiorców. – Systematyczne kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan aktualny	Cel poprawy
Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystny wpływ eksploatacji złóż kopalin na środowisko (m.in. zmiana ukształtowania powierzchni terenu). – Obszary wymagające rekultywacji po wydobywaniu surowców. – Degradacja środowiska naturalnego spowodowana składowiskami odpadów pogórnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rekultywacja i rewitalizacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców. – Zagospodarowanie złóż kopalin zgodnie z wydanymi koncesjami.
Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszająca się na przestrzeni powierzchnia gruntów ornych i zwiększająca gruntów zabudowanych. – Występowanie osuwisk. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb i zagospodarowanie powierzchni ziemi. – Prowadzenie działań naprawczych na gruntach objętych szkodami w środowisku.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów. – Niski stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. – Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych. – Usunięcie wyrobów azbestowych.
Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> – Brak form ochrony przyrody. – Niski i niezmienny poziom lesistości gminy. – Niewielka ilość zbiorowisk roślinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Gospodarka przestrzenna uwzględniająca obszary cenne przyrodniczo. – Ochrona i rozwój lasów.
Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> – Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalizacja skutków poważnych awarii i o znamionach poważnej awarii. – Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

źródło: opracowanie własne

7. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli poniżej przedstawiono największe sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 41. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
<ul style="list-style-type: none"> – Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji, takie jak wymiana źródeł ciepła, termomodernizacje budynków. – Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii. – Rozwój sieci gazowej. – Rozwój transportu publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – 69 zlikwidowanych kotłów pozaklasowych w 2024 r. – 184 udzielone dotacje z budżetu gminy na wymianę źródeł ciepła w latach 2022-2025. – 789 zainstalowanych instalacji mikrofotowoltaicznych w budynkach, – 5 678,684 kW zainstalowanej mocy OZE w instalacjach mikrofotowoltaicznych w budynkach. – 25,8% mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej. – Funkcjonująca komunikacja miejska na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja wymiany źródeł ciepła, minimalizujących emisje zanieczyszczeń powietrza, w tym przede wszystkim eliminujących wykorzystanie węgla. – Rozwój oraz promocja odnawialnych źródeł energii. – Dalsza termomodernizacja budynków. – Zwiększanie dostępności komunikacji zbiorowej autobusowej. – Budowa ciągów pieszo-rowerowych. – Rozbudowa sieci gazowniczej. – Kontynuacja działalności kontrolnej, edukacji ekologicznej.
Zagrożenia hałasem		
<ul style="list-style-type: none"> – Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu – remonty, modernizacje, przebudowy dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowane mapy akustyczne dla dróg powiatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacje sieci drogowej. – Wykorzystywanie technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. – Monitoring hałasu drogowego i przemysłowego
Pola elektromagnetyczne		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. – Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM 	<ul style="list-style-type: none"> – Znacznie niższy od dopuszczalnego poziom promieniowania PEM. – Dobry stan techniczny sieci elektroenergetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowa lokalizacja urządzeń emitujących PEM oraz stały monitoring poziomu promieniowania elektromagnetycznego. – Modernizacja sieci elektroenergetycznej.
Gospodarowanie wodami		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zagrożenia powodziowego. – 3 zamontowane zbiorniki retencyjne w ramach 	<ul style="list-style-type: none"> – Konserwacja urządzeń wodnych. – Zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę zbiorników

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	Programu „Moja Woda” w 2024 r.	małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury. – Dalsza edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych.
Gospodarka wodno-ściekowa		
– Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy.	– 99,9% ludności korzystającej z sieci wodociągowej. – 52,1% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. – Dobry stan techniczny sieci i oczyszczalni ścieków.	– Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej.
Zasoby geologiczne		
– Stosowanie najnowszych technologii w czasie eksploatacji zasobów naturalnych. – Prowadzenie bilansu złóż kopalin.	– Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych – węgla kamiennego. – Poddane rewitalizacji tereny po byłej kopalni	– Eksploatacja zasobów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. – Dalsza rewitalizacja i rekultywacja terenów pokopalnianych.
Gleby		
– Wdrażanie i przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej. – Opracowanie systemu informacji o osuwiskach.	– Duży udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni. – Przewaga gleb średnich i dobrych pod względem klasyfikacji bonitacyjnej. – Zinventaryzowane osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.	– Prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
– Rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych. – Intensyfikacja usuwania azbestu od 2021 r.	– Utworzony na terenie gminy PSZOK. – Osiągane wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za wyjątkiem 2025 r. – 19% usuniętych wyrobów azbestowych.	– Racjonalna gospodarka odpadami. – Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat prawidłowej gospodarki odpadami. – Dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest.
Zasoby przyrodnicze		
– Systematyczne działania na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych. – Nasadzenia drzew i krzewów.	– Wyznaczony krajobraz priorytetowy. – 11,9% lesistości gminy.	– Ochrona prawna obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. – Dalsze utrzymanie i rozwój terenów leśnych, zieleni urządzonej.
Zagrożenia poważnymi awariami		
– Doposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt ratowniczy.	– Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka	– Wsparcie jednostek straży pożarnej, przede wszystkim

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. – Brak poważnych awarii.	ochotniczej straży pożarnej, w sprzęt ratowniczy.

źródło: opracowanie własne

8. Cele Programu Ochrony Środowiska, zadania i ich finansowanie

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska,
- Możliwości finansowych analizowanej jednostki samorządu terytorialnego,
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy),
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej gminy).

I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

II. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach.

IV. GOSPODAROWANIE WODAMI

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu.

V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa.

VI. ZASOBY GEOLOGICZNE

Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi oraz przekształcenie terenów pogórnich i zdegradowanych.

VII. GLEBY

Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

IX. ZASOBY PRZYRODNICZE

Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Zadania mogą być:

1. Własne – realizowane przez Gminę i jej jednostki oraz finansowane w całości lub w części ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji Gminy.
2. Monitorowane – realizowane i finansowane przez przedsiębiorstwa lub organy i instytucje szczebla krajowego (centralnego), bądź instytucje działające na terenie gminy, lecz podlegających bezpośrednio organom centralnym.

8.1. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ dla Gminy Pszów

Tabela 42. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego w strefie śląskiej GIOŚ	B(a)P, PM10, PM2,5 (2025 r.)	brak	Zarządzanie jakością powietrza	Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe
		Stężenia średnie roczne w gminie Pszów GIOŚ	PM10 – 26,5 µg/m ³ PM2,5 – 22,5 µg/m ³ B(a)P – 3,56 ng/m ³ (2025 r.)	PM10 ≤40 µg/m ³ PM2,5 ≤20 µg/m ³ B(a)P ≤1 ng/m ³		Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
		Liczba kontroli / wykroczeń, pouczeń, mandatów [szt.] <i>Sprawozdanie z POP</i>	23 / 10	zależnie od potrzeb / 0		Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
		Liczba wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z ochroną jakości powietrza [szt.] <i>Sprawozdanie z POP</i>	14	zależnie od możliwości		Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	W – Gmina Pszów	braki kadrowe
						Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

⁴⁸ W – własne, M – monitorowane.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Suma zlikwidowanych pozaklasowych źródeł ciepła [szt./rok] <i>Sprawozdanie z POP</i>	69	zależnie od możliwości	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Liczba przeprowadzonych termomodernizacji [szt./rok] <i>Sprawozdanie z POP</i>	73	zależnie od możliwości		Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności [%] <i>GUS</i>	25,8	>25,8		Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej	M – PSG	brak środków finansowych, brak opłacalności ekonomicznej
		Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci ciepłowniczej [szt.] <i>PGG</i>	1 940	>1 940		Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej	M – PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie	brak środków finansowych
					Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych	Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	M – przedsiębiorstwa	brak środków finansowych
						Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe
		Liczba podłączonych do sieci mikroinstalacji fotowoltaicznych [szt.] <i>Tauron Dystrybucja</i>	789	>789	Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Liczba przystanków autobusowych [szt.] GUS	6	≥6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	W – Gmina Pszów M – Powiat Wodzisławski, MKZ w Jastrzębiu Zdroju, Komunikacja Miejska w Wodzisławiu Śląskim, Komunikacja Miejska Rybnik	brak środków finansowych
		Długość dróg dla rowerów [km] GUS	1,9	>1,9		Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	W – Gmina Pszów, M – PZD	brak środków finansowych
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Liczba osób eksponowanych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu [os.] GIOŚ, ZDW, PZD	L _{DWN} – 200 L _N – <50 (2021 r., dot. drogi powiatowej)	L _{DWN} – 0 L _N – 0	Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska	Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych	M – GIOŚ, ZDW, PZD	brak środków finansowych, braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
		Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej [km] GUS	29,8	>29,8	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	W – Gmina Pszów M – ZDW, PZD	brak środków finansowych
						Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ	braki kadrowe
						Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	M – przedsiębiorstwa	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach	Poziomy natężenia pól elektromagnetycznych [V/m] GIOŚ	<0,7 (2023 r.)	<28		Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
					Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych	M – GIOŚ	zmiany w przepisach prawnych dot. zakresu monitoringu
						Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Powiat Wodzisławski	braki kadrowe
						Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
					Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	M – Tauron Dystrybucja	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	JCWP o dobrym stanie ogólnym [szt.] GIOŚ	0	5	Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	brak środków finansowych, braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
		JCWPD o dobrym stanie ogólnym [szt.] GIOŚ	3	3		Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności	M – RZGW	brak środków finansowych
						Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
						Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej	M – ŚODR	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony rolników
	Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu	Liczba zamontowanych zbiorników retencyjnych w ramach programu „Moja Woda” [szt./rok] WFOŚiGW	3	zależnie od wniosków	Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi	Budowa obiektów małej retencji	W – Gmina Pszów M – właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
						Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Długość sieci wodociągowej [km] GUS	57,5	>57,5	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	M – PWIK w Wodzisławiu Śląskim	brak środków finansowych
		Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%] GUS	99,9	99,9		Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	W – ZGKiM w Pszowie	brak środków finansowych
		Długość sieci kanalizacyjnej [km] GUS	52,1	>52,1		Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – ZGKiM w Pszowie	brak środków finansowych
		Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności [%] GUS	65,7	>65,7		Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	M – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim	braki kadrowe
		Liczba zbiorników bezodpływowych [szt.] GUS	1 478	<1 478	Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Pszów	braki kadrowe, brak chęci współpracy ze strony mieszkańców
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] GUS	54	>54		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi oraz przekształcenie terenów pogórnich i zdegradowanych	Wydobycie kopalin [tys. t, mln m ³ /rok] <i>PIG-PIB</i>	węgiel – 821 tys. t metan – 3,82 mln m ³	zależnie od potrzeb	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin	Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	M – OUG w Rybniku	braki kadrowe
						Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych
		Liczba terenów pogórnich [szt.] / powierzchnia [ha] <i>OPI-TPP</i>	4 / 61,3	bieżący monitoring	Rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	M – Główny Instytut Górnictwa - Państwowy Instytut Badawczy	brak środków finansowych
		Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji [ha] <i>Powiat Wodzisławski</i>	0	0		Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	M – Gmina Pszów, M – Powiat Wodzisławski (decyzje rekultywacyjne), właściciele terenów	brak środków finansowych
						Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie	M – Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
VII. GLEBY	Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi	Powierzchnia gruntów rolnych [ha] <i>Powiat Wodzisławski</i>	1 309,2439	≥1 309,2439	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	M – GIOŚ, OSChR	braki kadrowe, brak wyznaczonych punktów na terenie gminy
						Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych	M – ŚODR, ARiMR, rolnicy	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony rolników
						Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa	M – RDOŚ, władający powierzchnią ziemi	nieobjęcie w wykazie wszystkich terenów
		Liczba osuwisk [szt.] <i>PIG-PIB</i>	128	128	Ochrona przed osuwiskami	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
						Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Gmina Pszów, M – Powiat Wodzisławski	brak środków finansowych
VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami	Masa odebranych odpadów [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	5 315,4234 (2025 r.)	<5 315,4234	Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami	Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Pszów	brak wykwalifikowanej kadry
		Udział selektywnie zebranych odpadów w ogólnym strumieniu odpadów [%] <i>Gmina Pszów</i>	49,78 (2025 r.)	>49,78		Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna
		Masa zebranych odpadów biodegradowalnych [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	1 031,830 (2025 r.)	<1 031,830		Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
		Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych [%] <i>Gmina Pszów</i>	48,10 (2025 r.)	≥63		Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r.	W – Gmina Pszów	niska świadomość społeczna
		Osiągnięty poziom składowania odpadów [%] <i>Gmina Pszów</i>	30,58 (2025 r.)	≤20		Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034	W – Gmina Pszów	zbyt niski poziom odpadów zebranych selektywnie
		Masa odebranych odpadów w PSZOK [Mg/rok] <i>Gmina Pszów</i>	521,0934 (2025 r.)	>521,0934		Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
		Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia [Mg] <i>Baza azbestowa</i>	257,219 (2025 r.)	<257,219	Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest w zakresie przewidzianym ustawą	W – Gmina Pszów	braki kadrowe
						Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	Powierzchnia gruntów leśnych [ha] GUS	249,1	>249,1	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	W – Gmina Pszów, M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
		Lesistość [%] GUS	11,9	>11,9		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	W – Gmina Pszów	pominięcie zagadnień w dokumentach planistycznych
		Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej [ha] GUS	15,35	>15,35		Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych	M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	W – Gmina Pszów, M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych
						Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynnej szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitoringu realizacji zadania			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania ⁴⁸ , Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa źródło danych	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2033 r.)				
					Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i krajobrazowych	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	W – Gmina Pszów, M – Nadleśnictwo Rybnik	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii [szt.] GIOŚ	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych
						Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – WIOŚ, PSP, sprawcy awarii	brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
					Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Pszów	brak środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych spójnych z *Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* oraz informacji od instytucji i podmiotów

8.2. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W – Gmina Pszów	46 000	Według kosztorysów				Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dotyczy projektu „Zielona energia na terenie Gmin partnerskich: Rybnik, Czerwionka-Leszczyny, Gaszowice, Jejkowice, Lyski, Pszów, Świerklany”
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	W – Gmina Pszów	2 165 812	Według kosztorysów				Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. dotacji do lokalnego transportu zbiorowego
			146 778						Kwota dot. budowy zatoki postojowej na ul. Niepodległości wraz ze zmianą organizacji ruchu – dokończenie zadania realizowanego od 2024 r.
	Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	W – Gmina Pszów		Według kosztorysów				Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
			571 877					Środki własne	Rozbudowa drogi gminnej nr 597041S ul. Jagienki i ul. Juranda w Pszowie – dokończenie zadania realizowanego od 2022 r.
			146 055					Środki własne	Przebudowa ul. Śląskiej w Pszowie – projekt
			22 000					Środki własne	Przebudowa ul. Os. Biernackiego
			26 000					Środki własne	Przebudowa ul. Armii Krajowej - bocznej
			95 000					Środki własne	Przebudowa ul. Konopnickiej - bocznej
			80 000					Środki własne	Przebudowa fragmentu ul. Długosza
			110 000					Środki własne	Przebudowa ul. Ks. Skwary - bocznej
	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Budowa obiektów małej retencji	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	W – ZGKiM w Pszowie	47 000	Według kosztorysów				Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. budowy kanalizacji sanitarnej przy ulicy Kolberga
			15 000						Kwota dot. budowy kanalizacji sanitarnej ul. Niepodległości, ul. Astronautów, ul. Niedurnego

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	W – ZGKiM w Pszowie	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej	W – Gmina Pszów	60 000	Według kosztorysów				Środki własne	
	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Rewitalizacja i rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	W – Gmina Pszów	10 070 465	23 669 602	Według kosztorysów			Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Kwota dot. zagospodarowani a budynków po zlikwidowanej KWK Anna w Pszowie wraz z przyległym terenem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
			900 000						Kwota dot. rozbudowy „Parku Ryszard”
			1 273 669						Kwota dot. przebudowy i adaptacji części budynku zaopatrzenia byłej kopalni „Anna” na żłobek publiczny w Pszowie
VII. GLEBY	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, fundusze krajowe	-
VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów	W – Gmina Pszów	5 405 152	Według kosztorysów			Środki własne	-	
	Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r.	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania
	Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	W ramach powyższego zadania
	Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	-
	Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów	W – Gmina Pszów	3 690	3 690	307	Według kosztorysów		Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Usługa Eco Harmonogram – system harmonogramów wywozu odpadów z terenu gminy z aplikacją użytkowo-edukacyjną dla mieszkańców
			5 904	5 904	492				Usługa SYSTEM PSZOK – system zarządzania punktem selektywnej zbiórki odpadów i kartami mieszkańca uprawniającymi do korzystania z punktu

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb
	Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest w zakresie przewidzianym ustawą	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Realizacja zależna od złożonych wniosków
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych					Środki własne	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb
	Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynnej, szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne	-
	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	W – Gmina Pszów	Według kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2026	2027	2028	2029	2030-2033		
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	W – Gmina Pszów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów					Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu Miasta Pszów na 2026 r. Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Pszów i informacji z Urzędu Miejskiego w Pszowie

8.3. Harmonogram realizacji monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Tabela 44. Harmonogram zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”
	Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej	M – PSG	Według kosztorysów	Środki własne	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.1.2.
	Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej	M – PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.1.2.
	Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych	M – przedsiębiorstwa	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze	M – WIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”
	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	M – Powiat Wodzisławski, MKZ w Jastrzębiu Zdroju, Komunikacja Miejska w Wodzisławiu Śląskim, Komunikacja Miejska Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
	Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi	M – PZD	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
II. ZAGROŻENIA HAŁASEM	Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych	M – GIOŚ, ZDW, PZD	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”	M – ZDW, PZD	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe, europejskie	-
	Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych	M – WIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	M – przedsiębiorstwa	Według kosztorysów	Środki własne	-
III. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	Zadanie realizowane w ramach PMŚ
	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	M – Powiat Wodzisławski	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną	M – Tauron Dystrybucja	Według kosztorysów	Środki własne	Więcej o planowanych inwestycjach w rozdz. 5.3.1.
IV. GOSPODAROWANIE WODAMI	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M – GIOŚ	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności	M – RZGW	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej	M – ŚODR	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Budowa obiektów małej retencji	M – właściciele nieruchomości	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe	Możliwość pozyskania dotacji z Programu „Mikroretencja w domu i ogrodzie,

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
V. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	M – PWIK w Wodzisławiu Śląskim	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
	Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	M – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
VI. ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	M – OUG w Rybniku	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	-
	Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)	M – Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe	-
	Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	M – Powiat Wodzisławski (decyzje rekultywacyjne), właściciele terenów	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne	-
	Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie	M – Spółka Restrukturyzacji Kopalń Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe	-
VII. GLEBY	Prowadzenie monitoringu jakości gleb	M – GIOŚ, OSChR	Koszty w ramach zadań własnych	Środki własne	Zadanie realizowane w ramach PMS i na zlecenie rolników
	Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych	M – ŚODR, ARiMR, rolnicy	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze europejskie	-
	Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa	M – RDOŚ, władający powierzchnią ziemi	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne	-
	Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	M – Powiat Wodzisławski	Według kosztorysów	Środki własne, fundusze krajowe	-
IX. ZASOBY PRZYRODNICZE	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną	M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
	Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych	M – Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne	-
	Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt	M – RDOŚ, Nadleśnictwo Rybnik	Według kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb
	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody	M – Nadleśnictwo Rybnik	Koszty w ramach zadań własnych i kosztorysów	Środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze krajowe, europejskie	-
IX. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	M – WIOŚ, PSP, sprawcy awarii	Według kosztorysów	Środki własne	Zadanie realizowane zależnie od potrzeb

źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z instytucji

9. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu oraz ograniczy negatywne oddziaływanie na środowisko planowanych zadań. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych. Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- W czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych.
- Stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych.
- Maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.
- Odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji oraz czas inwestycji uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.
- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych lub ich poprawę.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

9.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Urzędu Miejskiego w Pszowie,
- Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska GIOŚ w Katowicach,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie,
- Głównego Instytutu Górnictwa,
- Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji,
- Powiatowego Zarządu Dróg w Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Syryni,
- Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach,
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze,
- Polskiej Grupy Górniczej Oddział Zakład Elektrociepłowni,
- Ciepłowni Rydułtowy,
- Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach,
- Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej w Pszowie,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne Gminy Pszów, w tym ZGKiM, oraz monitorowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą m.in.:

- Powiat Wodzisławski,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Syryni,
- Polska Spółka Gazownictwa,
- Polska Grupa Górnicza Oddział Zakład Elektrociepłowni,
- Tauron Dystrybucja S.A.,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wodzisławiu Śląskim,
- Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku,
- Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy,
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji,
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,

- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Nadleśnictwo Rybnik,
- właściciele nieruchomości, gruntów, zarządcy komunikacji zbiorowej, przedsiębiorstwa z terenu gminy Pszów.

9.2. Edukacja ekologiczna

Warunkiem niezbędnym w realizacji celów *Programu Ochrony Środowiska* jest świadomość ekologiczna mieszkańców. Edukacja ekologiczna oznacza koncepcję kształcenia i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska zgodnie z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Są to zatem wszelkie działania skierowane do społeczeństwa, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej i propagowanie zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego oraz upowszechnianie wiedzy o przyrodzie.

Program nauczania

Przedszkola – w programie nauczania przedszkolnego treści ekologiczne zawarte są w części haseł dotyczących środowiska, pór roku i towarzyszących im przemian w przyrodzie. Od świadomości ekologicznej nauczyciela przedszkola zależy jak dalece potrafi program nauczania w przedszkolu nasycić treściami ekologicznymi, co potrafi przekazać uczniom w trakcie zabaw, spacerów czy zajęć plastycznych.

Szkoła podstawowa – edukacja ekologiczna w szkołach podstawowych prowadzona jest na przyrodzie lub na innych przedmiotach w postaci ścieżki edukacyjnej.

Ścieżka edukacyjna to zestaw treści i umiejętności o istotnym znaczeniu wychowawczym, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów (bloków przedmiotowych) lub w postaci odrębnych zajęć. Celami ogólnymi edukacji ekologicznej są:

- 1) Uświadamianie zagrożeń środowiska przyrodniczego, występujących w miejscu zamieszkania.
- 2) Budzenie szacunku do przyrody.
- 3) Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- 4) Zdobycie umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i ich opisu.
- 5) Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- 6) WYROBIEŃIE poczucia odpowiedzialności za środowisko.
- 7) Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska.

Program ścieżki edukacyjnej łączy ogólne treści niezbędne w edukacji ekologicznej w szkołach podstawowych. Tymi koniecznymi treściami są:

- 1) Przyczyny i skutki niepożądanych zmian w atmosferze, biosferze, hydrosferze i litosferze.
- 2) Różnorodność biologiczna (gatunkowa, genetyczna, ekosystemów) – znaczenie jej ochrony.
- 3) Żywność – oddziaływanie produkcji żywności na środowisko.
- 4) Zagrożenia dla środowiska wynikające z produkcji i transportu energii; energetyka jądrowa – bezpieczeństwo i składowanie odpadów.

Program ten uszczegóławia powyższe treści, a w kilku miejscach wykracza poza nie. Dotyczy to szczególnie tych treści, które mają nawiązywać do własnego doświadczenia dziecka i jego znajomości najbliższej okolicy oraz regionu. Program koncentruje się wokół:

- 1) Zagadnień zmienności w środowisku: naturalnej jako tła porównawczego oraz zależnej od działalności człowieka w środowisku.
- 2) Najważniejszych problemów ekologicznych współczesnego świata.
- 3) Sposobów gospodarowania w miejscu swojego zamieszkania.
- 4) Wartości, jaką stanowi różnorodność biologiczna.

W realizacji programu w szkole podstawowej ważne jest:

- 1) Prowadzenie lekcji terenowych: obserwacji i prostych badań w terenie;
- 2) Preferowanie metod aktywizujących uczniów, takich jak: praca z mapą w terenie, zbieranie danych i ich opracowanie, dyskusje, debaty, wywiady, reportaże, ankietowanie, podejmowanie decyzji – metodą drzewa decyzyjnego, tworzenie „banków pomysłów”, metaplanów itp.;
- 3) Porównywanie zjawisk, procesów, problemów występujących w najbliższej okolicy z podobnymi i odmiennymi w innych regionach, krajach, kontynentach;
- 4) Stosowanie różnorodnych skal przestrzennych prowadzących do porównywania i odróżniania zjawisk, procesów, przyczyn i skutków;
- 5) Wykorzystywanie na lekcjach danych liczbowych, tabel, map, wykresów, zdjęć, rycin w celu kształcenia umiejętności interpretacji zawartych w nich informacji;
- 6) Organizowanie wspólnych, wcześniej zaprojektowanych przez uczniów działań w najbliższym środowisku, prowadzących do pozytywnych zmian;
- 7) Ukazywanie pozytywnej działalności człowieka w środowisku jako dróg właściwego i realnego rozwiązywania problemów ekologicznych;
- 8) Głoszenie idei, haseł proekologicznych, które są zgodne z własnymi czynami;
- 9) Integrowanie i korelowanie treści nauczania w obrębie różnych przedmiotów i bloków przedmiotowych.

Hasła te poparte są analizą materiałów źródłowych dotyczących aktualnych problemów ochrony środowiska – parków narodowych, rezerwatów przyrody, roślin i zwierząt chronionych, oraz wpływem zanieczyszczeń środowiska na zdrowie człowieka.

Wybranymi działaniami z zakresu edukacji ekologicznej w latach 2024-2025 na terenie gminy są:

- Przedszkole nr 3 w Pszowie Bajtlowo Kraina przy „Annie” zorganizowało olimpiady ekologiczne pn.: „Bajtlowo Kraina przy Annie dba o Ziemię” i „W pogoni za zdrowiem - ekologiczne Bajtle”.
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Pszowie zorganizowała powiatowe konkursy literacko-plastyczne dla klas I-VII, o tematyce ekologicznej.
- Miasto Pszów zorganizowało w placówkach oświatowych na terenie miasta akcję „Sprzątanie świata”.
- Dodatkowo w sposób ciągły w mieście prowadzona jest edukacja ekologiczna, informacyjna oraz edukacyjna, omawiająca zagrożenia wynikające ze spalania odpadów na nieruchomościach, poprawnego spalania węgla kamiennego w kotłach

oraz zagadnień związanych z szeroko rozumianą ochroną powietrza atmosferycznego, w tym realizacji zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego⁴⁹.

9.3. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) organ wykonawczy gminy (w tym przypadku Burmistrz Gminy Pszów) sporządza co 2 lata raport z wykonania *Programu Ochrony Środowiska*, który przedstawia się Radzie Miejskiej. Po przedstawieniu raportu, jest on przekazywany do organu wykonawczego powiatu, w tym przypadku do Zarządu Powiatu Wodzisławskiego.

9.4. Monitoring realizacji Programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji *Programu Ochrony Środowiska* oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy Pszów, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Pszów.

Kontrola realizacji *Programu Ochrony Środowiska* wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami, a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja Programu Ochrony Środowiska.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań *Programu* z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 45. Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
Ochrona klimatu i jakości powietrza						
1.	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego w strefie śląskiej	nazwa	GIOŚ	B(a)P, PM10. PM2,5 (2025 r.)	spadek	brak

⁴⁹ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, maj 2025. Raport o stanie Miasta Pszów za 2025 rok, maj 2026.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
2.	Stężenia średnie roczne w gminie Pszów	-	GIOŚ	PM10 – 26,5 µg/m³ PM2,5 – 22,5 µg/m³ B(a)P – 3,56 ng/m³ (2025 r.)	spadek	PM10 ≤40 µg/m³ PM2,5 ≤20 µg/m³ B(a)P ≤1 ng/m³
3.	Liczba kontroli / wykroczeń, pouczeń, mandatów	szt.	Sprawozdanie z POP	23 / 10	bieżący monitoring/ spadek	zależnie od potrzeb / 0
4.	Liczba wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z ochroną jakości powietrza	szt.	Sprawozdanie z POP	14	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
5.	Suma zlikwidowanych pozaklasowych źródeł ciepła	szt./rok	Sprawozdanie z POP	69	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
6.	Liczba przeprowadzonych termomodernizacji	szt.	Sprawozdanie z POP	73	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
7.	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	GUS	25,8	wzrost	>25,8
8.	Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci ciepłowniczej	szt.	PGG	1 940	wzrost	>1 940
9.	Liczba podłączonych do sieci mikroinstalacji fotowoltaicznych	szt.	Tauron Dystrybucja	789	wzrost	>789
10.	Liczba przystanków autobusowych	szt.	GUS	6	bez zmian lub wzrost	≥6
11.	Długość dróg dla rowerów	km	GUS	1,9	wzrost	>1,9
Zagrożenie hałasem						
12.	Liczba osób ekspozowanych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	os..	GIOŚ, ZDW, PZD	L _{DWN} – 200 L _N – <50 (2021 r., dot. drogi powiatowej)	spadek	L _{DWN} – 0 L _N – 0
13.	Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej	km	GUS	29,8	wzrost	>29,8
Promieniowanie elektromagnetyczne						
14.	Poziomy natężenia pól elektromagnetycznych	V/m	GIOŚ	<0,7 (2023 r.)	bez zmian	<28
Gospodarowanie wodami						
15.	JCWP o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	0	wzrost	5
16.	JCWPD o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	3	bez zmian	3
17.	Liczba zamontowanych zbiorników retencyjnych	szt./rok	WFOŚiGW	3	bieżący monitoring	zależnie od wniosków

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
	w ramach programu „Moja Woda”					
Gospodarka wodno-ściekowa						
18.	Długość sieci wodociągowej	km	GUS	57,5	wzrost	>57,5
19.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	GUS	99,9	bez zmian	99,9
20.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	GUS	52,1	wzrost	>52,1
21.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	GUS	65,7	wzrost	>65,7
22.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	1 478	spadek	<1 478
23.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	54	wzrost	>54
Zasoby geologiczne						
24.	Wydobycie kopalin	tys. t, mln m ³ /rok	PIG-PIB	węgiel – 821 tys. t, metan – 3,82 mln m ³	bieżący monitoring	zależnie od potrzeb
25.	Liczba terenów pogórnich / powierzchnia	szt. / ha	OPI-TPP	4 / 61,3	bieżący monitoring	bieżący monitoring
26.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	Powiat Wodzisławski	0	bez zmian	0
Gleby						
27.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	Powiat Wodzisławski	1 309,2439	bez zmian lub wzrost	≥1 309,2439
28.	Liczba osuwisk	szt.	PIG-PIB	128	bez zmian	128
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów						
29.	Masa odebranych odpadów	Mg/rok	Gmina Pszów	5 315,4234 (2025 r.)	spadek	<5 315,4234
30.	Udział selektywnie zebranych odpadów w ogólnym strumieniu odpadów	%	Gmina Pszów	49,78 (2025 r.)	wzrost	>49,78
31.	Masa zebranych odpadów biodegradowalnych	Mg/rok	Gmina Pszów	1 031,830 (2025 r.)	spadek	<1 031,830
32.	Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych	%	Gmina Pszów	48,10 (2025 r.)	wzrost	≥63
33.	Osiągnięty poziom składowania odpadów	%	Gmina Pszów	30,58 (2025 r.)	spadek	≤20
34.	Masa odebranych odpadów w PSZOK	Mg/rok	Gmina Pszów	521,0934 (2025 r.)	wzrost	>521,0934
35.	Masa odpadów zawierających azbest	Mg	Baza azbestowa	257,219 (2025 r.)	spadek	<257,219

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
	pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia					
Zasoby przyrodnicze						
36.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	GUS	249,1	wzrost	>249,1
37.	Lesistość	%	GUS	11,9	wzrost	>11,9
38.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej	ha	GUS	15,35	wzrost	>15,35
Zagrożenia poważnymi awariami						
39.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	szt.	GIOŚ	0	bez zmian	0

źródło: opracowanie własne

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* obejmujący wyżej opisane, cykliczne działania. Harmonogram ten ma charakter ramowy. Możliwe są jego modyfikacje – np. częstsza weryfikacja listy przedsięwzięć lub wcześniejsza aktualizacja programu – w zależności od zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także od oceny postępów w zakresie osiągania celów *Programu*.

Tabela 46. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów

Rok	Realizacja celów i kierunków działań na lata 2026-2029	Raporty z realizacji programu	Opracowanie Programu Ochrony Środowiska
2026	X		X
2027	X		
2028	X	X Raport za lata 2026-2027	
2029	X		
2030	X	X Raport za lata 2028-2029	X
2031			
2032	X	X Raport za lata 2030-2031	

źródło: opracowanie własne

9.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,

- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

9.5.1. Fundusze krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW jest głównym źródłem finansowania w Polsce inwestycji proekologicznych (finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej) – obszarów ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. NFOŚiGW działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Misją NFOŚiGW jest skuteczne i efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska i transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej ze szczególnym uwzględnieniem działań służących absorpcji środków zagranicznych obsługiwanych przez NFOŚiGW.

NFOŚiGW oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne, a także osoby fizyczne. Kierunkami finansowania są:

- transformacja w kierunku niskoemisyjnej gospodarki,
- poprawa jakości powietrza,
- adaptacja do zmian klimatu,
- przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami,
- poprawa gospodarki wodno-ściekowej,
- działania na rzecz ochrony przyrody.

Planowane jest zainwestowanie nowych środków w następujące zakresy i cele ogólne:

- efektywność energetyczna (m.in. głęboka termomodernizacja szkół, szpitali, budynków oraz lokali komunalnych),
- ekologiczny transport (m.in. zakup ekologicznych autobusów, rowerów elektrycznych cargo, nowych pojazdów napędzanych energią elektryczną, wodorem lub gazem i infrastruktury ich ładowania/tankowania),
- gospodarka o obiegu zamkniętym (m.in. wsparcie instalacji unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych przez termiczne przekształcanie, recyklingu surowcowego, likwidacja bomb ekologicznych),
- woda dla Polski (m.in. zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę na potrzeby komunalne),
- wspólna energia (m.in. wsparcie zakupu i montażu instalacji PV dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, wsparcie inwestycji w budowę, rozbudowę lub modernizację małych elektrowni wodnych, finansowanie doradztwa w zakresie planów działań na rzecz transformacji w kierunku niskoemisyjności).

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a⁵⁰.

---

⁵⁰ <http://www.gov.pl/web/nfosigw>

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest samodzielną instytucją finansową, posiadającą osobowość prawną. Fundusz wspomaga finansowo przedsięwzięcia wynikające z regionalnej polityki w zakresie ochrony środowiska, określone w strategiach i programach ochrony środowiska, programach ochrony powietrza, planach gospodarki odpadami i innych dokumentach o charakterze programowym. Obszarami priorytetowymi które będą wspierane finansowo są: ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna, gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, ochrona atmosfery, transformacja energetyczna i ochrona przed hałasem, ochrona przyrody, edukacja ekologiczna, zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom środowiska, zarządzanie środowiskowe w regionie, profilaktyka zdrowotna. Fundusz w latach 2025-2028 planuje przeznaczyć kwotę 4 992 973 000 zł na dofinansowanie przedsięwzięć w powyższych priorytetach⁵¹.

9.5.2. Fundusze Unii Europejskiej

Przewiduje się możliwości finansowania działań adaptacyjnych z nowej Perspektywy finansowej 2021-2027. Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to 72,2 miliarda euro z polityki spójności oraz 3,8 mld euro środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Łącznie to około 76 miliardów euro. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energię, edukację i sprawy społeczne.

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności. Polityka spójności na lata 2021–2027 obejmuje następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

---

⁵¹ Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2025-2028.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Programy krajowe są tematycznie zbliżone do tych realizowanych poprzednio. Oznacza to, że pieniądze z polityki spójności zainwestowane zostaną m.in. w:

- rozwój infrastruktury i ochronę środowiska,
- powiększanie kapitału ludzkiego,
- budowanie kompetencji cyfrowych,
- wsparcie makroregionu Polski Wschodniej.

Podział środków na poszczególne programy krajowe prezentuje się następująco:

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

Stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020. Jego głównymi źródłami finansowania są Fundusz Spójności (FS) oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu,
- zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Budżet Programu to około 125,8 mld zł, czyli ok. 29,3 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014–2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Celami szczegółowymi obejmującymi zagadnienia środowiska naturalnego są: wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną. Budżet Programu to ok. 42,9 mld zł, czyli ok. 10 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji,

integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Budżet Programu to ok. 20,9 mld zł, czyli ok. 4,9 mld euro.

Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. Celami Programu są: budowa społeczeństwa gigabitowego w Polsce, zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnienie cyberbezpieczeństwa poprzez wsparcie w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwój gospodarki poprzez zwiększenie ilości danych wysokiej jakości otwartych do ponownego wykorzystania, rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych kadr zaangażowanych w świadczenie usług, produktów lub procesów cyfrowych, w szczególności w obszarze cyberbezpieczeństwa. Budżet FERC to ok. 11 mld zł, czyli ok. 2,5 mld euro.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wynosi 2,5 mld zł, czyli 0,55 mld euro.

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FEST) – pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (FEPŻ) – 2,5 mld zł, czyli 0,583 mld euro.

Fundusze Europejskie dla Rybactwa – 3,1 mld zł, czyli 0,732 mld euro.

programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 155,4 mld zł⁵².

Podzielone zostały także fundusze na programy regionalne. Województwo Śląskie otrzymało ponad 6,217 miliarda euro w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, będącego następcą Regionalnego Programu Operacyjnego. Działaniami jakie będą finansowane w ramach Funduszu są: efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i przedsiębiorstw, odnawialne źródła energii, wsparcie dla klimatu, wzmocnienie potencjału służb ratowniczych, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, gospodarka odpadami komunalnymi i o obiegu zamkniętym, ochrona przyrody i bioróżnorodności, rekultywacja terenów zdegradowanych, budowanie świadomości na rzecz klimatu, zakup taboru autobusowego, zrównoważona multimodalna mobilność miejska, regionalne trasy rowerowe, regionalny tabor kolejowy, drogi wojewódzkie, gminne i powiatowe, rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii⁵³.

---

⁵² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/umowa-partnerstwa/>.

⁵³ Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Spis tabel

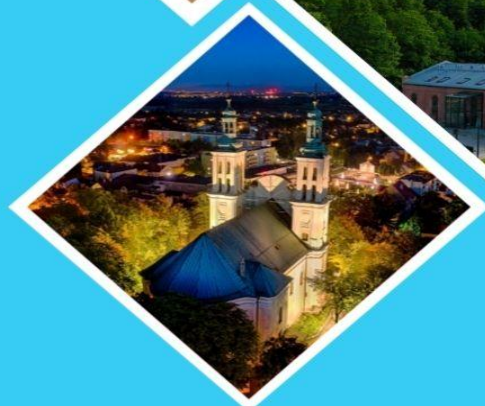
Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2016-2025	8
Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów	9
Tabela 3. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2022-2023	27
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza	31
Tabela 5. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów	33
Tabela 6. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna	33
Tabela 7. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów	35
Tabela 8. System gazowniczy na terenie gminy Pszów	37
Tabela 9. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)	38
Tabela 10. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów	39
Tabela 11. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji	45
Tabela 12. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza	46
Tabela 13. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	47
Tabela 14. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	47
Tabela 15. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	60
Tabela 16. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu	62
Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	62
Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	62
Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	62
Tabela 20. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	63
Tabela 21. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności	65
Tabela 22. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)	66
Tabela 23. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów	67
Tabela 24. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	68
Tabela 25. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów	69
Tabela 26. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów	72
Tabela 27. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów	73
Tabela 28. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów	76
Tabela 29. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów	77
Tabela 30. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.	78
Tabela 31. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów	85
Tabela 32. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów	85
Tabela 33. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	86
Tabela 34. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	89
Tabela 35. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)	96

Tabela 36. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego	101
Tabela 37. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025 .	103
Tabela 38. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025.....	106
Tabela 39. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów	116
Tabela 40. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	122
Tabela 41. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	124
Tabela 42. Wykaz celów, kierunków interwencji oraz zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska	127
Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	138
Tabela 44. Harmonogram zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	148
Tabela 45. Wskaźniki monitoringu	156
Tabela 46. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów.....	159

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin	7
Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	9
Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów	11
Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów	34
Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów	36
Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów.....	40
Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza	44
Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM10 w województwie śląskim w 2025 r.....	48
Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM2,5 (II faza) w województwie śląskim w 2025 r.	49
Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2025 r.....	50
Rysunek 11. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	52
Rysunek 12. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	53
Rysunek 13. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	54
Rysunek 14. Mapa nasłonecznienia Polski	55
Rysunek 15. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów	67
Rysunek 16. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	68
Rysunek 17. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów	73
Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWP	74
Rysunek 19. Gmina Pszów na tle JCWPd	77
Rysunek 20. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów.....	80
Rysunek 21. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów	90
Rysunek 22. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów	95
Rysunek 23. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów	99
Rysunek 24. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów	107
Rysunek 25. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów.....	113
Rysunek 26. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów	115
Rysunek 27. Położenie lasów na terenie gminy Pszów	117

Załącznik nr 2 do uchwały nr.....
Rady Miejskiej w Pszowie z dnia.....

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZÓW NA LATA 2026–2029 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2033

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

www.eko-precyzja.eu

biuro@eko-precyzja.eu

Dokument został opracowany przez specjalistkę Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-precyzja mgr inż. Karolinę Ioannidis

Pszów, 20.05.2026 r.

Spis treści

Wykaz skrótów.....	5
1. Wstęp.....	6
1.1. Przedmiot opracowania.....	6
1.2. Cel opracowania	6
1.3. Zakres prognozy	7
1.4. Metodyka pracy.....	8
2. Opis projektu POŚ dla Gminy Pszów oraz główne cele i kierunki działań	8
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	11
3.1. Położenie gminy.....	11
3.2. Demografia	12
3.3. Budowa geologiczna	13
3.4. Warunki klimatyczne	14
3.5. Ochrona klimatu i jakości powietrza	15
3.5.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza	15
3.5.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów	17
3.5.3. Jakość powietrza	28
3.5.4. Odnawialne źródła energii	36
3.6. Zagrożenia hałasem	41
3.6.1. Stan wyjściowy	41
3.6.2. Źródła hałasu.....	42
3.6.3. Stan środowiska akustycznego.....	44
3.7. Pola elektromagnetyczne	46
3.7.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	47
3.7.2. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	51
3.8. Gospodarowanie wodami.....	52
3.8.1. Wody powierzchniowe	52
3.8.2. Jakość wód powierzchniowych	55
3.8.3. Wody podziemne.....	58
3.8.4. Jakość wód podziemnych.....	59
3.8.5. Zagrożenie powodziowe	59
3.8.6. Zagrożenie suszą	60
3.9. Gospodarka wodno-ściekowa	64
3.9.1. Zaopatrzenie w wodę	64
3.9.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych.....	64
3.9.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	65
3.10. Zasoby geologiczne	66
3.10.1. Stan aktualny.....	66
3.10.2. Przepisy prawne	69
3.11. Gleby	70
3.11.1. Stan aktualny.....	70
3.11.2. Stan środowiska glebowego	73
3.11.3. Osuwiska.....	74
3.12. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	76
3.12.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych	76
3.12.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów	78
3.12.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów	83
3.13. Zasoby przyrodnicze	86
3.13.1. Formy ochrony przyrody	86
3.13.2. Lasy i tereny zielone.....	89
3.14. Zagrożenia poważnymi awariami	91
4. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów	92

5. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów	94
6. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	96
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	97
7.1. Dokumenty międzynarodowe	97
7.2. Dokumenty krajowe	101
7.3. Dokumenty wojewódzkie	111
7.4. Dokumenty powiatowe	115
7.5. Dokumenty gminne	116
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu ...	118
9. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy Pszów na wybrane elementy środowiska	154
9.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	154
9.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	155
9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta	156
9.4. Ludzie	161
9.5. Powietrze atmosferyczne	162
9.6. Klimat	165
9.7. Klimat akustyczny i promieniowanie elektromagnetyczne	169
9.8. Wody	171
9.9. Krajobraz i powierzchnia ziemi	178
9.10. Zasoby naturalne	181
9.11. Zabytki i dobra materialne	182
9.12. Oddziaływanie skumulowane	183
10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	184
11. Propozycja działań alternatywnych	191
12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	192
13. Monitoring realizacji POŚ dla Gminy Pszów	193
14. Podsumowanie i wnioski	196
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	197
Spis tabel	203
Spis rysunków	204

Wykaz skrótów

BDOT10k	Baza danych obiektów topograficznych
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
MRP	Mapy ryzyka powodziowego
MZP	Mapy zagrożenia powodziowego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWPD	Jednolite Części Wód Podziemnych
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PGG	Polska Grupa Górnicza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PMS	Państwowy Monitoring Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RWMŚ	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach
ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

1. Wstęp

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033*.

Podstawą prawną opracowania *Prognozy* jest art. 46 oraz 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

Zgodnie z zapisami artykułu 46 Ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

- planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOŚ przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

1.2. Cel opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu POŚ dla Gminy Pszów nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

1.3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670), stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,

- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne.

Prognoza uwzględnia zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (znak pisma WOOS.411.51.2026.MM z dnia 11 marca 2026 r.) oraz Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach (znak pisma NS-NZ.9022.22.5.2026 z dnia 18 maja 2026 r.).

1.4. Metodyka pracy

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

2. Opis projektu POŚ dla Gminy Pszów oraz główne cele i kierunki działań

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy Pszów. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych,

usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień.

W projekcie POŚ dla Gminy Pszów obrano obszary interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie obszarów interwencji wyznaczono cele programu, zadania i ich finansowanie, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym. Kierunki interwencji oraz cele założone w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów zostały przedstawione poniżej.

I Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

Kierunki interwencji:

1. Zarządzanie jakością powietrza
2. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej
3. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych
4. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
5. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych

II Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem

Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Kierunki interwencji:

1. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska
2. Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas

III Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych niskich poziomach

Kierunki interwencji:

1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych
2. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

IV Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel: Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki interwencji:

1. Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód

Cel: Zwiększenie odporności gospodarki wodnej na zmiany klimatu

Kierunki interwencji:

1. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi

V Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa

Kierunki interwencji:

1. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu
2. Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych

VI Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi oraz przekształcenie terenów pogórnicych i zdegradowanych

Kierunki interwencji:

1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin
2. Rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych

VII Obszar interwencji: Gleby

Cel: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi

Kierunki interwencji:

1. Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb
2. Ochrona przed osuwiskami

VIII Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Cel: Gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami

Kierunki interwencji:

1. Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami
2. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne

IX Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej

Kierunki interwencji:

1. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności
2. Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i krajobrazowych

IX Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków

Kierunki interwencji:

1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

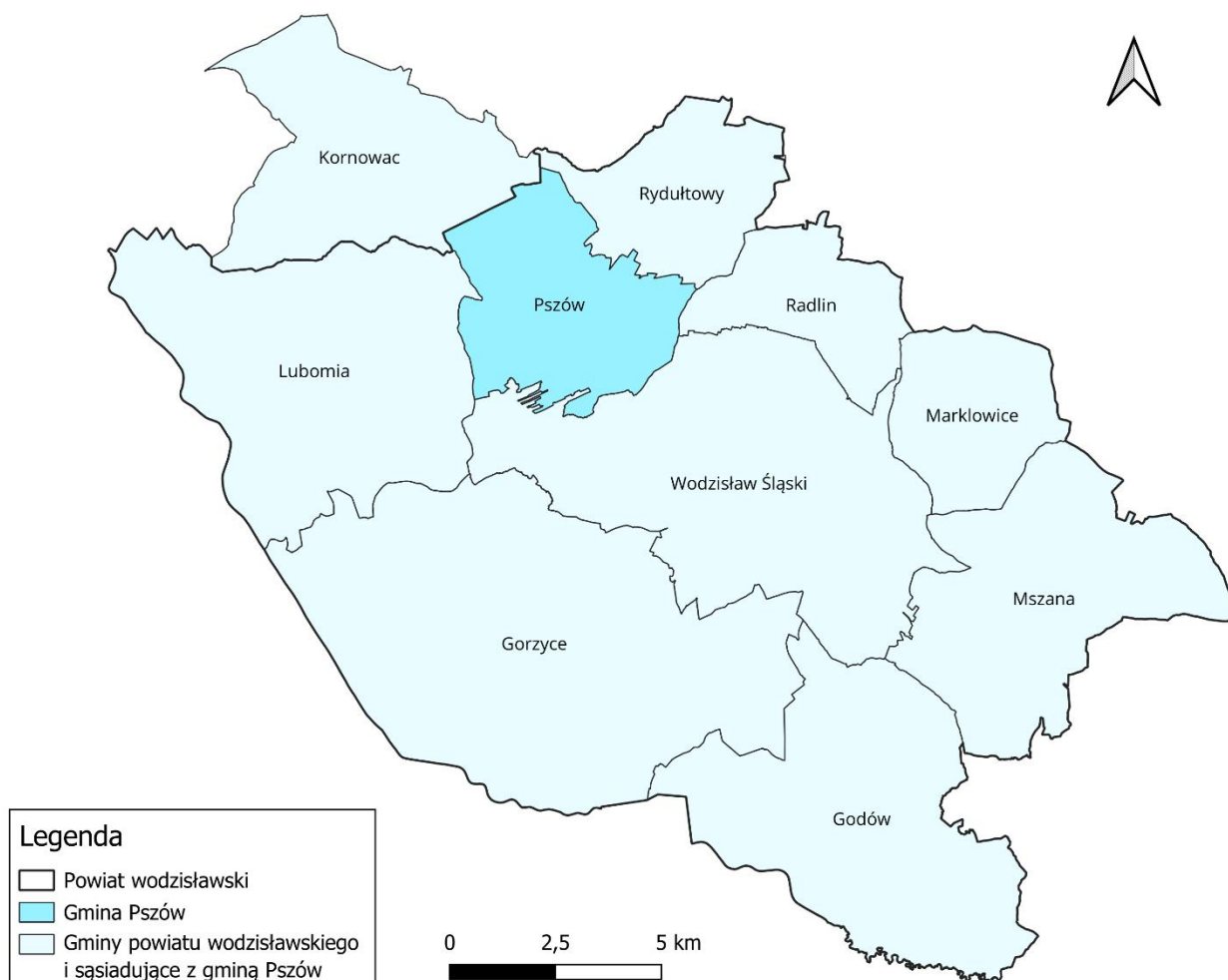

3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

3.1. Położenie gminy

Pszów jest gminą miejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie wodzisławskim. Gmina od wschodu graniczy z miastami Rydułtowy i Radlin, od południa z miastem Wodzisław Śląski, od zachodu z gminą Lubomia, natomiast od strony północnej z gminą Kornowac położoną w powiecie raciborskim. Powierzchnia miasta wynosi 20 km².

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Pszów leży w obrębie:

1. Megaregion Pozaalpejska Europa Środkowa

- Prowincja Wyżyny Polskie
  - Podprowincja Wyżyna Śląsko-Krakowska
    - Makroregion Wyżyna Śląska

➤ Mezuregion Płaskowyż Rybnicki¹

3.2. Demografia

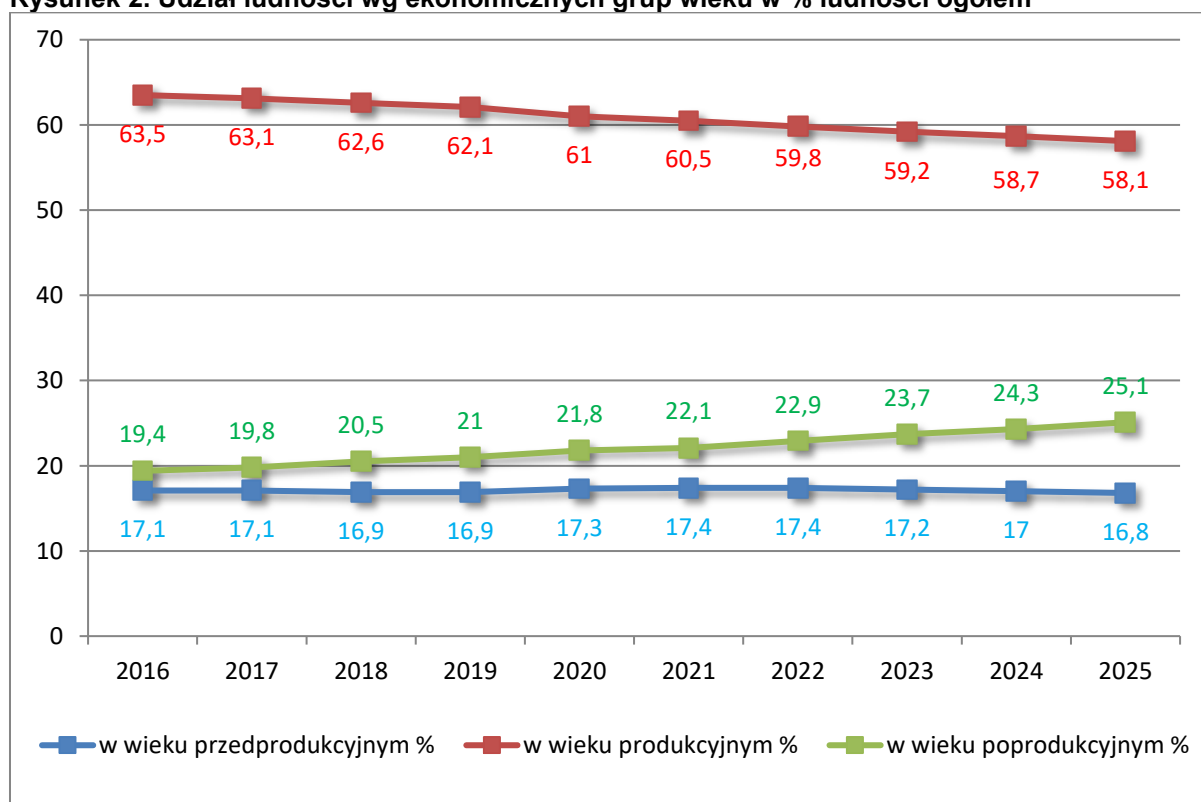
Zgodnie z danymi GUS na dzień 31.12.2025 r. gminę Pszów zamieszkiwało 12 767 osób, z czego 6 209 stanowili mężczyźni, natomiast 6 558 kobiety. Gęstość zaludnienia wynosiła 624,6 os./km².

Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2016-2025

Rok	Liczba ludności	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych	Przyrost naturalny
2016	14 186	-23	2	14
2017	14 114	-57	4	-8
2018	13 994	-86	3	-24
2019	13 844	-74	2	-52
2020	13 330	-82	2	-54
2021	13 218	-45	1	-77
2022	13 090	-66	0	-77
2023	13 007	-23	1	-59
2024	12 892	-28	1	-70
2025	12 767	-53	4	-91

źródło: GUS

Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹ Regionalna geografia fizyczna Polski. Praca zbiorowa pod red. A. Richlinga i innych, GDOŚ, Poznań 2021.

Powyższa tabela i wykres demonstrowają zmiany demograficzne zachodzące na terenie gminy w dłuższej perspektywie czasu. Wynika z nich, że liczba ludności stopniowo się zmniejsza. W ciągu dekady zmniejszyła się o 10%. Wpływ na to mają ujemne saldo migracji ludności oraz przyrost naturalny. Zaobserwować można proces starzenia się społeczeństwa, przejawiający się w zmniejszającej się populacji osób w wieku produkcyjnym oraz wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym. Utrzymanie się takiej tendencji będzie prowadzić do coraz większego obciążenia ekonomicznego osób w wieku produkcyjnym.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie gminy Pszów zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2021	2022	2023	2024	2025
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
Ogółem	osoba	222	199	220	177	251
Mężczyźni	osoba	92	82	101	80	130
Kobiety	osoba	130	117	119	97	121
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
Ogółem	%	2,8	2,5	2,9	2,3	3,4
Mężczyźni	%	2,1	2,0	2,4	2,0	3,2
Kobiety	%	3,5	3,2	3,3	2,8	3,5

źródło: GUS

3.3. Budowa geologiczna

Pod względem tektonicznym obszar gminy położony jest w południowo-zachodniej części niecki górnośląskiej. Struktura ta wypełniona jest węglonośnymi osadami karbońskimi, zalegającymi na znacznie starszym podłożu krystalicznym Górnego Śląska. Utwory karbonu należą do serii paralicznej (tzw. warstw brzegowych) i wiekowo odpowiadają namurowi. W ich obrębie wyróżnia się warstwy pietrkowickie, gruszowskie, jakłowskie oraz porębskie.

Osady karbońskie zasadniczo nie występują w odsłonięciach powierzchniowych i na przeważającej części obszaru przykryte są utworami mioceńskimi. Jedynie w rejonie centrum miasta oraz w okolicy tzw. Starej Maszyny warstwy karbonu lokalnie wychodziły spod osadów mioceńskich. Uwarunkowanie to miało istotne znaczenie dla rozwoju górnictwa – właśnie w tych miejscach na początku XIX wieku rozpoczęto pierwsze poszukiwania węgla kamiennego oraz wykonano pierwsze szyby górnicze przyszłej KWK „Anna”. W kopalni tej prowadzono eksploatację pokładów 600 i 700, zalegających do głębokości około 800 m p.p.t., przy czym strop warstw karbońskich w tym rejonie znajdował się na wysokości około 280 m n.p.m.

Na osadach karbonu zalegają utwory trzeciorzędowego morza mioceńskiego (miocen – torton dolny i górny), wypełniające rozległe zapadlisko tektoniczne obejmujące znaczną część południowej Polski, powstałe w związku z dźwiganiem się Karpat. Osady te wykształcone są w postaci ilów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów oraz łupków ilastych z domieszką gipsu i anhydrytu. Lokalnie, zwłaszcza na stokach dolin na terenie miasta Pszów, utwory

miocieńskie odsłaniają się na powierzchni. Strop tych warstw występuje na wysokości od około 220 do 280 m n.p.m. Niemal cały analizowany obszar pokrywają osady czwartorzędowe. Dominują wśród nich lessy oraz gliny lessopodobne, zdeponowane w trakcie zlodowacenia północnopolskiego. W niektórych partiach miasta, głównie na stokach dolin, spod pokrywy lessowej odsłaniają się piaski i żwiry wodnolodowcowe. W dnach dolin cieków występują natomiast mułki, piaski i żwiry rzeczne².

3.4. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na dzielnice rolno-klimatyczne opracowanym przez R. Gumińskiego, analizowany obszar zaliczany jest do dzielnicy podsudeckiej. Obszar ten charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą dni z przymrozkami, która w ciągu roku wynosi przeciętnie od 100 do 120. Okres zalegania pokrywy śnieżnej trwa zazwyczaj od 80 do 90 dni, co świadczy o umiarkowanie chłodnych warunkach zimowych w porównaniu z innymi regionami kraju³.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 9,4°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą 19,6°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -1,5°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 839 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 110 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 49 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry południowe i południowo-zachodnie. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich i południowo-wschodnich⁴.

Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	Wrzesień	październik	listopad	grudzień
Średnia temperatura °C	-1.5	-0.3	3.7	9.4	14.1	17.6	19.6	19.4	14.7	9.9	5.5	0.6
Temperatura minimalna °C	-4.3	-3.6	-0.6	4	8.8	12.6	14.8	14.5	10.4	6.4	2.7	-1.9
Maks. temperatura °C	1.1	3	8	14.3	18.6	21.8	23.9	23.9	19	13.7	8.4	3
Opady / Opady deszczu mm	54	49	58	58	89	92	110	78	81	58	58	54
Wilgotność(%)	82%	80%	73%	67%	69%	70%	69%	68%	72%	77%	81%	81%
Deszczowe dni (d)	9	9	10	8	10	10	11	9	8	8	8	9
Średnia liczba godzin słonecznych (godziny)	3.5	4.3	5.9	8.7	9.8	10.6	10.9	10.2	7.4	5.2	4.0	3.3

źródło: <https://pl.climate-data.org>

² Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

³ Tamże.

⁴ <https://pl.climate-data.org>, <https://meteoblue.com.pl>

3.5. Ochrona klimatu i jakości powietrza

3.5.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Źródła zanieczyszczeń powietrza możemy podzielić:

A. Ze względu na pochodzenie:

1) Źródła pochodzenia naturalnego:

- bagna (metan CH₄, dwutlenek węgla CO₂, siarkowodór H₂S, amoniak NH₃),
- pożary lasów (dwutlenek węgla CO₂, tlenek węgla-CO, pył),
- gleby i skały ulegające erozji,
- wyładowania atmosferyczne (tlenki azotu NO_x),
- bakterie i inne organizmy (metan CH₄),
- roślinność i grzyby (pyłki, zarodniki).

2) Źródła pochodzenia antropogenicznego

Większość zanieczyszczeń powietrza jest związana z działalnością człowieka. Antropogeniczne źródła można podzielić na różne kategorie w zależności od przyjętych kryteriów. Jednym z nich jest podział wg sektorów gospodarki, gdzie wyróżniamy cztery podstawowe kategorie:

- Energetyczne – na które składają się procesy wydobywania (kopalnie, szyby wiertnicze) i spalania paliw.
- Przemysłowe – przemysł ciężki (przeróbka ropy naftowej, hutnictwo, cementownie, przemysł chemii organicznej), metalurgiczny, produkcja i stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, przemysł farmaceutyczny i inne.
- Komunikacyjne – transport lądowy (samochodowy, kolejowy, powietrzny) i wodny.
- Komunalno-bytowe – paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, zagospodarowywanie odpadów stałych i ścieków (składowiska odpadów, oczyszczalnie).

B. Ze względu na to w jaki sposób następuje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń ze źródeł emisji:

- 1) punktowe (emisja z pojedynczych źródeł, najczęściej z wysokich kominów),
- 2) liniowe (np. szlaki komunikacyjne),
- 3) powierzchniowe (emisja z wielu różnorodnych źródeł, np. z obszarów zamieszkałych). Do źródeł powierzchniowych zalicza się źródła powodujące tzw. „niską emisję” – emisję pyłów i gazów do atmosfery z emitorów znajdujących się na wysokości do 40 m.

C. Ze względu na postać w jakiej zostały uwolnione do atmosfery:

- 1) zanieczyszczenia pierwotne, które występują w powietrzu w takiej postaci, w jakiej zostały uwolnione do atmosfery,
- 2) zanieczyszczenia wtórne, będące produktami przemian fizycznych i reakcji chemicznych, zachodzących między składnikami atmosfery i jej zanieczyszczeniem (produkty tych reakcji są niekiedy bardziej szkodliwe od zanieczyszczeń pierwotnych) oraz pyłami uniesionymi ponownie do atmosfery po wcześniejszym osadzeniu na powierzchni ziemi⁵.

---

⁵ Stepnowski P., Synak E., Szafranek B., Kaczyński Z.: Monitoring i analiza zanieczyszczeń środowiska, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2010.

Tabela 3. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył PM ₁₀ i PM _{2,5}	spalanie paliw, transport samochodowy, pylenie traw, erozja gleb, wietrzenie skał
B(a)P	spalanie paliw, produkt uboczny spalania drewna i odpadów oraz produkcji koksu i stali
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne, transport samochodowy
NO _x (suma tlenków azotu)	spalanie paliw w wysokich temperaturach, procesy technologiczne
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie w wyniku reakcji fotochemicznych tlenków azotu i lotnych związków organicznych
Dioksyiny	spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	spalanie paliw kopalnych (węgiel, ropa naftowa, torf), dymy z zakładów przemysłowych i domowych kotłowni, spaliny samochodowe i ścieranie opon, duże awarie w przemyśle naftowym

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

- **Pył zawieszony** – są to cząstki unoszące się w powietrzu, m.in. tzw. czarny węgiel (głównie drobiny węgla w czystej postaci), pył oraz skroplone cząstki niektórych substancji chemicznych. W zależności od rozmiaru tych cząstek wyróżnić można PM_{2,5} – cząstki o średnicy do 2,5 µm, czyli do 2,5 tysięcznych milimetra (uważane przez WHO za najbardziej szkodliwe dla człowieka zanieczyszczenie atmosferyczne) oraz PM₁₀ - cząstki o średnicy do 10 µm, będące mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych zawierających substancje toksyczne. Pyły mogą powodować choroby układu oddechowego, problemy z oddychaniem, zapalenie płuc, oskrzeli,
- **Benzo(a)piren** – powoduje raka płuc, problemy z oddychaniem oraz podrażnienie oczu, nosa i gardła,
- **Dwutlenek siarki** – powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie wydolności dróg oddechowych,
- **Tlenki azotu** – powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększają prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkodzają komórki układu immunologicznego w płucach,
- **Tlenek węgla** – ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, która nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenku węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odporność immunologiczną organizmu,
- **Ozon** – w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe

organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela, a także zmniejsza odporność na infekcje,

- **Dioksyny** – kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy,
- **WWA** – najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby, a także zmniejszać odporność immunologiczną organizmu.

3.5.2. Źródła zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego na terenie gminy Pszów

Poniżej dokonano analizy źródeł zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego występujących na terenie gminy Pszów (energetyczne, przemysłowe, komunikacyjne oraz komunalno-bytowe).

1. Zanieczyszczenia z sektora energetycznego

Spalanie paliw kopalnych (gaz ziemny, olej lekki) i produkcja energii stanowi jeden z najbardziej niekorzystnych dla środowiska rodzajów działalności człowieka. Wynika to zarówno z ogromnej ilości użytkowanej energii, jak i z istoty przemian energetycznych, którym energia musi być poddawana w celu dostosowania do potrzeb odbiorców.

System ciepłowniczy

Potrzeby ciepłe w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej pokrywane są głównie z małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania. Głównym źródłem ciepła dla tych instalacji są paliwa stałe. Ciepło systemowe na terenie gminy Pszów wytwarzane jest w Ciepłowni Anna zarządzanej przez Oddział Zakład Elektrociepłowni będący jednostką organizacyjną Polskiej Grupy Górniczej (PGG). Nośnikiem ciepła jest woda gorąca o maksymalnych parametrach zasilania i powrotu 135°C/75°C. Poprzez sieć ciepłowniczą do odbiorców dostarczana jest woda grzewcza o stałych i zmiennych parametrach.

Tabela 4. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka	2022	2023	2024
Długość sieci ciepłowniczej	km	12,605	12,605	12,605
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	106	107	109
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków użyteczności publicznej	szt.	11	11	12
Połączenia sieci ciepłowniczej prowadzące do budynków gospodarczych, handlowych, usługowych	szt.	20	20	21
Ludność korzystająca z sieci ciepłowniczej (ilość gospodarstw domowych)	szt.	1 937	1 938	1 940
Sprzedaż energii cieplnej ogółem	GJ	68 292	63 556	60 432

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłowni

Tabela 5. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna

Kotłownia	Ciepłownia Anna	
Typ kotła	WRm-12	WR-4
Rodzaj paliwa	węgiel kamienny	węgiel kamienny
Wydajność nominalna	12,0 MWt	4,0 MWt
Sprawność nominalna	84%	84%
Rodzaj odpylania	Bateria cyklonów z modulem filtrów workowych	Odpylacz przelotowy jednostopniowy i bateria cyklonów z filtrem workowym
Sprawność odpylania	98%	99,2%
Wysokość kominów	110 m (użytkowany), 78,45 m (nieużytkowany)	

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

W latach 2026-2030 PGG S.A. Oddział Zakład Elektrociepłownie planuje modernizację Ciepłowni Anna polegającą na zastąpieniu kotłów węglowych przez kotły zasilane gazem ziemnym. Realizacja tej inwestycji będzie możliwa dopiero po zakończeniu przez operatora GAZ-SYSTEM S.A. rozbudowy i modernizacji infrastruktury przesyłowej gazu umożliwiającej dostawy odpowiedniej ilości paliwa na potrzeby PGG. W przypadku braku możliwości technicznych warunków przyłączenia do sieci gazowej rozważana będzie budowa kotłów biomasowych. Na terenie Pszowa nie planuje się rozbudowy sieci ciepłowniczej, jedynie planowana jest odcinkowa wymiana sieci ciepłowniczej napowietrznej na sieć w technologii preizolowanej⁶.

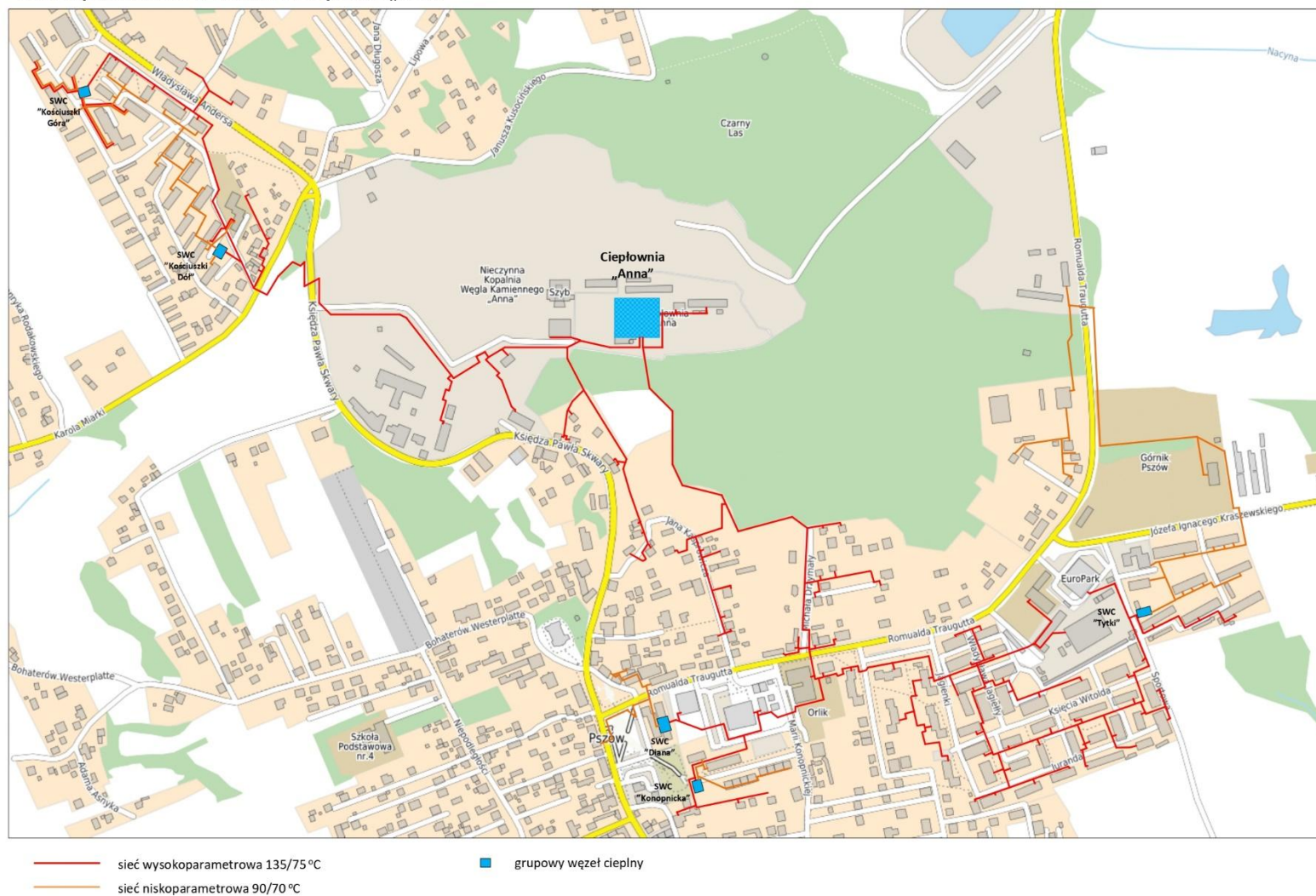
Ponadto Ciepłownia Rydułtowy dostarcza ciepło do budynku Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. oddział Pszów. Długość sieci ciepłowniczej na terenie Pszowa wynosi 0,597 km, a sieci cieplnej przesyłowej 0,495 km i na przestrzeni ostatnich lat nie uległa zmianie⁷.

⁶ Dane z PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie.

⁷ Dane z Ciepłowni Rydułtowy Sp. z o.o.

Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów

Sieć ciepłownicza nr 2 zasilana z Ciepłowni „Anna”

źródło: PGG Oddział Zakład Elektrociepłownie

System gazowniczy

Na obszarze miasta zlokalizowana jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia, przesyłająca gaz wysokometanowy, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach.

Tabela 6. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów

Nazwa	DN* [mm]	PN* [MPa]	MOP* [MPa]	Rok budowy
Radlin – Racibórz				
Fragment nitki głównej	300	1,6	-	1986
Odgałęzienie do stacji gazowej Pszów ul. Kraszewskiego	200	1,6	-	1996
	100	1,6	-	1996
	100	-	2,0	2004
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Andersa	80	1,6	-	1996
Odgałęzienie do stacji gazowej ul. Traugutta	250	1,6	-	1986
	80	1,6	-	1996

źródło: GAZ-SYSTEM Oddział w Świerklanach

*DN – średnica,

PN – ciśnienie nominalne,

MOP – maksymalne ciśnienie robocze.

Na terenie Pszowa znajdują się także 3 stacje gazowe: przy ul. Andersa (przepustowość 130 m³/h), Kraszewskiego (75 m³/h) i Traugutta (1 800 m³/h). Uzgodniony przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Plan Rozwoju GAZ-SYSTEM S.A. na lata 2024-2033 zakłada realizację zadania inwestycyjnego pn.: „Modernizacja gazociągu Radlin – Racibórz”⁸.

Sieć dystrybucyjną na terenie gminy Pszów obsługuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze. Dystrybucyjna sieć gazowa zasilana jest z dwóch stacji II stopnia: Pszów ul. Konopnickiej Q=3 000 m³/h oraz Pszów ul. Kościuszki Q=1 200 m³/h.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców z terenu miasta. Rozbudowa sieci gazowej jest realizowana na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb w ramach procesu przyłączeniowego, a wszelkie inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej będą realizowane w miarę występowania przyszłych potencjalnych odbiorców i spełnienia warunków technicznych podłączenia do sieci gazowej oraz warunku opłacalności ekonomicznej. Gazociągi są systematycznie kontrolowane pod względem bezpieczeństwa i na bieżąco są usuwane awarie. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego. Sieci gazowe, których stan techniczny budzi wątpliwości są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych.

Plan Rozwoju na lata 2024-2028 PSG zawiera zadania związane z modernizacją i odtworzeniem sieci gazowej z terminem realizacji w latach 2026-2028 : Pszów ul. Miarki etap II, SRP Pszów ul. Konopnickiej⁹.

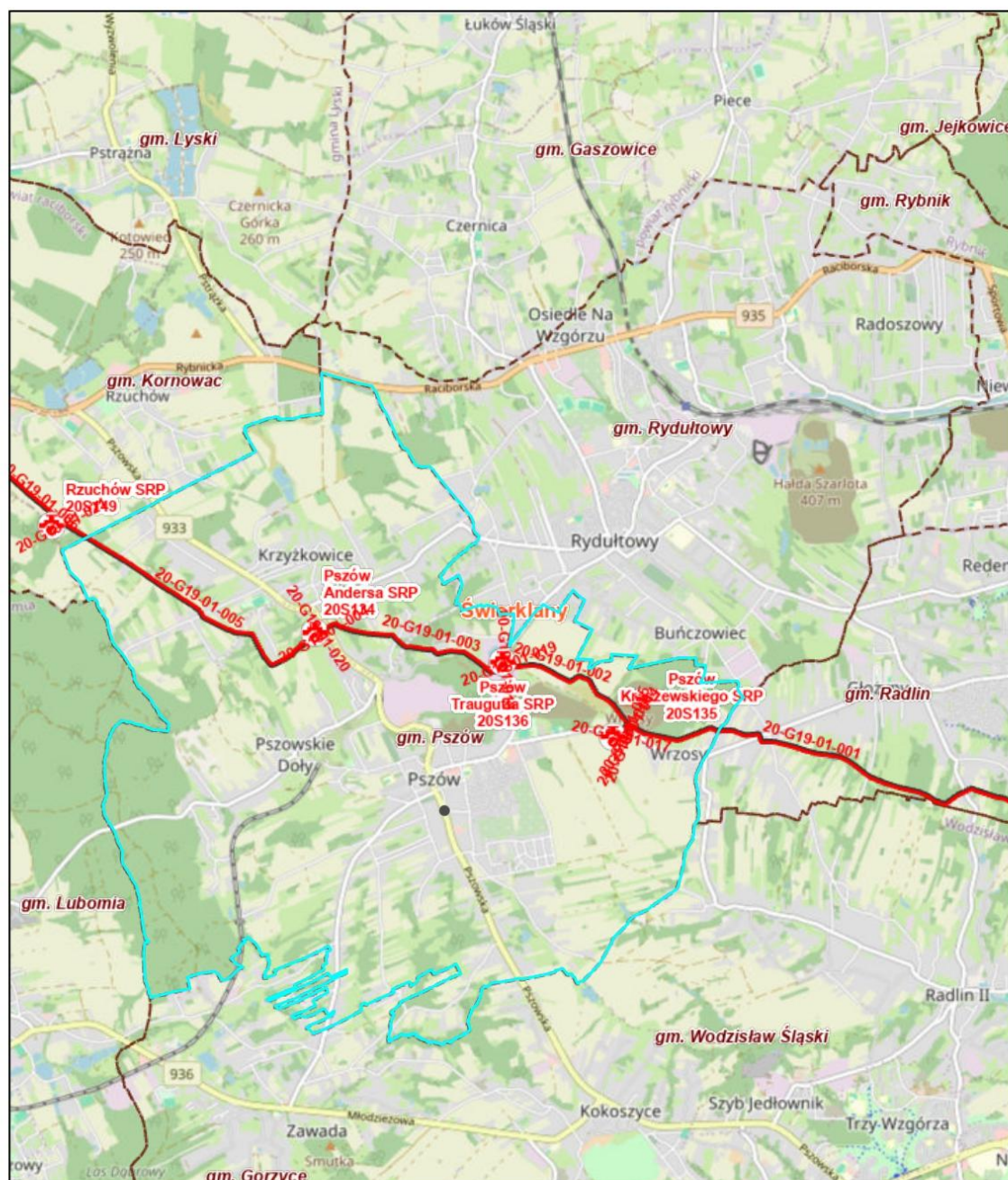
⁸ Dane od GAZ-SYSTEM.

⁹ Dane z PSG.

Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów

Infrastruktura GAZ-SYSTEM S.A.

13.10.2025, 14:27:33

Segment rur gazociągu (1SEGR)

— w eksploatacji

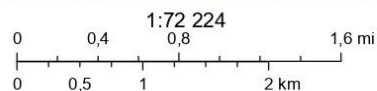
Stacja gazowa (1STAG)

⊕ w eksploatacji

--- Oddziały

--- gminy

--- województwa

© OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

Portal GIS
GAZ-SYSTEM S.A.

źródło: GAZ-SYSTEM

Tabela 7. System gazowniczy na terenie gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	2022	2023	2024
Długość czynnej sieci ogółem	m	34 879	34 743	41 412
Długość sieci przesyłowej	m	6 750	6 750	6 750
Długość sieci dystrybucyjnej	m	28 129	27 993	34 662
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	416	421	507
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	401	405	486
Odbiorcy gazu	gosp.	1 013	1 036	1 064
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	241	282	324
Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem	MWh	5 025,6	5 476,3	6 085,6
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	MWh	4 142	4 794,6	5 536,0
Ludność korzystająca z sieci gazowej	[os.]	3 248	3 275	3 320
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	[%]	24,8	25,2	25,8

źródło: GUS, PSG

2. Zanieczyszczenia z sektora przemysłowego

Emisja przemysłowa związana jest ze źródłami punktowymi, pochodzącymi z zakładów przemysłowych, głównie z procesów spalania paliw w celach energetycznych oraz procesów technologicznych. Eksploatacja instalacji powodującej wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia. Podobnie dla instalacji przemysłowych, których eksploatacja może powodować znaczne zanieczyszczenia poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości wydawane są pozwolenia zintegrowane określające zasady korzystania ze środowiska.

Starosta Wodzisławski wydał pozwolenie na wprowadzania gazów i pyłów do powietrza dla następującego podmiotu na terenie gminy Pszów:

- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Ciepłownia Anna w Pszowie, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik¹⁰.

3. Zanieczyszczenia z sektora komunikacyjnego

Transport samochodowy

Negatywne oddziaływanie na środowisko szczególnie odczuwalne jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Sektor transportu charakteryzuje się bardzo dużą dynamiką zmian, zarówno w zakresie liczby pojazdów poruszających się po drogach i jakości tych pojazdów. Jednocześnie na terenie gminy nieustannie poprawiany jest stan istniejącej infrastruktury poprzez szukanie nowych rozwiązań w transporcie i infrastrukturze drogowej.

¹⁰ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja tlenków azotu oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport jest uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych przedstawiono w tabeli.

Tabela 8. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: Motoryzacja a środowisko, J. Jakubowski

Sieć komunikacyjna gminy Pszów składa się z następujących traktów samochodowych:

- droga wojewódzka nr 933 relacji Rzuchów – Wodzisław Śląski – Jastrzębie-Zdrój – Pszczyna – Oświęcim – Chrzanów, o długości na terenie Pszowa 5,8 km,
- drogi powiatowe o łącznej długości 20,35 km, scharakteryzowane poniżej w tabeli¹¹,
- drogi gminne o łącznej długości 30,8 km, w tym o nawierzchni twardej 29,8 km¹².

¹¹ Dane z PZD.

¹² Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Tabela 9. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów

Droga	Długość [m]	Km od	Km do	Ulica	Ocena ogólna – udział [%]			
					klasa			
					A	B	C	D
P5014 S	1 342	0+000	1+342	Kołątaja	11,18	7,45	6,86	74,52
5015S	2 479	0+778	3+257	Paderewskiego	0,00	22,55	18,96	58,49
5023S	1 750	0+000	1+750	Armii Krajowej	14,29	31,89	42,40	11,43
5024S	2 044	0+000	2+044	Traugutta	44,03	31,80	11,94	12,23
5028S	1 810	0+000	1+810	Kraszewskiego	5,52	8,29	8,84	77,35
5030S	1 380	0+000	1+380	Niedurnego	0,00	0,00	3,23	96,77
5031S	1 705	0+000	1+705	Łukasiewicza, Bohaterów Westerplatte	1,37	21,77	21,96	54,89
5032S	835	0+000	0+835	Staffa	0,00	58,08	17,96	23,95
5033S	737	0+000	0+737	Dygasińskiego	0,00	27,18	36,41	36,41
5034S	1 418	0+000	1+418	Lubomska	0,00	3,53	22,43	74,05
5035S	1 964	0+000	1+964	Grota-Roweckiego	0,00	0,00	8,33	91,67
5036S	2 885	2+763	5+648	Karola Miarki	82,01	17,99	0,00	0,00

źródło: PZD

*A – stan dobry,
B – stan zadowalający,
C – stan niezadowalający,
D – stan zły.

Określenie stanu technicznego dróg powiatowych na terenie gminy Pszów wykonano w oparciu o przegląd stanu nawierzchni przeprowadzony w roku 2023.

Transport kolejowy

Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia była wykorzystywana przez KWK Anna. Od 2012 r. wyłączona jest z eksploatacji, stąd nie występują emisje zanieczyszczeń pyłowych związane z ruchem pociągów.

Komunikacja miejska

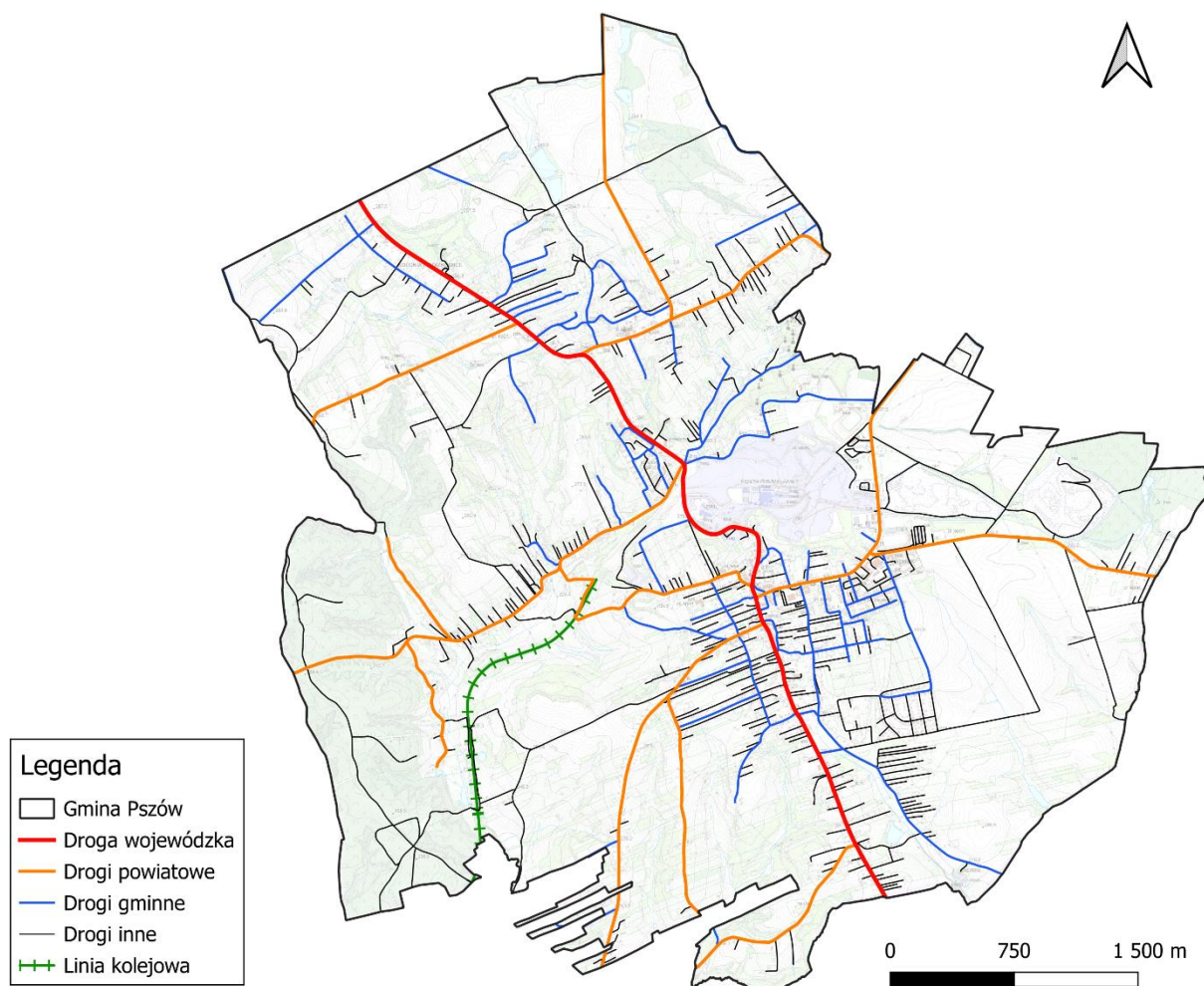
Usługę związaną z prowadzeniem komunikacji miejskiej na terenie gminy Pszów realizuje Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju, którego Miasto Pszów jest członkiem. Na terenie Pszowa na dzień 31.12.2024 r. funkcjonowało 5 linii autobusowych należących do MZK (linie o numerach: 201, 202, 203, 204, 210). Ponadto, funkcjonują połączenia autobusowe linii nr C1, C2, C3 oraz C4, należące do Komunikacji Miejskiej w Wodzisławiu Śląskim, a także linie autobusowe organizowane przez Powiat Wodzisławski, łączące Pszów z Raciborzem oraz linia nr 44 Gorzyce-Rydułtowy przez Pszów. Kursuje także autobus linii nr 10, obsługiwanej przez Komunikację Miejską Rybnik Sp. z o.o. Kursują też autobusy prywatnych linii należących do firm: Sindbad, Eko-Okna i Przedsiębiorstwa Usługowego AGROS¹³. Na terenie miasta funkcjonuje 6 przystanków autobusowych¹⁴.

¹³ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025.

¹⁴ Dane z GUS, stan na 31.12.2024 r.

Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Transport rowerowy – bezemisyjny

Drogi rowerowe poprawiają mobilność mieszkańców i ułatwiają decyzję o rezygnacji z korzystania z samochodu. Rower na obszarach miejskich jest tanim i wygodnym środkiem transportu. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. długość ścieżek rowerowych na terenie gminy Pszów wynosiła 1,9 km, będących pod zarządem Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

4. Zanieczyszczenia z sektora komunalno-bytowego

Głównym źródłem tego rodzaju zanieczyszczenia powietrza może być spalanie paliw stałych tj. węgla złej jakości i mokrego drewna oraz spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych. Szczególny wzrost zanieczyszczeń z palenisk domowych odczuwalny jest w sezonie grzewczym. Zjawisku sprzyja tzw. inwersja termiczna oraz niska temperatura i bezwietrzne dni. Wzrasta wtedy stężenie zanieczyszczeń głównie takich jak: B(a)P oraz pyły PM10 i PM2,5.

Miasto Pszów udzielało dofinansowań na realizację inwestycji związanych z modernizacją systemu grzewczego, polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym, niespełniających wymagań klasy 5 i wyższej. Zasady i tryb udzielania ww. dofinansowań reguluje Uchwała nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r.

w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej oraz Uchwała nr XIV/98/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLIX/412/2023 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na realizację inwestycji związanej z modernizacją systemu grzewczego polegającego na likwidacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym, niespełniającego wymagań klasy 5 i wyższej. W 2022 roku udzielono 91 dofinansowań, w 2023 roku 52 dofinansowania, w 2024 roku 20 dofinansowań, a w 2025 r. 21 dofinansowań.

Upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Pszów w asyście funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Pszowie przeprowadzają kontrole przestrzegania przez mieszkańców miasta spalania paliw stałych pod kątem odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej. W 2022 roku przeprowadzono łącznie 43 takie kontrole, w 2023 roku 39 kontroli, w 2024 roku 36 kontroli, natomiast w 2025 r. 8 kontroli palenisk, które w części zakończyły się postępowaniami mandatowymi¹⁵.

Program „Czyste Powietrze”

Celem programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, który ruszył we wrześniu 2018 r., jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania. Wnioski są składane indywidualnie przez właścicieli budynków mieszkalnych do Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Miasto Pszów na podstawie porozumienia podpisanego z WFOŚiGW w Katowicach prowadzi punkt konsultacyjno-informacyjny „Czyste Powietrze” dla mieszkańców miasta.

W 2024 roku ze środków Programu „Czyste Powietrze” dofinansowano 63 nieruchomości z terenu miasta Pszów w których dokonany wymiany nieefektywnego źródła ciepła. Zamontowano następując źródła ciepła:

- 14 kotłów na paliwo stałe,
- 25 kotłów gazowych,
- 23 pompy ciepła,
- 1 węzeł cieplny.

W przypadku 11 nieruchomości dofinansowano montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej. W 48 budynkach przeprowadzono prace polegające na dociepleniu budynku i/lub wymianie stolarki okienno-drzwiowej. Wśród nich w 30 budynkach wykonano docieplenia przegród, a w 18 przypadkach dokonano jedynie wymiany stolarki okienno-drzwiowej¹⁶.

---

¹⁵ Raport o stanie Miasta Pszów za 2024 rok, Pszów 2025. Raport o stanie Miasta Pszów za 2025 rok, Pszów 2026. Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za lata 2022-2023, Pszów 2024.

¹⁶ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu z realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego w 2024 r. zlikwidowano 69 pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe i przeprowadzono termomodernizację 73 budynków¹⁷.

Uchwała antysmogowa

Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 7 kwietnia 2017 r. przyjął Uchwałę nr V/36/1/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W przypadku instalacji, które dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania dopuszcza się wyłącznie użytkowanie instalacji (kotłów), które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z klasą 5 pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza według normy PN-EN 303-5:2012. Wprowadzone ograniczenia dotyczące wymogu eksploatacji instalacji spełniających minimalne standardy emisyjne zgodne z klasą 5 obowiązują od 1 września 2017 r. Wyjątkami są instalacje, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r., wówczas ww. ograniczenia obowiązują:

- od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
- od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

W przypadku instalacji, które wydzielają ciepło lub wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika (np. kominki, piece), dopuszcza się do eksploatacji wyłącznie urządzenia, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE. Wprowadzone ograniczenia w przypadku wyżej wymienionych instalacji, które powinny spełniać ww. wymogi, obowiązywać będą od 1 stycznia 2023 r., chyba, że ich eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 r. i instalacje te osiągną sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu.

Zakres uchwały obejmuje również ograniczenia dotyczące spalanych paliw. Zgodnie z uchwałą od 1 września 2017 roku zakazane jest na terenie województwa śląskiego stosowanie w instalacjach, w których następuje spalanie paliw stałych:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15%,
- biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%¹⁸.

---

¹⁷ Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

¹⁸ Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r.

5. Emisja niezorganizowana

Emisja niezorganizowana to przeciwieństwo do źródeł emisji zorganizowanej, których głównym kryterium klasyfikacji jest praktyczna możliwość kontroli emisji poprzez pomiary natężenia przepływu odgazów i stężeń substancji w nich zawartych. Źródła, które według tego kryterium nie należą do źródeł emisji zorganizowanej, można podzielić na dwa rodzaje:

- **emisje z nieszczelności:** emisje do środowiska powstające w wyniku stopniowej utraty szczelności elementów wyposażenia przeznaczonego do przesyłania cieczy lub gazów. Zazwyczaj emisja spowodowana jest nadciśnieniem w przewodach instalacji. Przykładem emisji lotnych mogą być wycieki z kołnierzy połączeniowych, pomp lub innych elementów wyposażenia oraz „wycieki” z urządzeń do magazynowania produktów gazowych lub ciekłych. Do emisji dochodzi w wyniku dyfuzji, z tego też względu emisję tę klasyfikuje się jako podgrupę rodzaju „emisje z dyfuzji”,
- **emisje powodowane dyfuzją:** emisje powstające w normalnych warunkach eksploatacji w wyniku bezpośredniego kontaktu substancji lotnych lub pyłących ze środowiskiem, w wyniku którego dochodzi do dyfundowania (samorzutnego przenikania) wykorzystywanych substancji do powietrza. Głównymi mechanizmami dyfuzji prowadzącej do emisji gazów jest parowanie i sublimacja, ale również w zakresie tej definicji zawiera się samorzutne uwalnianie pyłów powstających podczas niektórych operacji. Do kategorii tej zalicza się również wtórną emisję pyłów (porywanie pyłów), wywołaną erozją wietrzną.

3.5.3. Jakość powietrza

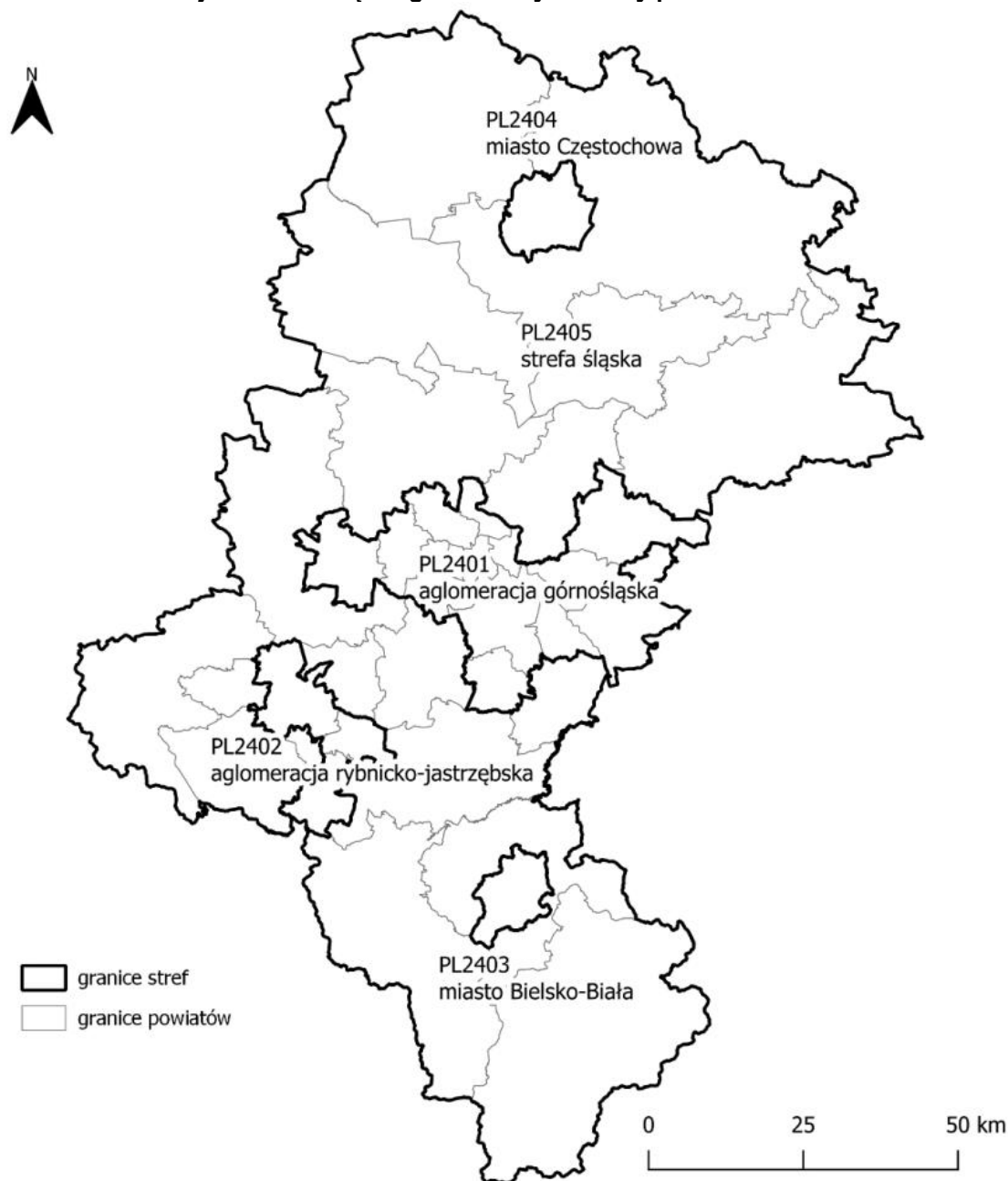
Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1576) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo śląskie zostało podzielone na 5 stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa oraz strefa śląska w skład której wchodzi gmina Pszów.

Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2024

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2024 r., poz. 870).

W 2025 r. monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony był za pomocą 31 stacji pomiarowych. Pomiary dotyczyły zakresu stężeń dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), ozonu (O_3), pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ i PM_{10} , a także ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartych w pyłe PM_{10} . W celu ochrony roślin prowadzi się monitoring metodą automatyczną stężeń dwutlenku siarki (SO_2), tlenku azotu (NO) i ozonu (O_3). Na terenie gminy Pszów nie znajdują się stacje pomiarowe, jednakże ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy

w województwie śląskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej, ponieważ metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. W odniesieniu do wszystkich modelowanych zanieczyszczeń wyniki modelowania stanowiły podstawę do obiektywnego szacowania przestrzennego rozkładu stężeń oraz zasięgu obszarów przekroczeń. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w gminie Pszów, za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji – w Wodzisławiu Śląskim.

Tabela 10. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji

Zanieczyszczenie	Poziom dopuszczalny	Wartość [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		
		2022	2023	2024
Dwutlenek azotu	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	14-16	13-16	13-15
Dwutlenek siarki	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – ochrona roślin	7-9	6-7	5-7
Pył zawieszony PM10	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	28-35	21-29	26-35
Pył zawieszony PM2,5	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	22-25	16-20	18-20
Benzen	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	1-2	1	1
Ołów	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0,02	0,01	0,01
Arsen	6 ng/ m^3	1	0,7-1,7	0,6-1,1
Kadm	5 ng/ m^3	0,4	0,4	0,3
Nikiel	20 ng/ m^3	4,0	7,0	0,9
Benzo(a)piren	1 ng/ m^3	3-7	2-4	2-9
Tlenek węgla	10 ng/ m^3	0,4	0,3	0,4

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

Zgodnie z powyższym, w latach 2022-2024 na terenie gminy Pszów nie wystąpiły przekroczenia w zakresie zanieczyszczeń gazowych (dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, benzen, tlenek węgla), metali zawartych w pyłe zawieszonym PM10 (ołów, arsen, kadm, nikiel). Dla wartości średniorocznej pyłu zawieszonego PM2,5 przekroczenie miało miejsce w 2022 r., w latach 2023-24 nie wystąpiło przekroczenie w tym zakresie.

Kryteria klasyfikacyjne dla pyłu zawieszonego PM10 w celu ochrony zdrowia ludzi obejmują poziom dopuszczalny stężeń średnich rocznych 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ oraz dobowy poziom dopuszczalny wraz z dopuszczalną częstością przekraczania wynoszącą 35 dni dla stężeń dobowych przekraczających 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych w latach 2022-2024 nie zostały przekroczone stężenia średnioroczne. W strefie śląskiej liczba dni z przekroczeniami w 2022 r. wyniosła od 0 do 75 (kryterium przekroczone), a w 2023 roku od 3 do 31, kryterium dotyczące 35 dni nie zostało przekroczone. W 2024 roku liczba dni wyniosła od 6 do 36, wobec powyższego kryterium zostało przekroczone, strefa śląska została zakwalifikowana do klasy C. W latach 2022-2024 średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 na terenie gminy przekroczyły poziom docelowy¹⁹.

¹⁹ Dane z RWMS GIOŚ w Katowicach.

Klasyfikacja stref

Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonano w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w strefach, które sklasyfikowano na podstawie poziomów substancji w powietrzu oraz poziomów dopuszczalnych z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845). Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- **poziom dopuszczalny** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- **poziom docelowy** oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie,
- **poziom celu długoterminowego** oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Tabela 11. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza

Poziom stężen	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane dziaania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia okrelony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgl CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia okrelony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃ ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀),	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)		działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

źródło: GIOŚ

Należy pamiętać o tym, że przypisanie klasy C nie oznacza złej jakości powietrza na obszarze całej strefy. Może oznaczać lokalne występowanie przekroczeń określonej substancji, nazywane obszarem przekroczeń.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas dla strefy śląskiej za ostatnie lata z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia i roślin, zostało przedstawione w poniższych tabelach.

Tabela 12. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
2022	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	C1**
2023	A	A	A	A	A*	A	A	A	A	A	C	A1**
2024	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	A1**
2025	A	A	A	A	A*	C	A	A	A	A	C	C1**

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

* Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza (obowiązująca do końca 2019 r.) strefa uzyskała klasę A w 2023 i 2024 r. oraz klasę C w 2025 r.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024, 2025*

Tabela 13. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Rok	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2022	A	A	A*
2023	A	A	A*
2024	A	A	A*

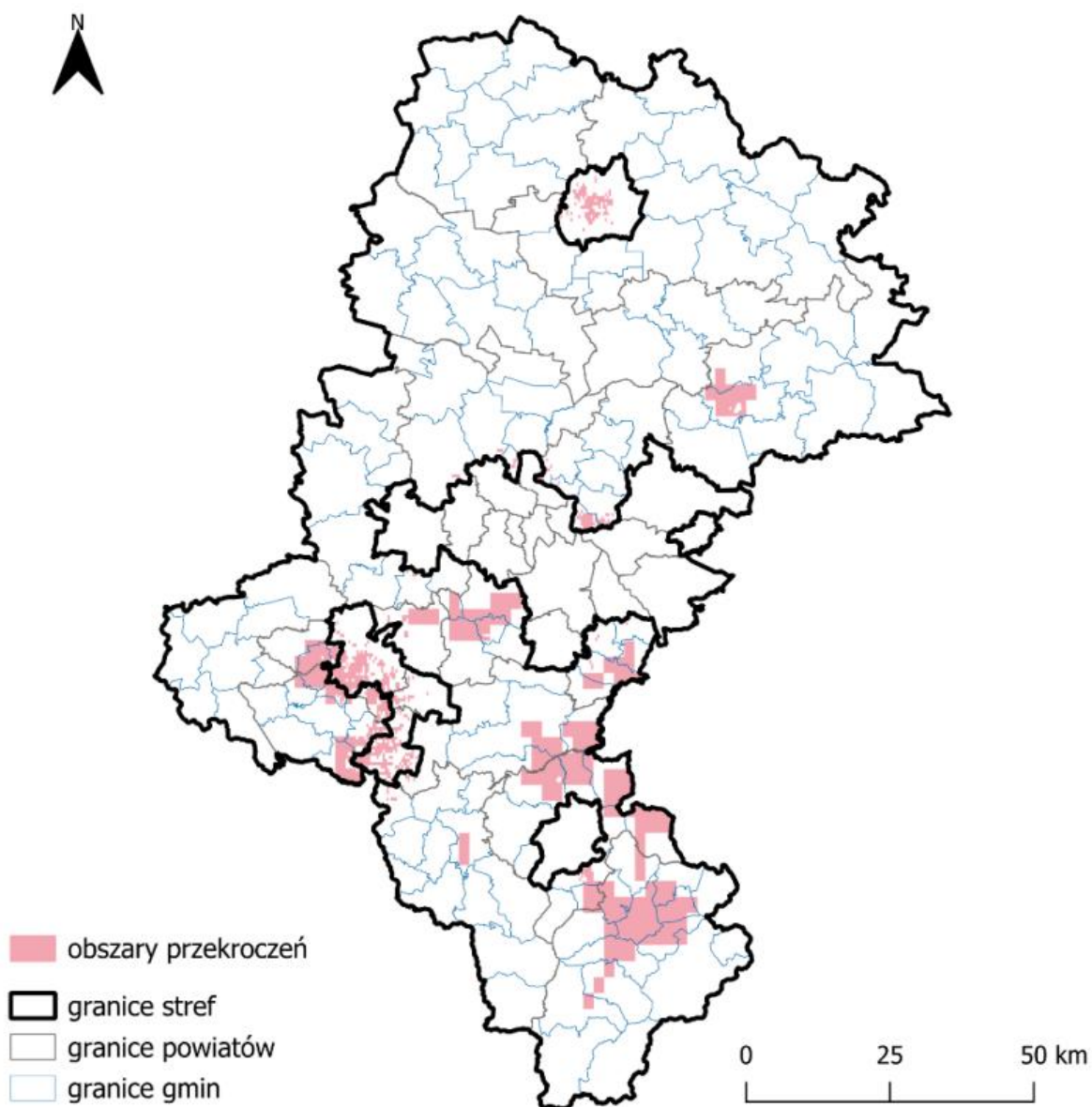
Rok	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2025	A	A	A*

* Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa uzyskała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2022, 2023, 2024, 2025

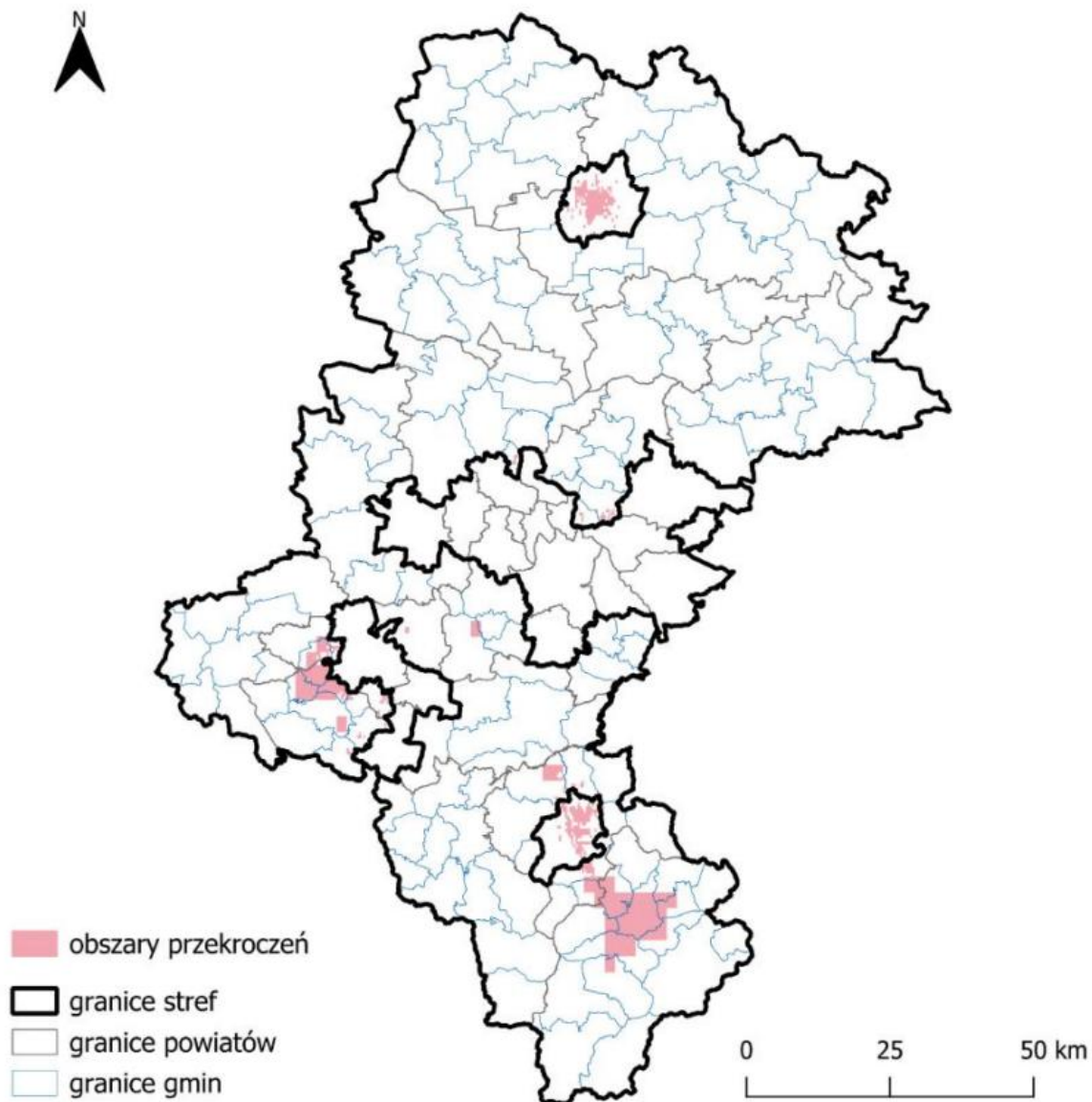
Na poniższych rysunkach zaprezentowano zasięg przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} (II faza) i docelowego benzo(a)pirenu na terenie województwa śląskiego.

Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM₁₀ w województwie śląskim w 2025 r.

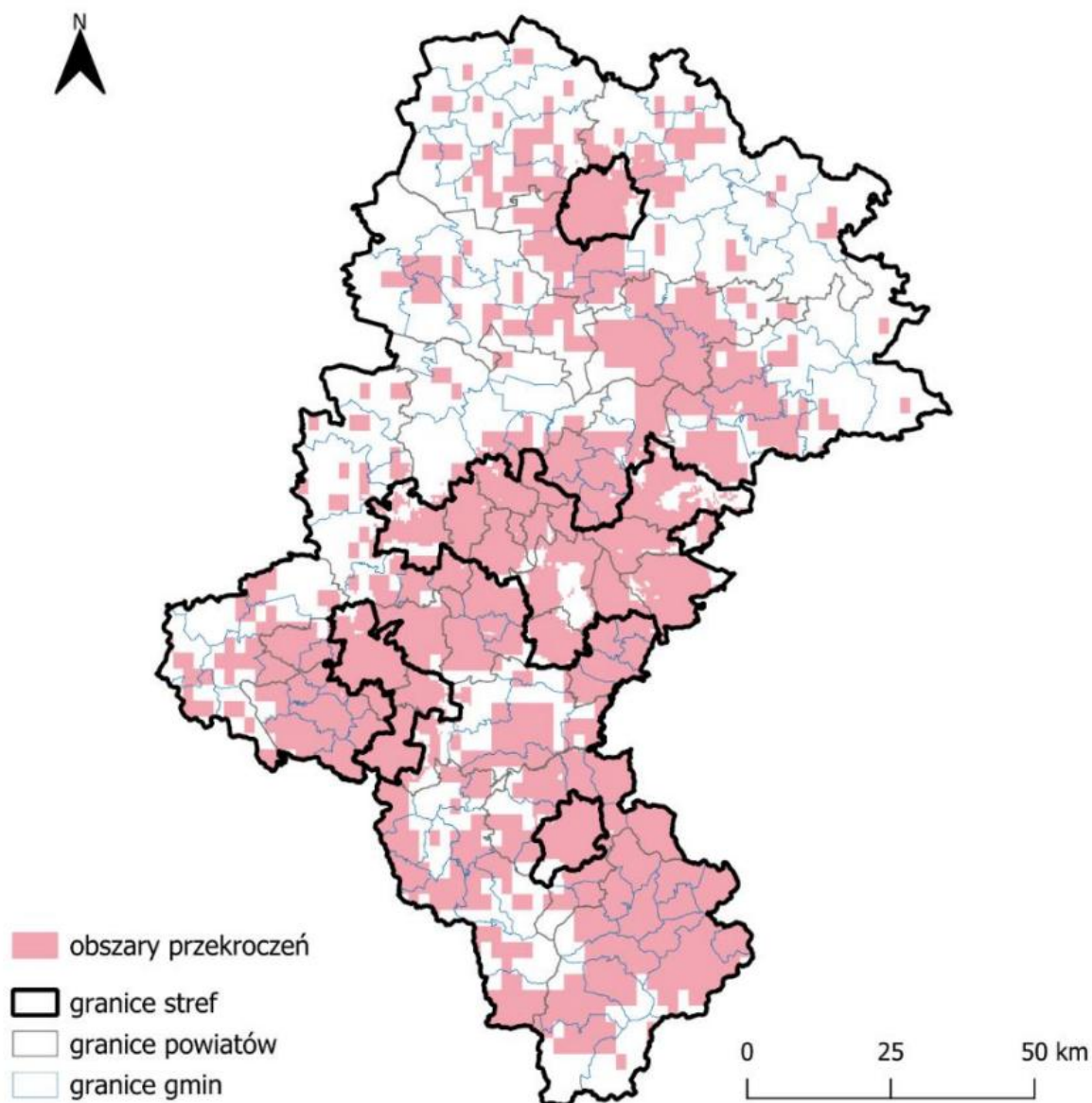
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025

Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM_{2,5} (II faza) w województwie śląskim w 2025 r.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025

Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2025 r.

źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025*

Gmina Pszów została zaliczona do obszarów przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ – 3,6 km² powierzchni gminy, co stanowi 17,6% całkowitej powierzchni, pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza) – 13,6 km², co stanowi 66,7% całkowitej powierzchni, oraz przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu – 20,4 km² powierzchni gminy, co stanowi 100% całkowitej powierzchni²⁰.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025, RWMS GIOŚ, Katowice 2026.

w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna). Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin²¹.

3.5.4. Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako różnica wysokości poziomu wody na dwóch stanowiskach. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin), wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony

---

²¹ Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

przyrody: obszary Natura 2000), prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, teren gminy Pszów leży w strefie IV (mało korzystnej). Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 11. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

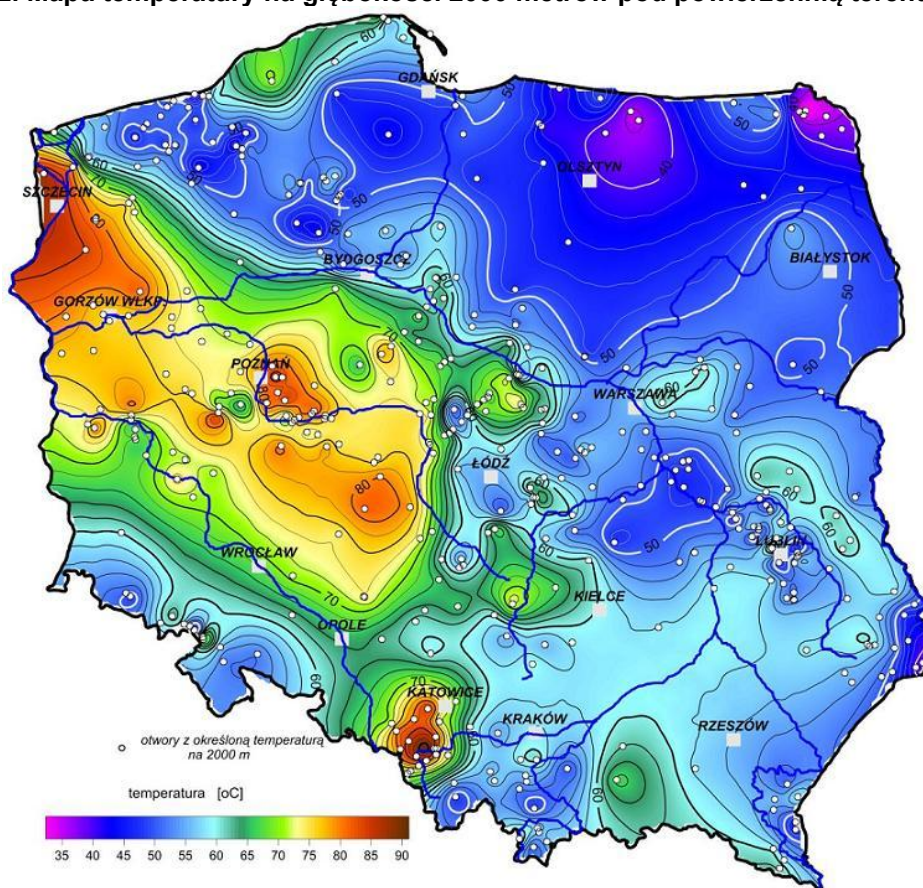

źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie i pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdolne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością wykonania kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa. Wykorzystanie energii geotermalnej jest nieefektywne ekonomicznie na terenie miasta. Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Rysunek 12. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

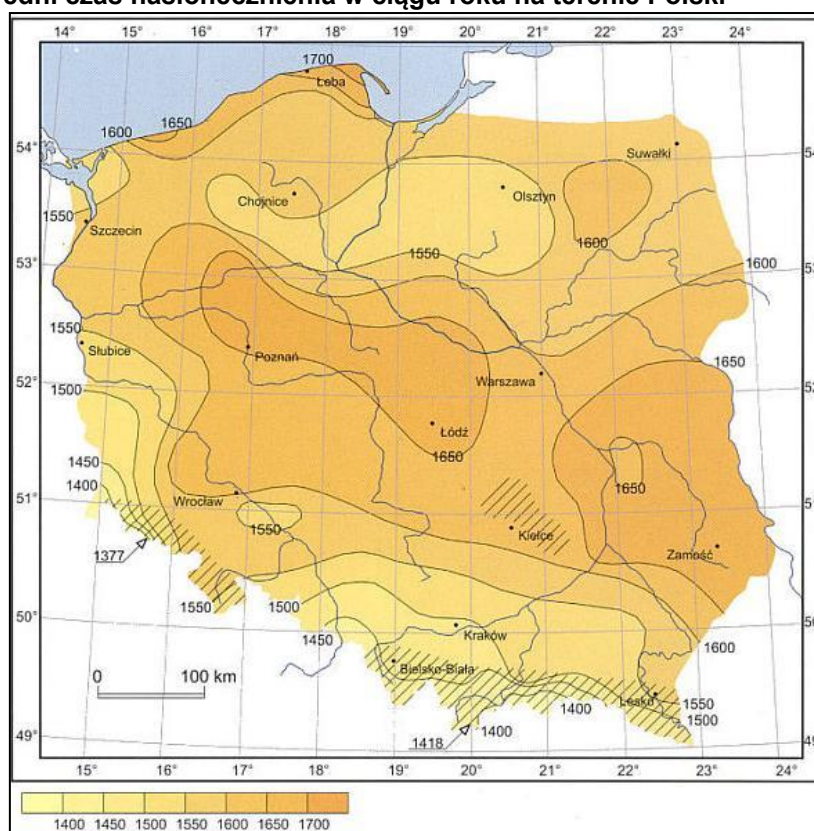
źródło: PIG-PIB

Energia słońca

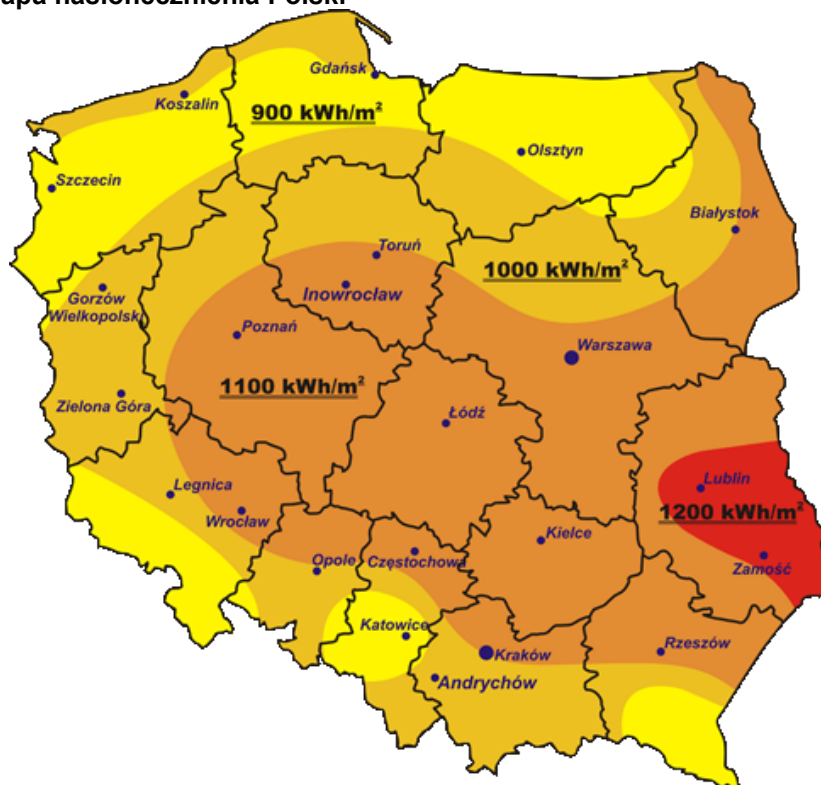
Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób – do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej itp. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 13. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 14. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Gmina Pszów zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie całej gminy szacowane jest na 1 450 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy określane są jako korzystne.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu areалу upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyśły i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi

pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych.

Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o niskoemisyjnym sposobie jej produkcji.

Instalacje OZE na terenie gminy Pszów

Instalacje fotowoltaiczne znajdują się na następujących budynkach należących do Miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 12 – moc 39,69 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Pszowie, ul. Karola Miarki 16a – moc 21,06 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Pszowie, ul. Armii Krajowej 54 – moc 19,85 kWp,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Pszowie, ul. Niepodległości 99 – moc 39,69 kWp,
- Przedszkole nr 2 im. Pszowskich Krasnali w Pszowie, Osiedle Józefa Tytki 8 – moc 12,96 kWp,
- Przedszkole nr 3 w Pszowie, ul. Władysława Andersa 16 – moc 29,97 kWp,
- Przedszkole nr 4 w Pszowie i OSP, ul. Oskara Kolberga 27 – moc 10,53 kWp,
- Urząd Miasta Pszów, ul. Pszowska 534 – moc 10,53 kWp,
- Boisko Orlik, ul. Kraszewskiego (za osiedlem. J. Tytki) – moc 18,55 kWp oraz magazyn energii o pojemności 15 kWh,
- Miejski Ośrodek Kultury w Pszowie, ul. Romualda Traugutta 1 – moc 32,81 kWp oraz magazyn energii o pojemności 20 kWh.

W 2023 r. zamontowano 68 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 287,645 kWp w ramach realizowanego przez Miasto projektu pn.: „Montaż instalacji OZE na budynkach mieszkalnych w Gminie Pszów”²².

Liczba mikroinstalacji fotowoltaicznych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej Tauron Dystrybucja S.A. mających zawarte umowy na terenie gminy Pszów na koniec 2024 r. wynosiła:

- do 10 kW – 729 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 4 631,155 kW,
- powyżej 10 kW – 60 szt. o łącznej mocy zainstalowanej 1 047,529 kW²³.

3.6. Zagrożenia hałasem

3.6.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy vibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,

---

²² Dane z Urzędu Miejskiego w Pszowie.

²³ Dane od Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

3.6.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalne poziomy hałasu, wg następujących wskaźników:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),
- L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB							
	Drogi lub linie kolejowe*				Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu			
	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{DWN}	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45	45	40	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	64	59	61	56	50	40	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe** d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	65	56	55	45	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	70	65	68	60	55	45	55	45

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie gminy Pszów na przestrzeni lat ulega zwiększeniu. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Największy poziom hałasu może występować na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej. Drogę tę charakteryzuje duży udział pojazdów ciężkich. Drogi powiatowe i gminne charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich. Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na terenie gminy nie występują zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy stanowi uciążliwość dla mieszkańców terenów odległych nawet o 1 km. Hałas ten jest jednak znacznie mniej uciążliwy niż hałas drogowy. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie 300 m od linii kolejowej. Przez obszar gminy przebiega jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa nr 192 relacji Syrynia-Pszów. Linia nie jest eksploatowana, stąd nie stanowi źródła hałasu.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych.

W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów gospodarczych na terenie gminy Pszów²⁴.

3.6.3. Stan środowiska akustycznego

Monitoring GIOŚ

Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. W ostatnich latach na terenie gminy Pszów nie prowadzono monitoringu hałasu w ramach PMŚ, zarówno drogowego, kolejowego, jak i przemysłowego²⁵.

Monitoring ZDW

ZDW realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Mapa nie objęła odcinków drogi wojewódzkiej na terenie gminy Pszów, natomiast jej monitoring na odcinkach w Wodzisławiu Śląskim i Mszanie wskazał, że powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem wynosi 0,107 km² wg wskaźnika L_{DWN} i 0,102 km² wg wskaźnika L_N, natomiast liczba zagrożonych hałasem mieszkańców wynosi 300 osób wg obu wskaźników²⁶.

---

²⁴ Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim i Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach.

²⁵ Dane z RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

²⁶ Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów/rok. Streszczenie w języku niespecjalistycznym, Wrocław 2022.

Monitoring PZD

Powiatowy Zarząd Dróg w Wodzisławiu Śląskim realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) opracował w 2021 r. strategiczną mapę hałasu dla dróg powiatowych na terenie powiatu wodzisławskiego. Jest to pierwsze tego typu opracowanie.

Analizie poddano 18 odcinków 7 dróg powiatowych, w tym przebiegające przez gminę Pszów. Analizą objęte zostały pasy terenu o szerokości 2 x 300 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków dróg.

Tabela 15. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu

L.p.	Ulica	Nr drogi	Długość [m]	Km pocz.	Km końc.
1.	Traugutta	5024S	770	0+000	0+770
2.	Traugutta	5024S	1 274	0+770	2+044

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Średni dobowy ruch na powyższych odcinkach wynosi 22 244 pojazdów. Punkt pomiarowy był zlokalizowany przy ul. Władysława Jagiełły 1A w km 0+535, z prawej strony. Zmierzony poziom hałasu porze dziennej wyniósł 64,3 dB (poziom dopuszczalny 65 dB), a w porze nocnej 58,3 dB (poziom dopuszczalny 56 dB)²⁷.

Tabela 16. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_{DWN} [dB]					
	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	75-79,9	≥80
Liczba lokali ekspozowanych	100	300	200	<50	0	0
Liczba osób ekspozowanych	200	800	600	<50	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Zagrożenie hałasem – wskaźnik L_N [dB]					
	50-54,9	55-59,9	60-64,9	65-69,9	70-74,9	≥75
Liczba lokali ekspozowanych	200	200	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozowanych	600	700	<0	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozowanych na hałas [km ²]	0,0065	0	0	0

²⁷ Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, Kraków 2021.

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Liczba lokali ekspozycyjnych	100	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	200	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa

Kryterium	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} [dB]			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych na hałas [km ²]	0,0009	0	0	0
Liczba lokali ekspozycyjnych	<50	0	0	0
Liczba osób ekspozycyjnych	<50	0	0	0

źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg powiatowych powiatu wodzisławskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie

Zapisy *Mapy* proponują prace remontowe na powyższym odcinku, planowane w ciągu 6-10 lat licząc od 2022 r.

3.7. Pola elektromagnetyczne

Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego są: Ziemia (wytworząca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytworząca promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temperaturze przekraczającej temperaturę zera bezwzględnego.

Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego. Każde urządzenie zasilane energią elektryczną, czy to z sieci energetycznej, czy baterijne, wytwarza pole elektromagnetyczne. Sztuczne pole elektromagnetyczne może więc stanowić efekt zamierzony lub uboczny. Z wytwarzanym polem elektromagnetycznym mamy do czynienia w przypadku wszystkich urządzeń radiowych czy mikrofalowych. Należą do nich zarówno duże obiekty, takie jak nadawcze stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne, jak również zdecydowanie mniejsze urządzenia, m.in. CB radio, radiotelefony wykorzystywane np. przez służby ratunkowe, telefony komórkowe, piloty do zdalnego sterowania (np. centralnym zamkiem w samochodzie lub bramą garażową), urządzenia do identyfikacji radiowej RFID, punkty dostępowe sieci Wi-Fi, telefony bezsznurowe DECT, urządzenia wyposażone w interfejs Bluetooth. Szczególny rodzaj urządzeń celowo wytwarzających pole elektromagnetyczne stanowią urządzenia stosowane w medycynie: do diagnozowania pacjentów oraz w fizykoterapii i rehabilitacji.

Zgodnie z art. 121 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach oraz na

zmniejszeniu poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Tabela 20. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

L.p.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f 0,5	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f 0,5	0,0037 × f 0,5	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448)

Oznaczenia:

f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”;

ND – nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

3.7.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Elektroenergetyka

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Pszów odbywa się na średnim napięciu 20 kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznych WN/SN:

- 110/20kV Pszów (PSW) zlokalizowanej na terenie gminy Pszów,
- 110kV Rydułtowy (RYD) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy,

- 10/20/6kV Rydułtowy Leona (RYN) zlokalizowanej na terenie gminy Rydułtowy

Stacje te stanowią własność i są w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach. Sieć elektroenergetyczna 110 kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN pracuje w układzie zamkniętym. W związku z czym w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia stacji WN/SN. Ponadto istnieją również powiązania sieci na średnim napięciu między stacjami transformatorowymi, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od układu awaryjnego sieci. Przez teren gminy Pszów przechodzą również napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV, będące własnością i w eksploatacji Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, następujących relacji:

- Pszów – Anna 1,
- Pszów – Moszczenica,
- Rydułtowy – Studzienna – Brzezina,
- Rydułtowy – Piaskowa,
- Rydułtowy – Pszów.

Na terenie gminy Pszów zlokalizowane są także istniejące;

- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) 20 kV,
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN),
- stacje transformatorowe SN/nN.

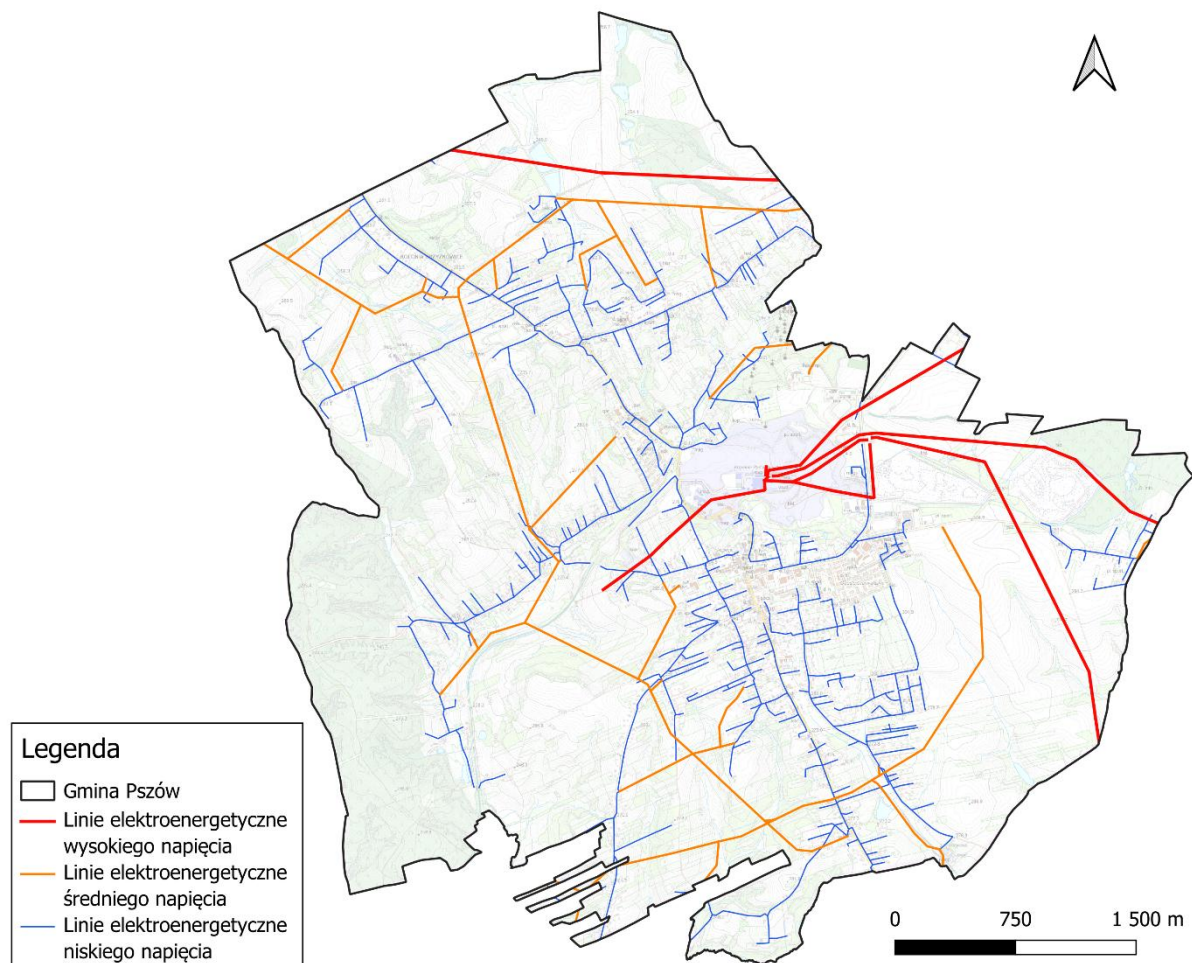
Stan techniczny sieci elektroenergetycznych WN, linii SN, nN oraz stacji transformatorowych będących własnością Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach ocenia się jako dobry.

Tabela 21. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)

Rodzaj linii	Wartość [km]
linie napowietrzne niskiego napięcia (nN do 1 kV)	71,19
linie kablowe niskiego napięcia (nN do 1 kV)	23,46
linie napowietrzne średniego napięcia (SN)	20,87
linie kablowe średniego napięcia (SN)	21,96
linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN)	8,85
linie kablowe wysokiego napięcia (WN)	0,00
Razem	146,33

źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Rysunek 15. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Tabela 22. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów

Liczba odbiorców i zużycie energii	2022		2023		2024	
	kk*	kd**	kk*	kd**	kk*	kd**
liczba odbiorców	5 210	279	5 248	285	5 234	295
zużycie energii [MWh]	12 386,35	5 039,806	11 498,23	5 227,834	11 299,98	4 577,300

* klienci kompleksowi – posiadający zawartą umowę na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej

** klienci dystrybucyjni – posiadający zawartą umowę tylko na dystrybucję energii elektrycznej

źródło: Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

Tauron Dystrybucja S.A. zgodnie z Planem Rozwoju planuje do 2031 r. następujące zadania inwestycyjne na terenie gminy Pszów:

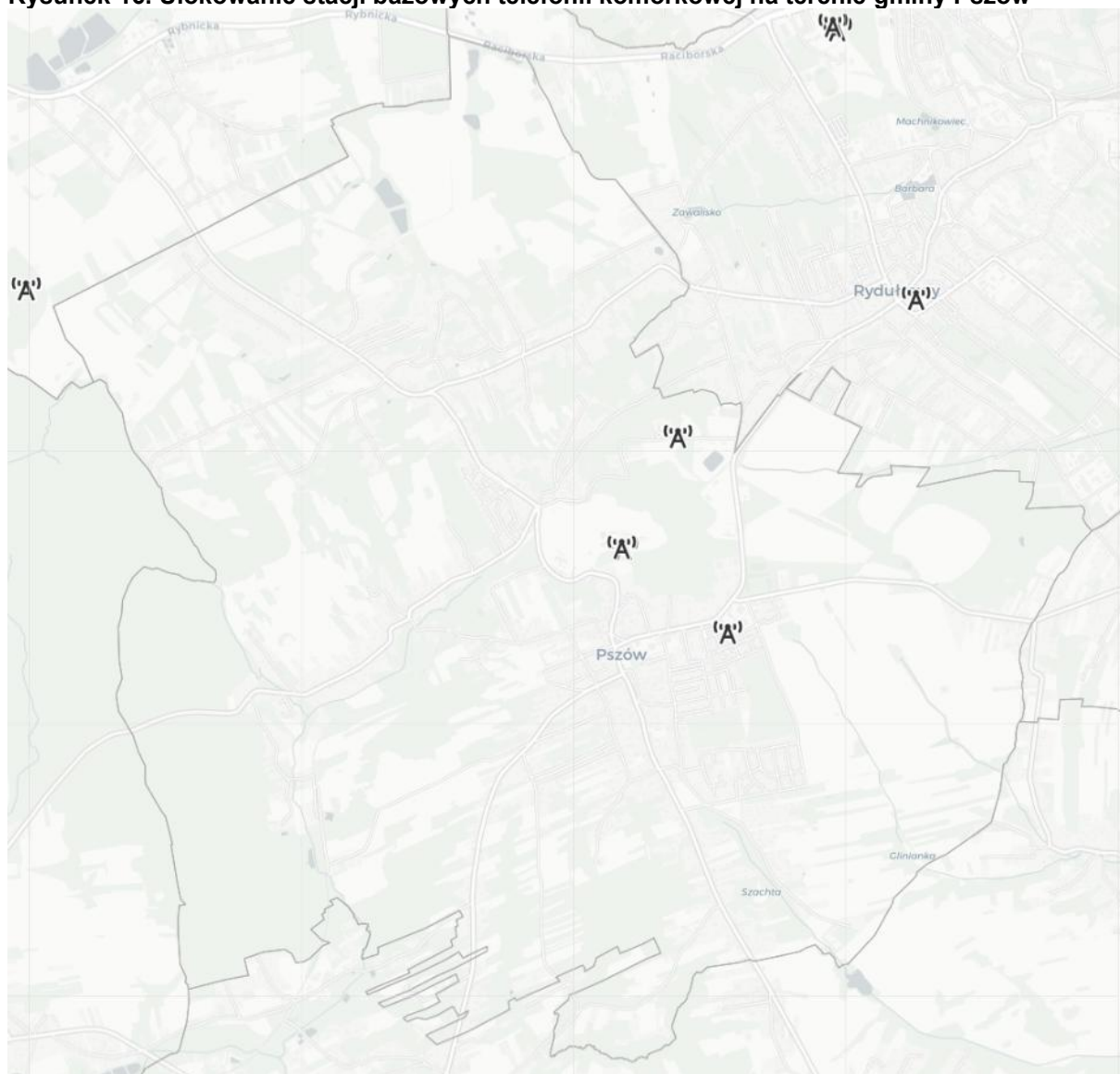
- Modernizacja zabezpieczeń i telemechaniki oraz zabudowa TR2 w SE Pszów ul. Traugutta,
- Przebudowa sieci nN zasilanych ze stacji przy ulicach Niepodległości, Majakowskiego, Kruczkowskiego,
- Przebudowa stacji przy ulicach Łukasiewicza, Witolda, Władysława Jagiełły, Paderewskiego, Bohaterów Westerplatte, Romualda Traugutta,
- Przebudowa stacji wraz ze zmianą lokalizacji, likwidacja odcinka linii napowietrznej SN od słupa nr 21092 do stacji W295, wpięcie stacji w ciąg kablowy SN ul. Długosza,

- Przebudowa stacji W815 oraz przebudowa sieci nN ul. Niepodległości, Astronautów, Obrońców Pokoju,
- Przebudowa linii kablowej SN 20 kV relacji GLWW201 – GLWW202 ul. Andersa, Os. Kościuszki²⁸.

Stacje bazowe telefonii komórkowej

Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów przedstawiono poniżej.

Rysunek 16. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów

źródło: si2pem.gov.pl

Tabela 23. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Plus BT22111	ul. Franciszka Chrószcza 22
Orange 35142N!	ul. ks. Pawła Skwary
T-Mobile 2178	

²⁸ Dane z Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach.

Nazwa sieci komórkowej i stacji bazowej	Lokalizacja
Play WOD2911	ul. ks. Pawła Skwary 21
Orange 35227N!	ul. Jagiełły
T-Mobile 50227	

źródło: si2pem.gov.pl

3.7.2. Monitoring pól elektromagnetycznych

Od 2021 r. monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców – w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. Wartości dopuszczalne od 2020 r. wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Ostatnie wyniki na terenie gminy Pszów zaprezentowano w tabeli.

Tabela 24. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów

Lokalizacja punktu pomiarowego	Data pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]
Pszów, ul. Juranda	30.09.2021	1
	21.08.2023	<0,7

źródło: Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2021 i 2023 roku

Pomiary natężenia wykazały, że zmierzone wartości dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

Ponadto, zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach gminy Pszów, nie wykazano występowania takich terenów²⁹.

²⁹ Dane od RWMŚ GIOŚ w Katowicach.

3.8. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest jednolita część wód. Jednolite części wód dzielimy na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

- **Jednolita część wód powierzchniowych** – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
  - jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
  - sztuczny zbiornik wodny,
  - struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
  - morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;
- **Jednolita część wód podziemnych** – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

3.8.1. Wody powierzchniowe

Miasto Pszów położone jest w całości w zlewni rzeki Odry, jednak ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu jego obszar odwadniany jest przez cztery zlewnie II rzędu: Suminy, Syrynki, Olzy oraz Rudy. Północna część miasta, obejmująca rejon Krzyżkowic, znajduje się w zlewni Suminy, do której należą m.in. Suminka oraz Dopływ spod Krzyżkowic. Część centralna i południowa Pszowa odwadniana jest przez zlewnię Syrynki, obejmującą Syrynkę oraz Dopływ z Pszowa. Zlewnia Olzy obejmuje tereny położone w południowo-wschodniej części miasta, gdzie występują Jedłownicki Potok oraz Radliński Potok. Wschodnia część Pszowa, odwadniana przez Nacynę, należy natomiast do zlewni Rudy. Pszowa,

Do najważniejszych cieków na obszarze miasta zaliczają się: Dopływ spod Krzyżkowic, Jedłownicki Potok, Nacyna, Pszowski Potok, Sumina oraz Syrynka. Ze względu na źródłowy charakter miasta, cieki te mają najczęściej postać niewielkich strumieni lub potoków, a miejscami także rowów melioracyjnych.

Największym systemem hydrograficznym miasta jest Syrynka odwadniająca około 50% powierzchni Pszowa. Układ dolin Syrynki i jej dopływów jest stosunkowo rozbudowany, a same dopływy spływają dolinami z obszaru Pszowskich Dołów oraz południowo-zachodniej części miasta. Rzeka Sumina ma swoje źródła w północnej części Pszowa, na wysokości około 280 m n.p.m., po czym płynie w kierunku północno-zachodnim i opuszcza granice miasta na wysokości około 250 m n.p.m. Zbliżony przebieg posiada również Dopływ spod Krzyżkowic.

W południowo-wschodniej części miasta, zlokalizowane są obszary źródłkowe Jedłownickiego Potoku oraz Lesznicy. Oba cieki płyną w kierunku południowo-wschodnim i gdzie opuszczają teren miasta, a następnie łączą się ze sobą. W północno-wschodniej części Pszowa, na północ od osiedla Wrzosa oraz terenów górniczych, w rejonie ul. Traugutta, znajdują się źródła Nacyny.

Tabela 25. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów

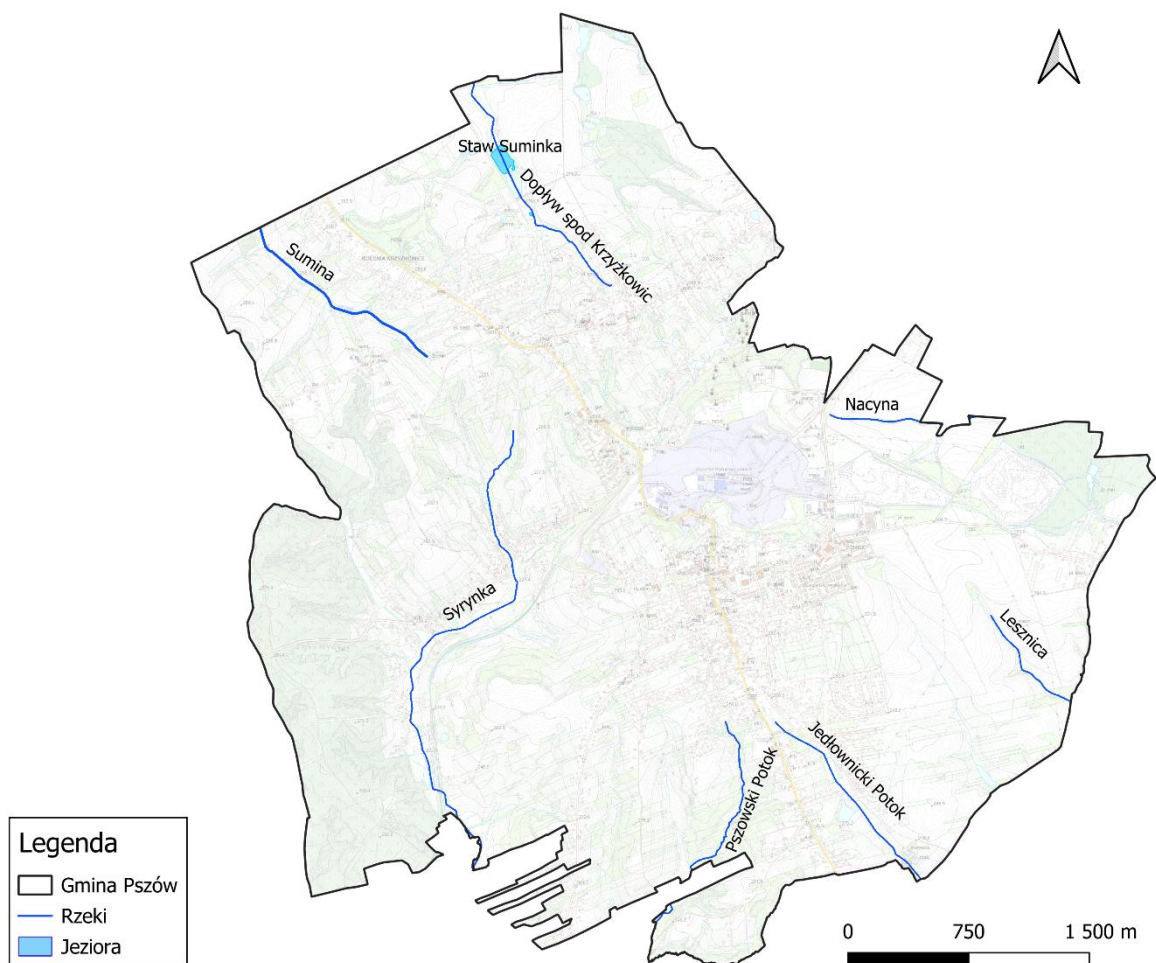
Nazwa cieku	Długość cieku w granicach gminy Pszów [m]
Jedłownicki Potok	1 359
Syrynka	3 390
Dopływ spod Krzyżkowic	1 650
Lesznica	769
Sumina	1 383
Pszowski potok	1 406
Nacyna	740

źródło: RZGW w Gliwicach

Na obszarze miasta występuje także liczna grupa niewielkich zbiorników powierzchniowych, które w przeważającej części pełnią funkcję stawów hodowlanych. Łącznie zinventaryzowano 57 tego typu obiektów. Należą do nich m.in. stawy zlokalizowane na Dopływie spod Krzyżkowic (jedyne o powierzchni powyżej 1 ha), zbiorniki na bezimiennym cieku w rejonie Lasu Dąbrowiak, stawy w Lesie Pańskim, a także stawy położone w Dolinie Syrynki na obszarze Pszowskich Dołów, pomiędzy linią kolejową a granicą kompleksów leśnych. Odmienne charakter ma sztuczny zbiornik zlokalizowany w dolinie Jedłownickiego Potoku, przy południowej granicy miasta, stanowiący pozostałość po dawnej gliniance. Pomimo niewielkich rozmiarów stawy i oczka wodne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu lokalnych warunków hydrograficznych, walorów przyrodniczych oraz krajobrazu miasta³⁰.

³⁰ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Rysunek 17. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Obszar gminy Pszów leży w zlewniach 5 rzecznych JCWP, które zostały przedstawione poniżej.

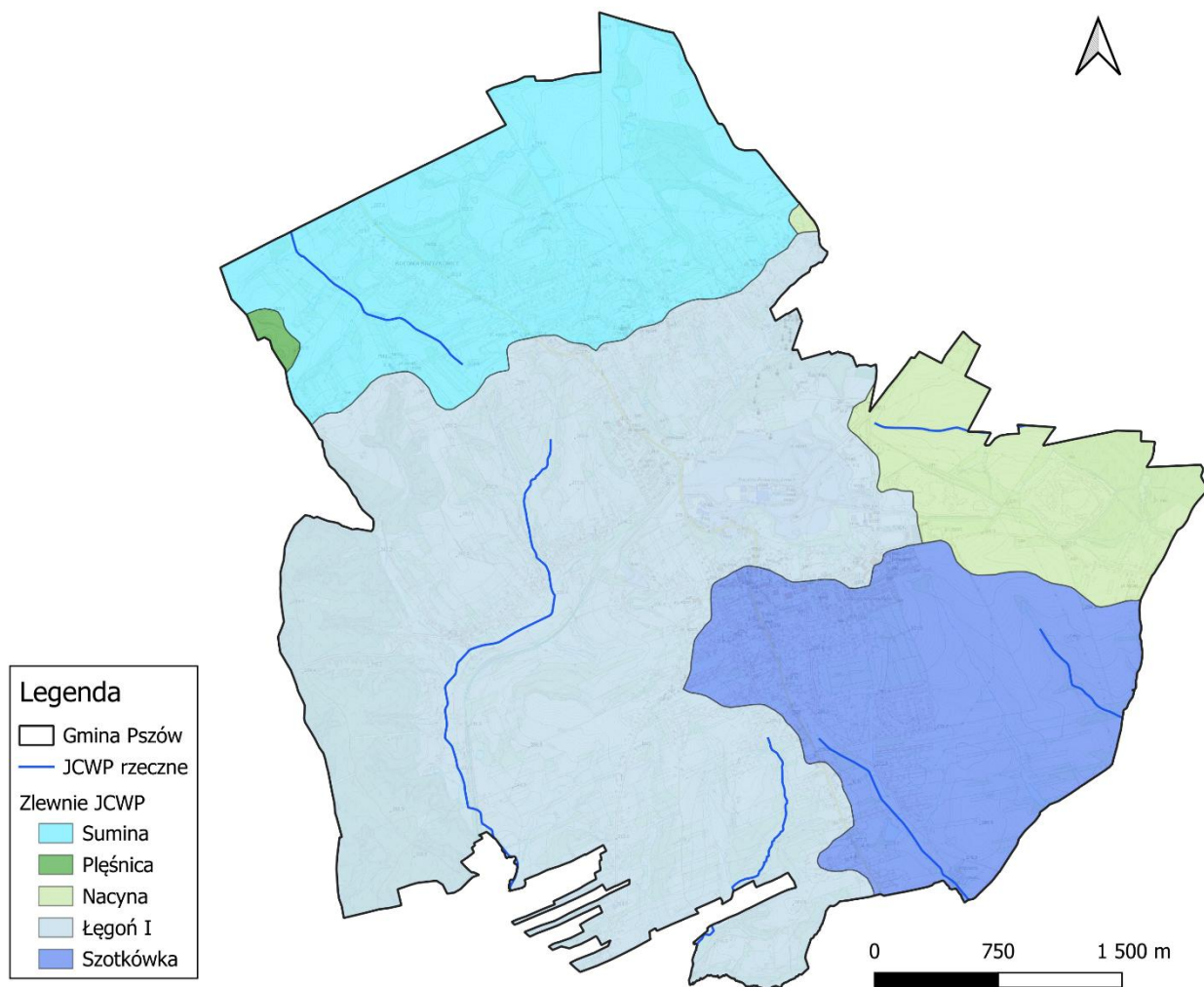
Tabela 26. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP*	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW60000611489	Szotkówka	SZCW	zagrożona
RW6000061156899	Sumina	SZCW	zagrożona
RW6000061156545	Nacyna	SZCW	zagrożona
RW600015115322	Plęsnica	SZCW	zagrożona
RW600015115169	Łęgoń I	SZCW	zagrożona

źródło: Karty charakterystyki JCWP, PGW WP

* SZCW – silnie zmieniona część wód

Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWP

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

3.8.2. Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych JCWP.

Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Ocena stanu wykonana została na podstawie oceny stanu GIOŚ 2019-2024.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego (badanych jest ok. 50 wskaźników). Dla klasyfikacji stanu ekologicznego podstawowe znaczenie ma klasyfikacja elementów biologicznych (badanych jest 5 wskaźników), podczas gdy klasyfikacja elementów fizykochemicznych (ok. 30 wskaźników) i hydromorfologicznych mają rolę wspierającą.

Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał dobry i powyżej dobrego.

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego, tzw. zasada „najgorszy decyduje”. Oznacza ona, że gdy do oceny danego obiektu użyto kilku elementów, ostateczna ocena nie jest średnią z ocen tych elementów, ale jest równa ocenie najgorzej ocenionego z nich. Zasada ta jest wyrazem ostrożności. Decydująca rola najsłabszego ogniwa przypomina o zagrożeniu, jakie jego stan niesie całemu systemowi³¹.

W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych w latach 2019-2024 monitoringowi i obejmujących analizowaną gminę, na terenie której nie było punktów monitoringowych.

---

³¹ Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024, GIOŚ, Warszawa, wrzesień 2025.

Tabela 27. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa elementów biologicznych *	Klasa obserwacji hydromorfologicznych *	Klasa elementów fizyko-chemicznych (grupa 3.1-3.5)*	Klasa elementów fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3,6)*	Stan/potencjał ekologiczny*	Stan chemiczny	Stan ogólny
Szotkówka	Szotkówka - ujęcie do Olzy (g. Godów)	4	>2	>2	1	4	poniżej dobrego	zły
Sumina	Sumina – m. Turze (g. Kuźnia Raciborska)	4	>3	2	nie badano	4	dobry	zły
Nacyna	Nacyna – ujęcie do Rudy (m. Rybnik)	5	>3	>2	nie badano	5	dobry	zły
Plęsnica	Plęsnica – miejscowość Lubomia (g. Lubomia)	4	<=3	>2	nie badano	4	brak klasyfikacji	zły
Łęgoń I	Łęgoń I – ujęcie do Odry (g. Lubomia)	4	<=3	>2	2	4	poniżej dobrego	zły

źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela.

- * 1 – stan bardzo dobry/potencjał maksymalny,
 2 – stan/potencjał dobry,
 3 – stan/potencjał umiarkowany,
 4 – stan/potencjał słaby,
 5 – stan/potencjał zły

3.8.3. Wody podziemne

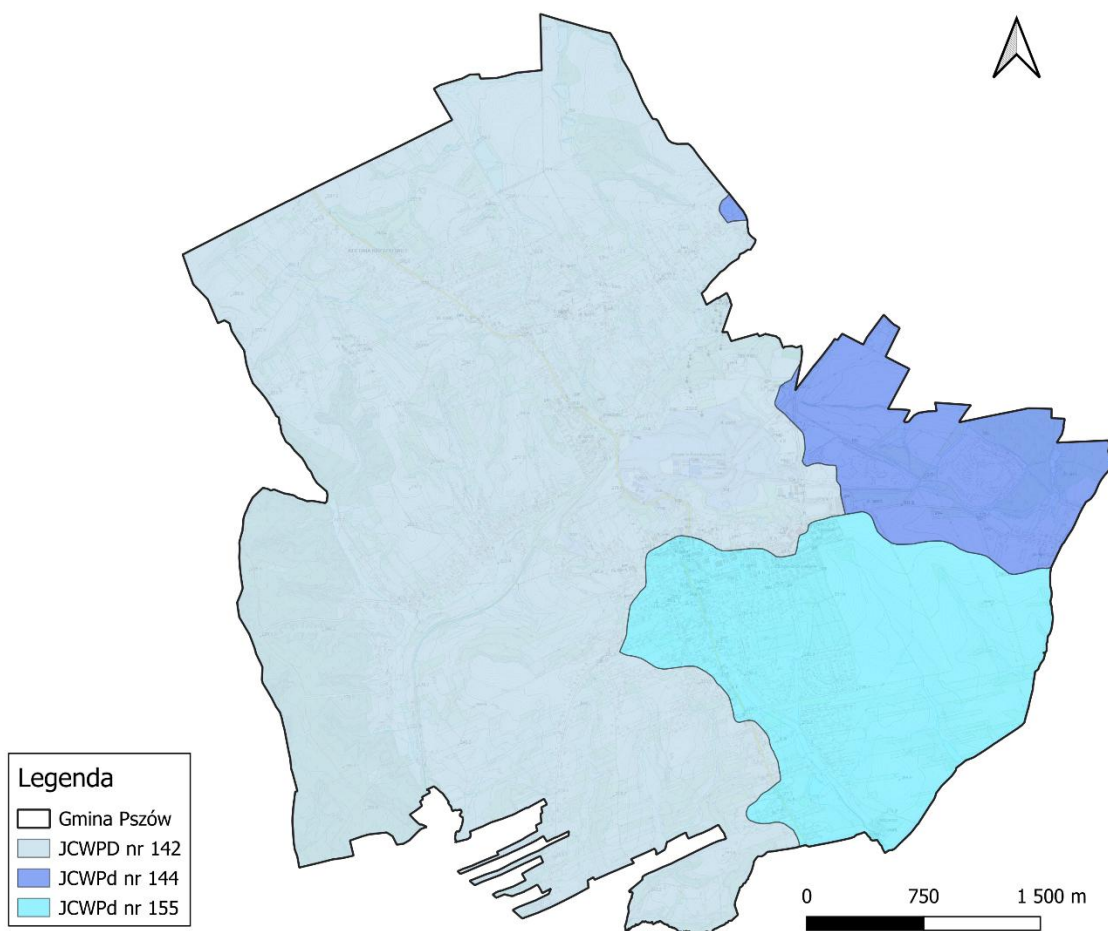
Gmina Pszów znajduje się w zasięgu 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) scharakteryzowanych poniżej.

Tabela 28. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów

Numer JCWPd	142	144	155
Powierzchnia [km ²]	761,52	408,41	419,54
Dorzecze	Odry	Odry	Odry
Region wodny	Górnej Odry	Górnej Odry	Górnej Odry
Obszar bilansowy	Górna Odra (Odra po Koźle), Kłodnica, Osobłoga i Stradunia, Przyodrze (GL)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)	Mała Wisła do ujścia Przemszy, Górna Odra (Odra po Koźle)
Zidentyfikowane presje znaczące	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych, presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW), presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną

źródło: Karty charakterystyk JCWPd, PGW WP

Rysunek 19. Gmina Pszów na tle JCWPd

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

3.8.4. Jakość wód podziemnych

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach PMS wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje RWMS GIOŚ.

Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działów, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu.

Kompleksowa ocena stanu JCWPd została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku. Na terenie gminy Pszów nie ma wyznaczonych punktów pomiarowych do oceny JCWPd.

Tabela 29. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięciem celów środowiskowych
142	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
144	dobry	dobry	dobry	zagrożona ilościowo i chemicznie
155	dobry	dobry	dobry	zagrożona chemicznie

źródło: RWMS GIOŚ w Katowicach

3.8.5. Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960) powódź to: czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Ze względu na źródło oraz mechanizmy powstania, powódzie występujące na obszarze Polski dzieli się na:

- powódzie rzeczne o mechanizmie naturalnego wezbrania,
- powódzie rzeczne powstałe w wyniku przelania lub zniszczenia obwałowań przeciwpowodziowych,
- powódzie rzeczne zimowe o mechanizmie zatorowym,
- powódzie opadowe, związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu,
- powódzie od wód podziemnych,
- powódzie od strony morza,
- powódzie powstałe w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie województwa śląskiego odpowiadają Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gliwicach oraz organy administracji rządowej i samorządowej.

Mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodziowego

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
  - wału przeciwpowodziowego,
  - wału przeciwsztormowego,
  - budowli piętrzącej.

MRP określają natomiast wartości potencjalnych strat powodziowych, gdzie uwzględniane są obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia. Obiekty te pozwalają na ocenę ryzyka powodziowego dla zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Pszów nie występują obszary zagrożenia powodzią co spowodowane jest jej położeniem w górnej, źródłiskowej części cieków.

3.8.6. Zagrożenie suszą

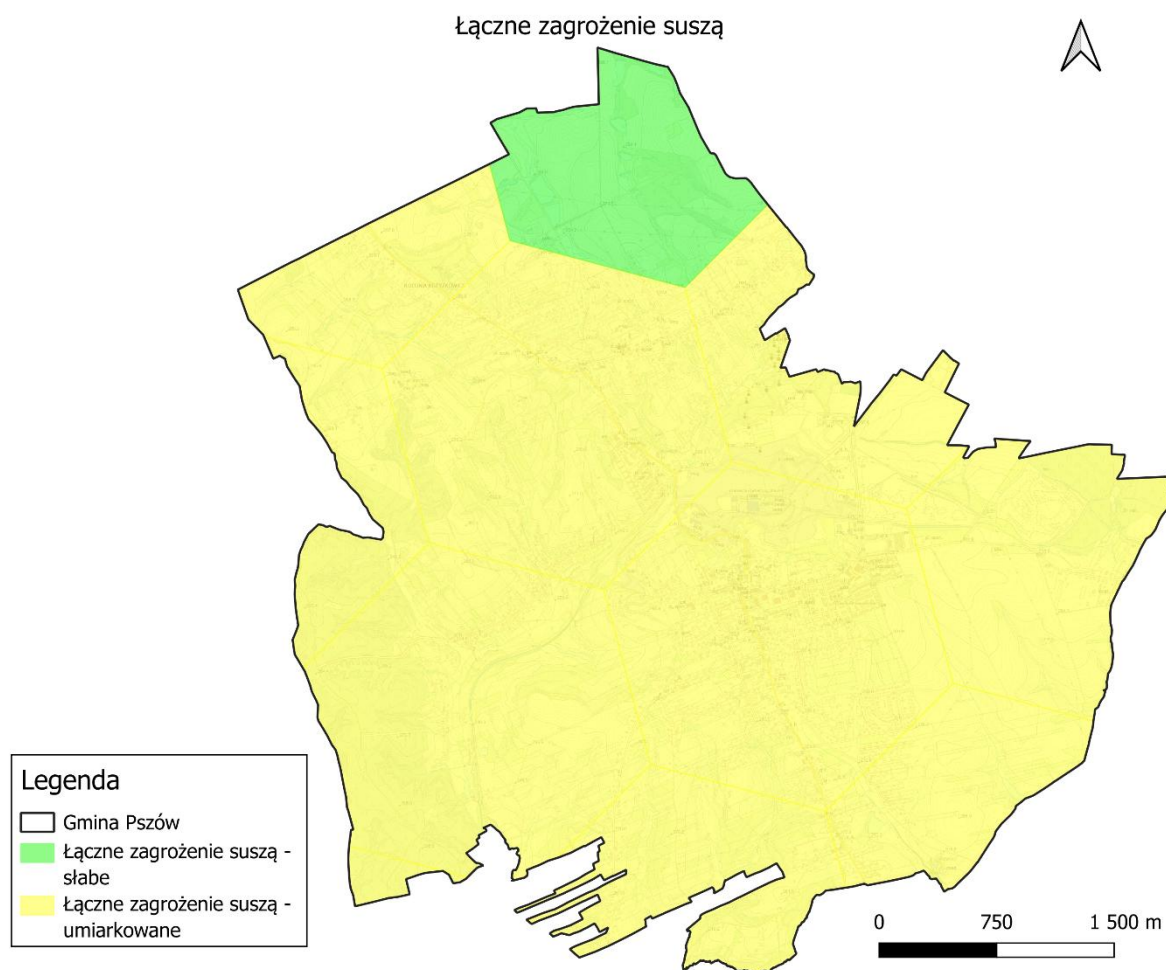
Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Wyróżnia się następujące typy suszy:

- Susza atmosferyczna – związana z deficytem opadów atmosferycznych, niemożliwe jest zminimalizowanie czy usunięcie suszy atmosferycznej,
- Susza rolnicza – definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- Susza hydrologiczna – odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych,
- Susza hydrogeologiczna – nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych.

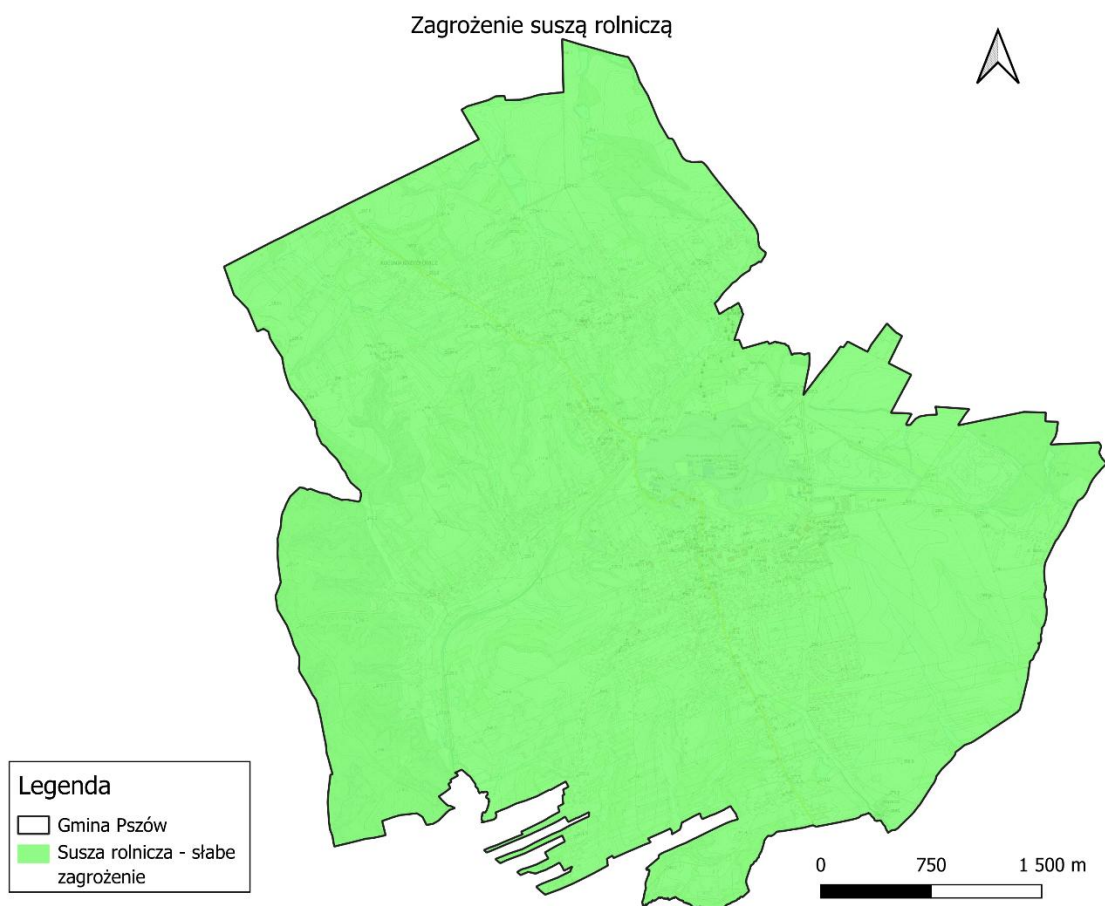
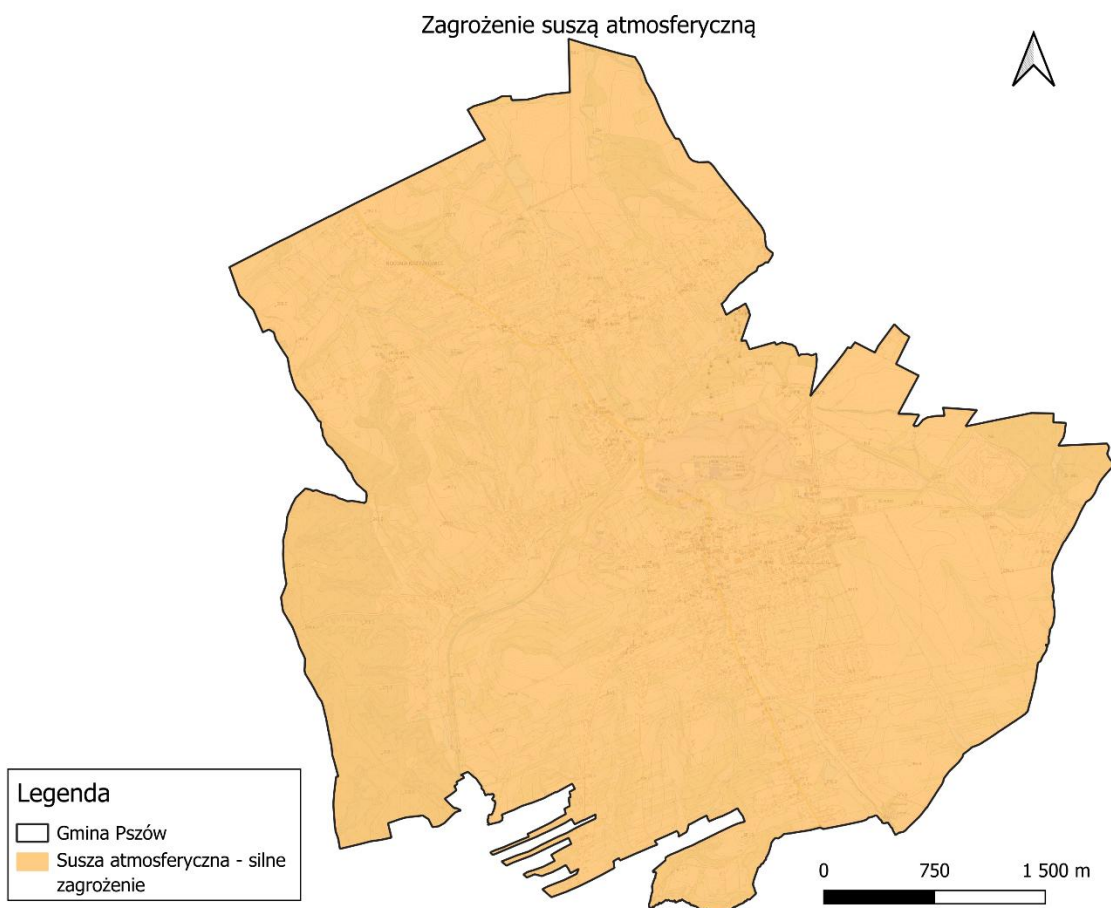
W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne, które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest m.in. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą. Zgodnie z danymi zawartymi w dokumencie,

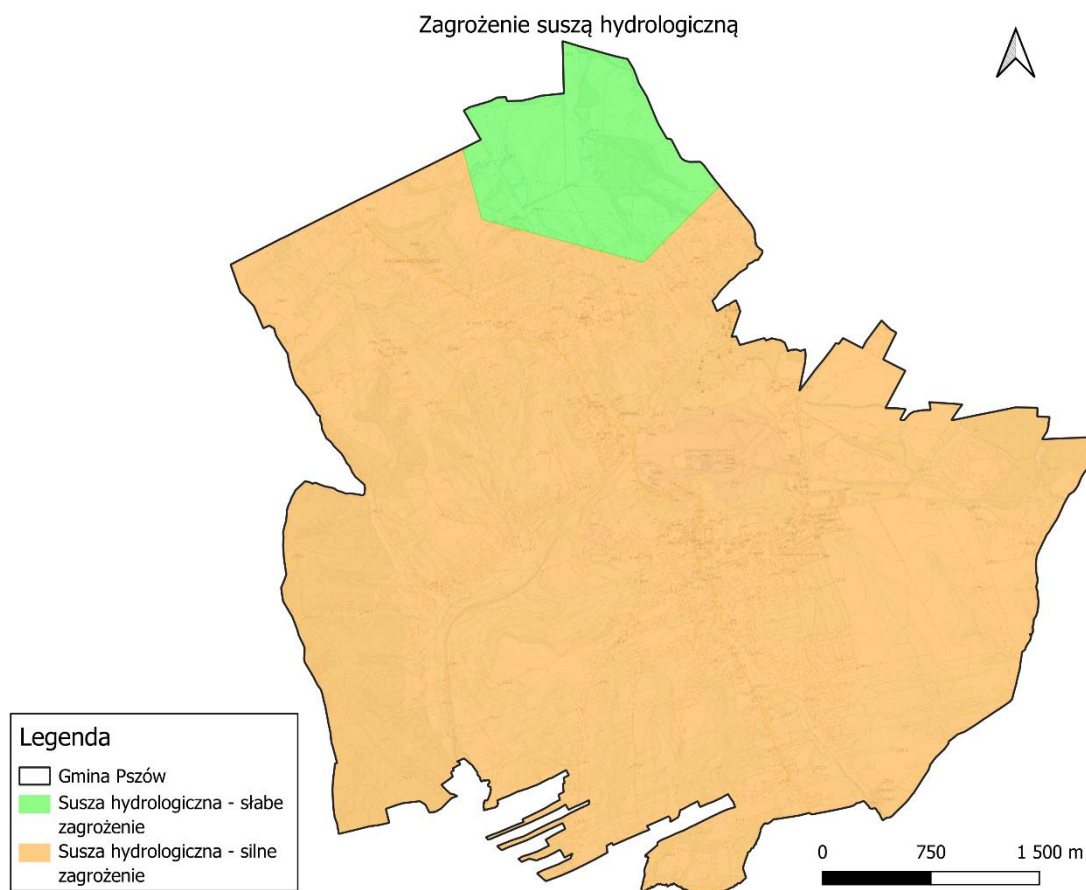
gmina Pszów położona jest w obszarze umiarkowanie i słabo zagrożonym suszą. Największe zagrożenie dotyczy suszy atmosferycznej i hydrologicznej³².

Rysunek 20. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów

³² Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (poz. 1615), Warszawa 2021.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Mieszkańcy z terenu gminy Pszów mają możliwość korzystania z programów ogólnokrajowych. W ramach realizowanego Programu Priorytetowego „Moja Woda” na realizację przedsięwzięć polegających na budowie instalacji pozwalających na zbieranie, retencjonowanie i wykorzystywanie wód opadowych oraz roztopowych na terenie nieruchomości, na terenie gminy Pszów WFOŚiGW w Katowicach zawarł umowy i wypłacił dotację na budowę 3 zbiorników retencyjnych w 2024 r.³³ Od 2026 roku następcą Programu „Moja Woda” jest Program „Mikroretencja w domach i ogrodach”.

3.9. Gospodarka wodno-ściekowa

Eksploatacją sieci wodociągowej zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim, a utrzymaniem sieci kanalizacyjnej i zarządzaniem miejską oczyszczalnią ścieków Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pszowie.

3.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych ujęć wody służących do zaopatrzenia mieszkańców, w związku z czym nie wyznaczono również stref ochronnych dla tego rodzaju obiektów. Miasto Pszów zaopatrywane jest w wodę ze zbiorników Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach Oddziału Sieci Magistralnej w Pszowie. Charakterystykę sieci wodociągowej w ostatnich latach przedstawiono w tabeli. Wynika z niej, że podłączeni do sieci są praktycznie wszyscy mieszkańcy.

Tabela 30. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	49,1	57,5	57,5
2.	Przylączy sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 362	2 419	2 432
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	13 076	12 993	12 878
4.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	99,9	99,9	99,9
5.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	403,2	401,1	411,7
6.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	30,7	30,8	31,7
7.	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	3,8	2,7	3,0

źródło: GUS

3.9.2. Oczyszczanie ścieków komunalnych

Na terenie miasta znajduje się mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Śląskiej 104 w Pszowie. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 2 090 m³/d, a jej wielkość wynosi 5 056 RLM. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Potok

³³ Dane z WFOŚiGW w Katowicach.

Jedłownicki³⁴. Charakterystykę systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 31. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów

L.p.	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
			2022	2023	2024
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	52,1	52,1	52,1
2.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 106	1 118	1 130
3.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	233,9	237,71	240,5
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	8 558	8 525	8 470
5.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	65,4	65,5	65,7
6.	Ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	4,6	4,8	4,3
7.	Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	1 543	1 494	1 478
8.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	30	45	54

źródło: GUS, ZGKiM

3.9.3. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Głównym celem KPOŚK jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków na terenie poszczególnych aglomeracji. W *Programie* opracowane zostały szczegółowe potrzeby oraz działania dla aglomeracji o RLM³⁵>2 000 w zakresie rozbudowy systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków. Zgodnie z dyrektywą 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia dla aglomeracji jest:

- wydajność oczyszczalni powinna być dostosowana do odbioru 100% ładunków zanieczyszczeń powstających w aglomeracji,
- standardy oczyszczania ścieków przez oczyszczalnie powinny zostać zapewnione poprzez zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwanie biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM,
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% nie zebranego siecią kanalizacyjną ładunku jest mniejsze niż 2 000 RLM³⁶.

Gmina Pszów należy do aglomeracji Pszów wyznaczonej Uchwałą nr XXIII/197/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Pszów.

³⁴ Dane z ZGKiM w Pszowie.

³⁵ RLM – równoważna liczba mieszkańców: ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu (BZT5), w ilości 60 g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 punkt 2 ustawy Prawo wodne).

³⁶ VI Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Ministerstwo Infrastruktury, PGW WP, Warszawa 2022.

Tabela 32. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Nazwa aglomeracji	Pszów
ID aglomeracji	PLSL050
Gmina wiodąca w aglomeracji	Pszów
Gminy w aglomeracji	Pszów
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem/uchwałą	8 346
Liczba mieszkańców w granicach aglomeracji	7 212
Liczba mieszkańców stałych korzystających z sieci kanalizacyjnej	7 063
Liczba mieszkańców stałych korzystających ze zbiorników bezodpływowych	137
Liczba mieszkańców stałych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	12
Liczba mieszkańców nieprzyporządkowana do żadnego systemu zbierania	0
Liczba zarejestrowanych miejsc noclegowych w granicach aglomeracji	146
RLM przemysłu podłączonego do sieci kanalizacyjnej	112
Całkowity, rzeczywisty ładunek zanieczyszczeń w aglomeracji – RLM	7 470
Procent skanalizowania aglomeracji	98,01
Liczba zbiorników bezodpływowych	61
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	4
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej w aglomeracji:	
ogółem [km]	52,10
w tym sieci grawitacyjnej [km]	49,64
Długość kanalizacji deszczowej w aglomeracji [km]	11,10
ID oczyszczalni ścieków	PLSL0500
Nazwa oczyszczalni	Pszów
Przepustowość średnia [m³/d]	1 393
Przepustowość maksymalna [m³/d]	2 090
Projektowa (aktualna) wydajność oczyszczalni ścieków [RLM]	9 289
Odbiornik ścieków	Potok Jedłowski w 3+350 km (ciek V rzędu)

źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2024 r.

3.10. Zasoby geologiczne

3.10.1. Stan aktualny

Gmina Pszów należy do Górnośląskiego Zagłębia Węglowego – głównego zagłębia w Polsce. Złoża kopalin udokumentowane na terenie gminy Pszów to węgiel kamienny. Kopaliną towarzyszącą im jest metan pokładów węgla. Wykorzystanie metanu pokładów węgla podyktowane jest z jednej strony względami bezpieczeństwa prowadzenia robót górniczych, a z drugiej strony, traktowane jest jako pozyskiwanie gazu z niekonwencjonalnych źródeł, ze względu na formę jego występowania, która wymaga zastosowania specjalnych desorpcyjnych technologii odzysku. Ilość wydobytego metanu jest to wielkość oznaczająca odmetanowanie, czyli ilość metanu ujmowanego przez stacje odmetanowania poszczególnych kopalń węgla kamiennego oraz metan eksploatowany samodzielnie, na zasadzie samowypływu gazu z otworów wiertniczych, sięgających do zrobów zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego. Szczegółowy opis surowców mineralnych występujących na terenie omawianej gminy przedstawiono poniżej.

Tabela 33. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)

Kod*	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
					geologiczne bilansowe	przemysłowe	
WK	Anna	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	3 807,00	26 346	-	-
MPW		złożo rozpoznane szczegółowo	-	3 500,00	41,92 mln m ³	-	-
MPW	Anna	złożo rozpoznane wstępnie	-	699,50	139,16 mln m ³	-	-
WK	Anna 1	eksploatacja złoża zaniechana	-	158,40	-	-	-
MPW		eksploatacja złoża zaniechana	-	-	-	-	-
WK	Rydułtowy	eksploatacja złoża zaniechana	złoża węgla kamiennych energetycznych	1 092,00	15 698	-	-
WK	Rydułtowy 1	złożo zagospodarowane	złoża węgla kamiennych energetycznych	6 257,00	1 142 887	46 830	821
MPW		złożo zagospodarowane	-	-	499,69 mln m ³	153,21 mln m ³	3,82 mln m ³

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2024 r.), geoportal MIDAS PIG

* WK – węgle kamienne,
MPW – metan pokładów węgla

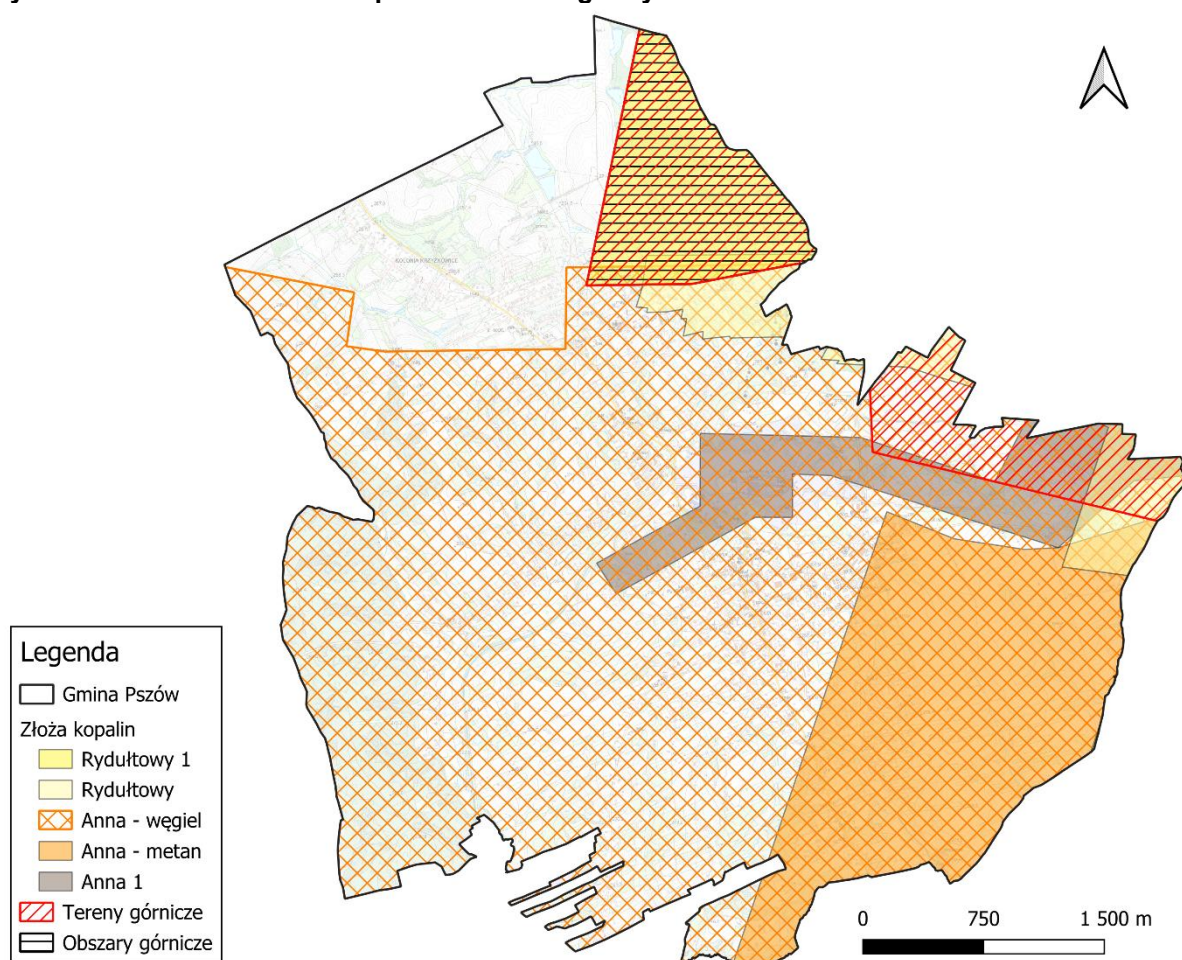
Minister Środowiska wydał następującą koncesję:

- Polska Grupa Górnicza S.A. – złoże Rydułtowy 1, ważna od 21.12.2018 r. do 31.12.2043 r.

Dla powyższego złoża wyznaczono także obszar górniczy (OG – przestrzeń w której wydobywa się kopaliny po uzyskaniu stosownej koncesji) i teren górniczy (TG – przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego):

- OG Rydułtowy II o powierzchni 62 570 000,00 m² i TG Rydułtowy II o powierzchni 65 807 000,00 m²³⁷.

Rysunek 21. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Tereny pogórnice

Zgodnie z danymi Ogólnodostępnej Platformy Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane” (OPI-TPP) będącą bazą danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych, na terenie gminy Pszów zarejestrowane są 4 tereny pogórnice:

1. Teren pogórnicy nr 224 – likwidowany zakład kopalni Anna wraz z budynkami, wieżami szybowymi. Najbliższe otoczenie działek stanowią m.in. tereny zielone, zadrzewione i zakrzewione. Powierzchnia 23,3 ha.

³⁷ geoportal MIDAS PIG.

2. Teren pogórnicy nr 225 – hałda w rejonie likwidowanej kopalni Anna. Położona w terenie leśnym. Następuje naturalne zazielenienie – teren porośnięty gęstą nieurządzoną roślinnością – liczne krzaki i drzewa. Powierzchnia 4,8 ha.
3. Teren pogórnicy nr 226 – hałda w rejonie obiektów klubu sportowego Górnik Pszów. Bliskie otoczenie stanowią tereny zielone oraz zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Powierzchnia 15,8 ha.
4. Teren pogórnicy nr 227 – hałda „Wrzosa”. Hałda likwidowanej kopalni Anna częściowo pokryta roślinnością. Teren niezagospodarowany z występującymi odpadami wydobywczymi. Bezpośrednie otoczenie stanowią tereny zielone – leśne i rolnicze. Powierzchnia 17,4 ha.

Teren po zamkniętej w 2012 r. Kopalnia Węgla Kamiennego „Anna” jest poddawany rewitalizacji i przemianowany w kompleks gospodarczo-edukacyjno-społeczny. Budynek po byłej łaźni kobiecej został przebudowany na budynek Biblioteki Miejskiej wraz z pomieszczeniami biurowymi dla ZOPO i MOPS, a wieża wyciągowa szybu „Jan” przebudowana została na wieżę widokową.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej Kopalnie Węgla Kamiennego w Całkowitej Likwidacji realizuje likwidację zapożarowania oraz rekultywację techniczną i biologiczną zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie.

3.10.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2026 r., poz. 69). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1;
    - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
  2. Wydobywania kopalni ze złóż,
    - 2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,
  3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
  4. Podziemnego składowania odpadów,
  5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Koncesji na:

- 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów:
  - a. poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 2) wydobywanie kopalni, o których mowa w art. 10 ust. 1, ze złóż:
  - a. poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż;
- 3) wydobywanie kopalni ze złóż znajdujących się w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji;
- 5) podziemne składowanie odpadów;

- 6) podziemne składowanie dwutlenku węgla,
- udziela minister właściwy do spraw środowiska.

Koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, jeżeli jednocześnie są spełnione następujące wymagania:

- 1) obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem nie przekracza 2 ha;
  - 2) wydobywanie kopalin ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³;
  - 3) działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych.
- udziela starosta.

W pozostałych przypadkach koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż udziela marszałek województwa.

Uzyskanie koncesji nie jest wymagane w przypadku, gdy prowadzone działania określone w art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2026 r., poz. 69) spełniają warunki ww. ustawy. Zgodnie z art. 4:

- ust. 1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie:
  - 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych.
  - 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym.
  - 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.
- ust. 2. Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania;
- ust. 3. W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

3.11. Gleby

3.11.1. Stan aktualny

Na obszarze gminy Pszów dominują gleby związane z pokrywami lessowymi wysoczyzn, w szczególności gleby pseudobielicowe oraz gleby brunatne, które występują w stosunkowo równomiernym rozmieszczeniu. Gleby brunatne właściwe pojawiają się lokalnie, m.in. w rejonie Pszowskich Dołów oraz w północnej części Krzyżkowic, tworząc niewielkie płyty. Znaczący udział mają również czarne ziemie zdegradowane oraz gleby szare, które rozwijają się głównie na stokach dolin cieków. Pozostałe typy gleb występują w mniejszym zakresie i są związane przede wszystkim z obszarami dolinnymi oraz terenami okresowo podmokłymi. Należą do nich mady rzeczne, gleby aluwialne o cechach glejowych, a także gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe. Zróżnicowanie typów gleb odzwierciedla zarówno uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne, jak i lokalne warunki wodne, mające istotne znaczenie dla użytkowania rolniczego oraz planowania przestrzennego na terenie gminy.

Jakość gleb

Na wartość produkcyjną gleb silny wpływ ma ich żyzność. Wyróżnić można następujące klasy bonitacyjne gleb:

- **Gleby klasy I** – gleby orne najlepsze, położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, są łatwe do uprawy,
- **Gleby klasy II** – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne,
- **Gleby klasy III (IIIa i IIIb)** – gleby orne dobre i średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji,
- **Gleby klasy IV (IVa i IVb)** – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie,
- **Gleby klasy V** – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczamy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają,
- **Gleby klasy VI** – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

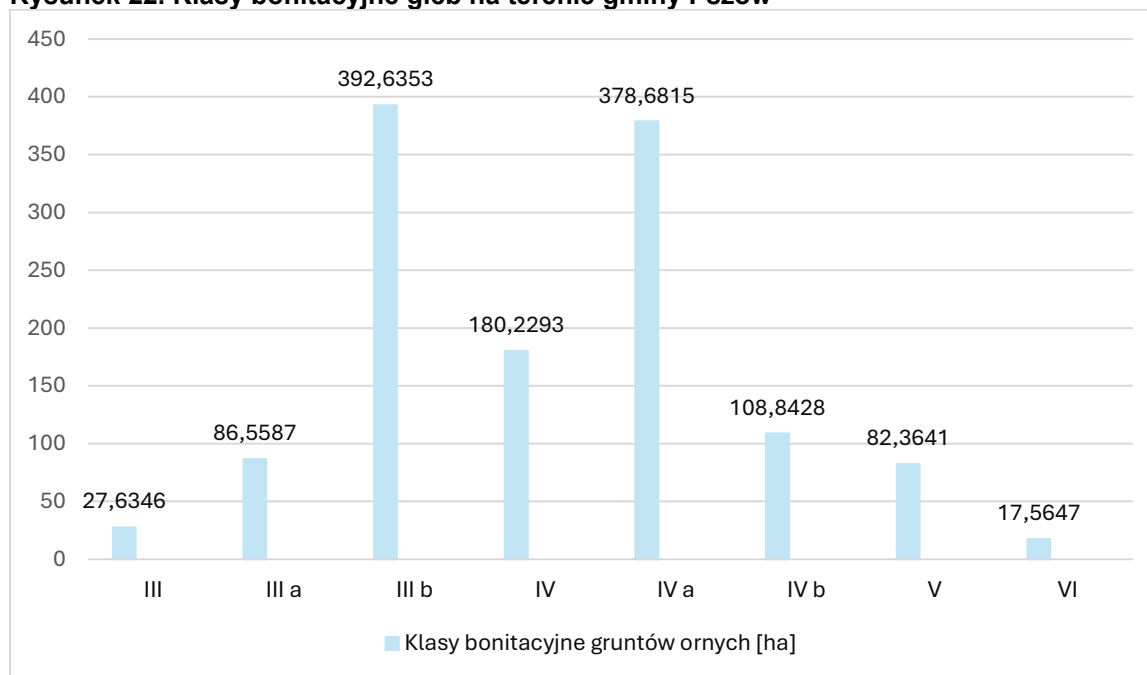
Struktura bonitacyjna gleb na terenie gminy Pszów wskazuje na wyraźną przewagę gleb o korzystnych walorach rolniczych. Dominują gleby średnie, dobre oraz średnio dobre, natomiast udział gleb słabych jest stosunkowo niewielki. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście położenia gminy w obrębie Rybnickiego Okręgu Węglowego, wieloletniej działalności górniczej oraz miejskiego charakteru jednostki administracyjnej. Zróżnicowanie klas bonitacyjnych ma wyraźny wymiar przestrzenny. Gleby o wyższych klasach bonitacyjnych koncentrują się głównie w południowo-wschodniej części miasta, natomiast grunty o nieco słabszych parametrach dominują w północnej części, w rejonie Krzyżkowic. Najslabsze gleby występują przede wszystkim w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze Pszowskich Dołów, gdzie warunki glebowe i rzeźba terenu są mniej korzystne dla produkcji rolniczej. W strukturze użytkowania rolniczego zdecydowanie przeważają grunty orne, które zajmują większość powierzchni użytków rolnych i występują dość równomiernie na obszarze całej gminy. Łąki i pastwiska mają mniejsze, lecz istotne znaczenie – pastwiska koncentrują się głównie w rejonie Pszowskich Dołów, natomiast łąki występują przede wszystkim w dolinach cieków. Ze względu na korzystną jakość gleb znaczna część rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy pozostaje nadal w aktywnym użytkowaniu, co sprzyja zachowaniu jej rolniczego charakteru oraz ciągłości zagospodarowania gruntów³⁸.

---

³⁸ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Rysunek 22. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów

Użytki rolne zajmują 1 309,2439 ha powierzchni, co stanowi 64,01% całego obszaru gminy. W porównaniu do 2021 r. ich powierzchnia zmniejszyła się o ok. 9 ha. Natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych zwiększyła się o ok. 7 ha. Dane na temat struktury użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 34. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
1.	użytki rolne – razem	1 309,2439
2.	użytki rolne – grunty orne	945,1133
3.	użytki rolne – sady	10,5569
4.	użytki rolne – łąki trwałe	126,0504
5.	użytki rolne – pastwiska trwałe	129,9829
6.	użytki rolne – grunty zabudowane	25,6135
7.	użytki rolne – grunty zadrzewione i zakrzewione	2,1116
8.	użytki rolne – grunty pod stawami	1,9340
9.	użytki rolne – grunty pod rowami	1,4808
10.	użytki rolne – nieużytki	66,4005
Pozostałe grunty		
11.	grunty leśne razem	292,2519
12.	grunty leśne – zadrzewione i zakrzewione	41,1580
13.	grunty leśne – lasy	251,0939
14.	grunty pod wodami razem	4,5446
15.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4,1370

Lp.	Nazwa	Wielkość obszaru [ha]
16.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,4076
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	399,5948
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe	207,9241
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny przemysłowe	37,0309
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zabudowane inne	33,4404
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny zurbanizowane niezabudowane	3,6362
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	27,4521
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane – użytki kopalne	0,0948
24.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	79,8886
25.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	3,9714
26.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – inne tereny komunikacyjne	6,1128
27.	grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne – grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,0435
28.	tereny różne	39,6975
POWIERZCHNIA OGÓŁEM		2 045,3327

źródło: Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim

3.11.2. Stan środowiska glebowego

Monitoring chemizmu gleb ornych

Program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Realizowany jest od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, siódma tura Monitoringu przypadła na 2025 r. i była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie GIOŚ. Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu pozwala na ocenę stanu gleb oraz kierunków zmian szerokiego zakresu właściwości gleb, na które mogą wpływać procesy naturalne oraz czynniki antropogeniczne, takie jak produkcja rolnicza, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji.

Na terenie gminy Pszów nie ma punktów pomiarowych. Najbliżej zlokalizowany punkt znajduje się w miejscowościach Połomi w gminie Mszana, w którym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości badanych wskaźników jakości gleb, w tym metali ciężkich i siarki. Pełne wyniki badań dostępne są na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

Do głównych zagrożeń jakości gleb na terenie gminy należy postępujące zakwaszenie, związane zarówno z warunkami naturalnymi, jak i długotrwałym oddziaływaniem emisji

atmosferycznych z obszarów uprzemysłowionych regionu. Istotnym czynnikiem jest również zagrożenie erozją wodną, wynikające z ukształtowania terenu oraz ograniczania elementów krajobrazu rolniczego pełniących funkcje ochronne.

3.11.3. Osuwiska

Osuwiska należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spełzywania, odpadania, osiadania, spełzywania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania.

W 2006 r. powstał System Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) by skutecznie zapobiegać zniszczeniom infrastruktury budowlanej i komunikacyjnej. Projekt jest realizowany przez PIG-PIB.

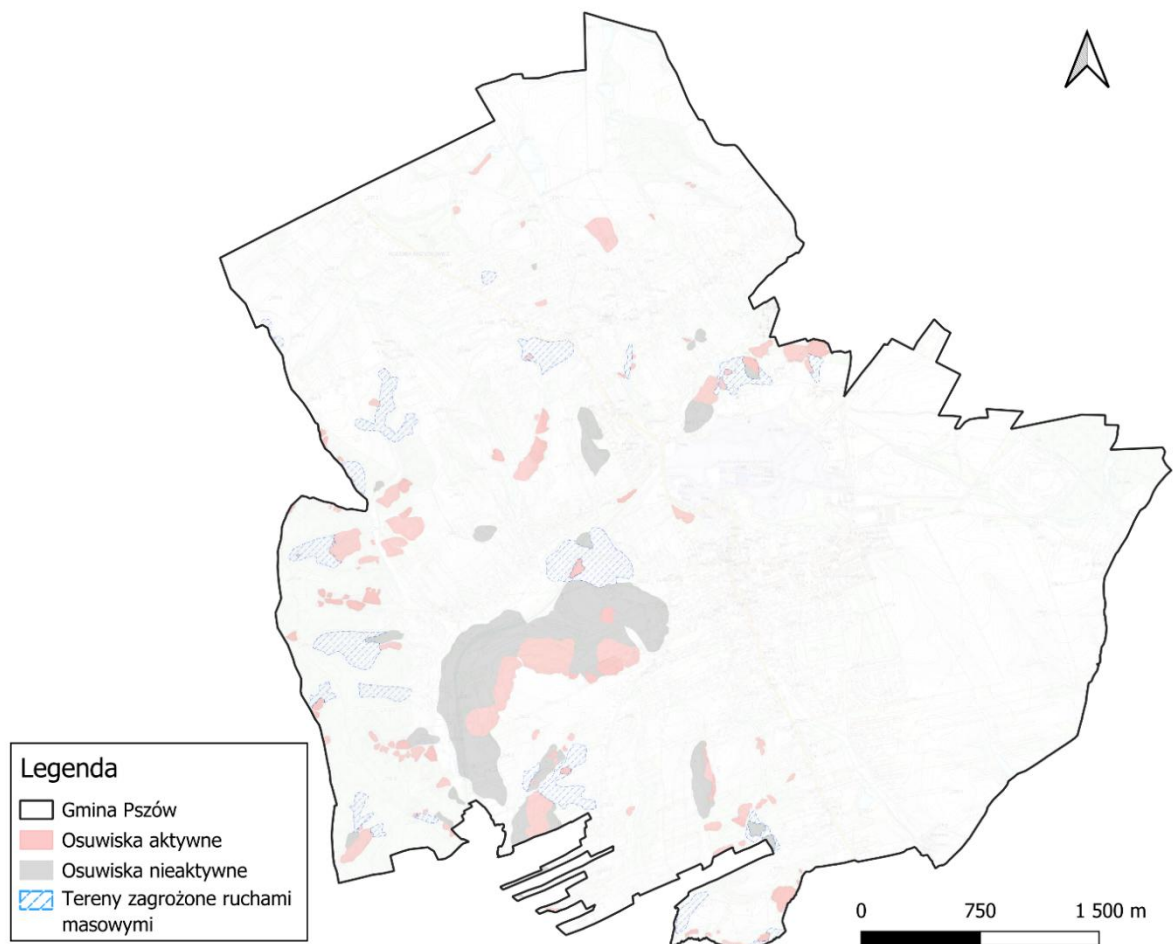
Na obszarze gminy Pszów rozpoznano 128 osuwisk o łącznej powierzchni 1,65 km² co stanowi 8,07% powierzchni gminy. Wyznaczono także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Osuwiska zarejestrowano na podstawie charakterystycznych form, takich jak skarpy i koluwia osuwiskowe, jęzory, a czasami również formy wewnątrzosuwiskowe. Część skarp zarejestrowana w terenie ma pochodzenie antropogeniczne. Związana jest z eksploatacją piasków, żwirów lub gipsów mioceńskich. 35 osuwisk oceniono jako aktywne ciągle, 66 jako aktywne okresowo, 15 jako osuwiska nieaktywne, natomiast dla 12 osuwisk wyznaczono różne strefy aktywności. Spośród wyznaczonych osuwisk na obszarze gminy Pszów, 58% nie przekracza powierzchni 0,5 ha. Najwięcej osuwisk występuje w rejonie Pszowskich Dołów, w zachodniej części gminy. Większość osuwisk rozwinęła się w obrębie skarp przykorytowych oraz zboczy dolin rzecznych. Są to głównie osuwiska niewielkie, okresowo aktywne i aktywne. Większość form znajduje się na obszarze niezabudowanym, z reguły w obrębie lasów i zarośli krzewiastych, bądź na obszarach użytkowanych rolniczo.

Osuwiska o dużych powierzchniach, rozległe, pokrywające swym zasięgiem całe stoki, znajdują się w centralnej części gminy, w rejonie Szczybno Kampa i Złota Kampa. Częściowo w obrębie tych osuwisk występują zabudowania mieszkalne (24 budynki) i gospodarcze (15 budynków), drogi gminne i dojazdowe do posesji, infrastruktura przesyłowa oraz nieczynna linia kolejowa. Osuwiska te wykazują tendencję do osunięć i przemieszczeń. W rejonie Dołów Pszowskich i Kalwarii zlokalizowanych jest 14 osuwisk o powierzchni dochodzącej do 2,71 ha, wykazujące silne przekształcenia antropogeniczne (dawna kopalnia węgla kamiennego). W obrębie dwóch znajdują się zabudowania mieszkalne i gospodarcze. W południowej części gminy osuwiska występują w dolinie Syrynki i jej dopływów (22 osuwiska). W przypadku osuwisk na obszarze gminy Pszów, na których występuje zabudowa bądź infrastruktura, nie stwierdzono śladów świadczących o uszkodzeniach. Wyjątkiem jest osuwisko nr 8 w Krzyżkowicach. W jego górnej części znajduje się budynek mieszkalny z dobudową gospodarczą, z pionowymi spękaniem ścian zaczynającymi się od fundamentów.

Na terenie gminy Pszów zarejestrowano także 20 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Znajdują się one na obszarach zamieszkałych lub w ich pobliżu, przy drodze gminnej i na obszarze dawnej kopalni węgla kamiennego.

Zdecydowana większość osuwisk stwierdzonych na terenie gminy Pszów znajduje się na obszarach zalesionych lub pokrytych nieużytkami, gdzie nie stanowią zagrożenia dla zabudowań czy infrastruktury. W kilku przypadkach osuwiska mogą jednak być źródłem zagrożeń dla znajdujących się w ich obrębie budynków i dlatego warto tam rozważyć instalację monitoringu.

Rysunek 23. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Podstawową formą ograniczenia ryzyka dla osuwisk, na których istnieje zabudowa i infrastruktura, jest dbałość o sprawne systemy odprowadzania wód opadowych i roztopowych poza granice osuwisk oraz prowadzenie prac modernizacyjnych i ziemnych ze szczególnym uwzględnieniem stopnia skomplikowania warunków gruntowych. Na terenach osuwiskowych sugeruje się budowę kanalizacji i odwodnień, a tam, gdzie one już istnieją systematyczne przeglądy ich szczelności i sprawności. Wycinanie drzew i usuwanie roślinności również mogą mieć wpływ na uruchomienie procesów osuwiskotwórczych. Do czynników antropogenicznych

mogących wpłynąć na powstanie osuwisk zaliczyć można również podcięcie stoków stromymi skarpami, czy obciążenie stoków nasypami lub zabudową³⁹.

3.12. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

3.12.1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych

Odpady komunalne są przetwarzane w instalacjach komunalnych. Mogą być przetwarzane także w instalacjach znajdujących się na terenie innych województw, z zachowaniem kryteriów takich jak odległość od miejsca wytworzenia odpadów, stosowane technologie przetwarzania odpadów, koszt zagospodarowania odpadów. Listy instalacji komunalnych prowadzone są przez marszałków województw. Na terenie województwa śląskiego znajduje się 17 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz 17 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Tabela 35. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego

Instalacje komunalne zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
2.	PZOM STRACH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska	ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska
3.	ALBA Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Starocmentarna 2, 41-300 Dąbrowa Górnicza	ul. Główna 144A, 42-530 Dąbrowa Górnicza
4.	FCC Śląsk, ul. Lecha 10, 41-800 Zabrze	ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze
5.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Miłowicka 7a, 40-312 Katowice
6.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41- 216 Sosnowiec	ul. Grenadierów, 41-200 Sosnowiec
7.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
8.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
9.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
10.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
11.	BM Recykling Sp. z o.o., ul. Tkacka 30, 34-120 Andrychów	ul. Konopnickiej 11, 41-100 Siemianowice Śląskie
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeki 133, 34-451 Tylmanowa	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
14.	SEGO Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik
15.	Śląskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice	ul. Rybnicka 199G, 44-100 Gliwice

³⁹ Piotrowski A., Górka K.: Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi Gmina Pszów Powiat wodzisławski Województwo śląskie, PIG-PIB, Warszawa 2018.

16.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
17.	PTS ALBA Sp. z o.o., ul. Bytkowska 15, 41-503 Chorzów	ul. Brzezińska, 41-503 Chorzów
Instalacje komunalne zapewniające składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych		
L.p.	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji
1.	Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko Biała
2.	PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów
3.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Obroki 140, 40-833 Katowice	ul. Żwirowa, 40-307 Katowice
4.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o., ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	ul. Wojska Polskiego, 41-600 Świętochłowice
5.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska 53, 42-400 Zawiercie
6.	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój
7.	Hossa Sp. z o.o., ul. B. Chrobrego 6; 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 67, 44-251 Rybnik
8.	IT.O.Ś. Spółka z o.o. ul. Wilcza 33/11, 00-544 Warszawa	ul. Cegielniana 22, 42-700 Lipie Śląskie
9.	SOBREKO Sp. z o.o., ul. Fabryczna 5, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa
10.	Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz
11.	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec
12.	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Serdeczna 100, 43-100 Tychy
13.	Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 199A, 44-122 Gliwice	ul. Rybnicka, 44-100 Gliwice
14.	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Plac Tadeusza Kościuszki 11, 41-902 Bytom	ul. Jana Pawła II 10, 41-902 Bytom
15.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Grenadierów 21, 41-216 Sosnowiec	ul. Grenadierów 21, 41-216 Sosnowiec
16.	Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o.o. ul. Parkowa 1, 47-451 Tworków	ul. Dworcowa, 47-451 Tworków
17.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Energetyków 5, 43-170 Łaziska Górne	ul. Łazy, 43-170 Łaziska Górne

źródło: Lista instalacji komunalnych prowadzona przez Marszałka Województwa Śląskiego

Odpady zmieszane z terenu gminy Pszów w latach 2023-2025 były przekazywane do instalacji Cofinco Poland Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdroju, FCC Śląsk Sp. z o.o. w Zabrze, PreZero Recycling Południe Sp. z o.o. w Knurowie, Master w Tychach, Empol w Raciborzu oraz do instalacji w Dzierżysławie w województwie opolskim.

3.12.2. System gospodarowania odpadami na terenie gminy Pszów

Odpady komunalne na terenie gminy Pszów odbierane są od mieszkańców z nieruchomości zamieszkałych w systemie pojemnikowym lub workowym, bezpośrednio od właścicieli nieruchomości, z podziałem na odpady niesegregowane (zmieszane) i segregowane: szkło (pojemniki/worki w kolorze zielonym), papier (pojemniki/worki w kolorze niebieskim), metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe (pojemniki/worki w kolorze żółtym), meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz popioły i żużle paleniskowe. Gmina wyposaża nieruchomości w urządzenia do zbierania niesegregowanych odpadów oraz do prowadzenia selektywnej zbiórki. Od 1 stycznia 2026 r. zmienił się sposób gromadzenia i odbioru bioodpadów. Wcześniej gromadzenie i odbiór następował w podziale na dwie frakcje (20 01 08 i 20 02 01) w systemie workowym, a od stycznia 2026 r. obie frakcje są gromadzone i odbierane łącznie wyłącznie w systemie pojemnikowym.

Na terenie gminy od 2024 r. funkcjonuje, wyposażony także w punkt ponownego użytku i punkt napraw, Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który znajduje się przy ul. Romualda Traugutta 101 w Pszowie. Nowy PSZOK powstał dzięki dofinansowaniu NFOŚiGW w formie dotacji i pożyczki w ramach Programu Priorytetowego Racjonalna Gospodarka odpadami (Część 1) Selektywne Zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów. Punkt przyjmuje odpady we wtorki od 9⁰⁰ do 14⁰⁰, w czwartki od 13⁰⁰ do 18⁰⁰ oraz w soboty od 11⁰⁰ do 17⁰⁰. Przyjmowane są następujące rodzaje odpadów: szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, odpady odzieży i tekstyliów, bioodpady, zużyte opony – w ilości do 4 sztuk na rok, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, odpady budowlane i rozbiórkowe – w ilości do 1,5 Mg w okresie 2 lat, popioły i żużle z palenisk domowych. Wprowadzono także dodatkową usługę polegającą na przyjmowaniu selektywnie zebranych odpadów komunalnych w ilości przekraczającej limit odpadów określony powyżej określając wysokość cen za tę usługę: odpady budowlane i rozbiórkowe w wysokości 10 zł za każde rozpoczęte 10 kg oddanej masy odpadów, zużyte opony w wysokości 10 zł za 1 sztukę⁴⁰.

Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz zebranych w PSZOK i punktach skupu na terenie gminy Pszów w ostatnich latach przedstawiono w tabeli.

Tabela 36. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	129,668	101,050	117,860	124,540
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,220	-	0,120	-

⁴⁰ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2025.

*Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata
2026-2029 z perspektywą do roku 2033*

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
15 01 04	Opakowania z metali	-	15,622	15,011	14,1234
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe (metal, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe)	303,650	302,760	324,660	287,080
15 01 07	Opakowania ze szkła	202,530	190,331	188,770	192,660
16 01 03	Zużyte opony	27,820	31,480	-	-
20 01 01	Papier i tektura	1,150	2,070	12,540	21,070
20 01 02	Szkło	0,890	2,280	4,590	5,220
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	650,240	646,300	227,620	-
20 01 10	Odzież	0,060	-	3,140	7,640
20 01 11	Tekstylia	-	-	3,540	7,380
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,050	0,034	0,100
20 01 25	Oleje i tłuszcze jadalne	-	-	0,0175	0,070
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	-	0,160	0,760	1,680
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	3,000	2,780	3,500	4,120
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,200	0,370	0,450	0,540
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	-	-	0,297	0,600
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	-	0,720	-
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	23,650	12,770	31,090	39,260
20 01 39	Tworzywa sztuczne	1,340	2,510	7,500	10,170
20 01 40	Metale	-	-	2,080	2,920
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	666,650	651,900	574,320	577,800

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)			
		2022	2023	2024	2025
	(popioły i żużle paleniskowe)				
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	271,790	387,070	775,150	1 031,830
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 644,650	2 599,150	2 723,340	2 669,380
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	439,630	345,030	296,980	317,240
	Razem	5 368,138	5 293,683	5 314,0895	5 315,4234

*Odpady niebezpieczne zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. poz. 1923 w sprawie katalogu odpadów

źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023, 2024 i 2025

Udział odpadów selektywnie zebranych wyniósł 50,73% w 2022 r., 50,9% w 2023 r., 48,75% w 2024 r. i 49,78% w 2025 r. Do PSZOK i punktów skupu oddano 663,3924 Mg odpadów w 2023 r. 544,9395 Mg w 2024 r. i 521,0934 Mg w 2025 r. Na przestrzeni lat zauważalne jest zmniejszenie ilości odebranych odpadów, we wcześniejszych latach ilości te oscylowały wokół 6 tys. Mg.

Poza odpadami komunalnymi od mieszkańców gminy Pszów przyjętych w PSZOK zostało 694,36 Mg odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2022 r., 737,74 Mg w 2023 r., 429,56 Mg w 2024 r. i 429,56 Mg w 2025 r. oraz 21,38 Mg zużytych opon w 2024 r. i 22,92 Mg w 2025 r.

Poziomy recyklingu i składowania odpadów komunalnych

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2025 r., poz. 733) gminy są zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 20% wagowo – za rok 2021,
- 25% wagowo – za rok 2022,
- 35% wagowo – za rok 2023,
- 45% wagowo – za rok 2024,
- 55% wagowo – za rok 2025,
- 56% wagowo – za rok 2026,
- 57% wagowo – za rok 2027,
- 58% wagowo – za rok 2028,
- 59% wagowo – za rok 2029,
- 60% wagowo – za rok 2030,
- 61% wagowo – za rok 2031,
- 62% wagowo – za rok 2032,
- 63% wagowo – za rok 2033,
- 64% wagowo – za rok 2034,
- 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.

Od 2025 r. gminy są obowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości:

- 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029,
- 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030-2034,
- 10% wagowo – w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów.

Gminy, które nie osiągną wymaganych poziomów recyklingu i składowania podlegać będą karze pieniężnej.

Tabela 37. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025

Kategoria	2022	2023	2024	2025
Poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	25,4867 Wymagane ≥ 25	36,6 Wymagane ≥ 35	49,53 Wymagane ≥ 45	48,10 Wymagane ≥ 55
Poziom składowania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych ($\leq 30\%$ obowiązuje od 2025 r.) [%]	13,53	25,74	41,36	30,58

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pszów za rok 2022, 2023, 2024 i 2025

Odpady zawierające azbest

Azbest należy definiować jako grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej. Głównymi właściwościami fizykochemicznymi azbestu są odporność na wysoką temperaturę, wysoka odporność na agresywne środowisko chemiczne, wysoka wytrzymałość mechaniczna oraz wysoka odporność na korozję. Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

W związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38 poz. 373), przyjęta została Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020 r., poz. 1680) oraz Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032. Ustawa reguluje zakaz produkowania wyrobów zawierających azbest oraz sposoby jego

bezpiecznego użytkowania i usuwania. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 23 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Usunięcie wyrobów zawierających azbest przyniesie korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne polegające na zmniejszeniu emisji włókien azbestu do środowiska, uzyskaniu poprawy ochrony zdrowia mieszkańców, poprawie wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych i ich stanu technicznego.

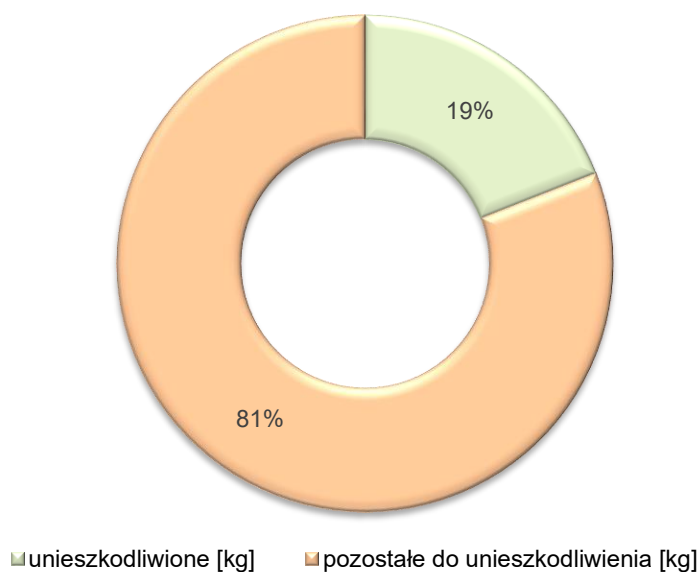
Jednym z narzędzi monitoringu realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, prowadzonym przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, jest Baza Azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl). Baza Azbestowa to narzędzie informatyczne do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, dostępne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta gminy, a także marszałka województwa. Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Bazie Azbestowej (stan na dzień 31.12.2025 r.) na terenie gminy Pszów:

- zinwentaryzowanych zostało 317,752 Mg wyrobów zawierających azbest,
- dotychczas unieszkodliwiono 60,533 Mg wyrobów zawierających azbest,
- pozostało do unieszkodliwienia 257,219 Mg wyrobów zawierających azbest.

Od 2021 r. unieszkodliwiono 55,737 Mg wyrobów zawierających azbest.

Rysunek 24. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej, stan na 31.12.2025 r.

Odpady przemysłowe

Zezwolenie Marszałka Województwa Śląskiego na zbieranie odpadów (gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie) posiadają:

- Firma Handlowo-Usługowa Tomasz Reguła ul. Żużłowa 16, Pszów, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16,
- RECSTAL s.c. T. Reguła, A. Reguła, J. Limanowski, ul. Polna 18, Bełsznica, miejsce prowadzenia działalności: Pszów, ulica Księdza Pawła Skwary 16⁴¹.

Zezwolenie Starosty Powiatu Wodzisławskiego na przetwarzanie odpadów (odzyskiwanie surowców wtórnych w procesach produkcyjnych w celu uzyskania materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub unieszkodliwianie odpadów w instalacjach technicznych) posiadają:

- Arkadiusz Mika, P.U.H. „DOMAX”, ul. Grabińska 8, 42-283 Boronów,
- RED APP Sp. z o.o., ul. Niepodległości 59, 44-370 Pszów⁴².

3.12.3. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

W dniu 1 lipca 2017 r. wszedł w życie Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO), zgodnie z którym odpady są zbierane w sposób określony w ówczynie obowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2019 r. poz. 2028)⁴³.

Realizowana na terenie gminy Pszów gospodarka odpadami komunalnymi nakierowana jest na tworzenie warunków właściwego zbierania odpadów w sposób selektywny oraz zagospodarowania odpadów, zapewniających osiągnięcie określonych przepisami poziomów recyklingu i odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. 2021 r. poz. 906) pojemniki oraz worki do zbierania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych oznaczone powinny być w następujący sposób:

- 1) papier – odpady z papieru, w tym odpady z tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”;
- 2) szkło – odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”;
- 3) metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe – odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady z tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;

---

⁴¹ Dane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

⁴² Dane ze Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim.

⁴³ Akt zastąpiony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. z2021 r., poz. 906)

- 4) bioodpady - zbiera się w pojemnikach lub workach koloru brązowego, oznaczonych napisem „BIO”.

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015 r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" – ang. "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" – ang. "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest wykorzystanie odpadów powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się na terenie poszczególnych gmin całego kraju m.in. osiągnięcie do 2035 r. poziomu 65% w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2035 r. maksymalnie 10%. Zagadnienia te uwzględnia zarówno *Krajowy plan gospodarki odpadami 2028*, jak również *Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2023-2028*. W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy.

W *Krajowym planie gospodarki odpadami 2028* wyznaczono następujące kierunki działań w zakresie powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi:

- 1) Stosowanie działań na rzecz ZPO komunalnych m.in. przez: promowanie ponownego użycia produktów, tworzenie punktów napraw produktów, promowanie wytwarzania i użytkowania produktów o wydłużonym okresie użytkowania, tworzenie punktów ponownego użycia przy PSZOK-ach lub innych miejscach ogólnodostępnych dla społeczności lokalnej;
- 2) monitorowanie składu morfologicznego odpadów komunalnych, w tym fizycznych i chemicznych właściwości odpadów;
- 3) organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu zarówno ogólnokrajowym, jak i gminnym, mających na celu między innymi: podnoszenie świadomości i wiedzy społeczeństwa w zakresie ZPO, właściwe postępowanie z odpadami, promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami oraz korzyści z tego wynikających;
- 4) zapewnienie finansowania w obszarze ZPO w zakresie podnoszenia świadomości i wiedzy społeczeństwa;
- 5) zwiększenie dostępności PSZOK-ów dla mieszkańców;
- 6) zwiększenie efektywności prowadzenia selektywnego zbierania „u źródła”, w tym również komunalnych odpadów ulegających biodegradacji;
- 7) zagospodarowanie bioodpadów w biogazowniach rolniczych lub we własnym zakresie np. w kompostownikach przydomowych, również na terenach z zabudową jednorodzinną;

- 8) tworzenie przez jednostki samorządu terytorialnego zachęt w zakresie zagospodarowywania bioodpadów w przydomowych kompostownikach (finansowanie lub współfinansowanie zakupu kompostowników);
- 9) budowa lub modernizacja instalacji recyklingu zgodnie z określonym zakresem zapotrzebowania, w tym instalacji do fermentacji bioodpadów z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu;
- 10) modernizacja instalacji MBP w kierunku przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych; po modernizacji część mechaniczna w tych instalacjach powinna służyć do efektywnego sortowania odpadów zebranych selektywnie u źródła, natomiast część biologiczna powinna być wykorzystywana do fermentacji lub kompostowania zbieranych selektywnie bioodpadów i odpadów zielonych;
- 11) zmniejszenie ilości kierowanych do składowania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu, przez zagospodarowanie tych odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w innych procesach odzysku, w tym przez termiczne przekształcanie z odzyskiem energii;
- 12) zapewnienie wysokiej automatyzacji linii sortowniczych w celu maksymalizacji odzysku surowcowego;
- 13) zapewnienie finansowania przedsięwzięć niwelujących zapotrzebowanie na obiekty i instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, o których mowa w załączniku nr 2 do KPGO 2028, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji do fermentacji bioodpadów;
- 14) zapewnienie finansowania przedsięwzięć w zakresie modernizacji instalacji przetwarzających odpady komunalne i pochodzące z przetworzenia odpadów komunalnych, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, w celu zapewnienia wysokich standardów ochrony środowiska ich funkcjonowania;
- 15) w przypadku odpadów żywności preferowanie technologii fermentacji z wytworzeniem biometanu, energii elektrycznej, ciepłej, chłodu, a dla pozostałych odpadów i przy mniejszych wydajnościach technologii tlenowych;
- 16) kontynuacja zapewnienia bezpiecznego składowania odpadów powstałych po przetwarzaniu odpadów, w tym stabilizatu, które nie mogą zostać poddane innym procesom przetwarzania, w tym recyklingowi; budowa składowisk lub ich rozbudowa powinna zostać ograniczona wyłącznie do potrzeb wynikających z ilości odpadów wytwarzanych w instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych i odpadów, dla których nie ma innej możliwości przetwarzania;
- 17) monitorowanie i kontrola przez gminy funkcjonowania systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym ograniczanie nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- 18) poprawa jakości zbieranych i gromadzonych danych w BDO.

Mieszkańcy gminy Pszów mogą realizować powyższe działania poprzez wprowadzanie do swojego życia nawyków, dzięki którym ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez konsumentów można zmniejszyć:

- rozważne zakupy dostosowane do rzeczywistych potrzeb;
- kupowanie towarów bardziej trwałych i lepszej jakości (np. sprzętu elektronicznego, mebli);
- wypożyczanie zamiast kupowania przedmiotów rzadko używanych (np. sprzętu, narzędzi, płyt, książek, zabawek);

- unikanie artykułów jednorazowych (np. golarek, sztućców);
- promowanie napojów w butelkach zwrotnych;
- wybór produktów w dużych opakowaniach, a unikanie produktów zapakowanych w wiele warstw opakowań;
- używanie toreb wielokrotnego użytku;
- kompostowanie odpadów spożywczych, które mogą być wykorzystywane do nawożenia ogrodu lub roślin na balkonie.

3.13. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r., poz. 13) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r., poz. 2380),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408).

3.13.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Pszów nie zostały wyznaczone żadne obszarowe formy ochrony przyrody ani pomniki przyrody, jak również korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym lub ponadlokalnym. W ostatnich latach RDOŚ nie prowadził postępowań w sprawie utworzenia nowych rezerwatów przyrody czy też obszarów Natura 2000. Podobnie Audyt krajobrazowy województwa śląskiego nie zaproponował form ochrony przyrody dla gminy Pszów.

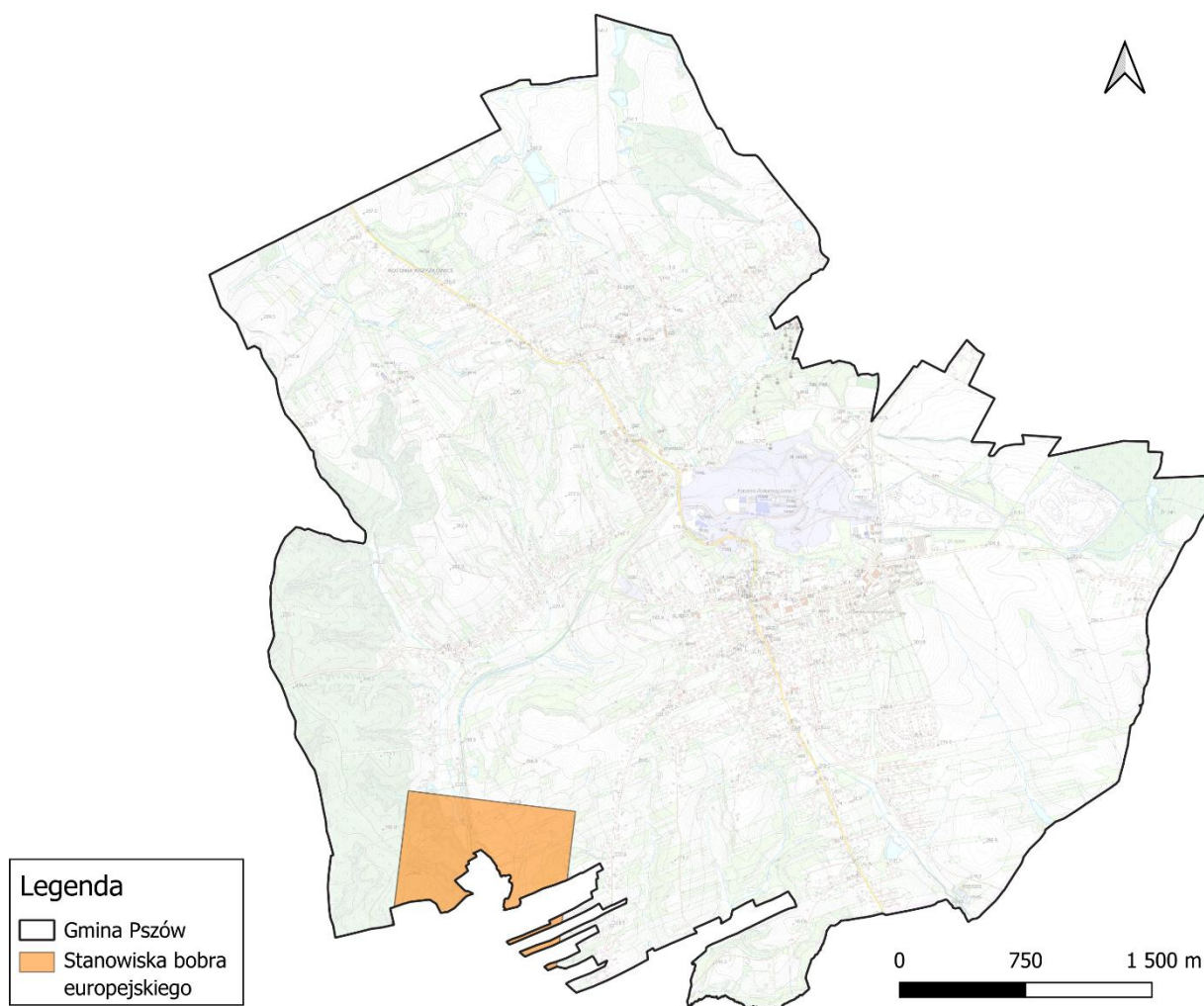
Jednak na terenie miasta występują liczne obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obejmują one m.in. wartościowe drzewa, zarówno pojedyncze okazy egzemplarze, jak i szpalery i aleje, a także zadrzewienia śródpolne, drobne zbiorniki wodne, stawy oraz wąwozy i parowy wyłączone z intensywnego użytkowania. Najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego miasta są głęboko wcięte doliny cieków, występujące w formie wąwozów i jarów, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego systemu przyrodniczego oraz struktury krajobrazu⁴⁴.

Natomiast zgodnie z danymi udostępnionymi przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie gminy Pszów występują stanowiska bobra europejskiego. Poza tym nie stwierdzono występowania szczególnie cennych walorów przyrodniczych ani udokumentowanych siedlisk gatunków rzadkich i chronionych, poza pospolitymi gatunkami drobnych ssaków, ptaków, gadów i płazów.

---

⁴⁴ Proгноza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

Rysunek 25. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOS

Krajobrazy priorytetowy

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. wyznaczył na terenie gminy Pszów jeden krajobraz priorytetowy:

1. Pszów kopalnia Anna – krajobraz górniczy o powierzchni 110,72 ha, teren czynnej eksploatacji podziemnej obejmujący tereny Kopalni Węgla Kamiennego „Anna” w Pszowie, która zakończyła już eksploatację, ale krajobraz nie został jeszcze zmieniony wskutek rekultywacji. Na terenie jednostki krajobrazowej pozostały obiekty związane z niedawną działalnością górniczą: szyb „Chrobry I”, dwie hałdy, pozostałości infrastruktury KWK „Anna”. Krajobraz ze zwałowiskami i typowym dla Górnego Śląska udziałem obiektów przemysłowych i górniczych. Zaplanowane zaadaptowanie krajobrazu w kierunku rekreacyjno-edukacyjnym jako Park pod nazwą „ParkAny”.

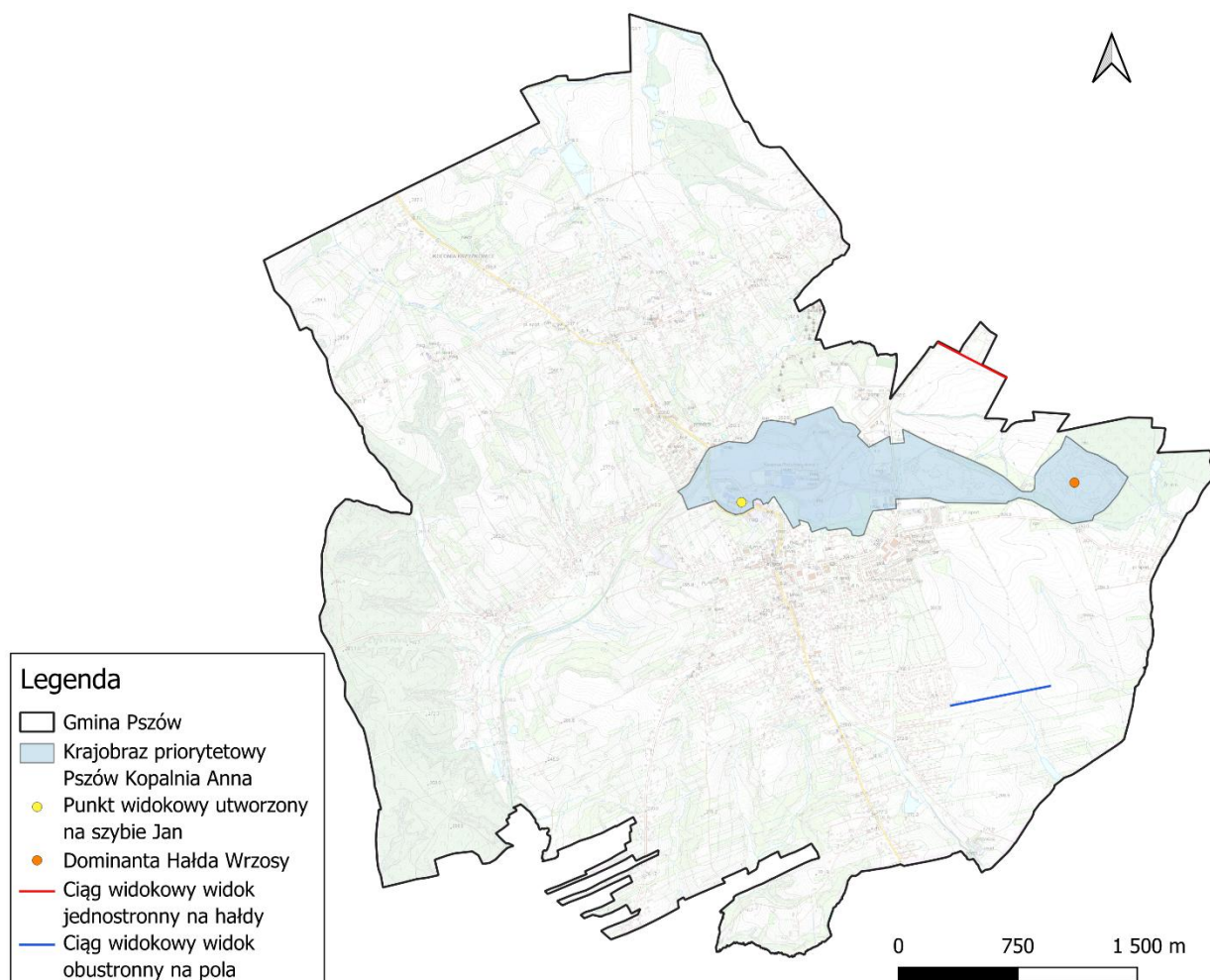
Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium reprezentatywności, ze względu na występowanie zestawu cech charakterystycznych i właściwych dla modelowego, klasycznego wzorca danego podtypu;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie obiektów małej architektury sakralnej (kapliczki);

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na charakterystyczny układ form i obiektów antropogenicznych, wyrazistych form górniczych i pogórnich dokumentujących historię górnictwa, w tym wyjątkowy i dobrze zachowany kompleks obiektów industrialnych, a także na zachowane tradycje górnicze.

W obrębie jednostki obszar leśny pod nazwą „Czarny Las”. Zespół zabudowy elektrociepłowni oraz budynek maszynowni szybu „Chrobry I” tworzą powiązany układ architektoniczny. Stanowią przykład zabudowy przemysłowej, o monumentalnym i modernistycznym charakterze. Teren nosi nazwę „ParkAny”. Na terenie dawnej kopalni powstała wieża widokowa na szczybie Jan⁴⁵.

Rysunek 26. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych Audytu krajobrazowego województwa śląskiego

⁴⁵ Audyt krajobrazowy województwa śląskiego, Katowice, Warszawa 2025.

3.13.2. Lasy i tereny zielone

Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową wyznacza Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2025 r., poz. 567).

Z danych GUS wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pszów wynosi 249,41 ha, co daje lesistość na poziomie 11,9%. Jest ona na podobnym poziomie co średnia powiatowa (9,8%) i znacznie niższa niż krajowa (29,6%) oraz wojewódzka (32,1%). Kształtowanie się struktury gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na terenie gminy w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli.

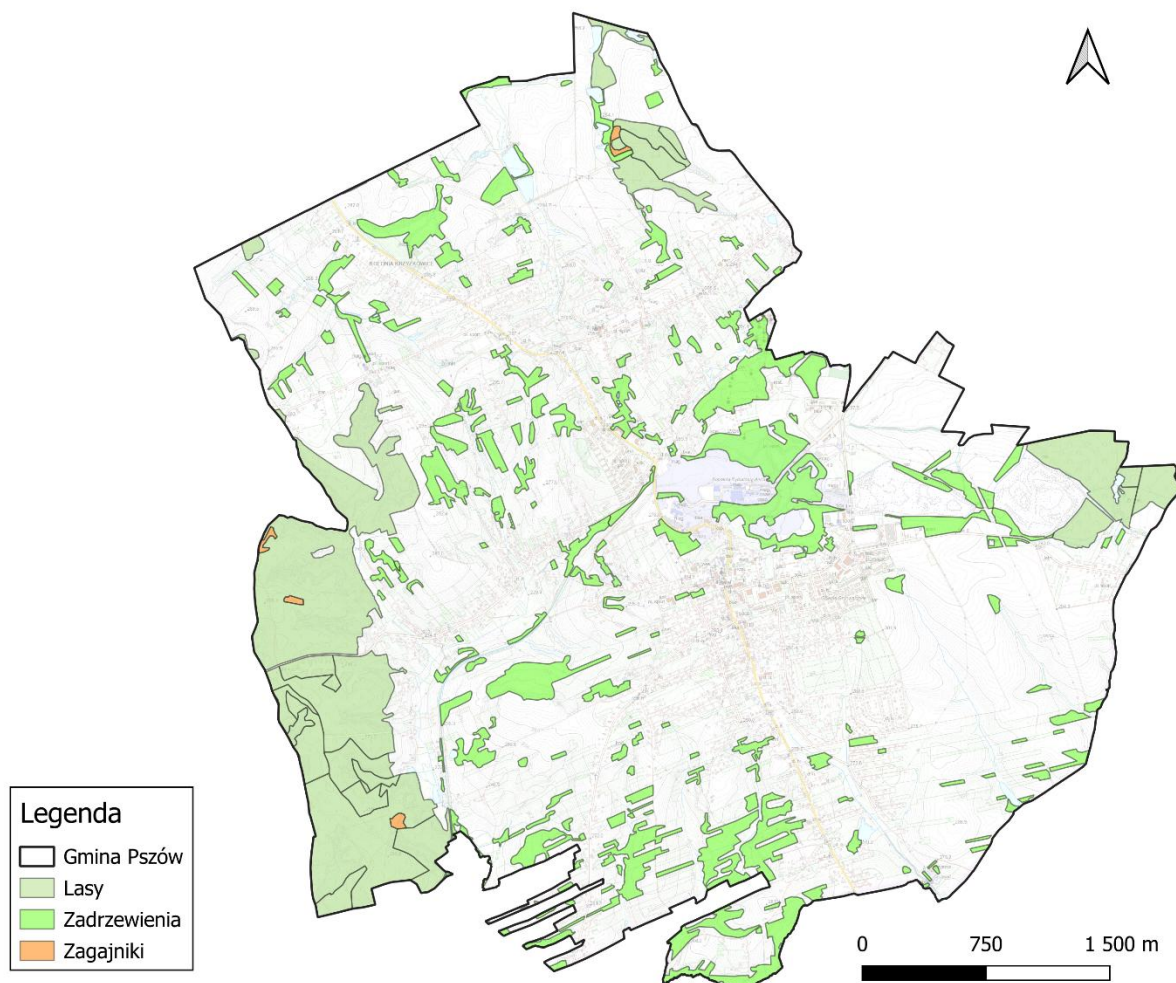
Tabela 38. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość		
		2022	2023	2024
Powierzchnia gruntów leśnych				
Lesistość	%	11,9	11,9	11,9
Grunty leśne ogółem	ha	249,1	249,1	249,1
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	227,48	227,48	227,48
Grunty leśne prywatne	ha	21,93	21,93	21,93
Powierzchnia lasów				
Lasy ogółem	ha	244,09	244,09	244,09
Lasy publiczne ogółem	ha	22,16	22,16	22,16
Lasy publiczne gminne	ha	1,00	1,00	1,00
Lasy prywatne ogółem	ha	21,93	21,93	21,93
Tereny zieleni				
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	15,32	15,35	15,35
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	0,7	0,8	0,8
Zieleńce	ha	5,20	5,20	5,20
Zieleń uliczna	ha	0,80	0,80	0,80
Tereny zieleni osiedlowej	ha	10,12	10,15	10,15

źródło: GUS

Rysunek 27. Położenie lasów na terenie gminy Pszów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

Charakterystyczną cechą Pszowa jest stosunkowo niewielki udział terenów leśnych, które koncentrują się przede wszystkim w jednym większym kompleksie – Lesie Syryńskim. Pozostałe obszary leśne mają charakter rozproszony i obejmują m.in. Las Dąbrowiak w północnej części miasta, Czarny Las w sąsiedztwie terenów pogórnicych oraz Las Pański przy wschodniej granicy miasta.

Na obszarze gminy Pszów naturalne zbiorowiska roślinne zachowały się jedynie w niewielkim zakresie. Ich relikty występują głównie w miejscach o ograniczonej przydatności rolniczej, takich jak głęboko wcięte wąwozy, parowy oraz strome zbocza dolin. Są to przede wszystkim fragmenty lasów łęgowych, grądów i buczyn. Lokalnie niewielkie płaty grądów i buczyn występują także w obrębie gospodarczych kompleksów leśnych położonych pomiędzy Pszowem a Syrnią. Lasy łęgowe mogą również odtwarzać się samoistnie w wilgotnych dolinach cieków, zwłaszcza tam, gdzie zaprzestano użytkowania łąk lub wypasu. Cenne przyrodniczo enklawy zadrzewień dolinnych występują m.in. pomiędzy ul. J. Kraszewskiego i ul. Dożynkową oraz w Krzyżkowicach, po obu stronach ul. gen. S. Grota Roweckiego. Obszary te mają często charakter podmokły i porośnięte są zbiorowiskami łęgowymi, grądowymi lub buczynami. Szczególnie wysokimi walorami przyrodniczymi odznaczają się

wąwozy porośnięte grabami i bukami, zlokalizowane m.in. na wschód od ul. Kolberga oraz w Pszowskich Dołach, na południe od ul. Lubomskiej⁴⁶.

3.14. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025, poz. 647), mówiąc o:

- poważnej awarii rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.
- poważnej awarii przemysłowej rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Paliwa płynne przewożone są praktycznie po drogach wszystkich kategorii oraz liniach kolejowych. Zagrożenie stanowią także sieci przesyłowe, którymi dostarcza się paliwa ciekłe oraz gazowe.

Na terenie gminy Pszów nie ma zlokalizowanych zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz nie wystąpiły w ostatnich latach zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

---

⁴⁶ Prognoza oddziaływania na środowisko dla Planu Ogólnego Miasta Pszów, 2025.

4. Zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 39. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> – Dominujące systemy ogrzewania indywidualnego na kotły/piece niskiej efektywności. – Występowanie liniowych i punktowych źródeł zanieczyszczenia. – Niska efektywność energetyczna części budynków. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu PM10 i docelowych poziomów benzo(a)pirenu. – Niezadawalający stan techniczny części dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zastąpienie ogrzewania węglowego bardziej ekologicznym systemem. – Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. – Zwiększenie świadomości mieszkańców gminy na temat zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza. – Termomodernizacja budynków. – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych.
Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> – Występowanie dróg o niezadawalającym stanie technicznym. – Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu technicznego ciągów komunikacyjnych. – Zwiększenie znaczenia transportu zbiorowego.
Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w pobliżu zabudowy mieszkaniowej. – Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej zwiększający ryzyko wzrostu natężenia pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowym niskim poziomie. – Wprowadzenie zapisów w MPZP o lokalizacji źródeł elektromagnetycznych.
Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> – Zły stan ogólny JCWP. – Umiarkowane łączne zagrożenie suszą. 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji i zagospodarowaniem wód opadowych.
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> – Niedostateczne skanalizowanie miasta. – Nieprawidłowe opróżnianie zbiorników bezodpływowych przez mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój sieci kanalizacyjnej i podłączanie nowych odbiorców. – Systematyczne kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan aktualny	Cel poprawy
Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystny wpływ eksploatacji złóż kopalin na środowisko (m.in. zmiana ukształtowania powierzchni terenu). – Obszary wymagające rekultywacji po wydobywaniu surowców. – Degradacja środowiska naturalnego spowodowana składowiskami odpadów pogórnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rekultywacja i rewitalizacja terenów po zakończeniu wydobywania surowców. – Zagospodarowanie złóż kopalin zgodnie z wydanymi koncesjami.
Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszająca się na przestrzeni powierzchnia gruntów ornych i zwiększająca gruntów zabudowanych. – Występowanie osuwisk. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb i zagospodarowanie powierzchni ziemi. – Prowadzenie działań naprawczych na gruntach objętych szkodami w środowisku.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> – Niski udział odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów. – Niski stopień usunięcia wyrobów zawierających azbest. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. – Zwiększenie stopnia odzysku materiałów ze strumienia odpadów komunalnych. – Usunięcie wyrobów azbestowych.
Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> – Brak form ochrony przyrody. – Niski i niezmienny poziom lesistości gminy. – Niewielka ilość zbiorowisk roślinnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Gospodarka przestrzenna uwzględniająca obszary cenne przyrodniczo. – Ochrona i rozwój lasów.
Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> – Obecność dróg, którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalizacja skutków poważnych awarii i o znamionach poważnej awarii. – Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

źródło: opracowanie własne

5. Najważniejsze sukcesy środowiskowe na terenie gminy Pszów

W tabeli poniżej przedstawiono największe sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 40. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Ochrona klimatu i jakości powietrza		
<ul style="list-style-type: none"> – Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza pochodzących z niskiej emisji, takie jak wymiana źródeł ciepła, termomodernizacje budynków. – Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii. – Rozwój sieci gazowej. – Rozwój transportu publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> – 69 zlikwidowanych kotłów pozaklasowych w 2024 r. – 184 udzielone dotacje z budżetu gminy na wymianę źródeł ciepła w latach 2022-2025. – 789 zainstalowanych instalacji mikrofotowoltaicznych w budynkach, – 5 678,684 kW zainstalowanej mocy OZE w instalacjach mikrofotowoltaicznych w budynkach. – 25,8% mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej. – Funkcjonująca komunikacja miejska na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja wymiany źródeł ciepła, minimalizujących emisje zanieczyszczeń powietrza, w tym przede wszystkim eliminujących wykorzystanie węgla. – Rozwój oraz promocja odnawialnych źródeł energii. – Dalsza termomodernizacja budynków. – Zwiększanie dostępności komunikacji zbiorowej autobusowej. – Budowa ciągów pieszo-rowerowych. – Rozbudowa sieci gazowniczej. – Kontynuacja działalności kontrolnej, edukacji ekologicznej.
Zagrożenia hałasem		
<ul style="list-style-type: none"> – Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu – remonty, modernizacje, przebudowy dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowane mapy akustyczne dla dróg powiatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Modernizacje sieci drogowej. – Wykorzystywanie technik i technologii ograniczania emisji hałasu do środowiska i jego tłumienia. – Monitoring hałasu drogowego i przemysłowego
Pola elektromagnetyczne		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring poziomu pól elektromagnetycznych. – Stopniowo wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia PEM 	<ul style="list-style-type: none"> – Znacznie niższy od dopuszczalnego poziom promieniowania PEM. – Dobry stan techniczny sieci elektroenergetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawidłowa lokalizacja urządzeń emitujących PEM oraz stały monitoring poziomu promieniowania elektromagnetycznego. – Modernizacja sieci elektroenergetycznej.
Gospodarowanie wodami		
<ul style="list-style-type: none"> – Stały monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zagrożenia powodziowego. – 3 zamontowane zbiorniki retencyjne w ramach 	<ul style="list-style-type: none"> – Konserwacja urządzeń wodnych. – Zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę zbiorników

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	Programu „Moja Woda” w 2024 r.	małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury. – Dalsza edukacja społeczeństwa dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów wodnych.
Gospodarka wodno-ściekowa		
– Systematyczne prace związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy.	– 99,9% ludności korzystającej z sieci wodociągowej. – 52,1% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej. – Dobry stan techniczny sieci i oczyszczalni ścieków.	– Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej.
Zasoby geologiczne		
– Stosowanie najnowszych technologii w czasie eksploatacji zasobów naturalnych. – Prowadzenie bilansu złóż kopalin.	– Występowanie udokumentowanych złóż surowców mineralnych – węgla kamiennego. – Poddane rewitalizacji tereny po byłej kopalni	– Eksploatacja zasobów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. – Dalsza rewitalizacja i rekultywacja terenów pokopalnianych.
Gleby		
– Wdrażanie i przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej. – Opracowanie systemu informacji o osuwiskach.	– Duży udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni. – Przewaga gleb średnich i dobrych pod względem klasyfikacji bonitacyjnej. – Zinventaryzowane osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.	– Prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
– Rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych. – Intensyfikacja usuwania azbestu od 2021 r.	– Utworzony na terenie gminy PSZOK. – Osiągane wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za wyjątkiem 2025 r. – 19% usuniętych wyrobów azbestowych.	– Racjonalna gospodarka odpadami. – Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat prawidłowej gospodarki odpadami. – Dalsze usuwanie wyrobów zawierających azbest.
Zasoby przyrodnicze		
– Systematyczne działania na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych. – Nasadzenia drzew i krzewów.	– Wyznaczony krajobraz priorytetowy. – 11,9% lesistości gminy.	– Ochrona prawna obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. – Dalsze utrzymanie i rozwój terenów leśnych, zieleni urządzonej.
Zagrożenia poważnymi awariami		
– Doposażenie jednostek ratowniczych w sprzęt ratowniczy.	– Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka	– Wsparcie jednostek straży pożarnej, przede wszystkim

Uwarunkowania lub podjęte działania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
	wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. – Brak poważnych awarii.	ochotniczej straży pożarnej, w sprzęt ratowniczy.

źródło: opracowanie własne

6. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany *Program* jest wypełnieniem obowiązku władz Gminy Pszów w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania *Programu*, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- dalszego rozwoju aktywności termicznej zwałowiska „Wrzosa I”;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów*, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu, występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in.

przebudowy i modernizacji układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów, budowy instalacji OZE, przebudowy urządzeń wodnych, budowy i rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej czy rekultywacji zwałowiska. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy, zrekultywowane grunty).

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokumentu dokonano analizy zgodności celów projektu *POŚ dla Gminy Pszów* z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

7.1. Dokumenty międzynarodowe

- **Zrównoważona Europa 2030 – Polityka, strategia i przepisy UE dotyczące celów środowiskowych oraz celów w dziedzinie energii i klimatu do 2030 roku**

Ramy klimatyczno-energetyczne do roku 2030 obejmują ogólnounijne cele i cele polityczne na okres od 2021 do 2030 r. Kluczowe cele na 2030 r.:

- Co najmniej 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.).
- Co najmniej 32% udział energii odnawialnej.
- Co najmniej 32,5% poprawa efektywności energetycznej.

Cel 40% emisji gazów cieplarnianych jest realizowany przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji, rozporządzenie w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego z celami redukcji emisji państw członkowskich oraz rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa. W ten sposób wszystkie sektory przyczynią się do osiągnięcia celu 40%, zarówno poprzez redukcję emisji, jak i zwiększenie pochłaniania.

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zaproponowała we wrześniu 2020 r. podniesienie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r., w tym emisji i pochłaniania, do co najmniej 55% w porównaniu z 1990 r. Komisja przyjrzała się działaniom wymagającym

we wszystkich sektorach, w tym zwiększonej efektywności energetycznej i energii odnawialnej, i rozpoczęła proces przygotowywania szczegółowych wniosków ustawodawczych do czerwca 2021 r. w celu wdrożenia i osiągnięcia zwiększonych ambicji. Umożliwi to UE przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu i realizację zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego poprzez aktualizację jej wkładu ustalonego na szczeblu krajowym.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem POŚ dla Gminy Pszów.

Cele określone w Pakiecie klimatyczno-energetycznym Unii Europejskiej	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Co najmniej 40% redukcja emisji gazów cieplarnianych (od poziomów z 1990 r.). Co najmniej 32% udział energii odnawialnej. Co najmniej 32,5% poprawa efektywności energetycznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

➤ **Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21**

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym, prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia, w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem POŚ dla Gminy Pszów.

Założenia i cele Agendy 21	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom).	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie jakością powietrza. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych.
Zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb.
Edukacja ekologiczna, zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast).	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie jakością powietrza • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas. • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. • Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód. • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi. • Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu. • Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych. • Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin. • Rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. • Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb. • Ochrona przed osuwiskami. • Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami. • Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne • Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności. • Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Założenia i cele Agendy 21	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.
Ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich.	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu. Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych.
Zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania), powstrzymanie niszczenia lasów.	<ul style="list-style-type: none"> Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.
Bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych.	<ul style="list-style-type: none"> Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne.

➤ **Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS)**

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.) i wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r., Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

➤ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)**

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie,

że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko.

➤ **Rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869**

Aby przywrócić różnorodną biologicznie i odporną przyrodę na całym terytorium Unii, trzeba na poziomie Unii ustanowić zasady dotyczące odbudowy ekosystemów. Odbudowa ekosystemów przyczynia się również do realizacji celów Unii w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do zmiany klimatu. Rozporządzenie ustanawia ramy, w których państwa członkowskie wprowadzają skuteczne obszarowe środki odbudowy, które mają łącznie objąć, w ramach celu unijnego, w obrębie obszarów i ekosystemów objętych zakresem stosowania rozporządzenia, do 2030 r. co najmniej 20 % obszarów lądowych i co najmniej 20 % obszarów morskich, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Przyjęto następujące cele:

1. Odbudowa ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych.
2. Odbudowa ekosystemów morskich.
3. Energia ze źródeł odnawialnych.
4. Obrona narodowa.
5. Odbudowa ekosystemów miejskich.
6. Odbudowa naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych.
7. Odbudowa populacji owadów zapylających.
8. Odbudowa ekosystemów rolniczych.
9. Odbudowa ekosystemów leśnych.
10. Zasadzenie trzech miliardów dodatkowych drzew.

7.2. Dokumenty krajowe

➤ **Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**

Przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
  - Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom gminy,
  - Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich.
3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport
  - Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
  - Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.
4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia
  - Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
  - Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej,

- Kierunek interwencji – Rozwój techniki.
5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko
- Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
  - Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
  - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
  - Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją,
  - Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi,
  - Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami,
  - Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
<p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</p> <p>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi. • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki. • Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.

➤ **Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej**

Przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.

W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel szczegółowy IV: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.

Cel szczegółowy V: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w Polityce Ekologicznej Państwa.

Cele określone w Polityce ekologicznej państwa 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.	<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie jakością powietrza

Cele określone w Polityce ekologicznej państwa 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska. • Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas. • Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. • Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód. • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi. • Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu. • Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych. • Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin. • Rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. • Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb. • Ochrona przed osuwiskami. • Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami. • Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne • Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności. • Pogłębianie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i krajobrazowych. • Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii. • Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

➤ **Strategia Produktyności 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 154 Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2022 r.

I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce)

- Kierunek interwencji I.1. Optymalizacja gospodarowania surowcami w szczególności nieodnawialnymi, z uwzględnieniem ich jakości, wartości i możliwości wielokrotnego użycia,
- Kierunek interwencji I.2. Ekoinnowacje.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w projekcie Strategii Produktyności 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Optymalizacja gospodarowania surowcami nieodnawialnymi ze szczególnym uwzględnieniem ich jakości, wartości i możliwości wielokrotnego użycia.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych.
Ekoinnowacje	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin • Rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych.

➤ **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku**

Przyjęta Uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.

- Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Cele określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska.
Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas.

➤ **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.

Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska,

- Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód. • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi. • Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych • Rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych. • Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb. • Ochrona przed osuwiskami • Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

➤ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**

Przyjęta Uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,
- Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. • Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas. • Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu. • Rekultywacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. • Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami. • Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne.

➤ **Polityka energetyczna Polski do 2040 roku**

Przyjęta Obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r.

Dokument jest mapą drogową rozwoju sektora energetycznego w Polsce. Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

Cele szczegółowe:

1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych:
  - a. Projekt strategiczny 1: Transformacja regionów węglowych.
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej:
  - a. Projekt strategiczny 2: Rynek mocy,
  - b. Projekt strategiczny 3: Wdrożenie inteligentnych sieci elektroenergetycznych.
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych:
  - a. Projekt strategiczny 3A: Budowa Baltic Pipe,
  - b. Projekt strategiczny 3B: Budowa drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego.
4. Rozwój rynków energii:
  - a. Projekt strategiczny 4A: Wdrażanie Planu działania (mającego służyć zwiększeniu transgranicznych zdolności przesyłowych energii elektrycznej),
  - b. Projekt strategiczny 4B: Hub gazowy,
  - c. Projekt strategiczny 4C: Rozwój elektromobilności.
5. Wdrożenie energetyki jądrowej:

- a. Projekt strategiczny 5: Program polskiej energetyki jądrowej.
  - 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii:
    - a. Projekt strategiczny 6: Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej.
  - 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji:
    - a. Projekt strategiczny 7: Rozwój ciepłownictwa systemowego.
  - 8. Poprawa efektywności energetycznej:
    - a. Projekt strategiczny 8: Promowanie poprawy efektywności energetycznej.
- PEP2040 zastąpiła „Politykę energetyczną Polski do 2030 r.”, a także Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Rozwój odnawialnych źródeł energii.	<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Poprawa efektywności energetycznej.	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej.

➤ Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Przyjęty Uchwałą nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.

Cele w zakresie odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji:

- 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów;
- 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym w zakresie ZPO żywności;
- 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
  - a. 55% dla roku 2025,
  - b. 60% dla roku 2030,
  - c. 65% dla roku 2035;
- 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów:
  - a. do 30% w roku 2025,
  - b. do 20% w roku 2030,
  - c. do 10% w roku 2035;
- 5) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”;
- 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
- 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami;
- 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów;
- 9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;

- 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.;
- 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.

Kierunki interwencji w POŚ dla Gminy Pszów – prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami oraz gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne – są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie

➤ **Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030**

Przyjęty Uchwałą nr 152 Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2023 r.

Głównym celem Programu jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. Zapewnić to mają analiza i określenie kompleksowych działań zwiększających retencję wody. Program uwzględnia wszystkie rodzaje retencji: sztuczną i naturalną oraz wskazuje działania ukierunkowane na jej zwiększenie.

Cel główny PPNW mają wspierać 3 priorytety:

- 1) Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej.
- 2) Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.
- 3) Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody.

w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat spowodowanych zjawiskami ekstremalnymi.
Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód
Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu chemicznego i ekologicznego jednolitych części wód • Poprawa stanu jakościowego wód powierzchniowych i podziemnych.

➤ **Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030**

Minister Aktywów Państwowych w dniu 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady

2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylene rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne do 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21–23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
  - 14% udziału OZE w transporcie,
  - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt proc. średniorocznie,
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów
7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego i dalsza poprawa efektywności energetycznej. • Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: <ul style="list-style-type: none"> - 14% udziału OZE w transporcie, - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt proc. średniorocznie	
Wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007	
Redukcja do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej	

7.3. Dokumenty wojewódzkie

➤ Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 r.

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
  - Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
2. Zagrożenia hałasem
  - Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska
3. Pola elektromagnetyczne
  - Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych
4. Gospodarowanie wodami
  - Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
  - Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu
5. Gospodarka wodno-ściekowa
  - Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
6. Zasoby geologiczne
  - Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi
7. Gleby
  - Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
  - Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu
9. Zasoby przyrodnicze
  - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
10. Zagrożenie poważnymi awariami
  - Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego

Przyjęty Uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.

Kierunki działań naprawczych

- Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW
- Zaplanowanie mechanizmów wsparcia nastawionych na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości)
- Wprowadzenie w województwie śląskim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym

- Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych
- Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego
- Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza
- Prowadzenie edukacji ekologicznej
- Prowadzenie działań kontrolnych
- Realizacja uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzania na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ **Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr 2873/194/VI/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 9 grudnia 2020 r.

1. Cel operacyjny 1. Wysoki standard energetyczny zabudowy mieszkaniowej, gospodarczej i budynków użyteczności publicznej regionu.
2. Cel operacyjny 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystej energii.
3. Cel operacyjny 3. Ekologiczny system transportu zbiorowego i indywidualnego.
4. Cel operacyjny 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Polityce.

➤ **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r.

Celem Programu jest poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna oraz zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ **Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/6/8/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2024 r.

Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji

- wdrażanie zapobiegania powstawaniu odpadów (ZPO) oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów
- wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów, m.in. przez budowę sieci napraw i ponownego użycia (np. w ramach PSZOK) oraz promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia

- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami
- osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
  - a) do 30% w roku 2025
  - b) do 20% w roku 2030
  - c) do 10% w roku 2035
- zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców
- zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów
- zmniejszanie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów
- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu
- utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.
- ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk
- zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

➤ **Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032**

Przyjęty Uchwałą Nr 1258/49/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 maja 2011 r.

Przyjęto następujące zadania:

- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne)
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa śląskiego
- Monitoring realizacji Programu

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr VII/12/3/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 17 marca 2025 r.

Cele:

- Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – narzędzie poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych
- Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów

- Integracja systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym
- Wspieranie konkurencyjności gospodarki obszaru – instrument rozwoju gospodarczego
- Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu
- Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

➤ **Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego**

Przyjęty Uchwałą Nr 209/484/VI/2024 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 30 stycznia 2024 r.

Cele strategiczne:

- Transport przyjazny środowisku i łagodzenie zmian klimatu
- Transport przyjazny mieszkańcom
- Transport bezpieczny i niezawodny
- Transport dopasowany do transformacji gospodarczej regionu

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

➤ **Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr IV/28/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 12 listopada 2012r.

Cele strategiczne:

- Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom
- Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego
- Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią
- Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

➤ **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**

Uchwała Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r.

Cel strategiczny C Województwo Śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

- Cel operacyjny C.1. Wysoka jakość środowiska
- Cel operacyjny C.2. Efektywna infrastruktura
- Cel operacyjny C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

7.4. Dokumenty powiatowe

➤ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wodzisławskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2030

Przyjęty Uchwałą Nr XXV/257/2020 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Obszar interwencji 1: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

- Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze Powiatu Wodzisławskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych
- Cel: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami

Obszar interwencji 2: Ochrona przed hałasem

- Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Obszar interwencji 3: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

- Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Obszar interwencji 4: Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 5: Gospodarka wodno-ściekowa

- Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Obszar interwencji 6: Zarządzanie zasobami geologicznymi. tereny przemysłowe

- Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż
- Cel: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego

Obszar interwencji 7: Ochrona powierzchni ziemi i gleb

- Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Obszar interwencji 8: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

- Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Obszar interwencji 9: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

- Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu

Obszar interwencji 10: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

- Cel: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych
- Cel: Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ **Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2023-2030+**

Przyjęta Uchwałą Nr LI/495/2023 Rady Powiatu Wodzisławskiego z dnia 20 kwietnia 2023 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Wysoki poziom rozwoju usług i udogodnień tworzących jakość życia w powiecie
  - Wewnętrzna spójność transportowa i powiązania komunikacyjne powiatu z centrami usług w subregionie i regionie
2. Zrównoważony rozwój zachowujący walory przyrodnicze i kulturowe powiatu
  - Wysoka jakość i funkcjonalność przestrzeni powiatu
  - Ograniczona antropopresja na środowisko przyrodniczo-kulturowe
  - Rewitalizowane tereny i obiekty będące częścią dziedzictwa kulturowego powiatu
  - Wysoka świadomość mieszkańców w zakresie rozwoju zrównoważonego

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

7.5. Dokumenty gminne

➤ **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Pszów**

Przyjęty Uchwałą Nr II/8/2024 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 29 maja 2024 r.

Celem strategicznym opracowania jest wyznaczenie kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego, tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza, a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii

Cele szczegółowe:

1. Poprawa poprzez działanie systemowe.
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej.
3. Sprawny i energooszczędny transport.
4. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze komunalno-bytowym.
5. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze użyteczności publicznej.
6. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Planie.

➤ **Strategia rozwoju miasta Pszów do roku 2030**

Przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/310/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 30 marca 2022 r.

Cele strategiczne i operacyjne w zakresie ochrony środowiska:

1. Przyjazne, kameralne i bezpieczne miasto z wysoką jakością życia oferowaną różnym mieszkańcom
  - Czyste środowisko przyrodnicze chronione przez odpowiedzialne mieszkańców, techniczną rozwiniętą zachowania infrastrukturę i proekologiczne rozwiązania w gospodarce i mieszkalnictwie
  - Dostępne, estetyczne, bezpieczne i odporne, dobrze wyposażone, tętniące życiem przestrzenie publiczne

- Dogodne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz połączenia transportowe z aglomeracjami województwa śląskiego czyniące z Pszowa atrakcyjny ośrodek rezydencjalny

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Strategii.

➤ **Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Gminy Pszów na lata 2020-2032**

Uchwała Nr XXXIX/324/2022 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 22.06.2022 r. w sprawie zmiany Nr XIV/125/2020 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 25 marca 2020 r.

1. Cel: Spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy miejskiej Pszów z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.
2. Cel: Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy, spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań.
3. Cel: Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym do spełnienia wymogów ochrony środowiska.
4. Cel: Stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

➤ **Program Gospodarki Ściekowej dla Miasta Pszowa**

Uchwała nr XIV/104/2025 Rady Miejskiej w Pszowie z dnia 2 lipca 2025 r.

Program Gospodarki Ściekowej stanowi szczegółowy opis obecnego stanu zagospodarowania ścieków na terenie miasta Pszowa, identyfikuje istniejące problemy i potrzeby w tym zakresie oraz wskazuje kierunki rozwoju systemu gospodarki ściekowej. Dokument uwzględnia zarówno aspekty techniczne, organizacyjne, jak i środowiskowe oraz społeczno-ekonomiczne, które wpływają na kształtowanie polityki wodno-ściekowej na poziomie lokalnym. Podstawowym celem opracowania Programu Gospodarki Ściekowej jest zapewnienie kompleksowego i zgodnego z przepisami prawa systemu odbioru oraz oczyszczania ścieków na terenie gminy.

Zapisy w POŚ dla Gminy Pszów są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Programie.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt POŚ dla Gminy Pszów wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie POŚ mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. *Program* zawiera zadania zgłoszone przez samorząd Gminy i inne podmioty, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2026-2029. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla Gminy Pszów na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe /krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku gminy Pszów istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju istnieje możliwość, że zostanie nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla Gminy Pszów jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. *Program* określa jedynie

konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla Gminy Pszów przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla Gminy Pszów – opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania zadań zaplanowanych do realizacji, w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów, na poszczególne elementy środowiska.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stale
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 41. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza														
1.	Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S			
2.	Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S		P, S	P, S	P, S	B, S	
3.	Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S		P, S	P, S	P, S	B, S	
4.	Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych		W, S	B, S	W, S	W, S	B, S	B, S		W, S		W, S		W, S
5.	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej		W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
6.	Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S		P, S		P, S	B, S	W, S
7.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej		P, S B, Ch	B, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch	B, S B, Ch	B, S	B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
8.	Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, Ch	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch		B, Ch
9.	Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, Ch	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch		B, Ch
10.	Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S		P, S	P, S	P, S	B, S	
11.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	
12.	Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, Ch	P, S	P, S	B, S	B, S	
				B, Ch		B, Ch					B, Ch	B, Ch		
13.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S				P, S	
14.	Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S		
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem														
15.	Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych			W, S		W, S			W, S					
16.	Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych”		P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch		
17.	Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych			W, S		W, S			W, S					
18.	Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)		B, S	B, S	B, S	B, S			B, S					
19.	Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska			W, S		W, S			W, S					
20.	Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu		W, S	B, S	W, S	W, S			W, S					
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne														
21.	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych		W, S	W, S	W, S	W, S								

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
22.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń		W, S	W, S	W, S	W, S								
23.	Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi		W, S	W, S	W, S	W, S					W, S	W, S		W, S
24.	Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną		B, S	B, S	B, S	B, S	B, Ch		B, S		B, S	B, S		B, S
									B, Ch		B, Ch	B, Ch		
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami														
25.	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska		W, S	W, S	W, S	W, S				W, S	W, S		W, S	
26.	Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności		B, S	B, S	B, S	B, S			B, Ch	B, S	P, S	P, S	P, S	
			B, Ch		B, Ch					B, Ch	B, Ch			
27.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód		W, S	B, S	W, S	W, S		W, S		W, S	W, S		W, S	
28.	Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu		W, S	B, S	W, S	W, S		W, S		W, S	W, S		W, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej													
29.	Budowa obiektów małej retencji		B, S	P, S	B, S	B, S		B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
30.	Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych		B, S	P, S	B, S	B, S		B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa														
31.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, Ch	P, S	B, Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch	B, Ch		
32.	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, Ch	P, S	B, Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch	B, Ch		
33.	Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych		P, S	B, S	P, S	P, S	B, Ch	P, S	B, Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch	B, Ch		
34.	Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej		P, S	B, S	P, S	P, S	B, Ch	P, S	B, Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch	B, Ch		
35.	Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi			B, S		B, S				B, S				

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
36.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków		P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	B, S	B, S	B, S	
37.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód		W, S	B, S	W, S	W, S		W, S		W, S	W, S		W, S	
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne														
38.	Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż			P, S	P, S	P, S				P, S	B, S	B, S	B, S	
39.	Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego										W, S	W, S	W, S	
40.	Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0)										W, S	W, S	W, S	
41.	Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, Ch	B, S	B, S	B, S	B, S		
				B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch		
42.	Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S	B, S	B, Ch			B, S	B, S	B, S	
				B, Ch			B, Ch				B, Ch	B, Ch	B, Ch	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Gleby														
43.	Prowadzenie monitoringu jakości gleb		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S		
44.	Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	B, S	B, S		
45.	Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		B, Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
			B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch	B, Ch				B, Ch	B, Ch		
46.	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych										W, S			
47.	Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze			B, S	P, S	P, S					B, S			
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów														
48.	Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi			P, S										
49.	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
50.	Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
51.	Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r.		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
52.	Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
53.	Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych		P, S	B, S B, Ch	P, S B, Ch	P, S	B, S	P, S	P, S B, Ch		B, S B, Ch	B, S B, Ch		
54.	Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S		
55.	Stała kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	B, S	B, S		P, S
56.	Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu		W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S		
57.	Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest w zakresie przewidzianym ustawą			B, S										
58.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest		P, S	B, S B, Ch	P, S	P, S B, Ch	P, S B, Ch			P, S	P, S	B, S		P, S
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze														
59.	Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną		B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
60.	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	
61.	Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych		B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
62.	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia		B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S		P, S	B, S	B, S	B, S	
63.	Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt		B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
64.	Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynnej, szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych		B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
65.	Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych		B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S		P, S	B, S	B, S	B, S	
66.	Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody		W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami														

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
67.	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
68.	Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku		B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	B, S
69.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii		W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	W, S

źródło: opracowanie własne

Tabela 42. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska • Kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych • Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu umożliwienie prowadzenia przez organy publiczne stałej kontroli nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, tym samym pozytywnie, długoterminowo, wtórnie wpłyną na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, jakość powietrza, klimat i wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zabytki.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza oraz upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu i możliwości korzystania z programów dofinansowujących inwestycje ekologiczne w gospodarstwach domowych oraz promocja zasad efektywności energetycznej 	<p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Prowadzenie kampanii edukacyjnych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw). Działania w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć bezpośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów • Wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej • Wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych • Modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych 	<p>W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, powietrze, klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne oraz obiekty zabytkowe. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw, ponieważ spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobycia, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania i instalacje technologiczne, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, instalacji technologicznych, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Poprawa jakości powietrza będzie zdecydowanie pozytywnie wpływać na stan stanowiska bobra europejskiego objętego projektem <i>Programu</i>. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zmiana systemów grzewczych nie będzie oddziaływała bezpośrednio na krajobraz, gdyż realizowana ona będzie wewnątrz budynków, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu. Jedynym oddziaływaniem na krajobraz, jakie można założyć, to oddziaływanie pozytywne związane z likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym na obszarach zurbanizowanych jest nieprzyjemnie zauważalna, oraz z ograniczeniem wyżej wspomnianej ingerencji w środowisko naturalne w celu pozyskiwania surowców (np. brak konieczności budowy nowych kopalni). W wyniku działań nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej 	<p>Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobycia, skutkującej m.in. zaburzaniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególny budynek. Główne oddziaływanie na krajobraz, jakie można założyć, to oddziaływanie pozytywne związane z poprawą estetyki budynków, likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym na obszarach zurbanizowanych jest nieprzyjemnie zauważalna, oraz z ograniczeniem wyżej wspomnianej ingerencji w środowisko naturalne w celu pozyskiwania surowców (np. brak konieczności budowy nowych kopalni).</p> <p>Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.</p> <p>W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na zwierzęta, powierzchnię ziemi oraz krajobraz, ludzi, powietrze, klimat i zasoby naturalne. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska. Zadanie będzie realizowane na terenach zurbanizowanych, na których nie występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej 	<p>Realizacja zadań może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Warto jednakże zaznaczyć, iż największe negatywne oddziaływanie wystąpi na etapie budowy. W trakcie eksploatacji sieci ciepłowniczej i gazowej, nie będzie miała ona istotnego wpływu na rozwój flory oraz życie fauny, gdyż sieć ciepłownicza i gazowa zostanie poprowadzona pod powierzchnią terenu. W efekcie rozbudowy powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii 	<p>Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych, jak i kolektorów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na ludzi, rośliny, zwierzęta, powietrze, klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne.</p> <p>Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji instalacji fotowoltaicznych. Potencjalnie negatywnym oddziaływaniem eksploatacji instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na ptaki jest odbijanie na zasadzie lustra elementów otoczenia, np. chmur, a także odbijanie światła słonecznego. W celu wyeliminowania odbicia światła słonecznego, obecnie w większości paneli stosuje się warstwy antyrefleksyjne (właściwość antyrefleksyjna związana jest z bardzo wysoką pochłanianiałością światła przez panele fotowoltaiczne).</p> <p>Funkcjonowanie instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych będzie miało korzystny wpływ na poziom zużycia surowców naturalnych (paliw energetycznych), co wynika z wykorzystania alternatywnego „czystego ekologicznie” źródła energii, jakim jest energia słoneczna. Energetyka słoneczna, w przeciwieństwie do konwencjonalnych źródeł, nie powoduje degradacji środowiska oraz emisji zanieczyszczeń do atmosfery.</p> <p>Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje „zieloną energię” nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta.</p> <p>Montaż oraz eksploatacja pompy ciepła gruntowej wiąże się z ingerencją w grunt. Pompy z kolektorem pionowym mogą wymagać dopełnienia pewnych formalności wynikających z wymagań ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dotyczy to sytuacji, gdy wykonuje się otwory na obszarach górniczych albo poza nimi o głębokości powyżej 30 m w celu wykorzystania ciepła ziemi. Wtedy - zgodnie z wymaganiami ustawy - konieczne jest sporządzenie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście.</p> <p>Wykorzystanie instalacji solarnych, fotowoltaicznych oraz pomp ciepła zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku działań związanych z rozwojem OZE opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska. Zadanie będzie realizowane na terenach zurbanizowanych, na których nie występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych.
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego 	Zadanie ma na celu rozwój transportu zbiorowego, a tym samym usprawnienie ruchu oraz zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza i będzie pozytywnie wpływać na ludzi, powietrze, klimat i klimat akustyczny.
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój transportu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej i jego integrację z systemami transportowymi 	<p>Zadanie ma na celu usprawnienie ruchu oraz podniesienie jakości powietrza na terenie gminy. Budowa ścieżek rowerowych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Budowa ścieżek rowerowych pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym).</p> <p>Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Przewidywana ilość wykorzystania materiałów będzie normatywna dla potrzeb prowadzenia typowych robót drogowych. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyeksponowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów miasta. Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów</p>
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i opracowania map akustycznych 	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania kontrolne mają na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli poziomów hałasu do środowiska z ciągów

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Działalność kontrolna i inspekcyjna obiektów przemysłowych oraz weryfikacja wdrażania zaleceń pokontrolnych 	<p>komunikacyjnych i obiektów gospodarczych. Kontrola emisji hałasu do środowiska wtórnie i długoterminowo wpłynie na ludzi, zwierzęta oraz klimat akustyczny.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Remonty, przebudowy dróg z zastosowaniem tzw. „nawierzchni cichych” 	<p>Zadanie ma na celu usprawnienie ruchu na terenie gminy. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych, powinno umieścić się znaki ostrzegające o możliwości napotkania na drodze zwierząt i zobowiązujące uczestników ruchu do zachowania szczególnej ostrożności. Stosować powinno się je w miejscach w których zwierzęta dziko żyjące często przekraczają drogę. Działania te nie będą więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Przy dużych inwestycjach drogowych stosuje się ogrodzenia wysoką siatką, co prawie eliminuje możliwość kolizji dużych ssaków z pojazdami. Ogrodzenie drogi wraz ze zrealizowanymi przejściami dla zwierząt zapewniają bezpieczeństwo, zarówno pojazdom poruszającym się po drodze jak i zwierzętom, których trasy przemieszczania się zostały rozdzielone. Dla ochrony małych zwierząt stosuje się przejścia i przepusty. Przy wyborze lokalizacji przejść dla zwierząt uwzględnia się usytuowanie drogi względem korytarzy ekologicznych, występujące na danym terenie gatunki zwierząt, którym przejście ma służyć, obecność terenów siedliskowych, walory przyrodnicze i ukształtowanie terenu. Na etapie prac budowlanych powinno stosować się ogrodzenie placów budów tak, aby płazy, które ze względu na niewielkie rozmiary i małą mobilność stanowią jedną z bardziej wrażliwych grup zwierząt, nie mogły swobodnie wejść na plac i tym samym nie były narażone na kolizje z pojazdami. Płazy powinny być również chronione po wybudowaniu trasy, przede wszystkim stosowane są zabezpieczenia mające uniemożliwić wejście na drogę, a tym samym minimalizują ryzyko kolizji z autami. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu.</p> <p>Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, głównie roślin zimozielonych, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Ulepszona powierzchnia dróg wpłynie także na mniejszą ilość przedostających się do powietrza zanieczyszczeń ze ścierania się nawierzchni i opon.</p> <p>Realizacja zadań wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne mogą prowadzić do zmiany stosunków wodnych, jednakże nie będzie się to wiązało z emisją zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczy zadanie i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania, a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz. Budowa nowych elementów infrastruktury drogowej dodatkowo może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Wyzwaniem pozostaje takie zabezpieczenie środowiska, by wpływ antropopresji był możliwie najmniejszy, a także wprowadzanie działań adaptacyjnych adekwatnych do zmian środowiska.</p> <p>Należy zauważyć, iż inwestycje związane z rozbudową dróg, z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska.</p> <p>Przedmiotowe zadanie zalicza się do inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 poz. 977).</p>
<ul style="list-style-type: none"> Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne) Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska 	<p>Zapobieganie nadmiernemu natężeniu hałasu w środowisku będzie miało pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Zadania mają na celu poprawę klimatu akustycznego i będą pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta i klimat akustyczny. Zadania te mają na celu ograniczenie różnego rodzaju hałasu do środowiska lub jego powstawaniu. W sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać będą na człowieka i przyrodę. Hałas w środowisku jest czynnikiem chorobotwórczym u ludzi – może powodować m.in. choroby układu nerwowego, a także zaburzenia nastroju bądź w skrajnych przypadkach zaburzenia psychiczne, a u zwierząt może powodować migrację, ograniczenie reprodukcji gatunku, a w efekcie zmniejszenie populacji. W związku z czym nadmierna emisja hałasu na lub w pobliżu terenów chronionych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu całych ekosystemów, dlatego działania te będą miały pozytywny wpływ w szczególności na człowieka oraz przyrodę. Rozchodzenie się fal akustycznych w środowisku może spowodować negatywne oddziaływanie również na wody i powietrze, właśnie poprzez zaburzenie pracy ekosystemów, dlatego zadania te w sposób pośredni i długotrwały będą pozytywnie na środowisko. Ponadto, w związku z integralnością fauny i flory, najmniejsze zaburzenie w ekosystemie np. poprzez migrację danego gatunku, może niekorzystnie wpłynąć także na rośliny. Zadania z zakresu zmniejszenia uciążliwości hałasu nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale akustyczne o wysokim natężeniu.</p>
Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń Wprowadzenie w dokumentach planowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi 	<p>Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miało pozytywny wpływ zarówno na zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako wtórne i stałe oddziaływanie na człowieka i przyrodę. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu. Wprowadzenie zagadnień dotyczących PEM w dokumentach planowania przestrzennego wtórnie, stale i pozytywnie wpłynie na zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zabytki przez ograniczenie lokalizacji źródeł PEM na zabytkowych budynkach oraz w ich pobliżu.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej oraz infrastruktury zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną 	<p>Zadanie związane z rozwojem sieci elektroenergetycznej ze względu na niską sieć napięcia, czy przebudowa stacji transformatorowych nie wpłyną znacząco na środowisko, wręcz umożliwią mieszkańcom zainstalowanie urządzeń technicznych ograniczających niską emisję np. poprzez montaż pompy ciepła. Niekorzystne oddziaływanie na środowisko może jednak wystąpić jedynie na etapie budowy bądź przebudowy sieci, natomiast uciążliwości ustąpią po zakończeniu prac.</p>
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska 	<p>Monitoring wód dostarczy wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu, ochrony wód przed zanieczyszczeniem oraz prawidłowego korzystania ze środowiska przez mieszkańców i podmioty gospodarcze. Działania te powinny zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności 	<p>Zadania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności, również mogą wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień) oraz przemieszczania mas ziemnych. W czasie realizacji zadań należy stosować się do zapisów wynikających z Planów Zadań Ochronnych dla terenów objętych ochroną prawną oraz zaleca się stosowanie „Dobrych praktyk utrzymania rzek”, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i które opisano w dalszej części prognozy. Powyższe zadania są to typowe prace melioracyjne prowadzone, zarówno w strefie brzegowej, jak i w samym korycie cieku. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieku objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udrożnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób, aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieku poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieku, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieku poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin oraz chwilowym, negatywnym wpływem na wody. Niemniej jednak po zrealizowaniu przedsięwzięcia oddziaływania te ustąpią, a system prawidłowego odprowadzania wód ulegnie poprawie. Działania zapobiegające wystąpieniu powodzi wpłyną bezpośrednio pozytywnie na obszary chronione poprzez poprawę stanu siedlisk chronionych. Prace związane z konserwacją urządzeń i budowli wodnych służących do gromadzenia i odprowadzania wód będą miały pozytywny wpływ na życie ludzi, zwierząt, a także roślin w momencie nadmiernych opadów deszczu. Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji przedsięwzięć, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nadmiernej eksploatacji zasobów wodnych. Prace powinny być wykonywane zgodnie ze sztuką budowlaną, przy jak najmniejszym zajęciu terenu – w pasie modernizowanego oraz przebudowywanego wału. Działania nie będą powodować zmiany stosunków gruntowo-wodnych, należy uznać, że planowane działania, w trakcie realizacji nie będą wykazywać znaczącego negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi oraz środowisko gruntowo-wodne. Prace realizacyjne oraz transport niezbędnych do wykonania prac elementów, będą wiązały się z krótkotrwałą emisją spalin, pyłu oraz hałasu, jednakże odbędą się w sposób możliwie najmniej inwazyjny. Ze względu na skalę oraz czasowe oddziaływanie prac nie przewiduje się znaczącego pogorszenia warunków aerosanitarnych w rejonie i otoczeniu przedsięwzięcia. Na etapie realizacji, obejmującym modernizację</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>i przebudowę obwałowań, nastąpi likwidacja roślinności i siedlisk w pasie terenu o szerokości odpowiadającej planowanemu śladowi wałów. Realizacja zadań nie stanowi znaczącego zagrożenia dla roślinności, występującej na terenie gminy. Jeżeli niezbędne jest umacnianie brzegów, należy również dążyć do ograniczenia zniszczeń w siedliskach ptaków gnieźdzących się w pasie roślinności przybrzeżnej. Podobnie jak w przypadku oddziaływania inwestycji na florę, oddziaływanie przedsięwzięć będzie miało miejsce jedynie na etapie inwestycyjnym. Emisja hałasu i drgań związana z prowadzeniem prac będzie powodować płoszenie zarówno gatunków awifauny, jak również fauny wodnej. Aby zminimalizować wpływ hałasu na faunę w otoczeniu przedsięwzięcia termin realizacji prac zostanie zaplanowany etapowo oraz poza okresami lęgowymi ptaków (1 marca – 15 października, chyba, że potwierdzony będzie brak lęgów) oraz tarła ryb (1 marca – 30 czerwca). Okres lęgowy większości gatunków ptaków trwa od 1 marca do 15 października. Natomiast okres lęgowy poszczególnych gatunków ptaków w Polsce przypada w różnych terminach (np. bielika – od stycznia do lipca, wróbla – od lutego/marca do sierpnia, jerzyków – od maja do sierpnia). Może on ulegać nieznacznym przesunięciom w ciągu roku w zależności od warunków pogodowych. Wykonana ekspertyza przyrodnicza winna zatem wskazać termin wykonywania prac, zalecenia dotyczące zabezpieczenia miejsc lęgowych oraz sposób kompensacji utraconych siedlisk.</p> <p>Duże znaczenie i bezpośredni pozytywny efekt na wody powierzchniowe będą miały zadania polegające na utrzymaniu drożności wód. Swobodny przepływ rzek i możliwość meandrowania sprzyjają naturalnemu oczyszczaniu się wód płynących, a okresowe zalewanie dolin rzecznych sprzyja rozwojowi naturalnych siedlisk nadrzecznych tj. lasy lęgowe, które charakteryzują się bogactwem flory i fauny. Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej będą więc prowadziły nie tylko do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbraniami prowadzącymi do powodzi, ale także do poprawy jakości wód. Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy.</p> <p>Dodatkowo realizacja ustaleń Programu wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych; • zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych; • zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych; • wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka. <p>Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w POŚ powinny realizować następujące cele RDW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych; • poprawa i przywracanie dobrego stanu wszystkich części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych; • ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych; • stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń. <p>Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód Edukacja ekologiczna w zakresie konieczności ochrony wód oraz dobrych praktyk rolniczych i ograniczania wpływu rolnictwa na wody, w tym racjonalnej gospodarki nawozowej 	<p>Działania edukacyjne przyczynią się do poprawy jakości wód, większej świadomości ekologicznej oraz do zmniejszenia zużycia wody przez mieszkańców. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, wtórne, trwałe i pozytywne. Będące efektem edukacji ograniczenie wpływu rolnictwa na wody przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, wdrażanie dobrych praktyk rolniczych spowoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do środowiska, lepsze wykorzystanie zasobów wodnych, zapewni ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Budowa obiektów małej retencji Rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych 	<p>Tworzenie zbiorników retencyjnych na terenach rolnych przyczyniać się będzie do zwiększenia retencji oraz zatrzymywania wody (opadowej, roztopowej) na terenach objętych działaniem. Będzie miało to korzystny wpływ na wzrost odporności ekosystemów na wystąpienie niedoborów wody, czy też skutków suszy, a tym samym na warunki hydrologiczne, co bezpośrednio przyczyniać się będzie do łagodzenia skutków zmian klimatu. Przewiduje się, że wprowadzone działanie będzie miało pozytywny pośredni, długoterminowy i stały wpływ na klimat i powietrze.</p> <p>W przypadku budowy zbiorników małej retencji (np. budowa niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów czy zadrzewianie) działania te mają na celu minimalizację skutków suszy i powodzi. Działania te wpisują się m.in. w:</p> <ul style="list-style-type: none"> Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 - Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu - 1.1.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, w tym zapewnienie infrastruktury krytycznej; zwiększenie możliwości retencyjnych i renaturyzacja cieków wodnych; Program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) na lata 2023-2027 z perspektywą do roku 2030; Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły; Plan przeciwdziałania skutkom suszy. <p>Małe zbiorniki wodne przyczyniają się do podniesienia poziomu wód gruntowych w terenie przyległym, co zwiększa wilgotność gleb, a to z kolei zmniejsza erozję wietrzną gleb. Budowę zbiorników małej retencji zalicza się do technicznych środków zwiększających zasoby wodne. Poprzez ich budowę dochodzi do zasilania zbiorników wód podziemnych.</p> <p>W związku z powyższym budowa małych zbiorników retencyjnych nie będzie wpływać na spełnienie celów środowiskowych wynikających z „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” w zakresie wód powierzchniowych, natomiast wpłynie pozytywnie na stan wód podziemnych.</p> <p>Zadania związane z budową i modernizacją zbiorników retencyjnych będą działaniami wpływającymi pozytywnie na stan zasobów wodnych zlewni, poprzez zwiększenie ich dostępności (zwiększona retencja zlewni). Ze względu na założenia realizacji i funkcjonowania tych obiektów, tj. lokalizowanie ich poza ciekami i zbiornikami wodnymi, jako osobne instalacje oraz zasilanie ich poprzez wody opadowe i roztopowe, działania te nie powinny powodować negatywnego oddziaływania na stan zasobów wód powierzchniowych.</p> <p>Realizacja tego typu obiektów w przypadku wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych (w rozumieniu art. 317 ust. 4 ustawy Prawo wodne) i obszarów cennych przyrodniczo, będzie również stanowić dodatkową ochronę dla wód powierzchniowych, poprzez oczyszczającą rolę wód opadowych i roztopowych mogących zawierać zanieczyszczenia, np. substancje biogenne pochodzące ze spływu powierzchniowego z obszarów rolniczych. Poprzez ich retencjonowanie w realizowanych przydomowych zbiornikach wodnych, zostaną</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>wykluczone z puli zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych ze spływami powierzchniowymi, przez co będą wspomagać osiągnięcie celów środowiskowych przez JCWP. Tworzenie przydomowych zbiorników wodnych będzie skutkowało długoterminowym bezpośrednim pozytywnym oddziaływaniem poprzez zwiększenie dostępności zasobów wodnych w zlewni (zmniejszenie spływu wód opadowych i roztopowych) oraz długoterminowym pośrednim pozytywnym oddziaływaniem poprzez zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń, jakie trafiają do wód powierzchniowych wraz ze spływem wód opadowych i roztopowych.</p> <p>Zagrożenia dla środowiska wodnego w związku z planowanymi inwestycjami retencyjnymi są niewielkie i występować będą wyłącznie na etapie realizacji działań. Wielkość oddziaływania uzależniona będzie od zakresu prowadzonych prac budowlanych (ryzyko skażenia wody z uwagi na obecności maszyn i urządzeń, w przypadku awarii sprzętu). Negatywne oddziaływanie może wystąpić w związku z koniecznością wykonania prac odwodnieniowych. Ich szkodliwość będzie jednak chwilowa, do czasu zakończenia inwestycji i będzie się koncentrować wyłącznie w obszarze inwestycji.</p> <p>Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miało także pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet. Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku. Działanie to będzie mieć pozytywny wpływ na środowisko.</p>
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 	<p>Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia.</p> <p>W trakcie realizacji zadań należy przestrzegać zapisów ustawy o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z 2001 r. z późniejszymi zmianami). W trakcie budowy głównie powstawać będą odpady z grupy 17. tj. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Powstałe odpady w fazie realizacji przedsięwzięcia należy selektywnie gromadzić z uwzględnieniem zasad postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami nadającymi się do powtórnego wykorzystania. W trakcie prac budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na właściwą eksploatację sprzętu budowlanego. W trakcie budowy nie przewiduje się powstawania ścieków, które mogłyby zanieczyścić wody powierzchniowe lub podziemne. W przypadku konieczności odprowadzenia wód z wykopów należy je mechanicznie podczyścić z zawiesin, przed odprowadzeniem do odbiornika. Głównymi źródłami emisji hałasu do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia będą sprzęt budowlany oraz samochody ciężarowe i dostawcze. Prace budowlane należy prowadzić wyłącznie w porze dziennej. Należy je tak zorganizować, aby uciążliwość hałasową ograniczyć do osiągalnego minimum. W trakcie realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się wycinki drzewostanu. Drzewa rosnące w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych należy odpowiednio zabezpieczyć, nie dopuszczając do naruszenia ich koron oraz systemu korzeniowego.</p> <p>Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywołanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.</p> <p>Budowa odcinka sieci wodociągowej powinna być prowadzona w sposób niepowodujący pogorszenia stanu środowiska i jakości wód. Podczas prowadzenia robót budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby przed ewentualnym zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu oraz maszyn budowlanych. Teren w obrębie wykonywanych prac, po ich zakończeniu, winien być przywrócony przez Inwestora do stanu nie gorszego niż zastany.</p> <p>Inwestycje te będą położone w pasie drogowym, na terenach zielonych oraz częściowo na terenach prywatnych posesji. Roboty będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej z wykorzystaniem sprawnego sprzętu technicznego. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia, zaś po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia należy odtworzyć pasy zieleni wzdłuż prowadzonych robót budowlanych. Omówione działania będą mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez poprawę dostępu do wody pitnej.</p> <p>Modernizacja sieci wodociągowej będzie miała wpływ ekologiczny w sposób pośredni i bezpośredni na środowisko. Oddziaływanie bezpośrednie przeprowadzonych działań będzie miało wpływ w następujący sposób: modernizacja sieci wodociągowej pozwoli na znaczne zmniejszenie produkcji wody, a co się z tym wiąże eksploatację ujęć wody pitnej, zmniejszenie czasu pracy ciągów technologicznych do uzdatniania wody i zestawów hydroforowych. Przez uszczelnienie sieci wodociągowej zmniejszy się ilość produkcji wody uzdatnionej, w związku z powyższym skrócą się czasy pomiędzy regeneracją filtrów do uzdatniania wody (wsteczne płukanie filtrów) dzięki czemu obniżymy ilość zużywanej wody uzdatnionej na eksploatację SUW, zredukujemy obciążenie oczyszczalni ścieków, gdzie popłuczyny trafiają wraz ze ściekami bytowo-gospodarczymi. Ww. czynności w bardzo znaczącym stopniu pozytywnie wpłyną na ilość zużytej energii elektrycznej na stabilne utrzymanie obiektów SUW, sieci kanalizacyjnej, przepompowni ścieków i oczyszczalni.</p> <p>Natomiast w sposób pośredni oddziaływanie przeprowadzonych działań na środowisko będzie polegać na zmniejszeniu ilości zużywanego prądu elektrycznego, co ma znaczny wpływ na zmniejszenie ilości zużycia konwencjonalnych źródeł energii (wyczerpywalnych – węgiel kamienny, ropa naftowa i gaz ziemny). Dzięki czemu zmniejszy się ilości gazów cieplarnianych (emisja CO₂ i SO₂) powstających podczas produkcji energii elektrycznej, a co się z tym wiąże wydłużenie czasu eksploatacji dóbr geologicznych Kraju. Dodatkowo zmniejszy się obciążenie środowiska przez produkcję chemikaliów do dezynfekcji wody pitnej.</p> <p>Ponadto, mieszkańcy gminy odczują wpływ inwestycji przez zwiększenie ciśnienia w przewodach wodociągowych, wyeliminowanie częstych utrudnień drogowych, spowodowanych prowadzonymi pracami naprawczymi. Zmniejszenie awarii wodociągowych przyczyni się do oszczędności w materiale użytym na usunięcie usterek oraz w wodzie przeznaczonej do płukania sieci po ww. awariach. Dodatkowo przez wyeliminowanie ww. awarii w znacznym stopniu zmniejszy się ilość energii elektrycznej zużytej na utrzymywanie ciśnienia w sieciach wodociągowych oraz płukanie, a co się z tym wiąże wydłuży się żywotność zestawów pompowych, w związku z tym, iż zmniejszy się ich częstotliwość załączania w cykl pracy i skróci ich czas pracy. Wyeliminowanie awarii zmniejszy również w znacznym stopniu ilość zużytych preparatów chemicznych do dezynfekcji wody, które są dodawane podczas procesu uzdatniania wody.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>Podczas wykonywania robót związanych z modernizowaniem sieci wodociągowej zniszczeniu ulegnie istniejąca szata roślinna wzdłuż dróg oraz w obrębie działek prywatnych. Ewentualne negatywne oddziaływanie będzie wiązać się z etapem prowadzenia prac i będzie mieć charakter chwilowy.</p> <p>Po wykonaniu prac nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska. Biorąc pod uwagę lokalizację sieci nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który należy składować oddzielnie i wykorzystać do prac wykończeniowych.</p> <p>Z uwagi na fakt, iż formy ochrony przyrody na terenie gminy nie występują, inwestycje nie będą zlokalizowane na ich terenie, stąd nie przewiduje się oddziaływania na ten komponent środowiska. Ponadto inwestycje te ze względu na ich przeznaczenie zostają umiejscowione na terenach zmienionych antropogenicznie (terenach zabudowanych, zurbanizowanych) lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co zniweluje lub całkowicie wyeliminuje potrzebę odstępowania od jakiegokolwiek z wymienionych zakazów lub działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.</p> <p>Ewentualne oddziaływania będą wiązać się ze zwiększonym hałasem, który może towarzyszyć pracom modernizacyjnym.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>Przedmiotowe zadanie zalicza się do inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 poz. 977).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej • Dofinansowanie budowy przyłączy do kanalizacji sanitarnej 	<p>Przedsięwzięcia będą polegać na budowie sieci kanalizacyjnej sanitarnej z przyłączami do budynków i obiektów wyposażonych w wewnętrzną instalację kanalizacyjną oraz rozbudowie sieci kanalizacji deszczowej. Przebieg sieci kanalizacyjnej przebiegać będzie głównie w pasach dróg.</p> <p>Okres realizacji inwestycji będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanymi ze wzmożonym transportem, przemieszczaniem mas zmiennych, wibracjami, emisją spalin, hałasem oraz powstawaniem odpadów. Na przedmiotowym terenie nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt, grzybów. Nie przewiduje się wycinki drzew i krzewów. Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki występujące w sąsiedztwie planowanych tras sieci w trakcie wykonanych prac należy zabezpieczyć np. poprzez odeskowanie, owinięcie pni drzew i przykrycie odkrytych korzeni matami słomianymi.</p> <p>Podczas wykonywania robót związanych z układaniem kanału zniszczeniu ulegnie istniejąca szata roślinna. Biorąc jednak pod uwagę lokalizację inwestycji wzdłuż dróg oraz w obrębie działek prywatnych nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który należy składować oddzielnie i wykorzystać do prac wykończeniowych. Prace związane z realizacją inwestycji powinny być prowadzone w okresach suchych o niskim poziomie wód gruntowych, co pozwoli znacznie ograniczyć konieczność odwadniania wykopów. Zaplecze budowy będzie usytuowane na terenie utwardzonym, wyposażonym w sorbenty do neutralizacji ewentualnych wycieków oraz przenośne sanitariaty. Powinno być ono zorganizowane przy uwzględnieniu zasady minimalizacji zajętości terenu. Wykorzystywany sprzęt powinien być sprawny technicznie, a tankowanie maszyn budowlanych odbywać się powinno w wyznaczonych miejscach.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>Działania te nie będą prowadzone na terenach form ochrony przyrody, ponieważ formy ochrony przyrody nie występują na terenie gminy. Działania te zaliczają się do inwestycji celu publicznego, gdyż mają na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej. Ponadto inwestycje te ze względu na ich przeznaczenie zostają umiejscowione na terenach zmienionych antropogenicznie (terenach zabudowanych, zurbanizowanych) lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co zniweluje lub całkowicie wyeliminuje potrzebę odstępowania od jakiegokolwiek z wymienionych zakazów lub działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych 	<p>Głównym źródłem hałasu w fazie realizacji inwestycji będą silniki spalinowe pracującego sprzętu budowlanego. Będzie to jednak oddziaływanie akustyczne krótkotrwałe oraz odwracalne. Aby zminimalizować jego uciążliwość, prace wykonawcze prowadzone będą w porze dziennej. Z uwagi na znacznie większy poziom tła akustycznego w porze dnia, roboty nie będą odczuwalne jako uciążliwe. Uwzględniając charakter oraz skalę przedsięwzięcia nie nastąpi pogorszenie warunków akustycznych w rejonie zainwestowania.</p> <p>Eksploatacja planowanych przedsięwzięć nie wpłynie na przekroczenie dopuszczalnych norm w zakresie emisji substancji do powietrza. Źródłem emisji substancji będą procesy spalania paliw w silnikach maszyn i urządzeń pracujących na placu budowy oraz niewielka emisja pyłów podczas robót ziemnych. Wobec faktu, że emisje te będą miały charakter miejscowy i okresowy oraz że ustaną po zakończeniu prac budowlanych, uznano je można za pomijalne.</p> <p>Z uwagi na skalę i rodzaj zadań nie przewiduje się wpływu na zmiany klimatu, ani też istotnego wpływu zmian klimatu na przedsięwzięcia na etapie realizacji i eksploatacji. Przedsięwzięcia będą zaadoptowane do zmieniających się warunków klimatycznych i możliwych zjawisk ekstremalnych poprzez planowane rozwiązania konstrukcyjno-budowlane.</p> <p>Planowane przedsięwzięcia nie wprowadzą żadnych dodatkowych substancji i energii mających negatywny wpływ na środowisko. Inwestycje niewątpliwie przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców, a poprzez swoją zwiększoną efektywność poprawie ulegnie również stan wód powierzchniowych i podziemnych. Przedsięwzięcia nie zakłócą struktury krajobrazu, ponieważ będą realizowane na terenie istniejącej oczyszczalni. Działania te nie będą prowadzone na terenach form ochrony przyrody, ponieważ formy ochrony przyrody nie występują na terenie gminy. Działania te zaliczają się do inwestycji celu publicznego, gdyż mają na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury oczyszczającej ścieki bytowo-komunalne. Ponadto inwestycje te ze względu na swoje przeznaczenie zostaną umiejscowione na terenach zmienionych antropogenicznie (terenach zabudowanych, zurbanizowanych) w istniejącym obiekcie, co zniweluje lub całkowicie wyeliminuje potrzebę odstępowania od jakiegokolwiek z wymienionych zakazów lub działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Ocena stanu jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi 	<p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działanie to ma na celu prowadzenie monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia. Zadanie to przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej, co przyniesie pozytywne, długoterminowe i bezpośrednie oddziaływanie na ludzi, zwierzęta i wody.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków 	Kontrole użytkowników zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków spowodują ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do środowiska. Ewentualna nieprawidłowa eksploatacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich awarie mogą przyczynić się do zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych.
<ul style="list-style-type: none"> Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków oraz oszczędnym korzystaniem z wód 	Działanie to ma na celu zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat gospodarki wodno-ściekowej, co przyniesie pozytywne, długoterminowe i wtórne oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, klimat, wody, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne natomiast pozytywne, długoterminowe i bezpośrednie na ludzi.
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> Kontrola realizacji warunków wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż Ochrona złóż kopalin poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 	Zadania mają na celu ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadania te zapewnią nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobycie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobywania i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, oraz pozytywnego bezpośredniego, długotrwałego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą.
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi, prowadząca do uruchomienia zintegrowanego systemu zarządzania terenami przemysłowymi w województwie śląskim (OPI TPP 3.0) 	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Zadanie obejmuje inwentaryzację terenów po działalności górniczej, hutniczej, energetycznej i chemicznej w całym województwie śląskim. System ma dostarczać zaawansowane narzędzia do analizy ryzyka czy wyboru technik remediacji. Projekt ma charakter głównie informatyczny i planistyczny (e-usługi) mający ułatwić i przyspieszyć remediację oraz rewitalizację terenów zdegradowanych i tym samym wpłynie pozytywnie, wtórnie na powierzchnię ziemi, krajobraz i zasoby naturalne.
<ul style="list-style-type: none"> Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi 	Zadanie obejmuje zagospodarowanie budynków po zlikwidowanej KWK Anna w Pszowie wraz z przyległym terenem, rozbudowę „Parku Ryszard”, przebudowę i adaptację części budynku zaopatrzenia byłej kopalni „Anna” na żłobek publiczny w Pszowie. Zadanie nie będzie znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną. Zadania funkcjonalno-estetyczne zwykle zakładają uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni wraz z zagospodarowaniem otoczenia, co uchroni teren przed dalszą degradacją środowiska przyrodniczego. Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Potencjalne oddziaływania negatywne ustaną bezpośrednio po zakończeniu prac. Działania te nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.
<ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie 	<p>Zwałowisko „Wrzosa I” zajmuje teren o powierzchni 20,1092 ha otoczony głównie terenami leśnymi, byłymi osadnikami i zwałowiskiem Wrzosa II, a także nieużytkami i zabudową mieszkalną o rzadkim charakterze zabudowy – najbliższy budynek dzieli od granicy zwałowiska 50 m. Osiedla mieszkaniowe oddalone są o ok. 600 m od strony zachodniej (oddzielone terenem leśnym) i ok. 300 m od strony północnej. Najbliższy ciek wodny – potok Nacyna oddalony jest ok. 200 m na północ od zwałowiska. Zwałowisko stanowi nadpoziomowy obiekt, na którym ulokowano odpady wydobywcze pochodzące z byłej KWK Anna.</p> <p>Od wielu lat wykazuje aktywność termiczną. w ramach badań przeprowadzonych w 2021 r. wykazano intensywne zapożarowanie we wschodniej części obiektu oraz potwierdzono rozwój ognisk pożarowych w zachodniej części obiektu, która uchodziła wcześniej za nieaktywną termicznie. W 2024 i 2025 r. przeprowadzono kolejne badania wskazujące na silny rozwój aktywności termicznej w południowo-zachodnim rejonie, w sąsiedztwie gazociągu.</p> <p>Planowane prace mają charakter prac naprawczych, poprawiających obecny stan terenu i redukujących niekorzystny wpływ zapożarowanego składowiska na środowisko. W ramach prac gaśniczych i rekultywacyjnych planuje się roboty ziemne polegające na przemieszczaniu mas ziemnych wyłącznie w obrębie przedmiotowego terenu. Polegać one będą na częściowym wybraniu zagranego materiału ze stref zapożarowanych lub objętych samozagrzewaniem, wychłodzeniu i ponownemu wbudowaniu z zachowaniem koniecznych zasad profilaktyki pożarowej.</p> <p>W celu ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się pożaru, zredukowania zakresu prac ziemnych, a co za tym idzie redukcji niekorzystnego oddziaływania na otoczenie planuje się wykonanie pionowych i poziomych barier termoizolacyjnych metodą iniekcji otworowej. Jako środek termohydroizolacyjny i gaśniczy stosowana będzie mieszanka przygotowywana na terenie zwałowiska (co zredukuje dowóz materiałów z zewnątrz), wykonana na bazie drobnopięknych materiałów inertnych (np. glina i/lub pyły dymnicowe) dowożonych nie jako odpady, lecz jako produkt handlowy. Pyły dymnicowe w suchej postaci dowożone i przechowywane będą w hermetycznych zbiornikach (cysternach i silosach). Wykorzystanie wody planowane jest na potrzeby przygotowania mieszanki izolacyjnej, doraźnego chłodzenia lemiesz pracujących koparek i spycharek, wychładzania zagranego materiału oraz redukcji zapylenia powietrza atmosferycznego przy założeniu możliwego ograniczenia jej zużycia.</p> <p>W ramach odbudowy terenu prowadzona będzie rekultywacja techniczna polegająca na warstwowym układaniu wychłodzonego materiału, zagęszczaniu warstw, kształtowaniu zboczy i zbiorników retencyjnych, mających praktycznie w całości przejąć wody opadowe.</p> <p>Ostatnim etapem robót będzie rekultywacja biologiczna polegająca na przygotowaniu warstwy biologicznie czynnej i wprowadzeniu roślinności na rekultywowanym terenie. W ramach prac wykorzystywane będą typowe urządzenia używane w robotach ziemnych typu: wiertnice, koparki, ładowarki, wozy samowyladowcze, cementowozy, spychacze i walec wibracyjny. Na omawianym terenie zlokalizowane zostanie także zaplecze maszynowe i socjalno-bytowe. W ramach projektowanych prac nie planuje się zastosowania i przetwarzania odpadów, nie jest też planowana budowa instalacji odzysku odpadów i wywożenie z przedmiotowego terenu węgla i skały płonnej.</p> <p>Likwidacja zaistniałych na przedmiotowym terenie zjawisk pożarowych wiąże się nierozdzielnie z koniecznością przeprowadzenia robót ziemnych w warunkach stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia pracowników. Szczególne niebezpieczeństwo wystąpi w</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>trakcie rozbiórki i przebudowy obiektu w rejonach o największym nasileniu zachodzących zjawisk termicznych. Otwarcie bryły obiektu w strefach pożarowych spowoduje gwałtowne dotlenienie palących się odpadów i wzrost intensywności procesu spalania. Wskutek tego zwiększy się niewątpliwie temperatura materiału i emisja pyłów i gazów pożarowych do atmosfery. Do istotnych zagrożeń i uciążliwości należy zatem zaliczyć tutaj:</p> <ul style="list-style-type: none"> emisję gazów pożarowych (w tym szczególnie niebezpiecznego tlenku węgla) powstającą wskutek występowania podziemnego pożaru w rejonie prowadzonych robót, wysoką temperaturę, występującą w zasięgu odsłanianych ognisk pożarowych, zapylenie spowodowane przemieszczaniem mas ziemnych, zwłaszcza materiału przesuszonego lub przepalonego, pracę maszyn i ludzi w warunkach dużego nachylenia zboczy (strefa urabiania materiału i załadunku surowego urobku) gdzie możliwe są oberwania lub obsunięcia się mas ziemnych, pracę maszyn i ludzi w warunkach niestabilnego podłoża, tj. w pobliżu wykonanych rowów chłonnych wypełnionych niestężałym emulgatem, pracę na froncie eksploatacyjnym i w wykopach technologicznych, gdzie istnieje ryzyko osuwisk ziemnych oraz prawdopodobieństwo ekspozycji na wysokie temperatury podłoża i emisję gazów pożarowych. <p>Ponadto na terenie prowadzonych robót ziemnych spodziewany jest wzmożony ruch sprzętu ciężkiego, tj. koparek, spycharek, ładowarko-zwałowarek, walca i samochodów transportowych. Z uwagi na to należy bezwzględnie przestrzegać poniższych zasad:</p> <ul style="list-style-type: none"> wstęp na teren prowadzonych robót ziemnych (zwłaszcza w strefach pożarowych) dozwolony jest tylko dla osób przeszkolonych w zakresie technologii i występujących zagrożeń, poruszanie się po terenie prowadzonych robót ziemnych dozwolone jest tylko po ustalonych trasach, a w sytuacjach wyjątkowych zezwolenia na odstępstwo od tej zasady powinien udzielić kierownik robót, prace w rejonie czoła eksploatacyjnego mogą być wykonywane przy dobrej widoczności w porze dziennej lub w porze nocnej przy odpowiednim oświetleniu i zachowaniu szczególnych warunków ostrożności, na terenie objętym działaniami gaśniczymi nie wolno palić ognisk. Prace spawalnicze mogą być wykonywane na udzielone zezwolenie określające warunki i zabezpieczenia. Prace naprawcze i remontowe muszą być wykonywane we właściwie zabezpieczonych miejscach, na terenie prowadzonych prac należy zainstalować wskaźnik kierunku wiatru w otwartej przestrzeni, umożliwiający lepszą orientację przy doborze miejsc i kierunku robót, na terenie zaplecza należy wyznaczyć stałe miejsce przechowywania sprzętu ochronnego i pomiarowego, spełniającego wymogi warunków przechowywania, powinna też być w dyspozycji właściwie zaopatrzona apteczka. <p>Planowane prace ziemne czasowo przyczynią się do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego na objętym robotami terenie oraz na terenach do niego przylegających. Zagrożenie zanieczyszczenia powietrza związane jest z wysoką emisją pyłów i gazów pożarowych, jaka wystąpi podczas rozbiórki zapożarowanych fragmentów obiektu oraz transportu i chłodzenia gorącego materiału na przygotowanym do tego celu placu technologicznym. Wierzchołki obiektu stanowi teren otwarty i nieosłonięty od wiatru, stąd wszelkie roboty ziemne, w tym zwłaszcza rozkładanie i chłodzenie palących się odpadów powęglowych na tak dużej powierzchni i w tak wyeksponowanym na działanie wiatru miejscu może powodować zapylenie odczuwalne na bardzo rozległym terenie (zwłaszcza w okresach suchych).</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>W trakcie likwidacji ognisk pożarowych wystąpi również eskalacja wyjątkowo przykłej uciążliwości zapachowej wynikającej z faktu, iż niektóre z emitowanych z zapożarowanego terenu substancji (i przenoszonych przez prądy powietrza na duże odległości) to związki złownone szczególnie uciążliwe dla mieszkańców pobliskich zabudowań. Pomimo iż wartości stężeń tych związków zazwyczaj nie przekraczają dopuszczalnych norm poza obrębem obiektu to jednak, z uwagi na ich niski próg wyczuwalności, który jest znacznie niższy niż wartości stężeń dopuszczalnych, powodują one znaczną uciążliwość (np. merkaptan etylowy czy siarkowodór).</p> <p>Planowane roboty ziemne czasowo negatywnie wpłyną także na stan klimatu akustycznego na terenach przyległych do objętego nimi obiektu rekultywacyjnego. Dotyczy to głównie zabudowań mieszkalnych przy ul. Kraszewskiego oddalonych od hałdy o ok. 100 metrów. Źródłem hałasu będą głównie skoncentrowane na stosunkowo niewielkiej i otwartej przestrzeni pracujące maszyny i urządzenia mechaniczne.</p> <p>Podczas prowadzonych robót iniekcyjnych wystąpi emisja hałasu w związku z pracą maszyn służących do wytwarzania i przetłaczania roztworu termoizolacyjnego oraz poruszających się pojazdów. Będą to źródła o jednolitym charakterze – źródła punktowe, wszechkierunkowe, emitujące dźwięk bezpośrednio do otoczenia. Przy wytwarzaniu roztworu termoizolacyjnego pracować będą mieszalniki iłu i przenośniki taśmowe.</p> <p>Materiałem termoizolacyjnym wykorzystywanym do uszczelniania i gaszenia ognisk pożarowych jest roztwór, którego podstawowym składnikiem są gliny polimineralne.</p> <p>Właściwości roztworów termoizolacyjnych na bazie gliny zależą od składu i ilości poszczególnych komponentów. Tworzone są jako połączenia mieszaniny gliniastej ze spoiwami, np. cementowe, jednakże pH takiego roztworu waha się w granicach 6,5-9,0. Takie właściwości jak plastyczność (szczególnie ważna w przypadku możliwości wystąpienia odkształceń górotworu np. osiadania i wstrząsy wywołane prowadzonymi robotami ziemnymi), stabilność, nierozmywalność, odporność na korozję i niski współczynnik filtracji, związane są ze specyficznymi właściwościami skał ilastych (gliny polimineralne). Stosowany roztwór termoizolacyjny na bazie glin polimineralnych nie wpływa negatywnie pod żadnym względem na środowisko naturalne.</p> <p>Zasadniczym celem opisanego przedsięwzięcia jest jak najszybsze usunięcie bezpośredniego zagrożenia dla środowiska oraz bezpieczeństwa i zdrowia ludzi spowodowanego aktywnością termiczną. Uciążliwości środowiskowe (zwiększone zapylenie, emisja gazów, uciążliwa ekspozycja zapachowa oraz podwyższony poziom hałasu) jakie wystąpią w trakcie realizacji robót ziemnych zmierzających do likwidacji powstałych ognisk pożarowych i przywrócenia zapożarowanym terenom utraconych walorów użytkowych będą miały charakter tymczasowy i zanikną po zakończeniu planowanych prac.</p> <p>Po ukończeniu prac związanych z odpożarowaniem terenu wykonana zostanie rekultywacja techniczna, a następnie rekultywacja biologiczna obszaru czyli wprowadzenie roślinności, w tym zatrawienie powierzchni skarp i półek poszczególnych pięter oraz powierzchni wierzchowiny zwałowiska, ewentualnie sąsiadujących terenów jeśli nastąpią zniszczenia w zatrawianiu spowodowane pracą sprzętu ciężkiego. Wykonane zostaną nasadzenia zastępcze w liczbie odpowiadającej liczbie wyciętych drzew, tj. 184 szt. W okresie trzech lat od wykonania rekultywacji biologicznej na całym obszarze prowadzone będą zabiegi pielęgnacyjne.</p> <p>Pismem znak sprawy nr GK.6220.10.2023 z dnia 10 maja 2023 r. Burmistrz Miasta Pszowa stwierdził, że wykonawca zadania przed rozpoczęciem opisanego przedsięwzięcia nie jest zobowiązany do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przedsięwzięcie będzie realizowane w określonym terminie — nie będzie ono skutkowało stałym lub potencjalnym oddziaływaniem na środowisko (przedsięwzięcie wręcz poprawi stan gleby i roślinności na terenie gminy Pszów, zrehabilituje obszar). Teren zwałowiska nie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie z terenami zamieszkаныmi, a prowadzone na nim prace nie będą skutkowały produkcją czy też wykorzystaniem odpadów, co mogłoby skutkować nadmierną uciążliwością dla mieszkańców Pszowa oraz zanieczyszczeniem</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>środowiska wód, gleby czy też powietrza. Po przeprowadzonych pracach nie zostanie żadna stała instalacja czy też zabudowanie, które miałyby wprost wpływ na opisywany obszar, jego środowisko. Jednocześnie, szczegółowo analizując opisane przedsięwzięcia w treści Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, stwierdza się, że planowane przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń działanie w obrębie zwałowiska „Wrzosa I” nie podlega pod żadne z wymienionych w Rozporządzeniu przedsięwzięć.</p> <p>Mając na uwadze prowadzony zakres robót zobowiązuje się wykonawcę prac do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenia prac wyłącznie w porze dnia (6:00-22:00), • zachowania na terenach objętych ochroną akustyczną dopuszczalnych norm hałasu środowiskowego, określonych zgodnie z obowiązującymi przepisami, • systematycznego zraszania wodą miejsca prowadzonych prac w celu minimalizacji zapylenia oraz emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych jak również zapobieganie ewentualnym zapachom gaszonej ziemi unoszącym się w powietrzu, • utrzymania czystości dróg dojazdowych do terenu robót, szczególnie w okresie intensywnych opadów deszczy oraz suszy, • realizacji przedsięwzięcia na wskazanym obszarze, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP), obowiązującego na terenie gminy Pszów. <p>W wyniku projektowanych prac polegających na likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej, przebudowy systemu odwodnienia polegającego na retencji wód na terenie zwałowiska odpadów powęglowych osiągnięte zostaną następujące efekty ekologiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia wygaszonych ognisk pożarowych w czynnych termicznie rejonach hałdy – ok. 8,3 ha, • powierzchnia terenu zrehabilitowanego zwałowiska – ok. 17,5 ha, • dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna – ok. 15,4 ha.
Obszar interwencji: Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie monitoringu jakości gleb 	<p>Zadanie polegające na monitoringu jakości gleb ma na celu stałe śledzenie stanu chemicznego, fizycznego i biologicznego gleb na terenie powiatu, co umożliwi wczesne wykrywanie zagrożeń środowiskowych oraz podejmowanie działań zapobiegawczych i ochronnych. Regularne badania gleb pozwalają na identyfikację zanieczyszczeń pochodzących zarówno z działalności rolniczej, jak i przemysłowej czy komunalnej, a także ocenę zmian w strukturze i żyzności gleb.</p> <p>Dzięki temu możliwe jest utrzymanie prawidłowych procesów glebotwórczych, ochrona składników odżywczych i ograniczenie degradacji gruntów, co pośrednio wpływa na zdrowie roślin, zwierząt i ludzi. Poprawa stanu gleb ogranicza ryzyko przenikania zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych, a także wpływa korzystnie na różnorodność biologiczną, w tym mikroorganizmy glebowe oraz rośliny i zwierzęta korzystające z danego ekosystemu.</p> <p>Działanie ma charakter pośredni i długoterminowy, nie wiąże się z powstawaniem infrastruktury ani emisją szkodliwych substancji do środowiska, a jego realizacja przyczynia się do utrzymania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, poprawy jakości krajobrazu i stabilności ekosystemów. Stały monitoring umożliwia także podejmowanie racjonalnych decyzji w zakresie gospodarowania gruntami rolnymi i terenami zielonymi, wspierając zrównoważony rozwój i ochronę zasobów naturalnych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja i realizacja rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych 	<p>Poprawa praktyk rolniczych, takich jak ograniczenie stosowania nawozów chemicznych, odpowiedni płodozmian, właściwe techniki uprawy oraz stosowanie zielonych pasów buforowych, prowadzi do zwiększenia jakości gleby i jej żyzności, a także ogranicza ryzyko degradacji gleb</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>i zasobów wodnych. Dzięki temu stan wód powierzchniowych i podziemnych ulega poprawie, zmniejsza się ryzyko zanieczyszczeń oraz eutrofizacji spowodowanej nadmiernym stosowaniem nawozów.</p> <p>Ponadto, właściwie prowadzona gospodarka rolna sprzyja zachowaniu bioróżnorodności, chroniąc siedliska roślin i zwierząt, a także poprawia klimat lokalny poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej i ograniczenie degradacji krajobrazu. Działania edukacyjne kierowane do rolników pozwalają na popularyzację wiedzy na temat ekologicznych metod uprawy oraz dobrych praktyk rolniczych, co przekłada się na zdrowie ludzi i zwierząt hodowlanych, dzięki produkcji bezpiecznej, wolnej od nadmiaru chemikaliów żywności.</p> <p>Zadania te mają charakter pośredni i długofalowy, nie powodują negatywnego oddziaływania na zasoby naturalne, zabytki ani na klimat akustyczny. Poprawa jakości środowiska rolniczego i zwiększenie świadomości ekologicznej rolników przyczynia się do utrzymania równowagi ekologicznej i trwałości zasobów naturalnych w regionie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa 	<p>Zadanie polegające na identyfikacji potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku ma charakter administracyjno-monitoringowy i nie wiąże się z bezpośrednią ingerencją w środowisko. Jego głównym celem jest lokalizacja, ocena i dokumentacja terenów, na których w przeszłości mogło dochodzić do emisji substancji szkodliwych lub degradacji środowiska, co umożliwia planowanie działań naprawczych lub zapobiegawczych w przyszłości.</p> <p>Działania te mają pośredni pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ umożliwiają wczesne wykrywanie miejsc zagrożonych skażeniem gleby, wód powierzchniowych i podziemnych, co w efekcie przyczynia się do ograniczenia dalszych szkód. Prowadzenie wykazu pozwala także na ochronę ludzi, poprzez wskazanie terenów potencjalnie niebezpiecznych, oraz na ochronę roślin, zwierząt i ekosystemów, które mogłyby być narażone na kontakt z substancjami toksycznymi.</p> <p>Ponadto zadanie wspiera zrównoważone gospodarowanie gruntami i planowanie inwestycji w sposób minimalizujący ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko. W dłuższej perspektywie działania te przyczyniają się do poprawy jakości gleby, wód, powietrza i krajobrazu, a także do zachowania różnorodności biologicznej. Zadanie nie generuje negatywnego wpływu na środowisko ani na zasoby naturalne i zabytki.</p> <p>Działanie naprawa szkód w środowisku ma charakter naprawczy i inwestycyjno-techniczny, a jego celem jest usunięcie lub ograniczenie zanieczyszczeń występujących w glebie i powierzchni ziemi oraz przywrócenie właściwego stanu środowiska. Na etapie realizacji działań mogą wystąpić lokalne, krótkotrwałe i bezpośrednie oddziaływania na środowisko, związane z prowadzeniem prac ziemnych, przemieszczaniem mas ziemnych, czasowym zajęciem terenu oraz wykorzystaniem sprzętu technicznego. Oddziaływania te mogą obejmować okresowy wzrost emisji hałasu, pylenia oraz spalin z maszyn budowlanych, a także przejściowe naruszenie struktury gleby i roślinności. Oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i ustąpią po zakończeniu prac. W celu ograniczenia potencjalnych uciążliwości zaleca się prowadzenie robót w porze dziennej, właściwe zabezpieczenie terenu oraz stosowanie rozwiązań minimalizujących rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.</p> <p>W wyniku realizacji zadania nastąpi trwałe i pozytywne oddziaływanie na gleby, wody podziemne i powierzchniowe, powierzchnię ziemi oraz zdrowie ludzi. Usunięcie szkód lub unieszkodliwienie zanieczyszczeń przyczyni się do ograniczenia ryzyka migracji substancji szkodliwych do wód oraz do łańcucha pokarmowego, a także umożliwi przywrócenie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenów objętych działaniem.</p> <p>Działanie wpłynie korzystnie na poprawę warunków siedliskowych dla roślin i zwierząt oraz na bezpieczeństwo użytkowania terenu.</p> <p>W ujęciu długoterminowym realizacja zadania będzie miała jednoznacznie pozytywny wpływ na środowisko, przyczyniając się do poprawy jakości gleb, ochrony zasobów wodnych oraz ograniczenia zagrożeń dla zdrowia ludzi. Działanie wspiera procesy rekultywacji i przywracania terenów zdegradowanych do ponownego użytkowania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych Monitoring oraz zabezpieczenie i stabilizacja osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze 	<p>Działania związane z uwzględnianiem osuwisk i obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych oraz monitoringiem i zabezpieczaniem osuwisk mają na celu zapobieganie zagrożeniom dla ludzi, mienia i środowiska. Uwzględnianie osuwisk w planowaniu przestrzennym na wszystkich szczeblach administracji pozwala długoterminowo ograniczać skutki negatywne ruchów masowych, poprawiając bezpieczeństwo ludzi i stabilność ekosystemów. Działania te mają pośredni i długotrwały pozytywny wpływ na ludzi, rośliny, zwierzęta oraz krajobraz, a także na zasoby naturalne poprzez ochronę gleb i utrzymanie ciągłości ekosystemów w obszarach narażonych na osuwiska. Stała obserwacja i kontrola terenów narażonych na osuwiska pozwala minimalizować ryzyko wystąpienia katastrof naturalnych, które mogą prowadzić do poważnych konsekwencji, takich jak: zagrożenie życia i zdrowia mieszkańców, konieczność ewakuacji, zniszczenia hodowli i upraw, uszkodzenia infrastruktury komunalnej, drogowej, energetycznej czy telekomunikacyjnej oraz degradacja środowiska naturalnego.</p>
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
<ul style="list-style-type: none"> Sporządzenie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów Przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie minimum 60% do 2030 r. Ograniczenie poziomu składowania wytworzonych odpadów do maksymalnie 30% za każdy rok w latach 2026-2029 i 20% w latach 2030-2034 Podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów 	<p>Zadania przyczynią się do przestrzegania właściwego sposobu postępowania z odpadami, prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, odzysku surowców, odbioru odpadów niebezpiecznych. Spowoduje to ograniczenie niekontrolowanego przedostawiania się odpadów do środowiska, w tym na obszary cenne przyrodniczo i zabytki archeologiczne, oraz do eliminacji „dzikich wysypisk”, które mogą pylić i zanieczyszczać powietrze, a także zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia gleb i wód przez odpady niebezpieczne. Zadania te pośrednio i bezpośrednio poprawiają stan wszystkich komponentów środowiska, w tym powietrza, wód, gleb, powierzchni ziemi, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej. Recykling plastiku oraz ponowne używanie szklanych opakowań będzie wpływać na zasoby naturalne, poprzez zmniejszenie produkcji nowych przedmiotów plastikowych czy szklanych, wymagających surowców. Zwiększenie strumienia odpadów kierowanych do recyklingu bądź też ponowne ich wykorzystywanie, gdy tylko to możliwe, zmniejszy konieczność produkcji nowych opakowań, do których wytworzenia konieczne są surowce naturalne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych 	<p>Działanie ma charakter inwestycyjno-organizacyjny i polega na modernizacji Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w celu zwiększenia dostępności i efektywności systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy. Realizacja zadania umożliwi mieszkańcom prawidłowe i bezpieczne przekazywanie odpadów przeznaczonych do selektywnej zbiórki, w tym odpadów problemowych, wielkogabarytowych oraz niebezpiecznych, co ograniczy ich niekontrolowane magazynowanie i porzucanie w środowisku.</p> <p>Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić lokalne, krótkotrwałe i bezpośrednie oddziaływania na środowisko, związane z prowadzeniem robót budowlanych, transportem materiałów oraz użytkowaniem sprzętu technicznego. Oddziaływania te mogą obejmować okresowy wzrost hałasu, zapylenia oraz emisji spalin z maszyn budowlanych. Będą one miały charakter tymczasowy, ograniczony przestrzennie i ustąpią po zakończeniu prac.</p> <p>Na etapie eksploatacji funkcjonowanie zmodernizowanego PSZOK nie będzie powodowało istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko. Wręcz przeciwnie – działanie to przyniesie długoterminowe, pośrednie i bezpośrednie oddziaływania pozytywne. Ograniczeniu ulegnie powstawanie dzikich wysypisk odpadów, co przełoży się na poprawę jakości gleb i wód oraz zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
	<p>środowiska substancjami niebezpiecznymi. Pośrednio nastąpi również poprawa jakości powietrza poprzez eliminację emisji zanieczyszczeń związanych z nielegalnym spalaniem lub rozkładem odpadów.</p> <p>Rozwój PSZOK przyczyni się do zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki i odzysku surowców wtórnych, a tym samym do ograniczenia zużycia zasobów naturalnych oraz ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwiania. Punkty selektywnego zbierania odpadów pełnią także istotną funkcję edukacyjną, kształtując proekologiczne postawy mieszkańców i podnosząc świadomość w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami.</p> <p>W ujęciu długoterminowym realizacja zadania będzie miała jednoznacznie pozytywny wpływ na środowisko oraz zdrowie i komfort życia mieszkańców. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Stać kontrola oraz likwidacja tzw. „dzikich wysypisk odpadów” i miejsc nielegalnego składowania odpadów 	<p>Realizacja tego działania bezpośrednio przyczyni się do ograniczenia presji odpadów na środowisko, poprzez eliminację źródeł emisji pyłu, substancji toksycznych i odpadów niebezpiecznych. Pośrednio zadanie to wpływa na poprawę jakości krajobrazu, ochronę różnorodności biologicznej oraz bezpieczeństwo publiczne, zmniejszając ryzyko pożarów, rozprzestrzeniania się szkodliwych substancji i występowania nielegalnych praktyk składowania odpadów.</p> <p>Działanie ma charakter ciągły, długotrwały i pozytywny dla środowiska, a ewentualne uciążliwości, takie jak krótkotrwały hałas czy emisja pyłu podczas usuwania odpadów, są tymczasowe i ograniczone do czasu prowadzonych prac. Nie przewiduje się negatywnego wpływu na zabytki ani inne wrażliwe komponenty środowiska.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Działania edukacyjne oraz akcje informacyjno-promocyjne dotyczące hierarchii sposobów postępowania z odpadami, w szczególności, zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu 	<p>Działania mają charakter edukacyjno-informacyjny i promocyjny, ukierunkowany na zwiększenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz wdrażania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. Celem tych działań jest zarówno ograniczenie ilości odpadów powstających u „źródła” – w gospodarstwach domowych i małych zakładach – jak i zwiększenie efektywności selektywnej zbiórki odpadów oraz promowanie możliwości ich ponownego wykorzystania i recyklingu.</p> <p>Dzięki realizacji tych zadań ogranicza się presja na środowisko naturalne: zmniejsza się ilość odpadów trafiających na składowiska, a tym samym ogranicza się ryzyko zanieczyszczenia gleby, wód i powietrza, emisji pyłów oraz nieprzyjemnych zapachów. Promocja i wymiana dobrych praktyk w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym wspiera także oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych oraz redukcję emisji zanieczyszczeń powstających podczas produkcji nowych materiałów.</p> <p>Działania te mają charakter pośredni i długotrwały, pozytywnie oddziałując na ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi i krajobraz. Poprzez edukację, promocję i współpracę między podmiotami zwiększa się świadomość ekologiczną mieszkańców oraz umiejętność podejmowania decyzji przyjaznych dla środowiska, co przyczynia się do trwałej poprawy stanu środowiska i jakości życia lokalnej społeczności.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> Zasilanie Bazy Azbestowej danymi dotyczącymi wyrobów zawierających azbest w zakresie przewidzianym ustawą Usuwanie wyrobów zawierających azbest 	<p>Zadanie dotyczące usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy jest zadaniem małoskalowym, które nie może zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na faunę i florę, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, jeżyki i wróble. Przed podjęciem prac należy wcześniej dokładnie zinwentaryzować obiekt, jeśli występują w nim gniazda tych zwierząt prace należy prowadzić poza ich okresem lęgowym. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu. Istotnym zadaniem gminy jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest. W przypadku braku realizacji w/w zadań może nastąpić sytuacja składowania tego rodzaju odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych – zanieczyszczenie środowiska (m.in.: wód, gleb) oraz zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt poprzez niewłaściwe usuwanie azbestu.</p> <p>Najbardziej powszechnym sposobem unieszkodliwiania azbestu jest jego składowanie. Materiały azbestowe nie mogą być poddawane odzyskowi czy innemu wykorzystaniu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, odpady zawierające azbest mogą być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne. Zarządca składowiska przyjmując odpady zobowiązany jest do potwierdzenia tego faktu na karcie przekazania odpadu. Deponowanie odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza. Podstawowym zadaniem w tym zakresie jest niedopuszczenie do rozszczelnienia foliowych opakowań, które to zawierają azbest. Opakowania z odpadami powinny być zdejmowane z pojazdu transportującego przy użyciu urządzeń dźwigowych układając je warstwami. Deponowane materiały azbestowe powinny zostać zabezpieczone dodatkową folią lub warstwą gruntu o grubości 5 cm. Zabronione jest poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych.</p>
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> Czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w dokumentach planistycznych, strategicznych lub/i decyzjach administracyjnych 	<p>Zadania te służą zachowaniu obszarów i organizmów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych • Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia • Eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt • Zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynnej szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych • Prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych 	<p>Zadania związane z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczynią się do poprawy stosunków hydrologicznych i ograniczenia negatywnych skutków powodzi i suszy. Poprawa retencji wody w środowisku przyczyni się do stabilizacji lokalnego klimatu oraz zmniejszenia efektu miejskiej wyspy ciepła. Eliminacja gatunków obcych i inwazyjnych, będą miały pozytywny wpływ na zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej. Działania te pozwolą na wczesne wykrycie zagrożeń dla siedlisk i gatunków chronionych, a także przeciwdziałanie utracie siedlisk i degradacji ekosystemów. Ochrona terenów zielonych, lasów zwiększy bezpieczeństwo w obszarach podatnych na powódzie, osuwiska czy degradację środowiska, natomiast pośrednio wpłynie na jakość powietrza, wody i krajobrazu. Przebudowa drzewostanów, pielęgnacja drzew pozwolą na zachowanie lub poprawę wartości krajobrazowych gminy. Działania te zwiększą potencjał przyrodniczy i rekreacyjny terenów oraz zabezpieczą zasoby naturalne przed degradacją. Na etapie realizacji inwestycji nie przewiduje się znaczących negatywnych skutków dla środowiska, a ewentualne uciążliwości związane na przykład z wycinką drzew lub pracami ziemnymi będą ograniczone i czasowe. Przed realizacją inwestycji, która np. wymaga wycinki drzew, w zależności od przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, może zostać wydane na wniosek inwestora odstępstwo od zakazu, wydane w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody i terenów zielonych przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, zachowania różnorodności biologicznej, ochrony krajobrazu oraz jakości życia mieszkańców gminy. Działania te wspierają adaptację środowiska na zmiany klimatyczne, zwiększają potencjał przyrodniczy oraz poprawiają retencję wodną i jakość zasobów naturalnych.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, szczególnie na temat ochrony, zachowania, promocji poszanowania walorów krajobrazu i przyrody 	<p>Działania związane z rozwojem bazy dydaktyczno-edukacyjnej oraz prowadzeniem edukacji ekologicznej będą miały pozytywny wpływ na środowisko naturalne oraz społeczeństwo. Poprzez podnoszenie świadomości mieszkańców na temat ochrony przyrody, zagrożeń dla różnorodności biologicznej i znaczenia zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi, zadania te przyczynią się do ograniczenia presji antropogenicznej na ekosystemy, a w efekcie do poprawy stanu wód, powietrza, gleb, krajobrazu oraz zachowania siedlisk i gatunków chronionych. Rozwój dydaktyczno-edukacyjnej pozwala na ukierunkowanie ruchu turystycznego w sposób minimalizujący degradację przyrody, zwiększa dostępność terenów zielonych dla społeczności lokalnych i wspiera zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców poprzez kontakt z przyrodą. Oddziaływanie tych działań ma charakter wtórny, pozytywny, długotrwały i stały. Ewentualne uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie budowy infrastruktury dydaktyczno-edukacyjnej, np. związane z czasowym przemieszczaniem ziemi lub drobną ingerencją w roślinność, jednak będą one ograniczone i krótkotrwałe. W dłuższej perspektywie realizacja tych zadań wspiera ochronę przyrody, zwiększa świadomość ekologiczną społeczeństwa oraz poprawia jakość i atrakcyjność środowiska naturalnego.</p>
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom • Zapobieganie lub usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku • Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia 	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku ich działań nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te mają na celu przeciwdziałanie poważnym awariom. Poprawa technicznego wyposażenia jednostek straży pożarnej służy zakupie sprzętu do usuwania skutków awarii i nadzwyczajnych zdarzeń, dzięki czemu możliwe jest szybkie usuwanie niebezpiecznych substancji, ograniczanie skutków awarii oraz zmniejszenie ryzyka wystąpienia zdarzeń powodujących degradację środowiska, takich jak zanieczyszczenie wód i powietrza, osuwiska czy zapadliska. Działania edukacyjne dodatkowo wzmacniają świadomość mieszkańców, co sprzyja właściwym reakcjom w sytuacjach zagrożenia i ogranicza potencjalne skutki awarii. W efekcie zadania te zapewniają kompleksowe i trwałe wsparcie bezpieczeństwa środowiskowego i społecznego. Zadania te przyniosą pozytywne, pośrednie, długoterminowe oddziaływanie na różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta, powietrze, klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne i zabytki.</p>

Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	

źródło: opracowanie własne

9. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy Pszów na wybrane elementy środowiska

9.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839). Spośród nich do realizacji w POŚ wyznaczono:

- 1) Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej.
- 2) Modernizacja, Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej.
- 3) Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.
- 4) Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
- 5) Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Dodatkowo powyższe rozporządzenie wskazuje, że przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko są drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody; sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km. Zadania wyznaczone w projekcie POŚ dla Gminy Pszów nie wpisują się w powyższy zakres, nie wydano dotychczas decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej czy gazowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie

przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy,
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju,
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Ponadto, dla zadania Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie pismem znak sprawy nr GK.6220.10.2023 z dnia 10 maja 2023 r. Burmistrz Miasta Pszowa stwierdził, że wykonawca zadania przed rozpoczęciem opisanego przedsięwzięcia nie jest zobowiązany do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przedsięwzięcie będzie realizowane w określonym terminie — nie będzie ono skutkowało stałym lub potencjalnym oddziaływaniem na środowisko (przedsięwzięcie wręcz poprawi stan gleby i roślinności na terenie gminy Pszów, zrekultywuje obszar). Teren zwałowiska nie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie z terenami zamieskanymi, a prowadzone na nim prace nie będą skutkowały produkcją czy też wykorzystaniem odpadów, co mogłoby skutkować nadmierną uciążliwością dla mieszkańców Pszowa oraz zanieczyszczeniem środowiska wód, gleby czy też powietrza. Po przeprowadzonych pracach nie zostanie żadna stała instalacja czy też zabudowanie, które miałyby wprost wpływ na opisywany obszar, jego środowisko. Jednocześnie, szczegółowo analizując opisane przedsięwzięcia w treści Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, stwierdza się, że planowane przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń działanie w obrębie zwałowiska „Wrzosa I” nie podlega pod żadne z wymienionych w Rozporządzeniu przedsięwzięć.

9.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Pszów nie zostały wyznaczone żadne obszarowe formy ochrony przyrody ani pomniki przyrody, jak również korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym lub ponadlokalnym. W ostatnich latach RDOŚ nie prowadził postępowań w sprawie utworzenia nowych rezerwatów przyrody czy też obszarów Natura 2000. Podobnie Audyt krajobrazowy województwa śląskiego nie zaproponował form ochrony przyrody dla gminy Pszów.

Jednak na terenie miasta występują liczne obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Obejmują one m.in. wartościowe drzewa, zarówno pojedyncze okazale egzemplarze, jak i szpalery i aleje, a także zadrzewienia śródpolne, drobne zbiorniki wodne, stawy oraz wąwozy i parowy wyłączone z intensywnego użytkowania. Najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego miasta są głęboko wcięte doliny cieków, występujące w formie wąwozów i jarów, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego systemu przyrodniczego oraz struktury krajobrazu.

Program wyklucza możliwość podejmowania działań pozostających w sprzeczności z podstawowymi założeniami ochrony przyrody. Realizacja inwestycji / zadań wyznaczonych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2030 z perspektywą do roku 2033* nie będzie wpływać na stan form ochrony przyrody na terenie omawianej JST, ponadto nie będzie dochodziło do oddziaływania na obszary NATURA 2000, w tym do pogarszania

stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpływać negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszać integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Działania zaplanowane w ramach POŚ nie będą realizowane na terenie form ochrony przyrody ze względu na brak ich wyznaczenia na terenie gminy Pszów. Nie przewiduje się stałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska. Planowane działania będą realizowane z poszanowaniem obszarów cennych przyrodniczo, rozumianych jako formy ochrony przyrody, ostoje, siedliska przyrodnicze, miejsca rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, planami zadań ochronnych itp.

9.3. Różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta

Pozytywny oraz bezpośredni wpływ na środowisko przyrodnicze będą miały zadania takie jak czynna ochrona gatunków rzadkich, zagrożonych lub objętych ochroną, zapewnienie właściwej ochrony przyrody na terenach leśnych, eliminacja inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt, zwiększanie potencjału adaptacyjnego miast do zmian klimatycznych poprzez tworzenie nowych terenów zieleni, wprowadzanie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie ilości powierzchni biologicznie czynnej szczególnie na terenach silnie zurbanizowanych, prowadzenie prawidłowej pielęgnacji drzew ze szczególnym uwzględnieniem okazów sędziwych. Ponadto przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia, powinno przyczynić się do zwiększenia różnorodności gatunkowej i zapewnienia ciągłości korytarzy migracyjnych gatunków.

Realizacja zapisów POŚ Gminy Pszów w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, termomodernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji, m.in. związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, poprawą efektywności energetycznej z uwzględnieniem OZE, rozwiązań infrastrukturalnych np. przebudową i modernizacją dróg, budową ścieżek rowerowych oraz konserwacją cieków i urządzeń wodnych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Prace budowlane, które byłyby prowadzone w okresie lęgowym mogą zaburzać biologię gniazdowania w poszczególnych miejscach. Dotyczy to zarówno niszczenia miejsc lęgowych i żerowisk jak i emisji hałasu oraz

płoszenie przez ruch maszyn i ludzi. Możliwe jest też oddziaływanie w postaci bezpośrednich kolizji z pojazdami.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Oddziaływanie związane ze specyfiką prowadzonych prac polegających na rozbudowach i modernizacjach ciągów komunikacyjnych jest bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. W perspektywie długoterminowej działania związane z budową ścieżek rowerowych będą miały stały, pozytywny wpływ na jakość powietrza, która przekłada się na panujący klimat. Występujące oddziaływania na klimat akustyczny związane z pracą maszyn są chwilowe i ustąpią po zakończeniu inwestycji.

W czasie realizacji inwestycji liniowych drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD), wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew⁴⁷. Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art.

---

⁴⁷ Suchocka M.: *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa 2016.

75 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Umożliwienie spędzania turystom i lokalnej ludności czasu wolnego w sposób ekologiczny (niegenerujący spalin i zanieczyszczeń) długofalowo wpłynie na poprawę stanu jakości powietrza na terenie gminy. Zadania ukierunkowane na poprawę jakości powietrza, w tym termomodernizacje budynków, instalowanie odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych czy prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych, mają korzystny wpływ na rośliny. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia emisji komunikacyjnej. Ozon w warstwie przyziemnej powodowany m. in. przez spaliny samochodowe ma widoczny wpływ na ich liście, może powodować chlorozę, a także żółknięcie liści, co obniża stężenie chlorofilu. Rośliny narażone na działanie zanieczyszczeń i smogu zazwyczaj kwitną i dojrzewają później, ponieważ są narażone na niekorzystne warunki. Dlatego tak ważna jest poprawa jakości powietrza, by nie dopuścić do negatywnego działania na rośliny.

Realizacja zadań związanych z rozbudową i modernizacją systemu gazowego i ciepłowniczego może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Warto jednakże zaznaczyć, iż największe negatywne oddziaływanie wystąpi na etapie budowy. W trakcie eksploatacji sieci gazowej i ciepłowniczej, nie będzie miała ona istotnego wpływu na rozwój flory oraz życie fauny, gdyż sieć gazowa i ciepłownicza zostanie poprowadzona pod powierzchnią terenu. W efekcie rozbudowy powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność, zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Pszów. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie poprzez działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (np. budowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków) oraz poprawy jakości powietrza (wymiana konwencjonalnych systemów grzewczych, termomodernizacja budynków, przebudowa, modernizacja dróg). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. W celu utrzymania siedlisk fauny i flory w zdrowiu, konieczne jest bowiem

zapewnienie im możliwości korzystania z czystej wody i niezanieczyszczonej gleby. Dbanie o dobry stan jakościowy wód powierzchniowych wpisuje się w ochronę cennych gatunków zwierząt. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powiększeniu areálu powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Bardziej złożone ekosystemy pozwalają w znacznym stopniu utrzymać właściwy reżim hydrologiczny, a także są odporniejsze na niekorzystne zmiany klimatu i zjawiska pogodowe. Zaznaczyć należy, że na terenie gminy Pszów występują jedynie stanowiska bobra europejskiego. Poza tym nie stwierdzono występowania szczególnie cennych walorów przyrodniczych ani udokumentowanych siedlisk gatunków rzadkich i chronionych, poza pospolitymi gatunkami drobnych ssaków, ptaków, gadów i płazów.

Poza inwestycjami liniowymi możliwe negatywne oddziaływanie na gatunki zwierząt może wystąpić w przypadku działań z zakresu termomodernizacji obiektów, montażu odnawialnych źródeł energii (instalacji fotowoltaicznych i paneli solarnych na dachach) i usuwania wyrobów azbestowych z pokryć dachowych. W trakcie realizacji ww. działań może dochodzić do płoszenia lub zamurowywania gniazdujących tam ptaków, a także hibernujących nietoperzy. Przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*), w obrębie modernizowanych obiektów.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ww. ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych. W obrębie budynków, dla których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na obiektach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 14 kwietnia 2004 r. wymagają zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstąpienie od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Na terenie gminy Pszów planowana jest instalacja OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Instalacja baterii fotowoltaicznych na budynkach nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy

przypada w innym okresie np. dla wróbli od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów, a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych i solarnych. Potencjalnie negatywnym oddziaływaniem eksploatacji instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na ptaki jest odbijanie na zasadzie lustra elementów otoczenia, np. chmur, a także odbijanie światła słonecznego. W celu wyeliminowania odbicia światła słonecznego, obecnie w większości paneli stosuje się warstwy antyrefleksyjne (właściwość antyrefleksyjna związana jest z bardzo wysoką pochłaniania światła przez panele fotowoltaiczne). Z punktu widzenia długoterminowego przejście na gospodarkę niskoemisyjną spowolni zmiany klimatu, które są krytyczne dla siedlisk roślin i zwierząt. Realizacja inwestycji z zakresu fotowoltaiki możliwa będzie, jeżeli ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykaże brak negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz i gatunki chronione (w szczególności ptaki i nietoperze). Projekt POŚ nie zakłada budowy farm fotowoltaicznych oraz montażu innych instalacji OZE: elektrowni wiatrowych, wodnych, biogazowni, geotermii.

W projekcie POŚ zaplanowane zostały zadania dotyczące zwiększenia retencji wodnej i ochrony przed powodzią i suszą: przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności, budowa obiektów małej retencji, rozwijanie systemów zagospodarowania wód opadowych na terenach zurbanizowanych. Przedsięwzięcia związane z utrzymaniem urządzeń wodnych mogą zakłócać lokalne korytarze migracji ryb i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym. Negatywny wpływ będzie mógł dotyczyć także wycinki drzew i krzewów, zajmowania siedlisk zwierząt i roślin oraz ryzyka uszkodzenia np. roślinności wodnej. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową obiektów wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie są znane ich szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na organizmy żywe. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych cieków będzie miał pozytywny wpływ na zwierzęta, rośliny oraz bioróżnorodność. Działania te zapewnią stabilność siedlisk przyrodniczych oraz ich rozwój na terenach zmienionych uprzednio antropogenicznie.

Działania związane ze zwiększaniem retencji wodnej mogą stanowić zagrożenie dla płazów w postaci zniszczenia siedlisk i gatunków w wyniku trwałego zalania terenu czy usuwania gruntu, trwałe przegrodzenie cieku uniemożliwiające migrację zwierząt, pogorszenie parametrów fizykochemicznych wody w przypadku zbiorników płytkich. W celu minimalizacji szkód należy bezwzględnie rezygnować z budowy obiektów niszczących siedliska czy stanowiska gatunków, nie należy budować zbiorników powodujących zalanie dobrze zachowanych bądź rokujących szanse regeneracji torfowisk, rezygnować z budowy zbiorników w obrębie dobrze zachowanych i w miarę naturalnych cieków, przywrócić możliwość retencionowania wody w obszarach hydrogenicznych (odbudować system melioracyjny pełniący funkcję nie tylko osuszania ale też hamowania odpływu i gromadzenia wody), w przypadku zbiorników o znacznej wysokości piętrzenia bezwzględnie zapewnić możliwość migracji nie tylko ryb, ale też drobnej fauny zarówno bezkręgowców, jak i kręgowców.

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodnej może powodować redukcję powierzchni siedlisk, zagrożenie likwidacji cennych siedlisk, zmiany warunków siedliskowych na międzywalu, zmniejszenie retencji wodnej w dolinie rzeki (groźba spadku poziomu wód gruntowych), pogorszenie stanu doliny rzecznej (zawężenie strefy zalewowej z typowymi dla niej siedliskami do obszaru międzywala). Środkami łagodzącymi negatywne oddziaływanie są: przestrzeganie zasady pozostawiania terenów zalewowych na obszarze międzywala w stanie możliwie nienaruszonym (w szczególności niepogarszanie stanu chronionych siedlisk gatunków), zaprojektowanie przepustów wałowych na rowach i innych ciekach wodnych w formie umożliwiającej drobnym płazom migrację wzdłuż ich brzegów (płaskie półki na brzegach cieków w przepustach, unikanie stosowania okrągłych rur itp.), przestrzeganie zasady ograniczania powierzchni cennych siedlisk zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku prac budowlanych, przestrzeganie zasady ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarza ekologicznego wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.), po uzyskaniu stosownego pozwolenia, zapewnienie możliwości przeniesienia rzadszych gatunków zwierząt, w tym kijanki płazów ze stanowisk, które ulegną zniszczeniu podczas przebudowy wału na inne stanowiska położone w bezpośrednim sąsiedztwie.

W ramach realizacji zadania likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie wykonana zostanie rekultywacja biologiczna obszaru czyli wprowadzenie roślinności, w tym zatrawienie powierzchni skarp i półek poszczególnych pięter oraz powierzchni wierzchowiny zwałowiska, ewentualnie sąsiadujących terenów jeśli nastąpią zniszczenia w zatrawianiu spowodowane pracą sprzętu ciężkiego. Wykonane zostaną nasadzenia zastępcze w liczbie odpowiadającej liczbie wyciętych drzew, tj. 184 szt. W okresie trzech lat od wykonania rekultywacji biologicznej na całym obszarze prowadzone będą zabiegi pielęgnacyjne. Powstanie dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna wielkości ok. 15,4 ha.

Ze względu na charakter działań zaplanowanych w POŚ, brak siedlisk przyrodniczych oraz zlokalizowane jedynie stanowiska bobra europejskiego, nie przewiduje się wpływu na różnorodność biologiczną jako liczebność i kondycję populacji występujących gatunków, w szczególności gatunków chronionych, rzadkich lub ginących oraz ich siedlisk, w tym utratę, fragmentację lub izolację siedlisk oraz zaburzenia funkcji przez nie pełnionych, a także ekosystemy – ich kondycję, stabilność, odporność na zaburzenia, fragmentację i pełnione funkcje w środowisku.

9.4. Ludzie

Realizacja POŚ zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska, stąd pozytywne oddziaływania na zdrowie i życie jego mieszkańców są prognozowane we wszystkich działaniach. Działania realizowane w ramach POŚ, w perspektywie średnio i długoterminowej, wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, ścieżek rowerowych, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywny wpływ na ludzi będą miały także działania związane z gospodarką odpadami oraz edukacją ekologiczną, która poprawi świadomość ekologiczną mieszkańców. Podjęcie ww.

działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Poprawa standardów środowiska wpłynie korzystnie na jakość i bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzi poprzez redukcję czynników chorobotwórczych bezpośrednio wpływających na ich życie i zdrowie.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców. Dzięki przebudowie i remontom dróg mieszkańcy będą mogli szybciej się przemieszczać, unikać korków i zatorów drogowych.

Bezpośrednio na zdrowie ludzi wpływać będą inwestycje w sektorze gospodarki wodno-ściekowej. Modernizacje sieci i ich czyszczenie mogą przełożyć się na poprawę jakości wody przeznaczonej do picia. Istotny pozytywny wpływ zarówno na jakość życia mieszkańców oraz jakość wód podziemnych, w tym przeznaczonych do spożycia będą miały inwestycje związane z rozbudową infrastruktury dotyczącej odprowadzania i czyszczenia ścieków.

Bezpośredni, pozytywny, stały wpływ będą miały zadania związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury wodnej, rozbudową kanalizacji deszczowej, utrzymaniem drożności wód, które ograniczą ryzyko zalania terenów zabudowanych w czasie trwania wezbrania powodziowego oraz ponoszonych z tego tytułu znacznych strat materialnych i roszczeń osób prywatnych oraz zapewnią wysoki wzrost poczucia bezpieczeństwa lokalnej społeczności ze względu na zminimalizowanie uciążliwości podtopień. Zwiększy się również atrakcyjność terenów, wartość terenów inwestycyjnych w tym obszarze, co pozwoli na rozwój turystyki, mieszkalnictwa.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu. Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi, ich zdrowie i bezpieczeństwo.

9.5. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz gospodarowaniem wodami. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. wymiana pozaklasowych konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych i publicznych, termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej oraz

podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej, modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej, budowa, modernizacja instalacji technologicznych z uwzględnieniem najnowszych technik ograniczania emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, realizacja inwestycji dotyczących wykorzystania odnawialnych źródeł energii, rozwój transportu rowerowego, remonty, przebudowy dróg. Również rozwój komunikacji publicznej, kontrole przestrzegania wymagań uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych oraz przestrzegania przepisów prawnych i zapisów pozwoleń przez podmioty gospodarcze czy edukacja ekologiczna przyczynią się do poprawy jakości powietrza.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię ciepłą, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W konsekwencji, malejące zapotrzebowanie na surowce energetyczne powoduje zmniejszenie ingerencji w środowisko naturalne związane z ich wydobywaniem. Prace wydobywcze mogą mieć pośredni negatywny wpływ na stosunki wodne oraz gleby, a w zależności od ich rodzaju mogą także naruszać powierzchnię ziemi niszcząc siedliska roślin, tereny łęgowe oraz żerowiska zwierząt. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Realizacja zadań związanych z rozbudową i modernizacją systemu ciepłowniczego i gazowego może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na powietrze związanych z pracą maszyn budowlanych. W efekcie podłączenia budynków do sieci zmniejszy się zapotrzebowanie na energię oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycje mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się przebudowy i modernizacje dróg, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych i transportu zbiorowego.

Oddziaływania etapu realizacji inwestycji związanych z przebudową dróg, które występują w sąsiedztwie obszaru prowadzenia prac, to bezpośrednie emisje powodowane

przemieszczaniem mas ziemnych, pracą sprzętu, poruszaniem się maszyn budowlanych, układaniem nawierzchni itp. Działania te mają charakter zmienny, chwilowy i pojawiają się w krótkim terminie, nie powodują więc trwałych uciążliwości, które mogłyby być znaczące. Są one dość łatwe do zminimalizowania za pomocą szeregu działań i technik w ramach tzw. dobrych praktyk budowlanych. Późniejsza eksploatacja zrealizowanych odcinków charakteryzuje się już oddziaływaniem stałym, w średnim terminie, w postaci bezpośredniej emisji zanieczyszczeń z silników przejeżdżających pojazdów. Uwzględniając globalne trendy w zakresie elektromobilności i ogólny postęp w technologii spalania paliw, wskazują one na redukcję stężeń kluczowych zanieczyszczeń w otoczeniu głównych dróg, w porównaniu do aktualnie notowanych. Oczekiwać więc należy zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, co w połączeniu trendami notowanymi również w pozostałych sektorach prowadzić będzie do redukcji presji na jakość powietrza⁴⁸.

Kontynuacja selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów zmniejszy ilość nielegalnego spalania odpadów w domowych paleniskach, co wpłynie na poprawę jakości powietrza.

Wtórny, długoterminowy wpływ na powietrze może mieć upowszechnianie edukacji. Działania głównie w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Stopień zanieczyszczenia powietrza ma wpływ na czynniki klimatyczne, szczególnie na terenach miejskich. Dlatego też wraz z poprawą stanu powietrza zmianom ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Planowane prace ziemne podczas likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie czasowo przyczynią się do pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego na objętym robotami terenie oraz na terenach do niego przylegających. Zagrożenie zanieczyszczenia powietrza związane jest z wysoką emisją pyłów i gazów pożarowych, jaka wystąpi podczas rozbiórki zapożarowanych fragmentów obiektu oraz transportu i chłodzenia gorącego materiału na przygotowanym do tego celu placu technologicznym. Wierzchowina obiektu stanowi teren otwarty i nieosłonięty od wiatru, stąd wszelkie roboty ziemne, w tym zwłaszcza rozkładanie i chłodzenie palących się odpadów powęglowych na tak dużej powierzchni i w tak wyeksponowanym na działanie wiatru miejscu może powodować zapylenie odczuwalne na bardzo rozległym terenie (zwłaszcza w okresach suchych).

W trakcie likwidacji ognisk pożarowych wystąpi również eskalacja wyjątkowo przykrej uciążliwości zapachowej wynikającej z faktu, iż niektóre z emitowanych z zapożarowanego terenu substancji (i przenoszonych przez prądy powietrza na duże odległości) to związki złońne szczególnie uciążliwe dla mieszkańców pobliskich zabudowań. Pomimo iż wartości

---

⁴⁸ www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/priorities/zmiana-klimatu/20180920STO14027/redukcja-emisji-co2-z-samochodow-osobowych-i-dostawczych-wyjasniamy-nowe-cele, Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.).

stężeń tych związków zazwyczaj nie przekraczają dopuszczalnych norm poza obrębem obiektu to jednak, z uwagi na ich niski próg wyczuwalności, który jest znacznie niższy niż wartości stężeń dopuszczalnych, powodują one znaczną uciążliwość (np. merkaptan etylowy czy siarkowodór). Z tego względu zobowiązuje się wykonawcę do systematycznego zraszania wodą miejsca prowadzonych prac w celu minimalizacji zapylenia oraz emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych jak również zapobieganie ewentualnym zapachom gaszonej ziemi unoszącym się w powietrzu. Zasadniczym celem opisanego przedsięwzięcia jest jak najszybsze usunięcie bezpośredniego zagrożenia dla środowiska oraz bezpieczeństwa i zdrowia ludzi spowodowanego aktywnością termiczną. Uciążliwości środowiskowe (zwiększone zapylenie, emisja gazów, uciążliwa ekspozycja zapachowa) jakie wystąpią w trakcie realizacji robót ziemnych zmierzających do likwidacji powstałych ognisk pożarowych i przywrócenia zapożarowanym terenom utraconych walorów użytkowych będą miały charakter tymczasowy i zanikną po zakończeniu planowanych prac.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej przebudowa jak i eksploatacja. Faza przebudowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza atmosferycznego.

9.6. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu).

Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku

energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej, wiatrowej, biomasy i energii wodnej. W sektorze energetycznym podstawowe działania adaptacyjne dotyczą przede wszystkim problematyki zjawisk ekstremalnych.

Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu ma na celu usprawnienie funkcjonowania sektora w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Zaproponowane działania zapewnią usprawnienie systemu gospodarowania wodami, ułatwią dostęp do wody dobrej jakości, ograniczą negatywne skutki susz i powodzi, pozwolą na poprawę i utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych (w tym prowadzenie działań polegających na ochronie wód śródlądowych przed eutrofizacją) oraz poprawią bezpieczeństwo i efektywność ekonomiczną gospodarki wodnej. Ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska przyrodniczego rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu są niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności, m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach

zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Obszary wiejskie, głównie ze względu na prowadzoną tam działalność rolniczą, stanowią obszar szczególnie wrażliwy na zmiany klimatu. Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej. Monitorowanie zmian klimatu z odpowiednim wyprzedzeniem ma szczególne znaczenie w produkcji rolniczej. Wyniki monitoringu powinny stanowić element działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej i stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych. Natomiast monitorowanie nadzwyczajnych zagrożeń na terenach wiejskich ma kluczowe znaczenie dla ludności, infrastruktury i gospodarstw rolniczych i powinno być bezpośrednio związane z lokalnym systemem ostrzegania.

Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Większości elementów systemu transportu, a zwłaszcza infrastruktura, narażona jest na bezpośrednie oddziaływanie czynników klimatycznych, funkcjonując w bezpośrednim kontakcie z czynnikami atmosferycznymi. Do podjęcia efektywnych działań adaptacyjnych i zapobiegawczych niezbędna jest prawidłowa ocena wrażliwości infrastruktury transportowej na czynniki klimatyczne będąca efektem analizy danych klimatycznych i pogodowych oraz ich wpływu na stan infrastruktury.

Rola zalesień, nasadzeń drzew w walce ze zmianami klimatu jest bardzo duża. Należy również podkreślić, znaczenie drzewostanu wielopiętrowego, który izoluje wnętrze lasu od wpływów zewnętrznych, przez co klimat staje się łagodniejszy, zwiększa się ocienienie dna lasu, wilgotność powietrza oraz zmniejszają się wahania temperatury. W korzystnych warunkach klimatycznych wewnątrz lasu szybciej przebiega proces oczyszczania się drzew i rozkład materii organicznej, której źródłem jest min. ściółka, martwe części drzew, krzewów, roślin.

Część działań ujętych w *Programie Ochrony dla Gminy Pszów* będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działania obejmujące przebudowę i modernizację dróg oraz rozwój transportu publicznego obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw oraz rezygnacji z transportu samochodowego na rzecz transportu zbiorowego) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca

w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanymi, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła. Warto jednak zaznaczyć, iż w nowej lokalizacji łatwiejsze jest zapewnienie odpowiedniego przewietrzania, udziału zieleni oraz bezpieczeństwa dla pieszych czy rowerzystów, a także dla kierowców samochodów.

Ponadto, w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, zaleca się m.in. zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w procesie zarządzania rozwojem oraz czerpanie wzorców z dobrych praktyk europejskich. Rekomenduje się transformację planowania przestrzennego w kierunku polityki prorozwojowej, nie zaś wyłącznie rutynowej procedury, poszerzenie działań wspierających adaptację rolnictwa do zmian klimatu o tematykę oszczędności wody, m.in. poprzez unikanie prowadzenia upraw wymagających dużej ilości wody oraz poprzez stosowanie hydrożeli poprawiających retencję w glebie, zaleca się także wzmożenie prac badawczych nad gatunkami odpornymi na długotrwałe susze oraz przymrozki. Podkreśla się wagę powszechnego dostępu do danych pomiarowych i baz nieprzetworzonych danych dla instytucji badawczych. Dodatkowo jako niezbędne określa się działania edukacyjne oraz upowszechniające zasady dobrych praktyk w gospodarce rolnej, wskazuje się na potrzebę istnienia polityki adaptacyjnej realizującej się w modernizacji polskiej wsi i pełnego wykorzystania aktualnych możliwości rozwoju obszarów wiejskich. W kwestii rozwoju transportu, zaleca się, by projektowana infrastruktura była przede wszystkim odporna na ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak deszcze nawalne oraz ich skutki w postaci powodzi czy podtopień, a w mniejszym stopniu na globalny wzrost temperatury. W kierunku działań „miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu”, rekomenduje się uwzględnienie w polityce miejskiej takich aspektów jak tworzenie lokalnych planów adaptacyjnych, modernizację oraz prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w budownictwie i infrastrukturze oraz modelowy rozwój zielonej przestrzeni.

Należy także wspomnieć, iż wzrost temperatury powietrza przyczynia się do wzrostu wilgotności. Zbyt duża wilgotność jest szkodliwa dla ludzkiego organizmu, m.in. poprzez utrudnianie i spowalnianie procesu regulacji termicznej ciała. Realizacja działań ujętych w *Programie* pozwoli na istotne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł grzewczych w budynkach mieszkalnych oraz z komunikacji, co przyczyni się do spowolnienia wzrostu średniej globalnej temperatury powietrza. Istotny wpływ na zawartość pary wodnej w powietrzu ma także ilość terenów zielonych w stosunku do obszaru zajętego przez beton, asfalt czy kostki brukowe. Wymienione materiały budowlane posiadają znaczną pojemność cieplną i oddając zgromadzoną energię, podwyższają lokalnie temperaturę powietrza (efekt miejskiej wyspy ciepła). Dlatego szczególnie ważne jest zwiększanie ilości zadrzewień, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.

Wykonanie poszczególnych zadań, w tym m.in. termomodernizację budynków, prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dotyczących odnawialnych źródeł energii, ochrony powietrza i klimatu, wymiana niskosprawnych źródeł ciepła, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii czy rozwój i modernizacja systemu ciepłowniczego i gazowego przyczynią się do spowolnienia zmian klimatu poprzez znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych. Odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu można m.in. przedstawić następująco:

- OZE – głównym gwarantem odporności na zmiany klimatu jest stosowanie materiałów odpornych na wzrost średniej rocznej temperatury powietrza oraz materiałów i technologii niewrażliwych na silne wiatry.
- Rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg – w związku z podnoszącą się średnią temperaturą powietrza, istotne jest zastosowanie nawierzchni odpornych na to zjawisko, których struktura nie będzie ulegać degradacji („rozpuszczaniu”) od nadmiernych promieni słonecznych.
- Rozwój i utrzymanie terenów zieleni, zalesianie gruntów – istotne jest zastosowanie gatunków odpornych na wysokie temperatury oraz jej wahania. W celu redukcji narażenia na silne, porywiste wiatry, konieczne jest tworzenie nasadzeń w grupach, przez co wiatry wytracają swoją prędkość, a drzewa są mniej podatne na złamania.
- Termomodernizacje budynków – są to działania z założenia niepodatne na zmiany klimatu, a w przypadku termomodernizacji mające wręcz im zapobiegać. Jednakże, w obliczu wystąpienia huraganów, konieczne jest zastosowanie najwyższych standardów budownictwa, zapewniających przetrwanie wszelkich komponentów budynku w trakcie trwania nawet najbardziej porywistego wiatru. Ponadto, w celu ochrony budynku przed silnymi wiatrami oraz wysokimi temperaturami, skutecznym rozwiązaniem są gęste nasadzenia drzew.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, kanalizacyjnej – głównym zagrożeniem ze strony klęsk żywiołowych dla zadań tego typu są powodzie, mogące podmywać grunt i porywać jego fragmenty. W celu ochrony owej infrastruktury przed zmianami klimatu konieczne jest odpowiednie zagłębienie rur w stabilnym gruncie, tak by nawet w przypadku zerwania wierzchniej warstwy gruntu przez powódź błyskawiczną, rury nie zostały naruszone. W celu ochrony urządzeń naziemnych, ważne jest ich wykonywanie na obszarach niezagrażonych podtopieniami i powodzią bądź na wzniesieniach. Dodatkowym czynnikiem chroniącym grunt przed porywaniem w przypadku powodzi jest stosowanie roślinności o rozbudowanym systemie korzeniowym. Nasadzenia takiej flory spajają grunt i chronią także przed osuwiskami.
- Zwiększanie retencji wodnej poprzez budowę i rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, rozwój małej retencji – zbiorniki wodne o tak niewielkich rozmiarach nie będą miały żadnego wpływu na klimat. Jednak w lokalnej skali nawet tak mała powierzchnia ma znaczenie klimatotwórcze. Nowoutworzone powierzchnie luster wody zbiorników spowodują wzrost wilgotności powietrza. Będzie to pozytywnie oddziaływać na bytowanie zwierząt i roślin. Zbiorniki będą magazynowały wodę i nawadniały okoliczne tereny w okresach suchych, regulowały przepływy w okresach podwyższonych stanów wody, tym samym ograniczając negatywne skutki powodzi i suszy dla ludzi.

Reasumując, założenia *Programu* mają spowolnić zmiany klimatyczne oraz przygotować obszar gminy na klęski żywiołowe, w taki sposób, by były one jak najmniej odczuwalne dla ludzi i środowiska naturalnego.

9.7. Klimat akustyczny i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez przebudowę i modernizację dróg. Inwestycje drogowe, nawet po ich zakończeniu, będą nadal

oddziaływać na klimat akustyczny okolicy. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią jednak źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegają szczególnie emisje hałasu i wibracji, poprawie ulega komfort jazdy. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, czyli niskoemisyjnego i cichego rodzaju transportu, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

Planowane roboty ziemne podczas likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie czasowo negatywnie wpłyną na stan klimatu akustycznego na terenach przyległych do objętego nimi obiektu rekultywacyjnego. Dotyczy to głównie zabudowań mieszkalnych przy ul. Kraszewskiego oddalonych od hałdy o ok. 100 metrów. Źródłem hałasu będą głównie skoncentrowane na stosunkowo niewielkiej i otwartej przestrzeni pracujące maszyny i urządzenia mechaniczne.

Podczas prowadzonych robót iniekcyjnych wystąpi emisja hałasu w związku z pracą maszyn służących do wytwarzania i przetłaczania roztworu termoizolacyjnego oraz poruszających się pojazdów. Będą to źródła o jednolitym charakterze – źródła punktowe, wszechkierunkowe, emitujące dźwięk bezpośrednio do otoczenia. Przy wytwarzaniu roztworu termoizolacyjnego pracować będą mieszalniki iłu i przenośniki taśmowe. Z tego względu zobowiązuje się wykonawcę do prowadzenia prac wyłącznie w porze dnia (6:00-22:00) oraz do zachowania na terenach objętych ochroną akustyczną dopuszczalnych norm hałasu środowiskowego, określonych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zasadniczym celem opisanego przedsięwzięcia jest jak najszybsze usunięcie bezpośredniego zagrożenia dla środowiska oraz bezpieczeństwa i zdrowia ludzi spowodowanego aktywnością termiczną. Uciążliwość środowiskowa taka jak podwyższony poziom hałasu jaki wystąpi w trakcie realizacji robót ziemnych zmierzających do likwidacji powstałych ognisk pożarowych i przywrócenia zapożarowanym terenom utraconych walorów użytkowych będzie miała charakter tymczasowy i zaniknie po zakończeniu planowanych prac.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach budowy sieci energetycznej oraz pośredniego skutku działań związanych z budową instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości, w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

9.8. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu *POŚ dla Gminy Pszów* nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanego *Programu* są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców gminy. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń *Programu* wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w POŚ powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie dobrego stanu wszystkich części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Bezpośrednio największe korzyści przyniesie realizacja działań polegających na rozbudowie i modernizacji sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, jak również infrastruktury towarzyszącej, które są wprost nakierowane na ochronę wód. Podobne oddziaływanie niosą ze sobą działania związane z monitoringiem i ograniczaniem zużycia wody.

Pozytywnie oddziaływać na wody będą projekty związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa powodziowego. Jednym z wielu skutków powodzi jest zanieczyszczenie wód, m.in. zawiesinami, substancjami biogennymi, ściekami, metalami ciężkimi i szkodliwymi substancjami organicznymi.

Swobodny przepływ rzek i możliwość meandrowania sprzyjają naturalnemu oczyszczaniu się wód płynących. Okresowe zalewanie dolin rzecznych sprzyja rozwojowi naturalnych siedlisk nadrzecznych, tj. lasów łęgowych, które charakteryzują się bogactwem flory i fauny. Planowane działania w ramach gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej będą prowadziły do ograniczenia ryzyka oraz skutków wywołanych ponadnormatywnymi wezbraniami prowadzącymi do powodzi. Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie *Programu* działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne ciekie wodne o niewielkich przepływach.

Kolejnym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Ewentualna nieprawidłowa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich awarie mogą przyczynić się do

zanieczyszczenia zarówno wód podziemnych, jak i gleby, a za jej pośrednictwem również wód powierzchniowych. Użytkownicy przydomowych oczyszczalni ścieków są zobowiązani do przeprowadzania badania ścieków surowych i oczyszczonych z oczyszczalni, co w dużym stopniu ogranicza ich potencjalny negatywny wpływ. Taki wymóg zwiększa także prawdopodobieństwo wykrycia awarii przydomowych oczyszczalni ścieków oraz jej szybkiej naprawy. Ponadto zaleca się prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrole częstotliwości opróżniania tych zbiorników.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisuje się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 335) oraz w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 300) Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do planowanego zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, likwidację zbiorników na ścieki w gminie.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Działania polegające na konserwacji cieków i urządzeń wodnych nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na wody. Realizacja tych działań będzie wpływać na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Pewne negatywne oddziaływanie może wystąpić, ale będzie ono związane jedynie z fazą realizacji poszczególnych inwestycji. Po zakończeniu tych projektów należy spodziewać się pośrednio poprawy jakości wód poprzez ograniczenie niekontrolowanych spływów w trakcie wezbrań.

Rozwój aglomeracji miejskich spowodował i powoduje niekorzystne zmiany w systemie powierzchniowego odpływu wód burzowych i nie jest wspomagany ich wstępną retencją rekompensującą retencję naturalną. Rozwiązanie tego problemu wymaga oceny zagrożenia w warunkach obecnych i przyszłych oraz zastosowania odpowiednich środków technicznych i póltechnicznych dla obniżenia zagrożenia powodziowego obecnie i dla ograniczenia jego wzrostu w przyszłości. Stąd zadania mające na celu modernizację i rozbudowę kanalizacji deszczowej, czego efektem będzie redukcja strat wywołanych głównie podtopieniami.

W projekcie POŚ zaplanowane zostały zadania dotyczące zwiększania retencji wodnej i zagospodarowania wód opadowych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników retencyjnych i zbiorników małej retencji. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych, może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z przywracaniem naturalnej retencji wodnej będzie miał pozytywny wpływ na wody. Zachowanie naturalnego stanu wód wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania. Efektem zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód. Ponadto wpisują się one w cele przeciwdziałania suszom i powodziom oraz ograniczania ich skutków. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet. Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu.

Możliwe oddziaływania negatywne na wody związane są z budową, modernizacją jak i eksploatacją dróg oraz budową sieci gazowych, ciepłowniczych, wodociągowych i kanalizacyjnych. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Z tego typu przedsięwzięciami wiązą się najczęściej wykopy oraz przemieszczanie mas ziemnych w celu dokonania odpowiedniej makroniwelacji terenu. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: odwodnienia terenu, co może skutkować czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych, możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Ponadto do wód podziemnych mogą przedostawać się różnorakie zanieczyszczenia, jednak nie powinny wpłynąć znacząco na ich jakość. Awaryjne sprzętu budowlanego, niewłaściwe przechowywanie materiałów, niewłaściwa organizacja placów budowy oraz tymczasowe składowanie odpadów mogą być również przyczyną negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne i przedostawania się do wód szkodliwych zanieczyszczeń. Dlatego ważna jest odpowiednia organizacja zaplecza budowy oraz zastosowanie działań minimalizujących adekwatnych do lokalnych warunków środowiskowych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji można ograniczyć do racjonalnego poziomu także poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Podczas użytkowania dróg zanieczyszczenia przedostają się do wód w wyniku infiltracji z wodami opadowymi i roztopowymi. Podstawą ochrony przed tego typu zanieczyszczeniami jest zastosowanie systemów odwodnień, które umożliwiają, w normalnych warunkach eksploatacji, absorpcję węglowodorów ropopochodnych. Chemizm wód ulega zmianom głównie za sprawą rozpuszczalnych w wodzie soli, które migrują do ekosystemów wodnych. Oddziaływania te będą pośrednie i długotrwałe. Realizacja działań infrastrukturalnych może pociągać za sobą szereg negatywnych oddziaływań na etapie budowy konkretnych inwestycji, takich jak odwadnianie wykopów, skutkujące obniżeniem zwierciadła wody podziemnej oraz infiltracją zanieczyszczeń z terenu budowy do ziemi i wód gruntowych. Oddziaływania te jednak będą mieć charakter lokalny i krótkotrwały, w perspektywie długoterminowej nie spowodują one negatywnego stałego wpływu na jakość i zasobność wód powierzchniowych i podziemnych.

Zgodnie z opracowaniem pn.: *Dobre praktyki utrzymania rzek*, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano działania minimalizujące prace utrzymaniowe rzek dla poszczególnych kategorii prac w odniesieniu do grup typów abiotycznych rzek m.in.:

➤ Wykaszenie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych

1. Zabieg wykaszania powinien dotyczyć tylko roślinności, która mogłaby utrudniać przepływ przy wyższych stanach wód, natomiast w przypadku braku takiego zagrożenia nie należy ingerować w szatę roślinną, szczególnie w przypadku cieków naturalnych na terenach użytkowanych ekstensywnie lub chronionych. Preferowane powinno być wykaszanie tylko jednego brzegu lub naprzemiennie z uwzględnieniem układu poziomego koryta.
2. Wykaszenie roślin z dna powinno się stosować tylko w przypadku zarastania cieków roślinami ortotropowymi (roślinami, których pędy wznoszą się pionowo tj. prostopadle do podłoża – np. trzcina pospolita). Działania nie należy stosować wobec reofitów (roślin prądolubnych, o charakterystycznych liściach poddających się nurtowi wody – np. włosienicznik rzeczny, wstęgowe formy strzałki wodnej), gdyż zwykle ograniczają one przepływ tylko w umiarkowanym stopniu.
3. Należy unikać równoczesnego wykaszania roślinności z obu brzegów i dna, gdyż powoduje to całkowitą destrukcję zespołu makrofitów, brak ocienienia lustra wody oraz utratę siedlisk i kryjówek ryb i makrobezkręgowców.
4. Pozostałości wykoszonych roślin nie mogą spływać ciekami ani w nim pozostawać, gdyż mogłyby tworzyć zatory wymagające kolejnych interwencji i negatywnie oddziaływałyby na warunki fizykochemiczne wody.
5. W granicach miast, terenów zabudowanych i przemysłowych oraz intensywnie użytkowanych rolniczo (np. pola orne, fermy hodowlane), a także w bezpośrednim sąsiedztwie (do 100 m) urządzeń hydrotechnicznych (np. przepompowni, przepustów rurowych, jazów) oraz przy ujściach dopływów, kanałów i rowów melioracyjnych, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalne wykaszanie obu brzegów i dna cieku oraz powtórzenie prac 3-4 krotnie w roku.

➤ Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie rzek

1. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie roślinność wodna stwarza rzeczywiste zagrożenie podtopieniem gruntów, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
  - zarośnięta jest cała szerokość koryta,

- występuje znaczna miąższość roślin, ograniczająca przepływ,
  - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
  - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajduje się zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być usuwanie roślin tylko z części szerokości koryta, w taki sposób, aby pozostawić 50% określonego w przedmiarze porostu. Należy kształtować koryto przepływu wód wśród roślinności w miarę możliwości naśladować naturalną linię nurtu.
- Usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi rzek
1. Co do zasady, drzewa na brzegach rzek nie powinny być wycinane. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie zadrzewienia stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, zagrożenie dla bezpieczeństwa żeglugi, zagrożenie uszkodzenia urządzeń wodnych (budowli regulacyjnych) lub zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
- występuje zwężenie lub zarośnięta jest cała szerokość koryta,
  - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
  - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być prowadzenie wycinki drzew i krzewów na jednym brzegu lub naprzemiennie, z uwzględnieniem układu poziomego koryta, w celu odpowiedniego kształtowania warunków przepływu wód wielkich
3. Nie powinno się usuwać tzw. drzew biocenotycznych – w szczególności drzew dziuplastych oraz zahubionych i wypróchniałych. W szczególności, wycinka drzew uschniętych (martwych) lub chorych i zamierających nie powinna być regułą – tego rodzaju drzewa często odznaczają się najwyższymi walorami przyrodniczymi (siedliska ptaków, nietoperzy, bezkręgowców).
4. Sam fakt nadwieszenia drzewa nad lustrem wody oraz zagrożenia przewróceniem w nurt, zwłaszcza jeżeli szerokość koryta przekracza 10-20 m, nie powinien być przesłanką do wycinania drzewa – zwłaszcza biorąc pod uwagę dużą pozytywną rolę ekologiczną rumoszu drzewnego w nurcie rzeki.
5. Przed usunięciem drzew konieczne jest sprawdzenie przez kompetentnego specjalistę, czy nie są one zasiedlone przez gatunki chronione (zwłaszcza ptaki, nietoperze, chrząszcze, grzyby). Konieczne może być uzyskanie zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, grzybów lub roślin objętych ochroną. Zezwolenie takie może być odrębną decyzją (art. 56 ustawy o ochronie przyrody), albo częścią warunków prowadzenia robót (art. 118a ust. 8 tej ustawy).
6. Jeżeli konieczne jest usunięcie drzew, to wycięte drzewa warto wykorzystać kotwicząc je w nurcie cieku, tak by z jednej strony pełniły funkcję deflektorów odpowiednio kierujących nurt (można np. w ten sposób chronić zagrożone rozmyciem punkty brzegu), a z drugiej strony mogły być elementem ekologicznym w cieku.
7. W wyjątkowych sytuacjach w obszarach użytkowanych ekstensywnie dopuszcza się prowadzenie prac w odcinkach cieków według warunków przewidzianych dla obszarów zabudowanych, o ile występuje bezpośrednie zagrożenie powodziowe lub wystąpieniem podtopień na obszarach zabudowanych lub przemysłowych położonych w sąsiedztwie tych odcinków.
8. Należy pamiętać, że wycinka zadrzewień nadrzecznych, poza utratą bioróżnorodności i ich funkcji siedliskotwórczych może wzmocnić inne problemy, przyspieszając rozrost roślin

wodnych i zarastanie cieku, ułatwiając spływy do cieku z terenów sąsiednich wzmagające eutrofizację i zamulanie, destabilizując brzegi cieku.

➤ Usuwanie z rzek przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka

1. Należy ograniczyć do minimum usuwanie powalonych drzew i innych „przeszkód naturalnych”, gdyż elementy te mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania ekosystemu rzeczny i są niezbędne dla zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej rzeki. Zupełnie należy wykluczyć usuwanie ponadwymiarowych głazów z rzek górskich i wyżynnych, ponieważ zapewniają one stabilność dna – ich usunięcie może spowodować erozję koryta. Maksymalnie ograniczyć należy usuwanie z cieków rumoszu, drzewnego, ze względu na jego znaczenie ekologiczne.
2. Prace polegające na usuwaniu „przeszkód naturalnych” należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie rumosz drzewny lub inne przeszkody naturalne stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, a więc gdy zachodzą poniższe przesłanki:
  - znacząco zatamowana jest cała szerokość koryta i występuje rzeczywiście podpiętrzenie wody do nieakceptowalnej wysokości (należy tu jednak brać pod uwagę, że – zwłaszcza na małych ciekach – spowolnienie spływu wody przez zwały drzew powalonych w nurt to korzystna dla środowiska forma naturalnej retencji; natomiast w małych ciekach górskich gruby rumosz drzewny pełni ważną funkcję wytracania energii strumienia wody przy ulewnych deszczach – por. Bojarski i in. 2005); ewentualnie gdy przeszkoda ukierunkowuje nurt w sposób zagrażający zniszczeniem elementów infrastruktury lub zabudowy zlokalizowanej przy cieku, albo gdy jest bardzo wysokie ryzyko zniesienia drzewa w miejsce, gdzie grozi powstanie niebezpiecznego zatoru;
  - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki);
  - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje, narażona na podtopienie lub erozję brzegu, zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
3. Drzewa powalone w korycie stwarzające zagrożenie powstawania niebezpiecznych zatorów należy w miarę możliwości tylko częściowo redukować – odcinać gałęzie pozostawiając fragment pnia jako element, który ukierunkowuje prąd ku centralnej części cieku, tak by zachować kryjówki i siedliska dla ryb, w tym gatunków istotnych dla oceny stanu ekologicznego (m.in. pstrąg potokowy, lipień, kleń, miętus, boleń) oraz z gospodarczego (wędkarskiego) punktu widzenia (m.in. okoń, szczupak, sum, leszcz).
4. Wskazane jest usuwanie zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (śmieci) oraz innych przeszkód wynikających z działalności człowieka, bez usuwania elementów naturalnych (pni, rumoszu drzewnego).

➤ Udrażnianie rzek przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu

1. O ile to możliwe, należy dążyć do pozostawienia odcinków o mniejszym stopniu zamulenia, wolnych od wpływu prac (o długości co najmniej 1 km), co pozwoli na utrzymanie mozaiki siedlisk wzdłuż cieku, zachowanie różnorodności makrofity i makrobezkręgowców oraz tarlisk ryb fitofilnych. Obszary mogące stanowić cenne tarliska ryb, szczególnie łososiowatych i reofilnych karpiowatych (odcinki o dnie żwirowym) winno się pozostawić bez ingerencji.
2. Niewskazane jest tworzenie odcinków cieków o jednolitej, niewielkiej głębokości, gdyż w przypadku niskich stanów wód są one pozbawione siedlisk umożliwiających bytowanie większych gatunków ryb.

- Remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wody:
- a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,
  - b) urządzeń wodnych.
1. Remont urządzeń regulacyjnych – w tym umocnień brzegów i budowli piętrzących winien być wykonywany tylko w przypadku potwierdzenia ich aktualnej przydatności. W każdym innym przypadku należy rozważyć rozbiórkę niefunkcyjnych budowli w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, ponieważ obiekty przeznaczone do likwidacji nie powinny być utrzymywane. W szczególności remont prowadzący do odtworzenia funkcjonalności stopni i progów w dnie o wysokości ponad 20 cm, lub urządzeń obejmujących sztuczne długie i płytkie struktury utwardzonego dna (np.: niecek wypadowych, umocnień itp.) może stwarzać lub utrzymywać poważne utrudnienie dla migracji ryb i bezkręgowców. W tym wypadku prace remontowe powinny zapewniać poprawę stanu ekologicznego rzeki poprzez stosowanie rozwiązań ułatwiających migrację organizmów wodnych, w przeciwnym razie remont powinien być wykonywany tylko w wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach.
  2. Preferowanym działaniem alternatywnym do remontowania progów jest rozważenie ich przekształcenia w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego w znacznie bardziej przyjazne środowisku struktury o charakterze kamiennych ramp lub pochylni dennych zajmujących całą szerokość cieku, zbliżonych do naturalnych bystrzy. Działania takie należy wykonać w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, jednak w przypadku stwierdzenia ich zasadności należy odstąpić od remontów istniejących, niefunkcyjnych obiektów, gdyż jest to działanie nieuzasadnione ekonomicznie.
  3. W miarę możliwości należy stosować podczas prac materiały naturalne takie jak kamień, faszyna, drewno itp.
  4. Konieczna jest jednak indywidualna analiza każdego przypadku pod kątem specyficznych uwarunkowań środowiskowych – np. występowania gatunków ryb dwuśrodowiskowych o określonych terminach migracji, podczas których nie należy prowadzić remontów funkcjonujących przepławek. Szczególnie w obszarach chronionych remonty urządzeń wodnych powinny być poddane indywidualnej analizie, obejmującej także spójność istnienia urządzenia wodnego z celami danego obszaru chronionego.

9.9. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać z zadań związanych z ochroną przyrody, terenów zieleni, jak również prawidłowego funkcjonowania wód. Do poprawy estetyki przestrzeni gminy przyczynią się także działania dotyczące termomodernizacji budynków.

Wśród kierunków działań przewidzianych w POŚ znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej,
- Modernizacja Ciepłowni „Anna” i sieci ciepłowniczej,
- Budowa ścieżek rowerowych, infrastruktury towarzyszącej,
- Remonty, przebudowy dróg,

- Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym przywracanie drożności cieków, zwiększanie naturalnej retencyjności,
- Budowa obiektów małej retencji,
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- Rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych,
- Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi.
- Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie.
- Identyfikacja potencjalnie historycznie zanieczyszczonych powierzchni ziemi i szkód w środowisku oraz ich naprawa.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinien poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jego pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.

Ochrona krajobrazu oznacza działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Koncepcja ochrony wyraża pogląd, że krajobraz jest przedmiotem zmian, które w pewnych granicach, muszą być akceptowane. Szeroko testowane środki ochrony nie powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby zatrzymać czas i przywrócić naturalne lub zmienione przez ludzi cechy, które już nie istnieją. Mogą natomiast pokierować zmianami w tych miejscach w celu przekazania ich konkretnych, materialnych i niematerialnych cech przyszłym pokoleniom. Cechy krajobrazu zależą od czynników gospodarczych, społecznych, ekologicznych, kulturowych i historycznych, których pochodzenie często znajduje się poza danymi obszarami. Ochrona krajobrazu powinna, na odpowiednim poziomie, znaleźć sposoby i środki działania, nie tylko wobec cech obecne w miejscach, lecz również od czynników zewnętrznych.

Na krajobraz wpływać będą głównie działania inwestycyjne polegające na: przebudowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, gazowej, budowie ścieżek rowerowych czy modernizacji systemu hydrologicznego. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu gospodarki odpadami, ponieważ ograniczą one ryzyko powstawania dzikich wysypisk oraz zalegania pojedynczych odpadów na terenach zielonych.

Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych elementów infrastruktury drogowej może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynieryjnego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Rozbudowa sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej nie spowoduje trwałej zmiany w krajobrazie, ponieważ powstała infrastruktura znajdzie się pod powierzchnią ziemi. Rzeźba terenu również nie ulegnie zmianie.

Przebudowa i modernizacja, w tym termomodernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy wizerunku estetycznego budynku, a tym samym poprawy ogólnej estetyki przestrzeni gminy. Inne oddziaływanie pozytywne będzie związane z likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym na obszarach zurbanizowanych jest nieprzyjemnie zauważalna.

Część z negatywnych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji w zakresie zwiększania retencji będzie miał pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

Rewitalizacja i rekultywacja terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz naprawa zanieczyszczeń powierzchni ziemi i szkód w środowisku pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchnię ziemi. Prawidłowo zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania, związane

z rekultywacją terenu, ograniczają się jedynie do prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby oraz możliwymi awariami sprzętu budowlanego oraz generowanym przez nie hałasem i spalinami.

Podobnie likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie poprawi obecny stan terenu i zredukuje niekorzystny wpływ zapożarowanego składowiska na środowisko. W ramach prac gaśniczych i rekultywacyjnych planuje się roboty ziemne polegające na przemieszczaniu mas ziemnych wyłącznie w obrębie przedmiotowego terenu. Polegać one będą na częściowym wybraniu zagranego materiału ze stref zapożarowanych lub objętych samozagrzewaniem, wychłodzeniu i ponownemu wbudowaniu z zachowaniem koniecznych zasad profilaktyki pożarowej. W celu ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się pożaru, zredukowania zakresu prac ziemnych, a co za tym idzie redukcji niekorzystnego oddziaływania na otoczenie planuje się wykonanie pionowych i poziomych barier termoizolacyjnych metodą iniekcji otworowej. W ramach odbudowy terenu prowadzona będzie rekultywacja techniczna polegająca na warstwowym układaniu wychłodzonego materiału, zagęszczaniu warstw, kształtowaniu zboczy i zbiorników retencyjnych, mających praktycznie w całości przejąć wody opadowe. Przedsięwzięcie poprawi stan gleby i roślinności na terenie gminy Pszów, zrehabilituje obszar. Prowadzone na nim prace nie będą skutkowały produkcją czy też wykorzystaniem odpadów, co mogłoby skutkować nadmierną uciążliwością dla mieszkańców Pszowa oraz zanieczyszczeniem środowiska wód, gleby czy też powietrza. Po przeprowadzonych pracach nie zostanie żadna stała instalacja czy też zabudowanie, które miałyby wprost wpływ na opisywany obszar, jego środowisko. Efektem ekologicznym będzie ok. 8,3 ha powierzchni wygaszonych ognisk pożarowych w czynnych termicznie rejonach hałdy oraz ok. 17,5 ha powierzchnia zrehabilitowanego terenu zwałowiska.

9.10. Zasoby naturalne

Pozytywne oddziaływanie na środowisko glebowe będzie realizowane poprzez zadania związane z ochroną walorów przyrodniczych, realizacją dobrych praktyk rolniczych oraz konserwacją urządzeń wodnych. Działania powinny przynieść pozytywny efekt także w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych oraz wpłyną pozytywnie na klimat. Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce. Istotne również będą działania dotyczące zrównoważonego wydobycia surowców. Zdecydowanie wpłyną one pozytywnie na powierzchnię ziemi i pozwolą niwelować negatywne zjawiska także w innych elementach środowiska (np. wody, zasoby przyrodnicze)

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji

i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będą wymiana nieekologicznych źródeł ciepła, termomodernizacje budynków, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz poprawa mobilności (rozbudowa systemu dróg rowerowych, zwiększenie dostępności transportu zbiorowego).

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w *Programie* możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

9.11. Zabytki i dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na zabytki i dobra materialne rozumiane jako ruchomości i nieruchomości mające znaczenie dla dziedzictwa i służące zaspokojeniu potrzeb ludzkich. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają

atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie, na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Niekorzystne oddziaływanie najczęściej może wiązać się z niedogodnościami wynikającymi z wibracji pochodzącymi z pracy ciężkiego sprzętu budowlanego, co w skrajnych przypadkach może wiązać się z naruszeniem pierwotnego stanu budynku. Jednakże przy zastosowaniu odpowiedniej odległości od zabytków i stosownych zabezpieczeń możliwe jest całkowite uniknięcie negatywnego oddziaływania. W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

9.12. Oddziaływanie skumulowane

Oddziaływanie skumulowane definiowane jest jako zmiany w środowisku wywołane wpływem danego działania w połączeniu z innymi działaniami dotyczącymi tych samych zasobów i/lub przedmiotów oddziaływania.

Opisane w poprzednich podrozdziałach oddziaływanie zapisów dokumentu na środowisko dotyczy oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska osobno. W rzeczywistości środowisko stanowi system, którego komponenty pozostają w nierozzerwalnej od siebie zależności i wzajemnie się warunkują, a zmiana jednego komponentu powoduje zmianę pozostałych. W związku z tym oddziaływanie na środowisko należy rozpatrywać nie tylko w kontekście poszczególnych jego komponentów, lecz także w kontekście środowiska jako całości, biorąc pod uwagę sumę oddziaływujących na nie jednocześnie czynników.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033 co do zasady jest dokumentem, którego ustalenia pozytywnie wpłyną na środowisko. W związku z tym można spodziewać się bardzo wielu przypadków oddziaływania skumulowanego pozytywnego pomiędzy wyznaczonymi kierunkami interwencji i zadaniami, w przypadku gdy harmonogram ich realizacji będzie nakładał się na siebie. Taki też jest cel sporządzania tego rodzaju dokumentów – jako integratora szeregu zamierzeń pozytywnie wpływających na środowisko. Ten pozytywny wpływ wynika wtedy nie tylko z sumy wpływu pojedynczych zamierzeń, ale potęgowany jest przez ich skumulowany efekt. Przykładowo poprawa efektywności małej retencji, budowa zbiorników retencyjnych, poprawia uwilgotnienie gleb, stan ekologiczny wód, stan zasobów leśnych i różnorodności biologicznej w wyniku zwiększenia retencyjności zlewni. Podobnie modernizacja systemów ogrzewania, termomodernizacja budynków, instalacja OZE, modernizacja dróg w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji substancji do powietrza i zmniejszenie zapotrzebowania na surowce naturalne wpłyną pozytywnie na wszystkie komponenty.

Potencjalne występowanie oddziaływania skumulowanego przeanalizowane zostało dla tych zadań, których oddziaływanie w ocenie oddziaływania na komponenty środowiska ocenione zostało jako negatywne. W związku z tym, dotyczy możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych.

Analiza potencjalnego oddziaływania skumulowanego wskazuje, że niebezpieczna jest kumulacja negatywnego oddziaływania na krajobraz i powierzchnię ziemi działań związanych z przebudową dróg, budową ścieżek rowerowych, budową i rozbudową sieci ciepłowniczych, gazowych, wodociągowych, kanalizacji sanitarnej. Takie negatywne oddziaływanie skumulowane może mieć miejsce w przypadku obszarów objętych jednocześnie tymi zadaniami, które będą wiązały się z prowadzonymi wykopami, przemieszczaniem mas ziemnych, wykorzystaniem gleby. Oddziaływanie to będzie jednak chwilowe i ustąpi po zakończeniu robót.

10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, zapewnieniem bezpieczeństwa powodziowego czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Programie Ochrony Środowiska* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

Przy realizacji zadań związanych ze zwiększaniem retencji wodnej oraz ochroną przed powodzią i suszą należy tak planować zakres prac budowlanych, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dla eliminacji ujemnych dla środowiska skutków realizacji zadań należy na etapie opracowywania koncepcji budowy, przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, odpowiednia geometria łuków. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych niezbędnych do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Należy m.in. zabezpieczyć siedliska zwierząt, zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt, budowę przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, przepławek dla ryb, przenoszenie okazów gatunków roślin w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym. Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji, np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji. Z powodu braku form ochrony przyrody (w tym braku obszarów Natura 2000) i braku siedlisk chronionych gatunków zwierząt na terenie gminy Pszów nie będzie konieczności podjęcia powyższych działań.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w gminie.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni,

- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację,
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów,
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną,
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów,
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego,
- Właściwe postępowanie z odpadami,
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu,
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów,
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu,
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi,
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi – oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach),
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych,
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów,
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- Stosowanie przepisów BHP,
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- Na etapie eksploatacji – prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów,
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji,
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną,
- Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków płazów i gadów. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków płazów i gadów termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów ich migracji i rozrodu,
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych,
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk,
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem,
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego,
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym,
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów,
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie,
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca,
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie,
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej,
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwieszać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cięciach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego,
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji,

- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki,
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów,
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu),
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00,
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia,
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych,
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu,
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas,
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas,
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni,
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów,
- Sprawne przeprowadzenie prac,
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją,
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych),
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

W przypadku rozbudowy szlaków komunikacyjnych

Na etapie opracowywania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia drogowego na środowisko należy zaproponować odpowiednią strategię ochrony płazów. Powinna ona uwzględniać jasno sformułowane cele ekologiczne oraz metody ich realizacji, polegające na doborze odpowiedniego zestawu działań minimalizujących. Zalecane jest projektowanie zestawu komplementarnych działań z podziałem na priorytetowe (np. budowa zbiorników zastępczych) i uzupełniające (np. budowa przejść) – dobranych pod kątem istniejących kolizji drogi z płazami. Przy doborze metod konieczne jest uwzględnienie ich realnej skuteczności w konkretnych warunkach, np. w zależności od parametrów inwestycji (inna jest skuteczność poszczególnych działań w przypadku dróg jedno- i dwujezdniowych). Zadaniem strategii jest odejście od schematyzmu w projektowaniu działań ochronnych, czyli np. unikanie stosowania przejść dla płazów jako jedynego środka minimalizacji bez uwzględnienia zmian ich skuteczności w zależności od parametrów drogi (wraz ze wzrostem długości przepustów spada ich efektywność)⁴⁹. Budowa ogrodzeń ochronnych ma na celu ograniczenie śmiertelności płazów w wyniku kolizji z pojazdami (także rowerami) na jezdniach oraz przedostawania się zwierząt do obiektów stanowiących dla nich pułapki (np. obiektów odwodnieniowych). Ogrodzenia tego rodzaju spełniają dwie funkcje: zatrzymują przemieszczające się osobniki oraz zmieniają kierunek ich ruchu. Obiekty takie muszą skutecznie zabezpieczać wszystkie gatunki narażone na wspomniane zagrożenia, na każdym etapie ich rozwoju osobniczego (także osobniki młodociane). Ogrodzenia ochronne powinny być projektowane w przypadku stwierdzenia znaczącego oddziaływania inwestycji drogowej na śmiertelność płazów, na odcinkach, gdzie nie istnieją przejścia dla płazów ani inne obiekty inżynierskie (np. mosty) umożliwiające im skuteczne i bezpieczne przekraczanie drogi. Kolejnym możliwym do zastosowania rozwiązaniem są ogrodzenia ochronno-naprowadzające. Budowa tego typu ogrodzeń ma na celu ograniczanie śmiertelności płazów (na jezdniach i w pułapkach antropogenicznych) oraz zwiększanie skuteczności wykorzystywania przez płazy przejść dla zwierząt. Ogrodzenia tego typu spełniają dwie funkcje: zatrzymują przemieszczające się osobniki i zmieniają kierunek ich ruchu, naprowadzając je jednocześnie na obiekty umożliwiające im skuteczne i bezpieczne przekraczanie drogi. Ogrodzenia ochronno-naprowadzające muszą skutecznie zabezpieczać wszystkie gatunki narażone na wspomniane zagrożenia oraz podlegające barierowemu oddziaływaniu drogi, na każdym etapie ich rozwoju osobniczego (także osobniki młodociane). Powinny one być projektowane jako integralny element specjalistycznych przejść dla płazów lub element dodatkowy innych obiektów inżynierskich (np. mostów), które ze względu na odpowiednią lokalizację i parametry mogą być wykorzystywane przez te zwierzęta do przekraczania bariery ekologicznej wynikającej z obecności drogi.

Identyfikacja odcinków dróg wymagających zastosowania ogrodzeń ochronnych powinna odbywać się na podstawie identyfikacji kolizji przebiegu drogi z obszarami siedliskowymi i szlakami migracyjnymi płazów oraz analizy przestrzennego rozmieszczenia kierunków migracji i dyspersji poszczególnych gatunków. W analizach należy opierać się na danych pochodzących z inwentaryzacji i uwzględnić szacowanie liczby osobników przemieszczających się w miejscach stwierdzonych kolizji oraz poziom zagrożenia śmiertelnością. Ogrodzenia ochronne dla płazów powinny być lokalizowane zawsze na następujących odcinkach wszystkich dróg o natężeniu ruchu > 500 pojazdów/dobę:

---

⁴⁹ Poradnik ochrony płazów.

- w miejscach przecięcia szlaków migracyjnych bądź obszarów siedliskowych gatunków zagrożonych ginięciem,
- w promieniu 500 m od zidentyfikowanych miejsc rozrodu płazów, będących źródłem dyspersji młodocianych osobników,
- wokół obiektów odwodnieniowych z otwartym lustrem wody – przede wszystkim zbiorników retencyjnych i osadników,
- w miejscach zalecanych lokalizacji ogrodzeń ochronnych dla małych ssaków (które mogą być efektywnie wykorzystywane również przez płazy), w szczególności:
  - na odcinkach przecięcia korytarzy ekologicznych fauny lub obszarów leśnych bądź wodno-błotnych przez drogi posiadające ogrodzenia dla dużych zwierząt,
  - w sąsiedztwie wszystkich przejść dla zwierząt, dla których nie zaprojektowano ogrodzeń ochronno-naprowadzających.

Ogrodzenia ochronno-naprowadzające powinny być lokalizowane w sąsiedztwie przejść zaprojektowanych dla płazów – oraz innych przejść, które ze względu na lokalizację i parametry mogą być efektywnie wykorzystywane również przez płazy – jako element funkcjonalnie z nimi zintegrowany. Długość ogrodzonych odcinków powinna wynikać bezpośrednio z lokalnych uwarunkowań przyrodniczych i topograficznych. W przypadku dróg posiadających ogrodzenia na wybranych odcinkach, konieczne jest wprowadzenie utrudnień w omijaniu ich przez zwierzęta, poprzez wydłużenie ogrodzeń o przynajmniej 100 m poza obszar stwierdzonych kolizji z siedliskami lub szlakami migracyjnymi⁵⁰.

Likwidacja zapożarowania oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie

- prowadzenie prac wyłącznie w porze dnia (6:00-22:00),
- zachowanie na terenach objętych ochroną akustyczną dopuszczalnych norm hałasu środowiskowego, określonych zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- systematyczne zraszanie wodą miejsca prowadzonych prac w celu minimalizacji zapylenia oraz emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych jak również zapobieganie ewentualnym zapachom gaszonej ziemi unoszącym się w powietrzu,
- utrzymanie czystości dróg dojazdowych do terenu robót, szczególnie w okresie intensywnych opadów deszczu oraz suszy,
- realizacja przedsięwzięcia na wskazanym obszarze, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP), obowiązującego na terenie gminy Pszów.

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 r., poz. 647) tj. uwzględniania ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleb, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

---

⁵⁰ *Ochrona dziko żyjących zwierząt przy inwestycjach drogowych w Polsce*

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest utrudnione.

Realizacja pozostałych działań proponowanych w ramach *Programu* (o charakterze nieinwestycyjnym) nie wymaga rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Zgodnie z art. 45 Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r., poz. 1478) określono zakazy mogące występować na terenie gminy Pszów.

11. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka i stan środowiska przyrodniczego.

Dla zadań zawartych w projekcie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania.
- Zmiana technologii realizacji zadania.
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępnie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, sieci gazowej, kanalizacyjnej i wodociągowej należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy

wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe, co opisano szczegółowo w rozdziale 6. „Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu”. W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033* prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska, np. brak rozwoju i modernizacji sieci kanalizacyjnej doprowadzi do pogłębiania się zanieczyszczeń wód i gleb wynikających z nielegalnego i nieprawidłowego opróżniania zbiorników bezodpływowych, brak edukacji ekologicznej spowoduje niewytworzenie się wśród młodych ludzi poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne, czego efektem będzie brak zainteresowania przyrodą i szacunku w jej kierunku w przyszłości, brak rozwoju retencji wodnej może w przypadku pogłębienia się zjawiska suszy uniemożliwić utrzymanie przy życiu cennych ekosystemów i organizmów, brak likwidacji zapożarowania oraz rekultywacji technicznej i biologicznej zwałowiska „Wrzosa I” w Pszowie doprowadzi do dalszego rozwoju ognisk pożarowych, w tym w sąsiedztwie gazociągu, brak działań związanych z usprawnieniem gospodarki odpadami doprowadzi do wyczerpania się zasobów naturalnych i niszczenia różnorodności biologicznej poprzez masowe zaleganie odpadów, brak termomodernizacji budynków oraz modernizacji energetycznej doprowadzi do dalszego spalania paliw generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, a w obliczu sytuacji wyjątkowych niosących za sobą ryzyko wzrostu inflacji i ubóstwa – wzrasta ryzyko wykorzystywania odpadów oraz paliw złej jakości do celów energetycznych. Ogółem, brak realizacji POŚ nie pozwoli na spowolnienie/uniknięcie negatywnego oddziaływania antropogenicznego, a szkody wyrządzone środowisku w ubiegłych latach nie zostaną zrekompensowane.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego. Gmina Pszów zlokalizowana jest w odległości około 9 km od granicy Państwa. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* ze względu na niewielki zasięg oddziaływania nie wskazuje

możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Monitoring realizacji POŚ dla Gminy Pszów

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647) organ wykonawczy gminy (w tym przypadku Burmistrz Gminy Pszów) sporządza co 2 lata raport z wykonania *Programu Ochrony Środowiska*, który przedstawia się Radzie Miejskiej. Po przedstawieniu raportu, jest on przekazywany do organu wykonawczego powiatu, w tym przypadku do Zarządu Powiatu Wodzisławskiego.

W celu przedstawienia stopnia realizacji *Programu Ochrony Środowiska* oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy Pszów, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Pszów.

Kontrola realizacji *Programu Ochrony Środowiska* wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami, a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja Programu Ochrony Środowiska.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań *Programu* z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 43. Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
Ochrona klimatu i jakości powietrza						
1.	Zanieczyszczenia dla których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego w strefie śląskiej	nazwa	GIOŚ	B(a)P, PM10, PM2,5 (2025 r.)	spadek	brak
2.	Stężenia średnie roczne w gminie Pszów	-	GIOŚ	PM10 – 26,5 µg/m ³ PM2,5 – 22,5 µg/m ³ B(a)P – 3,56 ng/m ³	spadek	PM10 ≤40 µg/m ³ PM2,5 ≤20 µg/m ³ B(a)P ≤1 ng/m ³

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
				(2025 r.)		
3.	Liczba kontroli / wykroczeń, pouczeń, mandatów	szt.	Sprawozdanie z POP	23 / 10	bieżący monitoring/spadek	zależnie od potrzeb / 0
4.	Liczba wydarzeń i akcji edukacyjnych związanych z ochroną jakości powietrza	szt.	Sprawozdanie z POP	14	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
5.	Suma zlikwidowanych pozaklasowych źródeł ciepła	szt./rok	Sprawozdanie z POP	69	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
6.	Liczba przeprowadzonych termomodernizacji	szt.	Sprawozdanie z POP	73	bieżący monitoring	zależnie od możliwości
7.	Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	GUS	25,8	wzrost	>25,8
8.	Liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci ciepłowniczej	szt.	PGG	1 940	wzrost	>1 940
9.	Liczba podłączonych do sieci mikroinstalacji fotowoltaicznych	szt.	Tauron Dystrybucja	789	wzrost	>789
10.	Liczba przystanków autobusowych	szt.	GUS	6	bez zmian lub wzrost	≥6
11.	Długość dróg dla rowerów	km	GUS	1,9	wzrost	>1,9
Zagrożenie hałasem						
12.	Liczba osób ekspozowanych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	os..	GIOŚ, ZDW, PZD	L _{DWN} – 200 L _N – <50 (2021 r., dot. drogi powiatowej)	spadek	L _{DWN} – 0 L _N – 0
13.	Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej	km	GUS	29,8	wzrost	>29,8
Promieniowanie elektromagnetyczne						
14.	Poziomy natężenia pól elektromagnetycznych	V/m	GIOŚ	<0,7 (2023 r.)	bez zmian	<28
Gospodarowanie wodami						
15.	JCWP o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	0	wzrost	5
16.	JCWPD o dobrym stanie ogólnym	szt.	GIOŚ	3	bez zmian	3
17.	Liczba zamontowanych zbiorników retencyjnych w ramach programu „Moja Woda”	szt./rok	WFOŚiGW	3	bieżący monitoring	zależnie od wniosków
Gospodarka wodno-ściekowa						
18.	Długość sieci wodociągowej	km	GUS	57,5	wzrost	>57,5

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
19.	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	%	GUS	99,9	bez zmian	99,9
20.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	GUS	52,1	wzrost	>52,1
21.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	GUS	65,7	wzrost	>65,7
22.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	GUS	1 478	spadek	<1 478
23.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	GUS	54	wzrost	>54
Zasoby geologiczne						
24.	Wydobycie kopalin	tys. t, mln m ³ /rok	PIG-PIB	węgiel – 821 tys. t, metan – 3,82 mln m ³	bieżący monitoring	zależnie od potrzeb
25.	Liczba terenów pogórnich / powierzchnia	szt. / ha	OPI-TPP	4 / 61,3	bieżący monitoring	bieżący monitoring
26.	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji	ha	Powiat Wodzisławski	0	bez zmian	0
Gleby						
27.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	Powiat Wodzisławski	1 309,2439	bez zmian lub wzrost	≥1 309,2439
28.	Liczba osuwisk	szt.	PIG-PIB	128	bez zmian	128
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów						
29.	Masa odebranych odpadów	Mg/rok	Gmina Pszów	5 315,4234 (2025 r.)	spadek	<5 315,4234
30.	Udział selektywnie zebranych odpadów w ogólnym strumieniu odpadów	%	Gmina Pszów	49,78 (2025 r.)	wzrost	>49,78
31.	Masa zebranych odpadów biodegradowalnych	Mg/rok	Gmina Pszów	1 031,830 (2025 r.)	spadek	<1 031,830
32.	Osiągnięty poziom recyklingu odpadów komunalnych	%	Gmina Pszów	48,10 (2025 r.)	wzrost	≥63
33.	Osiągnięty poziom składowania odpadów	%	Gmina Pszów	30,58 (2025 r.)	spadek	≤20
34.	Masa odebranych odpadów w PSZOK	Mg/rok	Gmina Pszów	521,0934 (2025 r.)	wzrost	>521,0934
35.	Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia	Mg	Baza azbestowa	257,219 (2025 r.)	spadek	<257,219
Zasoby przyrodnicze						
36.	Powierzchnia gruntów leśnych	ha	GUS	249,1	wzrost	>249,1

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych do określenia wskaźnika	Wartość bazowa w roku 2024	Tendencja zmian	Docelowa wartość wskaźnika (2033 r.)
37.	Lesistość	%	GUS	11,9	wzrost	>11,9
38.	Powierzchnia parków, zieleni i terenów zieleni osiedlowej	ha	GUS	15,35	wzrost	>15,35
Zagrożenia poważnymi awariami						
39.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	szt.	GIOŚ	0	bez zmian	0

źródło: opracowanie własne

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram wdrażania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów* obejmujący wyżej opisane, cykliczne działania. Harmonogram ten ma charakter ramowy. Możliwe są jego modyfikacje – np. częstsza weryfikacja listy przedsięwzięć lub wcześniejsza aktualizacja programu – w zależności od zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także od oceny postępów w zakresie osiągania celów *Programu*.

Tabela 44. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów

Rok	Realizacja celów i kierunków działań na lata 2026-2029	Raporty z realizacji programu	Opracowanie Programu Ochrony Środowiska
2026	X		X
2027	X		
2028	X	X Raport za lata 2026-2027	
2029	X		
2030	X	X Raport za lata 2028-2029	X
2031			
2032	X	X Raport za lata 2030-2031	

źródło: opracowanie własne

14. Podsumowanie i wnioski

- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033* jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim i powiatowym;
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów *Programu Ochrony Środowiska* z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu *Program Ochrony Środowiska* może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie;

- *Program Ochrony Środowiska* umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu;
- Projektowany POŚ określa główne obszary problemowe w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Pszów oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości środowiska;
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanego POŚ mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko;
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów;
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033*.

Podstawą prawną opracowania Prognozy jest art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu POŚ dla Gminy Pszów nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko, a w szczególności na:
  - obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000
  - różnorodność biologiczną
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki i dobra materialne.

Przy sporządzaniu Prognozy zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie POŚ dla Gminy Pszów obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele programu, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym, które zostały opisane w rozdz. 2.

W rozdziale 3. Prognozy opisano szczegółowo teren gminy Pszów z podaniem położenia, charakterystyki demograficznej, budowy geologicznej, warunków klimatycznych. Przedstawiono stan środowiska: klimat i powietrze, hałas, pola elektromagnetyczne, wody powierzchniowe i podziemne, zagrożenie powodziowe i suszą, zasoby geologiczne, gleby, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Opisano także gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami na terenie gminy Pszów.

W rozdziale 4. przedstawiono problemy ochrony środowiska będące wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji, a w rozdziale 5. najważniejsze sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie gminy Pszów.

W kolejnym rozdziale przedstawiono potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu. Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Gminy Pszów może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,

- dalszego rozwoju aktywności termicznej zwałowiska „Wrzosa I”,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

W rozdziale 7. dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla Gminy Pszów z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej *Prognozie* przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla Gminy Pszów, na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono w rozdziale 8. potencjalne oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, ludzi, krajobraz kulturowy i zabytki, wykorzystując metodę macierzy interakcji. W przypadku gminy Pszów istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla Gminy Pszów jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla Gminy Pszów przewiduje działania edukacyjno-promocyjne. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów

przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla Gminy Pszów – opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się wtórnym, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

W rozdziale 9. oddziaływania te zostały przedstawione w formie opisowej. Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane głównie w obrębie jednej gminy. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych,
- zmianę warunków siedliskowych,
- tworzenie barier w migracji zwierząt,
- wycinkę roślinności,
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji),
- naruszenie pierwotnego stanu obiektów zabytkowych,
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność,
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych,
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza,
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej,
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień,
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań, co przedstawiono w rozdz. 10.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w POŚ powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych

wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych dla obszarów Natura 2000. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt. Z powodu braku form ochrony przyrody (w tym braku obszarów Natura 2000) i braku siedlisk chronionych gatunków zwierząt na terenie gminy Pszów nie będzie konieczności podjęcia powyższych działań.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały rozwiązania alternatywne oraz oddziaływania transgraniczne. W przypadku projektu POŚ dla Gminy Pszów nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Projekt jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania.
- Zmiana technologii realizacji zadania.
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępianie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla Gminy Pszów nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Rozdział 13. zawiera propozycję wskaźników monitoringu zaproponowanych w celu monitorowania realizacji POŚ, natomiast w rozdziale 14. omówiono wnioski wyciągnięte w Prognozie.

Spis tabel

Tabela 1. Procesy demograficzne w gminie Pszów w latach 2016-2025	12
Tabela 2. Bezrobocie na terenie gminy Pszów	13
Tabela 3. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza	16
Tabela 4. Charakterystyka systemu ciepłowniczego na terenie gminy Pszów	17
Tabela 5. Dane techniczne źródeł ciepła i instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń w Ciepłowni Anna	18
Tabela 6. Gazociągi przesyłowe w granicach gminy Pszów	20
Tabela 7. System gazowniczy na terenie gminy Pszów	22
Tabela 8. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo)	23
Tabela 9. Wykaz i stan techniczny dróg powiatowych na terenie gminy Pszów	24
Tabela 10. Stężenie zanieczyszczeń powietrza w gminie Pszów za lata 2022-2024, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego oraz szacowania, na podstawie pomiarów z najbliższej stacji	30
Tabela 11. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza	31
Tabela 12. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	32
Tabela 13. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	32
Tabela 14. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu	43
Tabela 15. Zestawienie odcinków dróg powiatowych na terenie gminy Pszów objętych strategiczną mapą hałasu	45
Tabela 16. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	45
Tabela 17. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów zagrożonych hałasem L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	45
Tabela 18. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_{DWN} od drogi powiatowej na terenie Pszowa	45
Tabela 19. Szacunkowa liczba budynków, mieszkańców i terenów na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu L_N od drogi powiatowej na terenie Pszowa	46
Tabela 20. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności	47
Tabela 21. Długość linii elektroenergetycznych w gminie Pszów (stan na styczeń 2025 r.)	48
Tabela 22. Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Pszów	49
Tabela 23. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	50
Tabela 24. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie gminy Pszów	51
Tabela 25. Wykaz głównych cieków przepływających przez gminę Pszów	53
Tabela 26. JCWP znajdujące się na terenie gminy Pszów	54
Tabela 27. Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Pszów	57
Tabela 28. Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Pszów	58
Tabela 29. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie gminy Pszów wykonana w 2023 r.	59
Tabela 30. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Pszów	64
Tabela 31. Charakterystyka systemu kanalizacyjnego na terenie gminy Pszów	65
Tabela 32. Charakterystyka aglomeracji Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	66
Tabela 33. Surowce naturalne wpisane do bilansu zasobów na terenie gminy Pszów (stan na 31.12.2024 r.)	67
Tabela 34. Struktura użytkowania powierzchni ziemi na terenie gminy Pszów (stan na 01.01.2025 r.)	72
Tabela 35. Wykaz funkcjonujących instalacji komunalnych na terenie województwa śląskiego	76

Tabela 36. Ilość odpadów komunalnych odebranych na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025 ...	78
Tabela 37. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczania odpadów na terenie gminy Pszów w latach 2022-2025.....	81
Tabela 38. Struktura gruntów leśnych, lasów i terenów zieleni na obszarze gminy Pszów	89
Tabela 39. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	92
Tabela 40. Najważniejsze sukcesy środowiskowe w ostatnich latach na terenie gminy Pszów w zakresie poszczególnych komponentów środowiska	94
Tabela 41. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów	120
Tabela 42. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy Pszów	130
Tabela 43. Wskaźniki monitoringu	193
Tabela 44. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów.....	196

Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Pszów na tle powiatu wodzisławskiego i sąsiednich gmin	11
Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	12
Rysunek 3. Roczne temperatury, opady i wilgotność na terenie gminy Pszów	14
Rysunek 4. Układ sieci ciepłowniczej Ciepłowni Anna na terenie gminy Pszów	19
Rysunek 5. Infrastruktura GAZ-SYSTEM na terenie gminy Pszów	21
Rysunek 6. Układ systemu komunikacyjnego na terenie gminy Pszów.....	25
Rysunek 7. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza	29
Rysunek 8. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM10 w województwie śląskim w 2025 r.....	33
Rysunek 9. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM2,5 (II faza) w województwie śląskim w 2025 r.....	34
Rysunek 10. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)p w województwie śląskim w 2025 r.....	35
Rysunek 11. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	37
Rysunek 12. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu	38
Rysunek 13. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	39
Rysunek 14. Mapa nasłonecznienia Polski	40
Rysunek 15. Układ sieci elektroenergetycznych na terenie gminy Pszów	49
Rysunek 16. Ulokowanie stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Pszów	50
Rysunek 17. Układ głównej sieci hydrograficznej na terenie gminy Pszów	54
Rysunek 18. Gmina Pszów na tle JCWP	55
Rysunek 19. Gmina Pszów na tle JCWPd	58
Rysunek 20. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Pszów.....	61
Rysunek 21. Położenie złóż kopalin na terenie gminy Pszów	68
Rysunek 22. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy Pszów	72
Rysunek 23. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na obszarze gminy Pszów	75
Rysunek 24. Stosunek ilości unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest do pozostałych do unieszkodliwienia z terenu gminy Pszów	82
Rysunek 25. Lokalizacja stanowisk bobra europejskiego na terenie gminy Pszów.....	87
Rysunek 26. Usytuowanie krajobrazu priorytetowego na terenie gminy Pszów.....	88
Rysunek 27. Położenie lasów na terenie gminy Pszów	90

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033”.

Obowiązek wykonania programu ochrony środowiska wynika z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1 cytowanej ustawy, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu oraz rada miasta i gminy.

Dokument podlega procedurze konsultacji aktów prawa miejscowego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Pszowie w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultacji z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzono konsultacje społeczne Programu wraz z Prognozą.

Zakres Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Pszów na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2033” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Starostę Powiatu Wodzisławskiego.

Uzyskane opinie uwzględniono przy konstruowaniu ostatecznej wersji dokumentów.

Mając na względzie powyższe argumenty, podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za uzasadnione.